

2021

דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

5	חברי הדירקטוריון
7	חברי ההנהלה הבכירה
9	דבר יו"ר הדירקטוריון
11	דוח הדירקטוריון וההנהלה
78	הצהרות
82	דוחות כספים לשנת 2021
221	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק
243	נספחים לדוח השנתי
253	מילון מונחים ואינדקס

אסתר דויטש

יו"ר דירקטוריון הבנק

מונא בח'ית*

יוסף ברסי

חגי הלר*

אלי חוטר**

שאוקי ח'טיב

תמר סלמניק

דן עמירם*

יוסי פרץ

לבנה שיפמן***

* דירקטור חיצוני.

** סיים כהונתו ביום 31 בדצמבר 2021.

*** החלה כהונתה ביום 1 בינואר 2022.

המנהל הכללי

בורשטיין יהושע⁽¹⁾

חברי ההנהלה

גולן כחלון

סמנכ"ל, חשב הבנק
החשבונאי הראשי

שמואל ברמן

סמנכ"ל, מנהל אגף
האסטרטגיה

ציון בקר

סמנכ"ל, מנהל החטיבה
לבנקאות המסחרית

מיכל הנר דויטש

סמנכ"ל, היועצת המשפטית
הראשית

אורית אליאש

עוזרת בכירה למנכ"ל,
מזכירת הבנק

נועם לזר

סמנכ"ל, מנהל אגף
תפעול ומידע

דוד מימון

סמנכ"ל, מנהל
החטיבה הקמעונאית

מוחמד עווד

סמנכ"ל, מנהל החטיבה
לניהול סיכונים

ליאת פרידמן

סמנכ"ל, מנהלת חטיבת
משאבי אנוש ומינהל

ציונה כהן

סמנכ"ל, המבקרת הפנימית
הראשית

1. משמש גם כממלא מקום מנהל החטיבה הפינסית.

דבר יו"ר הדירקטוריון אסתר דויטש

2021

דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בנק מרכנתיל דיסקונט מסכם את שנת 2021 בתוצאות שיא, המשקפות את המשך תנופת העשייה בבנק, המתבטאת ברווח נקי של 562 מיליון ש"ח, תשואה על ההון של 16.2% ויחס יעילות של 56.9%.

תוצאות כספיות אלה הינן, בין היתר, פועל יוצא של יישום קפדני של פעילות עסקית ממוקדת המתבטאת בצמיחה במגזרי היעד והשלמה מלאה ומוצלחת של מיזוג פעילות מוניציפל לבנק.

בנק מרכנתיל הוכיח שהוא בנק חזק, יציב ובעל איתנות פיננסית וחוסן אנושי. הבנק ממשיך בצמיחה תוך מינוף יכולותיו ומעמדו בקרב לקוחותיו הקיימים והפוטנציאלים, בשילוב עם מומחיות, מקצועיות ושירותיות אישית ואיכותית.

שנת 2021 התאפיינה ביציאה הדרגתית מהמשבר הבריאותי והפיננסי העולמי. עם פרוץ המשבר, הבנק נרתם לסייע ללקוחותיו באמצעות דחיית החזרי הלוואות ומתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים במסגרת הקרן בערבות המדינה. בנק מרכנתיל התמודד בהצלחה עם גלי המשבר ופעל במסירות, להמשיך לתת שירות ללקוחותיו בגמישות ובמהירות במגוון הערוצים השונים.

כחלק משאיפת הבנק לתת מענה איכותי וראוי ללקוחותיו, הבנק פועל להגברת השימוש בערוצים דיגיטליים ובשירותים נוספים, התואמים את ההתפתחויות בסביבת הפעילות העסקית, צרכי הלקוחות, ציפיותיהם ומאפייניהם.

בפתחה של שנת 2022 הבנק נערך ליישום תוכנית אסטרטגית רב שנתית חדשה שבבסיסה המשך מיקוד בפלחי היעד של הבנק ומינוף היכולות הקיימות לצד יכולות ותשתיות חדשות. מיקוד התוכנית בצמיחה עסקית רחבה והמשך יישום מהלכי התייעלות.

בראייה צופה פני עתיד, אנו צפויים לשינויים מאקרו כלכליים בשוק, המתבטאים בעליית מדד המחירים לצרכן, בין היתר, בעקבות עלייה במחירי חומרי הגלם, הסחורות, ההובלה והאספקה. כמו כן קיים צפי לעלייה עתידית של הריבית במשק, שני פרמטרים שצפויים להשפיע על פעילות הבנק. בעת ששורות אלו נכתבות, אנו מצויים במשבר גיאופוליטי שתוצאותיו הכלכליות והפיננסיות טרם התבררו. אין ספק שגם אירוע זה מצטרף לרצף הפרמטרים שאנו ניצבים בפניהם.

בנוסף, אנו צפויים להמשיך ולהתמודד עם האתגרים במערכת הבנקאית המקבלים ביטוי בתחרות גוברת על מגזרי היעד של מרכנתיל, כניסת גופים חוץ בנקאיים לתחום האשראי הקמעונאי; הצטרפות חברות כרטיסי האשראי לסביבת התחרות; בנקאות פתוחה, ניווד בקליק, חברות פינטק המציעות ערך מוסף של חדשנות טכנולוגית; התייעלות, צמצום הרשת הפיזית ועוד.

בשמי ובשם חברי לדיקטוריון, אני מבקשת להביע הערכה רבה לעובדים ולהנהלה על דבקותם, מקצועיותם והירתמותם אשר הובילו את הבנק להישגי שיא בשנת 2021, בסביבה דינמית מאתגרת ואי ודאות.

כמו כן, ברצוני להודות לדיקטוריון ולהנהלת חברה האם, על התמיכה השוטפת והאמון הרב בפעילותו של הבנק, אמון ותמיכה שיש בהם בכדי לסייע רבות בהצלחתנו.

אני משוכנעת כי הנהלת הבנק, בתמיכה וגיבוי של הדירקטוריון, ובשיתוף העובדים והמנהלים המסורים והמחויבים, תמשיך לפעול להשגת יעדי התוכנית האסטרטגית ולהתמודד בהצלחה עם אתגרי הסביבה העסקית, הכלכלית והרגולטורית.

אסתר דויטש,
יו"ר הדירקטוריון

א. סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

15	תיאור הבנק ותחומי פעילותו העיקריים
16	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
17	תיאור הסיכונים העיקריים
18	יעדים ואסטרטגיה עסקית
18	מידע נוסף

ב. מצב העסקים והתפתחות התוצאות הכספיות

18	התפתחויות כלכליות ומגמות
21	התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
27	מבנה הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון, והשינויים שחלו בהם
32	מגזרי פעילות פיקוחיים
36	חברות מוחזקות עיקריות

ג. סקירת הסיכונים

36	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
39	סיכון אשראי
52	סיכון שוק
59	סיכון נזילות ומימון
63	סיכון תפעולי
64	סיכונים נוספים
66	הערכת חשיפת הבנק לגורמי סיכון

ד. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים, ובקורות

70	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
70	אומדנים חשבונאיים קריטיים
76	גילוי לגבי בקורות ונהלים

ה. מידע נוסף

77	עניינים אחרים
----	---------------

דוח הדירקטוריון וההנהלה רשימת לוחות

2021

דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

16	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד	1.
16	נתונים עיקריים מהמאזן	2.
17	מדדי ביצוע עיקריים	3.
19	התפלגות חובות שבגינם נערכה דחיית תשלומים	4.
22	התפתחות הכנסות הריבית – בחתך מגזרי הצמדה	5.
22	התפתחות הכנסות הריבית – בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים	6.
23	התפתחות הכנסות המימון שלא מריבית	7.
23	התפתחות ההוצאות בגין הפסדי האשראי	8.
24	התפתחות ההוצאות בגין הפסדי האשראי – בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים	9.
24	התפתחות הכנסות מעמלות	10.
25	הוצאות ששימשו לתחזוקת מערך טכנולוגיית המידע	11.
26	נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע	12.
26	התפתחות הרווח הכולל האחר	13.
27	התפתחות בנכסים ובהתחייבויות	14.
27	התפתחות ההשקעות בניירות הערך	15.
27	התפלגות ההשקעות בתיק ניירות ערך על פי סיווג לתיקים	16.
28	התפתחות האשראי לציבור	17.
28	התפלגות האשראי לציבור בחתך ענפי משק	18.
28	התפתחות סיכון האשראי הבעייתי	19.
29	התפתחות פקדונות הציבור	20.
29	התפתחות אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	21.
30	התפתחות יחס הלימות ההון	22.
30	ניתוח רגישות לגבי יחס הלימות ההון	23.
31	התפתחות יחס המינוף	24.
32	מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים מאזניים	25.
33	מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים תוצאתיים	26.
34	התפתחות התוצאות במגזר משקי בית	27.
34	התפתחות התוצאות במגזר עסקים קטנים וזעירים	28.
35	התפתחות התוצאות במגזר עסקים בינוניים	29.
35	התפתחות התוצאות במגזר עסקים גדולים	30.
36	התפתחות התוצאות במגזר ניהול פיננסי	31.

דוח הדירקטוריון והנהלה רשימת לוחות

2021
דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

40	התפלגות האשראי בחתך איכות תיק האשראי	32
41	התפתחות החובות הפגומים	33
42	מדדי איכות תיק האשראי	34
42	התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי	35
43	התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק עיקריים	36
44	חשיפה למדינות זרות	37
44	חשיפה למוסדות פיננסיים זרים	38
46	התפתחות תיק ההלוואות לדיר	39
49	התפלגות האשראי לאנשים פרטים	40
51	התפתחות האשראי לבינוי ולנדל"ן	41
55	חשיפה לריבית - נתונים כמותיים וניתוח רגישות	42
56	חשיפה לריבית - שימוש במכשירים נגזרים לגידור	43
56	התפתחות החשיפה לסיכון בסיס	44
57	ניתוח רגישות לשינויים במדד המחירים לצרכן	45
58	חשיפת הבנק לריבית הליבור	46
59	התפתחות יחס כיסוי הנזילות	47
60	התפתחות יחס מימון יציב נטו	48
62	התפתחות בפקדונות של מפקידים גדולים	49
63	התפלגות הפקדונות לפי מדרגות מפקידים	50
64	התפתחות דרישת ההון וחשיפת הבנק בגין סיכונים תפעוליים	51
66	חשיפת הבנק לגורמי סיכון	52
72	ניתוח רגישות לגבי הפרשות לתשלום פיצויי פרישה	53
73	ניתוח רגישות לגבי הטבות לאחר סיום העסקה	54

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2021

כללי

- הדירקטוריון והנהלת הבנק מתכבדים להגיש בזה, דוח המתייחס למצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו בשנת 2021, המהווה חלק מהדוח השנתי של הבנק, הכולל דוחות נוספים, כדלקמן:
- הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשנת 2021.
 - דוחות באשר לממשל התאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק.
 - נספחים לדוח השנתי.
 - דרישות גילוי בהתאם לנדבך השלישי של "כללי באזל", ומידע נוסף על סיכונים.*
 - מידע פיקוחי נוסף.*
- הנתונים המוצגים בדוח מתייחסים לנתונים מאוחדים ומוצגים ב"סכומים מדווחים" (ראה ביאור א'2) בדוחות הכספיים).

*המידע הכלול בדוחות אלו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

1. תאור הבנק ותחומי פעילותו העיקריים

א. תיאור הבנק והתפתחותו

הבנק נוסד ביום 25 באוקטובר 1971 על ידי ברקליס בנק אינטרנשיונל בע"מ מאנגליה (להלן: "בנק ברקליס") ועל ידי קבוצת בנק דיסקונט, תחת השם: "בנק ברקליס - דיסקונט בע"מ".

הפעילות הפיננסית בארץ ישראל של הגופים הבנקאיים שמהם נוסד הבנק החלה בשנת 1918 - עם כיבוש ארץ ישראל על ידי הבריטים, כש"אנגלו איג'יפסן בנק", שפעל עד אז במצרים, הקים שלושה סניפים: בירושלים, יפו וח'יפה. מאוחר יותר, בשנת 1921 הוקם הסניף הרביעי בנצרת. בשנת 1925 רכש "ברקליס בנק D.C.O" (בנק שהיה בבעלות הבנק הבריטי "בנק ברקליס" וסיפק שירותים פיננסיים לשלטונות ברחבי האימפריה הבריטית), את מניותיו של "אנגלו איג'יפסן בנק" ובכך הפך בנק זה לחלק מקבוצת "בנק ברקליס". בשנת 1971 שינה "ברקליס בנק D.C.O" את שמו ל: "ברקליס בנק אינטרנשיונל".

סמוך למועד התאגדותו, ביום 7 בדצמבר 1971, רכש הבנק את כל הנכסים וההתחייבויות של סניפי בנק ברקליס בישראל (באותה עת כבר פעלו במדינת ישראל, במסגרת בנק ברקליס, כ- 40 סניפים).

ביום 28 בפברואר 1993, לאחר שבנק דיסקונט לישראל בע"מ רכש את מלוא החזקותיו של בנק ברקליס, בבנק - שונה שמו של הבנק, לשמו הנוכחי. הבנק מוגדר כ"תאגיד בנקאי", על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, והוא בעל רישיון בנק על פי החוק האמור.

ביום 1 בדצמבר 2019 השלים הבנק את המיזוג של בנק מוניציפל בע"מ (דקסיה לשעבר) אשר התמחה במתן אשראי ושירותים פיננסיים למגזר הרשויות המקומיות ותאגידים המשיקים לפעילות זו.

הבנק עוסק בפעילות פיננסית מסחרית ונותן שירותים לכל מגזרי הפעילות, לרבות: בנקאות קמעונאית, בנקאות מסחרית ובנקאות פרטית - ומשווק את מלוא המוצרים הפיננסיים הבנקאיים, לרבות: הלוואות ופקדונות בנקאיים, משכנתאות, ומימון פיננסי לחברות קבלניות בשיטת "ליווי בניה", כרטיסי אשראי, מכשירים נגזרים ועוד.

בנוסף, מפעיל הבנק מערך ייעוץ, המספק שירותי ייעוץ בתחום שוק ההון.

מסגרת פעילות מקיפה זו, מאפשרת לבנק להעניק ללקוחותיו את מלוא הפתרונות הבנקאיים והפיננסיים ולתת להם שירות מקצועי, ברמה גבוהה, בערוצי תקשורת מגוונים לכלל המוצרים הבנקאיים המקובלים בענף - המותאמים לצרכיהם הספציפיים של הלקוחות. לצורך מתן שירותים אלו, מעמיד הבנק לרשות לקוחותיו רשת סניפים הפרוסה בפרסה כלל ארצית, וכוללת 73 סניפים.

הבנק מדורג על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AAA" שאושרר לאחרונה ביום 23 בינואר 2022 באופן דירוג יציב.

חאי החשבון המבקרים של הבנק הינם סומך חייקין וזיו האפט - מבקרים משותפים.

2. מידע כספי תמציתי, ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

ב. נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017	2018	2019	2020	2021	
1,019	1,080	1,201	1,219	1,324	הכנסות ריבית, נטו
119	96	188	320	(81)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
900	984	1,013	899	1,405	הכנסות ריבית, נטו
					הכנסות שאינן מריבית:
310	319	321	309	326	- הכנסות מעמלות
15	49	46	117	143	- הכנסות אחרות
325	368	367	426	469	סך ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות
533	615	550	569	612	- משכורות והוצאות נלוות
350	370	363	430	409	- הוצאות אחרות
883	985	913	999	1,021	סך ההוצאות התפעוליות
342	367	467	326	853	רווח לפני מיסים
124	131	165	118	295	מיסים על ההכנסה
218	236	302	208	558	רווח לאחר מיסים
2	3	3	3	4	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות, נטו
220	239	305	211	562	רווח נקי
1.77	1.92	2.45	1.70	4.52	רווח למניה (באלפי ש"ח)

ג. נתונים עיקריים מהמאזן (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2017	2018	2019	2020	2021	
4,339	3,102	6,708	10,094	14,079	מזומנים ופקדונות בבנקים
5,076	6,599	4,806	6,300	6,883	ניירות ערך
23,939	25,675	31,967	33,118	37,636	אשראי לציבור, נטו
783	843	953	1,425	1,296	נכסים אחרים
34,137	36,219	44,434	50,937	59,894	סך הכל נכסים
28,836	30,551	36,232	40,842	48,070	פקדונות הציבור
340	441	651	3,073	4,916	פקדונות מבנקים וממשלה
1,026	942	2,662	1,626	1,424	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,462	1,562	1,831	2,157	1,713	התחייבויות אחרות
31,664	33,496	41,376	47,698	56,123	סך הכל התחייבויות
2,473	2,723	3,058	3,239	3,771	הון
34,137	36,219	44,434	50,937	59,894	סך הכל התחייבויות והון

ד. מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2017	2018	2019	2020	2021

9.4	9.2	10.5	6.6	16.2	• מדדי ביצוע עיקריים:
0.7	0.8	0.8	0.4	1.1	- תשואה להון
10.9	11.4	11.0	11.4	11.9	- תשואה לנכסים
6.8	7.1	6.5	6.0	6.0	- יחס הון עצמי ברובד הראשון
147.9	148.5	148.1	144.0	128.6	- יחס המינוף
				127.0	- יחס כיסוי הנזילות
65.7	68.0	58.2	60.7	56.9	- יחס מימון יציב נטו
					- יחס היעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2017	2018	2019	2020	2021

1.4	1.4	1.5	1.9	1.5	• מדדי איכות אשראי עיקריים:
1.4	1.3	1.7	1.4	1.3	- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מהאשראי לציבור
0.5	0.3	0.4	0.4	0.0	- שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור העולה על 90 יום, מהאשראי לציבור
					- שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מהאשראי הממוצע לציבור
3.1	3.1	3.2	2.6	2.5	• נתונים נוספים:
1.0	0.9	0.9	0.6	0.6	- יחס הכנסות ריבית נטו, לנכסים ממוצעים
1,541	1,512	1,496	1,505	1,425	- יחס עמלות לנכסים ממוצעים
					- מספר משרות ממוצע

3. תיאור הסיכונים העיקריים

פעילות הבנק כרוכה בסיכונים פיננסיים, תפעוליים, ורגולטוריים שונים, לרבות: סיכוני אשראי, סיכוני שוק (ובכללם: סיכוני ריבית, סיכוני בסיס, סיכוני מניות וסיכוני אופציות), סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני טכנולוגיית המידע וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור, סיכוני מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

סיכון סביבת המקרו - לנוכח ההשלכות המהותיות של המשבר שהתפתח בעקבות אירוע "זירוס הקורונה" על הכלכלה המקומית והעולמית, לרבות השלכות על שוקי ההון ולאחרונה המשבר המתפתח באוקראינה - חלה עליה בחשיפה לסיכונים בחלק מגורמי הסיכון המנוהלים, ובכלל זה סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים. המשבר שנוצר השפיע כמעט על כל ענפי המשק, כאשר הייתה שונות מסוימת ברמת עצימות הפגיעה בענפים השונים.

במהלך השנה שחלפה מגמת היציאה מהמשבר הפכה להיות מובהקת והיא מלווה גם בחזרה לשגרה כמעט מלאה של הפעילות העסקית וגם בשיפור מהותי במדדי התחלואה. נציין כי במהלך התקופה נצפתה תנודתיות במדדי התחלואה, ואלו הצביעו גם על עליה נוספת בתחלואה ולאחר מכן בלימה ושיפור כמעט מלאים ("גלי תחלואה") בעיקר הודות לחיסון הדחף "בוסטר" במהלכו של הרבע השלישי. במהלך המחצית השנייה של השנה התפתח גל תחלואה נוסף ("הגל החמישי") שנכון למועד דוח זה נראה כי גם תחלואת גל זה נבלמה וירדה.

נקודת החיוב הבולטת היא שעל אף התנודות במדדי התחלואה לא נרשמו הגבלות שהביאו לפגיעה בפעילות העסקית ובהתאוששות המשק. נכון למועד דוח כספי זה ניתן להצביע על שיפור מהותי במדדי התחלואה ועל הסרה מלאה של המגבלות בהתייחס לפעילות העסקית.

נדגיש כי למרות השיפור והעדר המגבלות עדין קיימת אי ודאות מהתפרצות משמעותית מחודשת של מגפת הקורונה.

למידע נוסף באשר להתפתחויות שחלו בחשיפה לסיכונים – ראה פרק 6 להלן.

למידע נוסף על הסיכונים העיקריים הנגזרים מפעילותו השוטפת של הבנק ראה פרק 11א' להלן.

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק וניהולם, נכלל בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

במהלך הרבע הרביעי של שנת 2021 אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית רב שנתית לשנים 2022 עד 2026. אסטרטגית הבנק כוללת מספר כיווני פעולה עיקריים:

- הרחבת הפעילות הקמעונאית של הבנק (משקי בית, הלוואות לדיור ועסקים קטנים), בצמיחה בפלחי אוכלוסיה ספציפיים.
- צמיחה בפעילות מול לקוחות מסחריים.
- הגדלת הפעילות מול הרשויות המקומיות. לרבות, מול ספקי הרשויות ומול עובדי הרשויות.
- התייעלות תפעולית.

5. מידע נוסף

הליכים משפטיים

נגד הבנק תלויות ועומדות תובענות משפטיות שהוגשו על ידי לקוחות הבנק וכן צדדים שלישיים שונים - שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות בנק במהלך העסקים הרגיל.

לפרטים נוספים באשר לתביעות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק, ההתפתחויות שחלו בתביעות אלו בתקופה הדוח והשלכותיהן האפשריות על תוצאות הבנק – ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים.

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות העסקיות

6. התפתחויות כלכליות ומגמות

א. אירוע וירוס הקורונה והשלכותיו

המשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", במרבית המדינות בעולם (לרבות המשק המקומי), החל מחודש מרס 2020, לווה בירידה משמעותית בתוצר המקומי הגולמי ועליה חדה בשיעורי האבטלה - ולפיכך נרשם כאירוע הכלכלי המשמעותי של שנת 2020.

במהלך שנת 2021 החלה מגמת יציאה ממשבר עם שיפור מהותי במדדי התחלואה במשק ושיעור משמעותי מהיקף האוכלוסייה המוחסנים מפני הנגיף. בסוף הרבע הראשון הוסרו באופן כמעט מלא כל המגבלות שהיו קיימות ביחס לפעילות המשק בדגש על פעילות המסחר. בין היתר, חזרה של מערכת החינוך לשגרה מלאה. במהלך הרבע השני החל מהלך משמעותי של חיסון אוכלוסיית הבגרים בגיל 12 עד 16. במהלך הרבע השני החלה עלייה בתחלואה אך זאת דעכה באופן כמעט מלא עד לסוף הרבע השלישי ("גלי תחלואה") בעיקר הודות למבצע חיסון הדחף ("הבוסטר") שהחל מחודש יולי 2021. על אף העלייה שהייתה במדדי התחלואה במהלך הרבע השלישי לא נצפתה פגיעה ממשית בפעילות העסקית, תוך מאמץ להימנע מקיום מגבלות העשויות לפגוע בתהליך החזרה לשגרה.

החזרה לשגרה הינה במקביל לשיפור מהותי במדדים שונים המתייחסים להיקף הפעילות הכלכלית במשק. המדד המשולב לבחינת מצב המשק ירד בחודש דצמבר 2021 בשיעור של 0.05%, סה"כ רשם המדד עליה מצטברת בשיעור של 1.94% בשנת 2021, וזאת לעומת אי שינוי שנרשם בנתון זה בשנת 2020.

על פי נתונים שפורסמו על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה נרשמה בחודשים ספטמבר עד נובמבר 2021, ירידה בשיעור של 2.3% במדד הייצור התעשייתי, לעומת עלייה בשיעור של 5.7% שנרשמה בנתון זה בחודשים יוני עד אוגוסט 2021. ניתוח מרכיבי המדד מצביע על ירידה בשיעור של 6.8% בענף הטכנולוגיה העילית ומנגד נרשמה עלייה בשיעור של 3.5% במדד הטכנולוגיה המסורתית, עלייה בשיעור של 1.7% במדד טכנולוגיה מעורבת עילית, ועלייה בשיעור של 1.0% בענף טכנולוגיה מעורבת-מסורתית.

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בשנת 2021 בסך של כ- 105.9 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 53.0% בהשוואה לנתוני הגירעון שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המדינה ממיסים עלו בשנת 2021 בשיעור של 23.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכמו בכ- 383.9 מיליארד ש"ח. העלייה בהכנסות המדינה נובעת מגידול בשיעור של 29.1% בהכנסות ממיסים ישירים - שהסתכמו בשנת 2021 בכ- 215.9 מיליארד ש"ח, מגידול בשיעור של 17.3% בהכנסות ממיסים עקיפים - לסך של כ- 161.0 מיליארד ש"ח, וגידול בשיעור של 9.1% בהכנסות מאגרות - שהסתכמו בכ- 7.0 מיליארד ש"ח.

העלייה בהכנסות ממיסים ישירים מוסברת ברובה בהתאוששות המשק ביציאה מהמשבר בעקבות אירוע "וירוס הקורונה", רמות השיא בשוקי ההון ומספר רב של הנפקות חברות טכנולוגיה.

העלייה בהכנסות ממסים עקיפים מצביעה על הגידול המואץ בצריכה הפרטית הנובעת מהביקושים הכבוסים לאחר תקופת הסגרים.

בתחילת חודש נובמבר 2021 אושר תקציב המדינה לשנים 2021 ו-2022, צעד המחזק את רמת היציבות הכלכלית במשק ואת המחויבות הממשלתית לשמירה על פעילות סדירה.

יתרת ההלוואות הנמצאות בסטטוס דחיית תשלומים נמצאת במגמת ירידה מתמשכת, מיתרת הלוואות בדחייה בשיא המשבר של 4,174 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2020 ועד לסך של 11 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021 (מרביתן כ- 9 מיליון ש"ח לעסקים קטנים).

היקף האשראים הנוספים שבגינם בוצעו דחיות חוב במהלך חודשי הרבע הרביעי אינו מהותי.

להלן נתונים באשר להלוואות שפרעונו נדחה, לבקשת לקוחות הבנק, הנמצאות בסטטוס "דחיה" ליום 31 בדצמבר 2021:

31 בדצמבר 2021											
מיליוני ש"ח											
חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח			פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים					שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת הדחייה			חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח
יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	בעייתיות	חובות לא בעייתיים				חובות לא בעייתיים		יתרת חוב רשומה	מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר
				שאינם ביצוע ביצוע אשראי	בדירוג אשראי, בפיגור של 30 יום ואילך	ביצוע אשראי בפיגור	הכל	בדחיה של יותר מ- 6 חודשים	בדחיה של יותר מ- 6 חודשים		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	312	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	448	-
9	13	7	9	-	-	-	-	-	-	1,139	16
*	1	-	-	-	-	-	-	-	-	208	6
2	2	-	-	-	-	2	2	2	-	1,149	36
11	16	7	9	-	-	2	2	2	-	3,256	59
14	26	8	10	1	-	3	4	3	1	3,612	67
99	91	35	28	2	-	69	71	52	9	3,869	55
210	562	54	64	2	-	144	146	108	18	4,103	42
1,058	4,031	106	131	34	-	893	927	444	110	3,587	39
1,521	4,332	122	156	56	-	1,309	1,365	770	30	3,420	37
4,174	13,260	384	63	243	1	3,867	4,111	126	-	1,003	1
3,033	7,628	352	24	143	-	2,866	3,008	90	3	-	-

*נמוך מ- 1 מיליון ש"ח.

(1) סוג מחדש - נוספו יתרות ארגונים מחדש לאור עדכון הוראות הדיווח על דחיות תשלומים.

(2) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 7 מיליון ש"ח.

התפתחויות בחשיפה לסיכונים בסיס

בעקבות ההתאוששות במשק והיציאה המואצת של המשק מאירוע "וירוס הקורונה" נרשמה עליה בסביבת האינפלציה וציפיות האינפלציה בדגש על הטווח הקצר. במהלך שנת 2021 הבנק הגדיל את האשראי לציבור במגזר הצמוד למדד והקטין את ההתחייבויות צמודות המדד. מנגד, במהלך הרבעון השלישי הבנק מכר חוזי מדד כנגד השקל לתקופות של שנתיים ושלוש שנים על רקע המדדים הגבוהים הגלומים בחוזים אלה. כתוצאה מפעולות אלה גדל היקף החשיפה "הכלכלית" במגזר הצמוד למדד מ- 620 מיליון ש"ח בסוף 2020 ל- 749 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. לפרטים נוספים ראה פרק 13 סיכון שער חליפין (סיכון בסיס).

התפתחות בחשיפה לריבית

גידול באשראי לציבור שניתן בריבית קבועה ובפרט גידול בהלוואות לדיור הביאו לגידול בחשיפה "הכלכלית" של הבנק לעליית תשואות מקבילה של 1% והיא עומדת ביום 31.12.2021 על 108 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 49 מיליון ש"ח). לפרטים נוספים באשר להשלכות בגין שינויים אפשריים במשתני השוק (ריבית, שערי החליפין, ואינפלציה), על הון הבנק - ראה פרק 13 להלן.

ב. התפתחויות כלכליות אחרות בשנת 2021

להלן נתונים באשר להתפתחויות כלכליות נוספות במשק, בתקופת הדוח:

בשנת 2021 נרשם גירעון תקציבי בפעילות הממשלה בסך של כ- 68.7 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון בסך של 160.3 מיליארד ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 פעלה הממשלה בהיעדר תקציב מאושר במסגרת תקציב המשך, במסגרתו הוגבלו הוצאות משרדי הממשלה לחלקו היחסי של תקציב השנה החולפת ברבעון הרביעי של שנת 2021 אושר תקציב המדינה לשנים 2021 ו-2022, כך שהמגבלה שהייתה קיימת על הוצאות משרדי הממשלה, בהיעדר תקציב המשך אינה קיימת עוד. אישור התקציב מהווה צעד תומך נוסף ביציבות הכלכלית והעדר פגיעה בפעילות הממשלתית.

החל מחודש ינואר 2021 נכנסו לתוקף מספר שינויים בחוק יסוד משק המדינה, ובפרט שונתה מסגרת ההוצאה הממשלתית כך שקרן החוב, למעט קרן למוסד לביטוח לאומי, לא תיכלל במסגרת ההוצאה המותרת. בנוסף, בעקבות התפרצות וירוס הקורונה, הוגדרה מסגרת הוצאה נפרדת בחוק היסוד כהוראת שעה. כך שהמסגרת להוצאה שנתית הינה 420 מיליארד ש"ח ובכל חודש מכסה של 1/12 ממנה, ועבור התוכנית הכלכלית בגין הקורונה תקציב שנתי בהיקף של 68 מיליארד ש"ח. הגירעון המצטבר לשנת 2021, הסתכם בשיעור של 4.5% מהתוצר הלאומי הגולמי.

על פי נתוני המגמה לחודש דצמבר 2021, הסתכם שיעור הבלתי מועסקים במשק בכ- 4.1% מכוח העבודה האזרחי, המהווה ירידה בשיעור של 0.7 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2020. עם זאת, בשל המשבר הכלכלי שנגרם בגין אירוע "זירוס הקורונה", קיים שיעור מועסקים הנעדרים זמנית ממקום עבודתם. לאחר ההתאוששות מהגל הרביעי של הקורונה וירידת התחלואה מתקופת החגים, חלה ירידה בשיעור הנעדרים זמנית לשיעור של כ- 0.6%, מכלל המועסקים, לעומת 11.1% בסוף ספטמבר 2021 ו- 9.7% בסוף שנת 2020.

שיעור ההשתתפות בכוח העבודה הסתכם בחודש דצמבר 2021 בכ- 63.1%, שיפור של 2.4 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2020.

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2021 בשיעור של 2.8%, המדד "בניכוי מחירי הדיור" עלה בשיעור של 2.5%, והמדד "בניכוי ירקות ופירות" עלה בשיעור של 3.0%.

בשנת 2021 המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות המוניטרית המרחיבה שננקטה על ידו בשנים 2020 - 2012 והותיר את הריבית במכרז בשיעור של 0.1%. לאחר שהוריד בחודש אפריל 2020 את הריבית במכרז המוניטרי ב- 0.15 נקודות האחוז לשיעור של 0.10%, בין היתר, בעקבות השלכות המשבר הכלכלי הנובע מ"אירוע יורס הקורונה".

ציפיות האינפלציה לשנה הקרובה (הנגזרות מההפרש שבין תשואת אגרות החוב "הצמודות" לתשואת אגרות החוב ה"שקליות"), הסתכמו בסוף שנת 2021 בשיעור של 2.5%, המהווה עלייה בשיעור של 2.2 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2020 0.3%. ציפיות אלו עומדות בטווח יעד האינפלציה שנקבע על ידי הממשלה (3% - 1%).

בשנת 2021, התחזק השקל לעומת המטבעות הזרים העיקריים: ביחס לדולר של ארה"ב בשיעור של 3.3%, ביחס לאירו בשיעור של 10.8%, ביחס לליין היפני בשיעור של 13.4% וביחס ללירה שטרלינג בשיעור של 4.3%.

לקראת סוף חודש פברואר 2022, עם החרפת המתיחות בין רוסיה לאוקראינה חלה עליה ברמת אי הוודאות, עליה במחירי הסחורות והמשך ירידות בשוקי המניות, ויחד עם החרפת הסנקציות של מדינות המערב על רוסיה, יוצרת רמה גבוהה של אי ודאות באשר לעוצמת הפגיעה בכלכלה הרוסית והגלובלית.

התפתחויות בשוק הון

בשנת 2021 נרשמו עליות שערות בשוק המניות המקומי, בשוק אגרות החוב ה"קונצרניות" ובשוק אגרות החוב צמודות המדד הממשלתיות. יוצאות דופן הן אגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות בריבית קבועה אשר רשמו ירידת שערים.

עליות השערים הושפעו בעיקר מהשתלטות על נגיף הקורונה בארץ כשישראל בין המדינות המובילות בהיקף השימוש בחיסון, המשך תמיכה של הממשלה ושל בנק ישראל, נתונים מאקרו כלכליים חיוביים ואישרור דירוג האשראי של ישראל, הרכבת הממשלה ואישור תקציב הממשלה. מנגד, הגירעון הממשלתי, המשך העלייה ביחס החוב תוצר, שיעור האבטלה ושיעור האינפלציה, התפרצות זן הדלתא ולאחריו התפרצות זן האומיקרון ("הגל החמישי") ועליית מחירי הגז והנפט.

בסיום שנת 2021 נרשמו עליות שערות במדדי המניות: מדד "ת"א 35" עלה בשיעור של כ- 26%, מדד "ת"א 90" עלה בשיעור של כ- 29%. ומדד "SME 60" עלה בשיעור של כ- 24%.

המחזור היומי הממוצע במניות וניירות ערך המירים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 1.9 מיליארד ש"ח, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

היקפי הסכומים שגויסו מהציבור בשוק הראשוני על ידי החברות - באמצעות הנפקת מניות, אופציות, אגרות חוב ואגרות חוב להמרה - הסתכמו בשנת 2021 בכ- 30.0 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 23% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

בשוק אגרות החוב הממשלתיות נרשם בשנת 2021 גיוס הון חיובי, נטו, בסך של כ- 14.6 מיליארד ש"ח, נטו, לעומת כ- 68.8 מיליארד ש"ח, נטו, שגויסו מהציבור בתקופה המקבילה אשתקד.

שערי אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד ירדו בשנת 2021 בשיעור של כ- 0.6%, ושערי אגרות החוב הלא צמודות ירדו בשיעור של כ- 0.7%.

התשואות לפדיון ברוטו, באגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד, נעו בסוף חודש דצמבר 2021 בשיעורים שבין מינוס 2.5% באגרות החוב "קצרות הטווח", לכ- 0.15% באגרות החוב "הארוכות".

בשנת 2021 נרשמה עליה בסך של 31.1 מיליארד ש"ח בתיק הנכסים של הציבור המושקע באפיק "קרנות הנאמנות", לעומת ירידה בסך של 21.3 מיליארד ש"ח, שנרשמה באפיק זה בתקופה המקבילה אשתקד.

התפלגות הסכומים שגויסו בקרנות הנאמנות, בחתך אפיקי השקעה, מצביעה על גיוס בסך של 28.2 מיליארד ש"ח בקרנות ה"אג"ח, כ- 4.2 מיליארד ש"ח גויסו בקרנות "חול", כ- 4.8 מיליארד ש"ח גויסו בקרנות ה"מנייתיות". מאידך, נפדו כ- 5.9 מיליארד ש"ח מהקרנות ה"כספיות".

התפתחויות בחקיקה ובהוראות אחרות - הנוגעות למערכת הבנקאית בישראל

בעקבות המשבר הכלכלי שהתרחש בשל המגבלות שהוטלו על פעילות העסקים ואנשים פרטים, יזמו הממשלה ובנק ישראל שינויים בחקיקה, בתקינה ובהוראות רגולציה אחרות, במטרה להקל על מצוקת הנזילות במשק ולסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה לצלוח את תקופת המשבר באמצעות הפחתת מגבלות שעלולות להקשות על תפקודה התקין של המערכת הבנקאית בתקופת המשבר, לרבות יצירת תשתית שתאפשר מתן פתרונות מימון ללקוחות שנרשמה עליה בצרכי המימון שלהם. למידע נוסף באשר לצעדי חקיקה והסדרה ראה פרק 10 בדוח על הממשל התאגידי.

7. התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

א. רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בשנת 2021 בסך של 562 מיליון ש"ח, לעומת 211 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה עליה בשיעור של כ- 166.4%.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הסתכמה בשנת 2021 בשיעור של 16.2%, לעומת 6.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

כמו כן התשואה על ההון הסתכמה ברבע הרביעי של שנת 2021 בשיעור של 10.2%, לעומת 14.0% ברבע השלישי של השנה ולעומת 5.1% ברבע הרביעי של שנת 2020.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק בשנת 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:

- ירידה בסך של 401 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי תוך רישום הכנסות בסך של 81 מיליון ש"ח.
- עליה בסך של 105 מיליון ש"ח בהכנסות הריבית, נטו, גידול של 8.6%.
- עליה בסך של 43 מיליון ש"ח בהכנסות שאין מריבית, גידול של 10.1%.

להלן התפתחות תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי בבנק, בחמש השנים האחרונות:

2017	2018	2019	2020	2021
9.4	9.2	10.5	6.6	16.2

שיעור תשואה שנתי

הרווח הנקי למניה הסתכם בשנת 2021 בכ- 4.52 אלפי ש"ח, לעומת כ- 1.70 אלפי ש"ח אשתקד.

הרווח הנקי בניכוי פריטים שנוטרלו, השפעות מימוש מלוא החזקת הבנק במניות צ.י.ם, ורישום הפרשה למענק הסכמה לעובדים הסתכם בשנת 2021, בסך של 523 מיליון ש"ח. רווח זה משקף תשואה להון בשיעור של 15.2%.

ב. הכנסות והוצאות

ההכנסות מריבית, נטו, הסתכמו בשנת 2021 בסך של 1,324 מיליון ש"ח, לעומת 1,219 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בשיעור של 8.6%. העליה בהכנסות מריבית, נטו, מוסברת כדלקמן:

- עליה בשיעור של 12.1% ביתרה הממוצעת של הנכסים המניבים.
- ירידה בשיעור של 0.13 נקודות האחוז בפער הריבית, מפער בשיעור של 2.57% בשנת 2020, לפער בשיעור של 2.44% בתקופת הדוח.

להלן טבלה המפרטת את התפלגות הפעילות הפיננסית בבנק ופערי הריבית בחתך מגזרי הצמדה, והתרומה להכנסות הריבית, נטו שנרשמה בכל אחד ממגזרים אלו בשנת 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020			2021		
הכנסות	פער	שיעור	הכנסות	פער	שיעור
מריבית	הריבית	הנכסים	מריבית	הריבית	הנכסים
מיליוני ש"ח	%	%	מיליוני ש"ח	%	%
1,157	2.76	88	1,194	2.53	89
45	1.12	9	114	1.41	8
17	1.51	3	16	1.52	3
1,219	2.57	100	1,324	2.44	100

מגזר הצמדה

לא צמוד
צמוד מדד
מטבע חוץ
סך הכל

להלן ניתוח מרכיבי השינוי בהכנסות הריבית:

המגזר השקלי הלא צמוד - הכנסות הריבית נטו ממגזר זה עלו בשנת 2021 ב- 37 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והיו כ- 90% מכלל הכנסות הריבית בבנק, לעומת 95% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות הריבית במגזר זה, נובע מעליה בנפח הפעילות (השפעת כמות) שקוזה בחלקה מירידה בפער הריבית (השפעת מחיר).

הירידה בפער הריבית נובעת מקיטון במשקל האשראי לציבור המתאפיין בתשואה גבוהה יותר ביחס לשימושים אחרים במגזר.

המגזר השקלי צמוד המדד - הכנסות הריבית נטו ממגזר זה עלו בשנת 2021 ב- 69 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והיוו כ- 9% מכלל הכנסות הריבית בבנק לעומת כ-4% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות הריבית במגזר זה, מוסבר בעיקר מעלייה שנרשמה במדד המחירים לצרכן.

מגזר המט"ח וצמוד המט"ח - הכנסות הריבית נטו ממגזר זה ירדו בשנת 2021 ב- 1 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והיוו כ- 1% מכלל הכנסות הריבית בבנק בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף באשר להתפתחות והתפלגות הכנסות הריבית ומרווחי הריבית בחתך מוצרים בנקאיים ובחתך מגזרי הצמדה - ראה "דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים" (נספח מס' 1 בדוח על ה"ממשל התאגידי").

פער הריבית הכולל, המוגדר כיחס שבין הכנסות הריבית, נטו (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי), לבין היתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים המניבים - הסתכם בשנת 2021 בשיעור של 2.44%, לעומת 2.57% אשתקד. עיקר הירידה בפער הריבית הינה מירידה בפער הריבית במגזר הלא צמוד.

למידע נוסף באשר להתפתחות והתפלגות הכנסות הריבית ומרווחי הריבית בחתך מוצרים בנקאיים ובחתך מגזרי הצמדה - ראה "דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים" (נספח מס' 1 בדוח על ה"ממשל התאגידי").

להלן נתונים לגבי התפתחות הכנסות הריבית בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים:

מגזר פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2020	השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
משקי בית	398	384	3.6
עסקים קטנים וזעירים	578	591	(2.2)
עסקים בינוניים	152	144	5.6
עסקים גדולים	69	63	9.5
בנקאות פרטית	3	4	(25.0)
גופים מוסדיים	6	7	(14.3)
ניהול פיננסי	118	26	353.8
סך הכל הכנסות ריבית	1,324	1,219	8.6

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2021 בהכנסות בסך של 143 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות בסך של 112 מיליון ש"ח שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

העליה שנרשמה בהכנסות המימון שאינן מריבית מוסברת בעיקר ממכירת מלוא החזקות הבנק במניות צ.י.ם בתמורה כוללת של כ- 90 מיליון ש"ח, ומעבר לרישום הכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, לעומת הפסד ממכירת זה בתקופה המקבילה אשתקד. לאור התנודתיות הגבוהה ששררה בשוק ההון במהלך שנת 2021, לרבות תנודתיות בשערי אגרות החוב של ממשלת ישראל, מימש הבנק בתקופה זו חלק מהרווחים שהיו גלומים בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה בסך של 24 מיליון ש"ח, לצד רכישת אגרות חוב לטווח ארוך. בנוסף, נרשמו רווחי מימוש של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה בסך 7 מיליון ש"ח כתוצאה מפרעון של אגרות חוב קונצרניות.

סך רווחי המימוש מאגרות חוב זמינות למכירה שנרשמו בשנת 2021 הסתכמו לסך של 31 מיליון ש"ח, ירידה בסך של 78 מיליון ש"ח לעומת ההכנסות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים לגבי המרכיבים העיקריים של סעיף "הכנסות המימון שאינן מריבית", בהשוואה לאשתקד:

הרכב הסעיף	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2020	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
הפרשי שער - ממכשירים נגזרים	(50)	(66)	(24.2)
- אחרים	56	74	(24.3)
סך הכל הפרשי שער	6	8	(25.0)
הכנסות נטו, מפעילות במכשירים נגזרים (1)(2)	16	(8)	(300.0)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			הרכב הסעיף
שיעור השינוי	2020	2021	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
8.0	112	121	הווחים ממימוש ניירות ערך, נטו ⁽³⁾
27.7	112	143	סך הכל

1. לא כולל הפרשי שער.
2. מזה הכנסות בגין התאמות ל"שווי ההוגן" של מכשירים נגזרים שהסתכמו בשנת 2021 בסך של 14 מיליון ש"ח (2020 - הוצאה בסך 14 מיליון ש"ח).
3. היתרה כוללת רווח ממימוש מניות צי:ם בסך של 90 מיליון ש"ח (2020 - רווח שטרם מומש ממניות שאינן למסחר בסך 2 מיליון ש"ח)

ההכנסות בגין הפסדי אשראי, נטו, הסתכמו בשנת 2021 בסך של 81 מיליון ש"ח, לעומת הוצאה של 320 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

המעבר לרישום הכנסות בגין הפסדי אשראי בשנת 2021, לעומת הוצאות להפסדי אשראי בסך של 320 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, מוסבר ברישום הכנסות בסך של 81 מיליון ש"ח על בסיס קבוצתי. הכנסות אלו נובעות בעיקר מירידה בהפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. הירידה בהפרשות על בסיס קבוצתי נובעת מהפחתת מקדמי ההפרשה, בעיקר בגין שיפור בגורמים מאקרו כלכליים.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2021, לעומת השנה הקודמת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			הרכב ההוצאה (הכנסה)
2020	2021		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי:
88	-		- על בסיס פרטני
232	(81)		- על בסיס קבוצתי*
320	(81)		סך הכל הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

* לרבות מחיקות חשבוניות בסך של 58 מיליון ש"ח בגין חובות נחותים שההוצאה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי, בניכוי גביית חובות שנמחקו בעבר, בסך של 54 מיליון ש"ח (2020 - 88 מיליון ש"ח, ו-47 מיליון ש"ח, בהתאמה).

להלן נתונים לגבי התפתחות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי - בחתך מגזרי פעילות:

מגזר פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2020	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
משקי בית	(24)	94	(125.5)
עסקים קטנים וזעירים	(48)	185	(125.9)
עסקים בינוניים	17	36	(52.8)
עסקים גדולים	(26)	5	(620.0)
סך הכל הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(81)	320	(125.3)

היתרה המצטברת של ההפרשה להפסדי אשראי "על בסיס קבוצתי" הסתכמה ליום 31.12.2021 ב- 509 מיליון ש"ח, והיא מהווה כ- 1.11% מסיכון האשראי הכולל לציבור באותו מועד (31.12.2020 - 594 מיליון ש"ח ו- 1.46%, בהתאמה). היתרה המצטברת של ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי הסתכמה ב- 589 מיליון ש"ח והיא מהווה כ- 1.28% מסיכון האשראי הכולל לציבור (31.12.2020 - 679 מיליון ש"ח, ו- 1.67% בהתאמה).

למידע נוסף לגבי התפתחות החובות הבעייתיים בבנק ליום 31.12.2021 וסיווגם, ולגבי מדדי איכות תיק האשראי של הבנק - ראה פרק 12 להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2021 ב- 326 מיליון ש"ח, לעומת 309 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 5.5%. העליה בהכנסות מעמלות נובעת בעיקר מהעליה בכלל סוגי העמלות למעט קיטון בסך של 4 מיליון ש"ח בהכנסות מעמלות ניהול חשבון. הירידה בעמלות ניהול חשבון הינה המשך מגמה של מעבר לפעולות בערוצים ישירים ומיעוט פעולות על ידי פקיד, מגמה זו הוצאה בתקופת משבר "וירוס הקורונה".

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות מעמלות בשנת 2021, לעומת השנה הקודמת:

סוג העמלה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2021	2020	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
ניהול חשבון	143	147	(2.7)
כרטיסי אשראי	50	42	19.0
פעילות בניירות ערך	23	20	15.0
טיפול באשראי	19	17	11.8
הפרשי המרה	31	28	10.7
עמלות מעסקי מימון	30	28	7.1
עמלות אחרות	30	27	11.1
סך כל העמלות	326	309	5.5

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2021 ב- 1,021 מיליון ש"ח, לעומת 999 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 2.2%.

יחס היעילות של הבנק הסתכם בשנת 2021 ב- 56.9%, לעומת 60.7% אשתקד.

ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים הסתכמה בשנת 2021 ב- 295 מיליון ש"ח, לעומת 118 מיליון ש"ח אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים ביחס לרווח מפעולות רגילות בתקופת הדוח, הסתכם ב- 34.6%, לעומת 36.2% אשתקד.

ג. מידע לגבי השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

1. כללי

• מערכות הליבה ומערכות מקומיות של טכנולוגיות המידע

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכת המחשב של החברה האם המפתחת, מתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי.

ההסכמים אלו מפרטים את: היקף, איכות, זמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת המעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת (לפרטים נוספים באשר למתווה המסדיר את עלויות שירותי המחשב שמקבל הבנק מהחברה האם - ראה ביאור 26ב' (6) בדוחות הכספיים, ופרק 9א' בדוח על "הממשל התאגידי").

פעילות הבנק בתחום מערכות המידע המרכזיות, המשותפות לבנק ולחברה האם, כללה בשנת 2021 מספר נושאים מרכזיים, ובכללם: השקת מהדורות תוכנה המשפרות ומעדכנות את מערכת המחשב המרכזית, שיפורים בשירותי בנקאות ישירים ללקוחות עסקיים וללקוחות הפועלים בשוק ההון, ומערכות המשפרות את בקרת האשראי.

בנוסף למערכת המידע המרכזית, כאמור - נמצאות בשימוש הבנק מערכות מיחשוב מקומיות הכוללות מערכות תפעול, מידע וניהול, כגון: מערכת לניהול חדר עסקאות מטבע חוץ, מערכת לניהול ומדידת סיכונים שוק, מערכת לניהול תקציבים, מערכת למדידת תוצאות הפעילות בדרך מגזרי פעילות, מערכת למדידת רווחיות סניפים וניהול יעדים, מערכת לניהול משאבי אנוש ועוד.

2. מדיניות חשבונאית

תשלומי הבנק בגין מערך טכנולוגיית המידע מסווגים על ידי הבנק לדוח הרווח והפסד, או לרכוש הקבוע, כדלקמן:

- סכומים שנזקפו לדוח הרווח והפסד: כוללים תשלומי שכר לעובדים, תשלומים לספקים חיצוניים בגין תחזוקת מערכות המידע, תשלומים בגין הרשאות לשימוש בתוכנה וחומרה, והתשלומים השוטפים לחברה האם מכח הסכם המיחשוב הרב שנתי שנחתם בין הצדדים (למעט החלק היחסי בגין מרכיב: "עלויות עצמיות לפיתוח תוכנה", שנזקפו על ידי חברת האם לרכוש הקבוע).
- סכומים שנזקפו לרכוש הקבוע: כוללים - רכישות חומרה ותוכנה (הן בגין מערכות מיחשוב מקומיות, והן במסגרת רכישות משותפות לבנק ולחברה האם), עלויות עצמיות לפיתוח תוכנה שבהן נשא הבנק באופן ישיר וחלק יחסי מהתשלומים עבור שירותי מיחשוב ששולמו לחברה האם בגין מרכיב "עלויות עצמיות לפיתוח תוכנה", ונזקפו על ידי החברה האם לרכוש הקבוע.

3. היבטים כמותיים

- הוצאות ששימשו לתחזוקה של מערך טכנולוגיית המידע שלא הונו לנכסים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
סוג ההוצאה	תוכנה		חומרה	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
שכר עבודה ונלוות	12	2	2	16
פחת	35	-	5	40
תשלומים עבור רישיונות שימוש	9	-	-	9
תשלומים לחברה האם	-	-	-	46
אחר	2	6	-	8
סך הכל	58	7	54	119
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
סוג ההוצאה	תוכנה		חומרה	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
שכר עבודה ונלוות*	13	2	3	18
פחת	32	6	-	38
תשלומים עבור רישיונות שימוש	8	-	-	8
תשלומים לחברה האם	-	-	-	43
אחר	4	1	8	13
סך הכל	57	9	54	120

* סווג מחדש

- נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע

ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	חומרה		תוכנה
	מכירות מחשב	היוון עלויות	רכישות
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
712	108	363	241
54	2	32	20
-	-	-	-
766	110	395	261
589	97	281	211
40	5	27	8
-	-	-	-
629	102	308	219
137	8	87	42

עלות

יתרה לתחילת השנה

תוספות

גריעות

יתרה לסוף שנה

פחת שנצבר

יתרה לתחילת השנה

פחת השנה

גריעות

יתרה לסוף השנה

עלות מופחתת

ליום 31 בדצמבר 2020			
סך הכל	חומרה		תוכנה
	מכירות מחשב	היוון עלויות	רכישות
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
660	103	321	236
52	5	42	5
-	-	-	-
712	108	363	241
551	91	256	204
38	6	25	7
-	-	-	-
589	97	281	211
123	11	82	30

עלות

יתרה לתחילת השנה

תוספות

גריעות

יתרה לסוף שנה

פחת שנצבר

יתרה לתחילת השנה

פחת השנה

גריעות

יתרה לסוף השנה

עלות מופחתת

ד. התפתחויות ברווח כולל אחר

להלן מידע באשר להתפתחות הרווח הכולל האחר (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
השינוי	2020	2021
(98)	76	(22)
78	(109)	(31)
(20)	(33)	(53)
56	(59)	(3)
(39)	47	8
17	(12)	5
(3)	(45)	(48)
3	15	18
-	(30)	(30)

• התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה

- רווחים (הפסדים), נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
- רווחים שסווגו מחדש לרווח והפסד
- סך הכל התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה

• הטבות לעובדים

- רווח (הפסד) אקטוארי לשנה
- הפסד שסווג מחדש לדוח הרווח והפסד
- סך הכל התאמה בגין הטבות לעובדים
- סך הכל לפני מס
- השפעת המס

סך הכל שינויים ברווח כולל אחר

הרישום של הפסד כולל אחר בשנת 2021 בסך של 30 מיליון ש"ח, זהה לתקופה המקבילה אשתקד, נובע משני גורמים בעלי השפעה מוגדלת:

- ירידה בסך של 98 מיליון ש"ח בהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות למכירה, אשר התקדזה בסך של 78 מיליון ש"ח כתוצאה מקיטון ברווחים ממימוש אגרות חוב לעומת התקופה המקבילה אשתקד.
 - ירידה של 56 מיליון ש"ח בהפסדים האקטואריים בגין הטבות לעובדים, הנובעת בעיקר משינוי הנחת שיעורי העזיבות בתקופת הדוח וכן כתוצאה מזקיפת הפסד אקטוארי בשנה שעברה עקב תכנית פרישה מרצון בסוף שנת 2020.
- הירידה הנ"ל בהפסדים האקטואריים קוזזה עקב רישום "סילוק" אשתקד בגין תכנית הפרישה כאמור, כך שבסה"כ נרשם בשנת הדוח גידול ברווח הכולל האחר בגין הטבות לעובדים בסך 17 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס).

8. מבנה הנכסים ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והשינויים שחלו בהם

א. התפתחויות בנכסים ובהתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליון ש"ח):

סעיף מאזן	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020	שיעור השינוי אחוזים
סך כל המאזן	59,894	50,937	17.6
מזומנים ופקדונות בבנקים	14,079	10,094	39.5
ניירות ערך	6,883	6,300	9.3
אשראי לציבור, נטו	37,636	33,118	13.6
פקדונות הציבור	48,070	40,842	17.7
אגרות חוב	892	1,016	(12.2)
כתבי התחייבות נדחים	532	610	(12.8)
הון עצמי	3,771	3,239	16.4

ניירות ערך

התפלגות תיק ניירות ערך לפי מגזרי הצמדה	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020	שיעור השינוי %
מטבע ישראלי לא צמוד	6,223	5,336	16.6
מטבע ישראלי צמוד למדד	136	202	(32.7)
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ	511	749	(31.8)
מניות- פריטים שאינם כספיים	13	13	-
סך הכל	6,883	6,300	9.3

להלן נתונים לגבי התפלגות השקעות הבנק בניירות ערך על פי הסיווג לתיקים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים:

הערך במאזן	31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2020		
	עלות	שווי הוגן	מופחתת(*) מיליון ש"ח	עלות	שווי הוגן	מופחתת(*) מיליון ש"ח
אגרות חוב	792	833	792	695	751	695
מוחזקות לפדיון	6,071	6,077	6,077	5,531	5,591	5,591
זמינות למכירה	1	1	1	1	1	1
למסחר	13	13	13	13	13	13
מניות	-	-	-	-	-	-
שאינן למסחר	6,877	6,924	6,883	6,240	6,356	6,300
למסחר						
סך הכל ניירות ערך						

* במניות - עלות
** סווג מחדש.

יתרת הרווחים שטרם מומשו, נטו שנזקפה להון בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, הסתכמה ביום 31.12.2021 בסך של 7 מיליון ש"ח לפני השפעת המס (31.12.2020 - 60 מיליון ש"ח). לאור מגמת העליה בתשואות שנרשמה בשוק אגרות החוב בשנת 2021, נרשמה במהלך השנה עליה בהפסדים שטרם מומשו הכלולים בתיק אגרות החוב הזמין למכירה שהסתכמו ליום 31.12.2021, בסך של 41 מיליון ש"ח, המהווים כ- 0.7% מיתרת התיק (31.12.2020 - הפסדים בסך 11 מיליון ש"ח המהווים 0.2% מיתרת התיק). להערכת ההנהלה, הפסדים אלו נובעים מעליית תשואות בשוק ההון בשנת 2021, המוסברת בצפי להתאוששות ממשבר הקורונה ושינוי בציפיות האינפלציה. לפיכך, ומכיוון שכל ההפסדים מיוחסים לתיק אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלות (בעיקר ממשלת ישראל), מעריכה הנהלת הבנק שההפסדים הנ"ל הינם בעלי "אופי זמני". נכון למועד הסמוך למועד הדיווח, קיימת יתרת הפסדים שטרם מומשו, נטו בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן בסך של כ-170 מיליון ש"ח לפני השפעת המס, בעיקר בגין המשך עליית התשואות בשוק אגרות החוב.

אשראי לציבור

יתרת האשראי לציבור, נטו עלתה בשנת 2021 בשיעור של 13.6%.

מגזר הצמדה	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%
שקל לא צמוד	33,144	29,110	13.9
שקל צמוד מדד	4,165	3,712	12.2
מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)	327	296	10.5
סך הכל	37,636	33,118	13.6

להלן התפלגות האשראי לציבור, בחתך ענפי משק, יתרת חוב רשומה:

ענף משק	31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2020		
	אשראי לציבור	חובות בעייתיים	הפרשה להפסדי אשראי	אשראי לציבור	חובות בעייתיים	הפרשה להפסדי אשראי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
אנשים פרטיים - אחר	4,552	105	106	4,296	120	136
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	9,009	84	38	6,849	87	38
בינו ונדל"ן	5,791	149	74	5,117	171	66
מסחר	4,763	142	118	4,373	167	138
תעשייה	2,684	151	94	2,595	162	83
שירותים עסקיים אחרים	1,532	67	36	1,545	72	52
תחבורה ואחסנה	1,458	43	42	1,365	58	62
שירותים ציבוריים וקהילתיים	5,769	24	13	5,326	49	21
אחרים (פחות מ- 5%)	2,644	81	45	2,305	120	57
סך הכל	38,202	846	566	33,771	1,006	653

להלן נתונים תמציתיים לגבי התפתחות סיכון האשראי הבעייתי בבנק (מיליוני ש"ח):

סיווג חוב	31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2020			שיעור השינוי
	מאזני	חוץ מאזני	סיכון כולל	מאזני	חוץ מאזני	סיכון כולל	
סיכון אשראי פגום	362	1	363	374	1	375	(3.2)
סיכון אשראי נחות	77	1	78	87	1	88	(11.4)
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת	407	57	464	557	61	618	(24.9)
סך הכל	846	59	905	1,018	63	1,081	(16.3)

פקדונות הציבור

פקדונות הציבור עלו בשנת 2021 בשיעור של 17.7%.

מגזר הצמדה	31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2020			השינוי %
	לפי דרישה	קצוב	סה"כ	לפי דרישה	קצוב	סה"כ	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
שקל לא צמוד	19,096	24,960	44,056	15,676	20,787	36,463	20.8
שקל צמוד מדד מט"ח ^(*)	-	1,452	1,452	-	1,754	1,754	(17.2)
	1,731	831	2,562	1,600	1,025	2,625	(2.4)
סך הכל	20,827	27,243	48,070	17,276	23,566	40,842	17.7

* לרבות צמוד למטבע חוץ.

תיק ניירות הערך המוחזקים בבנק עבור לקוחות הסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 בסך כולל של 12.7 מיליארד ש"ח לעומת סך של כ- 10.2 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020.

אגרות חוב

להלן נתונים לגבי הרכב והתפתחות יתרת אגרות החוב שהונפקו על ידי הבנק:

ההרכב	31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2020		שיעור השינוי %
	מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
אגרות חוב שאינן צמודות	258		258		-
אגרות חוב צמודות	634		758		(16.4)
סך הכל	892		1,016		(12.2)

כתבי התחייבות נדחים

ההרכב	31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2020		שיעור השינוי %
	מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
כתבי התחייבות הכוללים מגגון לספיגת הפסדים	260		260		-
כתבי התחייבות אחרים	272		350		(22.3)
סך הכל	532		610		(12.8)

הון הבנק

ליום 31.12.2021 הסתכם הון הבנק ב- 3,771 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ- 16.4% בהשוואה ליתרתו ביום 31.12.2020. העליה בהון מוסברת ברווחים השוטפים של הבנק בתקופת הדוח, שקוזה בהפסד הכולל האחר המצטבר.

יחס ההון לסך המאזן

ליום 31.12.2021 הסתכם בכ- 6.3% (31.12.2020 - 6.4%).

ב. הלימות הון

יחס הלימות ההון הוגדר כיחס שבין אמצעי ההון של הבנק (ברובד הראשון וברובד השני), לבין נכסי הסיכון של הבנק כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201 שפורסמו על ידי בנק ישראל (להלן: "כללי באזל").

במסגרת ההנחיות שנכללו ב"כללי באזל", נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחסי הון מינימליים, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי ברובד הראשון - לא יפחת משיעור של 9%.
- יחס הלימות ההון הכולל - לא יפחת משיעור של 12.5%.

במסגרת הוראת השעה להקלה בדרישות ההון לצורך התמודדות עם משבר הקורונה הופחתו יחסי ההון המינימליים ב- 1 נקודות האחוז ל- 8% ול- 11.5%, בהתאמה. הוראת השעה, לעניין הלימות ההון, הינה בתוקף עד ליום 31.12.2021. לאחר תום תקופת הוראת השעה כאמור, יחזרו דרישות ההון באופן מעשי ליחסי ההון המזעריים שחלו טרם הוראת השעה.

בנוסף לדרישת ההון המזערית נקבעה גם דרישת הון נוספת בגין הלוואות לדיוור, בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק הלוואות לדיוור של התאגיד הבנקאי. דרישת הון זו הסתכמה בתוספת של 0.18% ליחס ההון העצמי ברובד הראשון, נכון ליום הדיווח.

יחס ההון לרכיבי סיכון

31.12.2020	31.12.2021	יחס ההון לרכיבי סיכון (באחוזים)
11.35	11.93	- יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
13.72	14.01	- יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.19	8.18	- יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.50 ⁽¹⁾	11.50	- יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) תוקן לפי הבהרה של בנק ישראל ועדכון לקובץ שו"ת בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיוור.

(א) יעדים

מדיניות הבנק באשר ליעדי הלימות ההון של הבנק, נגזרת מהתיאבון לסיכון של הבנק שאושר על ידי הדירקטוריון. במסגרת מדיניות זו, הנחה הדירקטוריון את הבנק לשמר רמת הלימות הון העולה הן על הסף שהוגדר על ידי בנק ישראל, והן על השיעור הנגזר מתוצאות סקר "ICAAP". שיעורי הלימות ההון של הבנק ליום הדוח עולים על אלו שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

(ב) ניהול ההון ומגבלות

הבנק קבע מדיניות שמרנית לניהול יתרות ההון הפיקוחי, נכסי הסיכון, ויחסי הלימות ההון הנגזרים ממרכיבים אלו, שתאפשר לבנק לעמוד במגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל. במטרה לתמוך במדיניות זו ובהתאמה להקלות שנקבעו על ידי בנק ישראל בהוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה, קבע דירקטוריון הבנק בתחילת המשבר, מגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בבנק, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון, לא יפחת משיעור של 8.5%.
- יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 12.0%.

בתקופת הדוח עדכן הדירקטוריון את המגבלות ל- 9.2% בהתייחס ליחס ההון העצמי ברובד הראשון ול- 12.5% לגבי יחס ההון הכולל, בתוקף עד 31.3.2022. כמו כן, קבע הדירקטוריון יחסי הון מינימליים של 9.5% ליחס ההון העצמי רובד 1 ו- 12.8% ליחס ההון הכולל, בתוקף מ- 1.4.2022 ואילך.

בנוסף, נקבעו על ידי הבנק ספי התרעה גבוהים יותר, המיועדים לתמוך במגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל והדירקטוריון, גם במקרה של עליה רגולטורית אפשרית בדרישות המינימליות של הלימות ההון. ספי התרעה אלו מנוטרים על ידי הבנק באופן שוטף.

(ג) ניתוח רגישות

להלן נתונים באשר להשלכות האפשריות של תרחישים שונים על יחסי הלימות ההון של הבנק:

גידול (קיטון) ביחס הלימות ההון				תאור התרחיש
יחס הון עצמי ברובד הראשון		יחס הלימות ההון הכולל		
31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים	
0.35	0.32	0.35	0.31	- עליה בסך של 100 מיליון ש"ח בהון העצמי ברובד הראשון
(0.46)	(0.42)	(0.38)	(0.36)	- עליה בסך של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון

(ד) רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"

בחודש ינואר 2021, הוארך תוקף ההסכמים שנחתמו בעבר בין הבנק לבין מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה (להלן: "הסכמי השיפוי"), במסגרתם התחייבו מבטחי המשנה לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו בשל חילוט אפשרי של ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה, מכוח חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה - 1974 וערבויות אחרות הקשורות לפרוייקטים אלו - והיו בתוקף החל מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 בדצמבר 2021.

ביום 11.1.2022 הוארך תוקף הסכמי השיפוי בשנה נוספת עד ליום 31.12.2022

היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם הסתכם ליום 31.12.2021 בסך של כ- 1.6 מיליארד ש"ח. ההתחייבות לשיפוי, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק ליום 31.12.2021 בסך של כ- 0.4 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 0.14% ביחס ההון העצמי ברובד הראשון של הבנק (31.12.2020 - 0.12%).

(ה) הקלה בגין תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו הודיע בנק ישראל על הקלות שיינתנו בחישוב יחס הלימות ההון, לבנקים שיישמו תוכנית התייעלות (שתעמוד באמות המידה שנקבעו על ידו), לרבות היתר לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית התייעלות לתקופה של חמש שנים.

במהלך השנים 2016, 2017 ו-2020 יישם הבנק תוכניות התייעלות העומדות בקריטריונים שנקבעו על ידי בנק ישראל, לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית התייעלות לתקופה של חמש שנים, בחישוב יחס הלימות ההון. אימוץ ההקלות, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ליום 31.12.2021 בשיעור של 0.10% (31.12.2020 - 0.14%).

(ו) יחס המינוף

להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

מרכיבי התחשיב	31.12.2021 מיליוני ש"ח	31.12.2020 מיליוני ש"ח
• ההון העצמי, ברובד הראשון	3,796	3,243
• סך החשיפות	63,146	53,787
שיעורי המינוף	אחוזים	אחוזים
• יחס המינוף	6.0	6.0
• יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	4.5	4.5

בהמשך להקלות שנקבעו על ידי בנק ישראל בהוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה הופחתה המגבלה שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 מ-5% ל-4.5%, עד ליום 31.12.2021. לאחר מועד זה תחזור הדרישה, באופן מעשי, ליחס המינוף המזערי שנדרש טרם כניסת הוראת השעה לתוקף.

(ז) דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה לעמידה במגבלות שנקבעו בחוק החברות ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 הדנה בחלוקת דיבידנדים בתאגידים בנקאיים. בתקופת הדוח, לא חולקו על ידי הבנק דיבידנדים.

9. מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחד וחד ערכי, בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים. להרחבה ביחס להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר המתודולוגיה ששימשה להקצאת ההכנסות וההוצאות בחתך מגזרי פעילות, ראה ביאור 30 בדוחות הכספיים.

ב. ריכוז נתונים כספיים

להלן מידע באשר להתפלגות הפעילות העסקית בבנק בחתך מגזרי פעילות.

(1) נתונים מאזניים:

• אשראי לציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות יתרת האשראי לציבור, נטו - בחתך מגזרי פעילות:

מגזרי פעילות	31.12.2021	31.12.2020	שיעור השינוי (%)
משקי בית	13,542	11,026	22.8
בנקאות פרטית	8	10	(20.0)
עסקים קטנים וזעירים	13,627	12,467	9.3
עסקים בינוניים	6,374	5,771	10.4
עסקים גדולים	4,085	3,824	6.8
גופים מוסדיים	-	20	-
סך כל האשראי לציבור	37,636	33,118	13.6

בתקופת הדוח נרשמה עליה בשיעור של 13.6% בהיקף האשראי, העליה באשראי אפיינה את מרבית מגזרי הפעילות של הבנק ובעיקר את מגזר משקי הבית, שעלה בשיעור של כ-23%. במגזר זה, בולטת במיוחד העלייה בהיקף ההלוואות לדיוור, בשיעור של כ-31.6%.

• פקדונות הציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות פקדונות הציבור - בחתך מגזרי פעילות:

מגזרי פעילות	31.12.2021	31.12.2020	שיעור השינוי (%)
משקי בית	14,477	13,927	3.9
בנקאות פרטית	1,845	1,825	1.1
עסקים קטנים וזעירים	11,470	10,731	6.9
עסקים בינוניים	3,984	3,290	21.1
עסקים גדולים	9,524	5,946	60.2
גופים מוסדיים	6,770	5,123	32.1
סך הכל פקדונות הציבור	48,070	40,842	17.7

העליה בהיקף הפקדונות נובעת מעליה בהיקף הפקדונות בכלל מגזרי הפעילות של הבנק.

(2) נתונים תוצאתיים:

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות בבנק בכתך מגזרי פעילות בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (במיליוני ש"ח):

מגזרי פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		שיעור השינוי %
	2021	2020	
משקי בית	518	496	4.4
בנקאות פרטית	7	8	(12.5)
עסקים קטנים וזעירים	728	735	(1.0)
עסקים בינוניים	190	179	6.1
עסקים גדולים	79	73	8.2
גופים מוסדיים	6	7	(14.3)
ניהול פיננסי	265	147	80.3
סך כל ההכנסות	1,793	1,645	9.0

בשנת 2021 נרשמה עליה בשיעור של 9.0% בהכנסות הבנק. העליה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בשיעור של 80.3% בהכנסות במגזר ניהול פיננסי, עיקרה בגין מימוש מלוא החזקת הבנק במניות צ.י.ם בסך של 90 מליון ש"ח. עליה בהכנסות נרשמה גם במגזר משקי בית ובמגזרים עסקים בינוניים וגדולים.

להלן נתונים לגבי התפתחות הרווח הנקי בבנק בכתך מגזרי פעילות בתקופות של השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (במיליוני ש"ח):

מגזרי פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		שיעור השינוי %
	2021	2020	
משקי בית	98	17	476.5
בנקאות פרטית	-	(1)	(100.0)
עסקים קטנים וזעירים	178	32	456.3
עסקים בינוניים	66	47	40.4
עסקים גדולים	51	27	88.9
גופים מוסדיים	3	4	(25.0)
ניהול פיננסי	166	85	95.3
סך הכל הרווח הנקי	562	211	166.4

ג. נתונים עיקריים על תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים עיקריים

(1) מגזר משקי בית נתונים עיקריים:

שיעור השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2020	2021	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3.6	384	398	הכנסות מריבית, נטו
7.1	112	120	הכנסות שאינן מריבית
4.4	496	518	סך ההכנסות
(125.5)	94	(24)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
4.8	374	392	הוצאות תפעוליות אחרות
476.5	17	98	רווח נקי

ההכנסות במגזר משקי בית עלו בשנת 2021 בשיעור של 4.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העליה בהכנסות מוסברת בעיקר בגידול בהכנסות מריבית, נטו, עיקרו מהשפעת כמות חיובית וכן מגידול בהכנסות מעמלות.

בסיכום שנת 2021 עלה הרווח הנקי בשיעור של 476.5%. העליה ברווח הנקי מוסברת במעבר לרישום הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של 24 מיליון ש"ח לעומת הוצאה להפסדי אשראי בסך של 94 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וכן השיפור שנרשם בהכנסות המגזר.

(2) מגזר עסקים קטנים וזעירים נתונים עיקריים:

שיעור השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2020	2021	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(2.2)	591	578	הכנסות מריבית, נטו
4.2	144	150	הכנסות שאינן מריבית
(1.0)	735	728	סך ההכנסות
(125.9)	185	(48)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1.4	496	503	הוצאות תפעוליות אחרות
456.3	32	178	רווח נקי

ההכנסות במגזר עסקים קטנים וזעירים ירדו בשנת 2021 בשיעור של 1.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות מוסברת בקיטון בהכנסות מריבית, נטו, לאור הירידה בפער הריבית (השפעת מחיר) שקוזז בחלקו מגידול בהכנסות מעמלות.

בסיכום שנת 2021 עלה הרווח הנקי בשיעור של 456.3%. העליה ברווח הנקי, למרות הקיטון שנרשם בהכנסות, כאמור, מוסברת במעבר לרישום הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של 48 מיליון ש"ח לעומת הוצאה להפסדי אשראי בסך של 185 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(3) מגזר עסקים בינוניים נתונים עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי	2020	2021	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5.6	144	152	הכנסות מריבית, נטו
8.6	35	38	הכנסות שאינן מריבית
6.1	179	190	סך ההכנסות
(52.8)	36	17	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.9	70	72	הוצאות תפעוליות אחרות
40.4	47	66	רווח נקי

ההכנסות במגזר עסקים בינוניים עלו בשנת 2021 בשיעור של 6.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 190 מיליון ש"ח. העלייה בהכנסות מוסברת מעלייה בהכנסות הריבית, נטו ועלייה בהכנסות שאינן מריבית. בסיכום שנת 2021 עלה הרווח הנקי בשיעור של 40.4%. העלייה ברווח הנקי, מוסברת בעיקר מעלייה בהכנסות ריבית נטו בסך של 8 מיליון ש"ח ומקיטון בהוצאות להפסדי אשראי בסך של 19 מיליון ש"ח.

(4) מגזר עסקים גדולים נתונים עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי	2020	2021	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9.5	63	69	הכנסות מריבית, נטו
-	10	10	הכנסות שאינן מריבית
8.2	73	79	סך ההכנסות
(620.0)	5	(26)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(7.4)	27	25	הוצאות תפעוליות אחרות
88.9	27	51	רווח נקי

ההכנסות במגזר עסקים גדולים עלו בשנת 2021 בשיעור של 8.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העלייה בהכנסות מוסברת בגידול בהכנסות מריבית, נטו.

בסיכום שנת 2021 עלה הרווח הנקי בשיעור של 88.9%. העלייה ברווח הנקי, נוסף לגידול בהכנסות, מוסברת במעבר לרישום הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של 26 מיליון ש"ח לעומת הוצאה להפסדי אשראי בסך של 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וכן מקיטון בהוצאות המיוחסות.

(5) **מגזר ניהול פיננסי נתונים עיקריים:**

ש"ח	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		ש"ח
	2020	2021	
ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	ש"ח
הכנסות מריבית, נטו	26	118	353.8
הכנסות שאינן מריבית	121	147	21.5
סך ההכנסות	147	265	80.3
הוצאות תפעוליות אחרות	21	20	(4.8)
חלק הבנק ברווחי חברה כלולה	3	4	33.3
רווח נקי	85	166	95.3

הכנסות הבנק במגזר ניהול פיננסי הסתכמו בשנת 2021 בסך של 265 מיליון ש"ח, לעומת 147 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בהכנסות נובעת הן מעלייה בסך 92 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית, נטו, בעיקר בגין העליה שנרשמה במדד המחירים לצרכן לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והן מעליה בסך של 26 מיליון ש"ח בהכנסות שאינן מריבית, המוסברת בעיקר ממימוש מלוא החזקת הבנק במניות צ.י.ם בסך 90 מיליון ש"ח, שקוזה בחלקה בירידה ברווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום שנת 2021 הסתכם הרווח במגזר ניהול פיננסי, בסך של 166 מיליון ש"ח, המהווה עליה בסך של 81 מיליון ש"ח לעומת הרווח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

10. חברות מוחזקות עיקריות

תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ

הבנק מחזיק ב- 31% מאמצעי ההון של חברת תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "תפנית"). סך כל המאזן של תפנית ליום 31.12.2021 הסתכם בסך של כ- 44 מיליון ש"ח והונה העצמי הסתכם בסך של 37 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 31 מיליון ש"ח, ו- 25 מיליון ש"ח, בהתאמה).

חלק הבנק ברווחי חברת "תפנית" הסתכם בשנת 2021 בסך 4 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 3 מיליון ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

היקף תיקי ההשקעות שנוהלו על ידי "תפנית" ביום 31.12.2021 הסתכם בכ- 9.4 מיליארד ש"ח, ומהווה עליה בשיעור של כ- 18.1% לעומת היקפם ביום 31.12.2020.

חברות מוחזקות אחרות

השפעתן של יתר החברות המוחזקות של הבנק - אינה מהותית ביחס לפעילות הבנקאית בקבוצה.

חלק ג' - סקירת הסיכונים

11. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

א. כללי

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים, כרוכה בנטילת וניהול סיכונים שעיקרם: סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים, וסיכונים ציות. בשנים האחרונות התגבשה ההכרה, לפיה - יישום נאות של עקרונות לניהול סיכונים מהווה גורם הכרחי לשמירת יציבות המערכת הבנקאית.

לפיכך, פרסם בנק ישראל בשנים האחרונות שורת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא זה, הכוללות הנחיות המיועדות להטמיע את תפיסת ניהול הסיכונים במערכת הבנקאית ולהתאימה לעקרונות שגובשו על ידי ועדת "באזל".

הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו הבנקאית כוללים:

סיכון אשראי - מוגדר כסיכון להיווצרות הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן כלפי הבנק, בכפוף לתנאים שהוסכמו. חשיפה משמעותית לסיכון אשראי, נובעת מחולשות בתהליכי ניטור, בקרת וניהול תיק האשראי, יחד עם סטנדרטים לא נאותים בהליכי מתן האשראי ללווים וצדדים נגדיים, ומהווה גורם מרכזי להפסדי בנקים בארץ ובעולם.

החשיפה לסיכון אשראי עשויה להיווצר ממספר סיכונים, כגון: סיכון לווה, סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים, סיכון ריכוזיות ענפית ו/או גיאוגרפית, סיכון אשראי של צד נגדי, סיכון סליקה, וסיכון סביבתי.

סיכון שוק - מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו, בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוץ מאזני), הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעור הריבית, שינוי בשערי החליפין ושינויים בשוק ההון. סיכון שוק כולל את רכיבי הסיכון הבאים: סיכון בסיס, סיכון ריבית, סיכון מניות וסיכון אופציות.

סיכון נזילות - מוגדר כסיכון לרווחי הבנק וליציבותו, הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון תפעולי - מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או בשל אירועים חיצוניים. סיכון זה שלוב בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות בבנק. בנוסף, ייתכן שכשל שנגרם בשל התמששות סיכון תפעולי, ישפיע בצורה ישירה או עקיפה על סיכונים אחרים, כגון: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, מוניטין ועוד.

הסיכון התפעולי כולל רכיבי סיכון משמעותיים, לרבות סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מעילות והונאות, סיכון ציות, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון דיווח כספי ועוד. הבנק מנהל את הסיכון התפעולי בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות ניהול בנקאי תקין, ומגדיר את סיכוני טכנולוגיות המידע, הציות והסיכון המשפטי כקטגוריות סיכון עצמאיות להן ניתן גילוי נפרד בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

סיכון טכנולוגיות המידע - מוגדר כסיכון הנובע משימוש או מהיעדר שימוש בטכנולוגיית מידע או מתלות של תאגיד בה.

סיכון סייבר - מוגדר כסיכון לנזקים כספיים ואחרים, הנובעים מהתרחשות התקפה קיברנטית. ככלל, איומים במרחב הקיברנטי מוגדרים כאיומים העשויים לגרום להשבתה, מניעת שירות מהותי, פגיעה מהותית בסודיות ושלמות המידע וביצוע פעילות עויינת והונאות.

מערכות המחשב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכת המחשב של החברה האם המפתחת, מתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי.

הסכמים אלו מפרטים את היקף, איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם. נוסף על המערכות הקבוצתיות, הבנק מפעיל גם מערכות ייחודיות לו, אך מדובר בדרך כלל במערכות ניהוליות ותפעוליות במטה, ולא במערכות ליבה בנקאיות.

סיכון משפטי - מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל היעדר יכולת לאכוף באופן משפטי הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי מהווה חלק מהסיכון התפעולי.

סיכון ציות והלבנת הון (לרבות מימון טרור) - מוגדר כחשיפת הבנק להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי או לנזק תדמיתי, שהבנק עלול לספוג בשל אי מילוי חוקים, תקנות, הוראות הסדרה, נהלים פנימיים והקוד האתי החל על הבנק.

ניהול סיכון ציות כולל בין היתר הוראות מתחום יחסי בנק לקוח, הוראות לא צרכניות, הוראות בתחום דיני נירות ערך, הוראות בנושא פעילות חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון וכן הוראות בנושא: הגנת הפרטיות. אי ציות להוראות החלות על הבנק בתחום הציות ואיסור הלבנת הון (לרבות מימון טרור), חושף את הבנק להטלת עיצומים כספיים, לפגיעה במוניטין, וכן להליכים פליליים, אשר עלולים להיקט כנגד הבנק ועובדיו.

סיכון הציות כולל גם סיכון הוגנות (Conduct Risk), שעלול להתממש בשל מתן שירות לא הוגן ללקוחות הבנק. הבנק פועל להטמיע ערכי הוגנות במגוון השירותים הניתנים ללקוחותיו בערוצים השונים.

סיכון מוניטין - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה ברווחי הבנק, בגין תדמית שלילית שעלולה להיווצר לבנק בקרב לקוחות וצדדים אחרים הקשורים עם הבנק. הבנק מגדיר את חשיפתו לסיכון זה, בין היתר, באמצעות הקפדה על ביצוע נהלים ויישום קפדני של הקוד האתי.

סיכון אסטרטגי - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה בהון הבנק, בתוצאותיו הכספיות ובמוניטין הנובעת מקבלת החלטות עסקיות שגויות, או מיישום לא נכון של החלטות עסקיות, או מהיעדר תגובה לשינויים בתחרות ובהתפתחויות שונות בסביבה העסקית והציבורית.

בסיכון האסטרטגי נכלל גם סיכון "המודל העסקי", הנגזר משינויים שחלים בסביבת הפעילות העסקית של הבנק ונובעים, בין היתר, מהתפתחויות מהירות של טכנולוגיות המידע, שחיקת מקורות ההכנסה, והגברת התחרות במערכת הבנקאית והחץ בנקאית.

במסגרת זו משקיע הבנק, בשיתוף עם החברה האם, מאמצים רבים בתחום הבנקאות הדיגיטלית, שיפור חוויית הלקוח ופיתוח מודלים אלטרנטיביים לפעילות הבנקאית - בהתאמה לשינויים המתרחשים בבנקאות הבינלאומית והמקומית.

ב. התיאבון לסיכון

התיאבון לסיכון הוגדר כ"רמת הסיכון המכסימלית" אותה מוכן הבנק לשאת במהלך העסקים הרגיל בהתחשב במאפייני סיכון, ומשמש לקביעת הסיכונים שהבנק מוכן לקבל בראיה צופת פני עתיד.

ה"תיאבון לסיכון" עקבי עם האסטרטגיה העסקית של הבנק ומהווה כלי מרכזי לפיקוח על הסיכונים שנוטל הבנק.

בעת קביעת המסגרת לניהול סיכונים, מתווה הדירקטוריון את "הצהרת התיאבון לסיכון", המהווה בסיס למדיניות ניהול הסיכונים, ולקביעת מגבלות וספי התרעה.

במסגרת התוויית "הצהרת התיאבון לסיכון", נלקחים בחשבון גורמים רלוונטיים, כגון: האסטרטגיה העסקית, שינויים סביבתיים, סיכונים מהותיים (קיימים ומתהווים), השפעות תרחישי קיצון, העקרונות לתכנון ההון (לרבות האילוצים הקיימים בנושא זה), מקורות המימון ומחויבויות שונות של הבנק (כגון: דרישות ומגבלות הנובעות מהליכי חקיקה והסדרה).

הצהרת התיאבון לסיכון מובאת לאישור הדירקטוריון בתדירות שנתית (בהתבסס על נתונים ומדדים מעודכנים). סטיות ממגבלות שנקבעו בהצהרת התיאבון לסיכון, מנוטרות על ידי הבנק ומדווחות לדירקטוריון באופן שוטף.

ג. קווי יסוד לניהול סיכונים

הדירקטוריון והנהלת הבנק נושאים באחריות לניהול הסיכונים בבנק ולקביעת תהליכים אפקטיביים לניהול סיכונים אלו. הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון, מוודאת שהמערכות והתהליכים שנקבעו במסגרת ניהול הסיכונים הקבוצתי הולמים את אופי פעילות הבנק.

מסמכי היסוד לניהול סיכונים גובשו על ידי הבנק בהתאמה למסמכים מקבילים של החברה האם, והבנק מתבסס במסגרת ניהול הסיכונים על תשתיות, תהליכים, ומתודולוגיות לניהול סיכונים שפותחו בחברה האם. חריגות מהמגבלות שנקבעו לסיכונים השונים, והתפתחויות שחלו בפרופיל הסיכון של הבנק, מדווחים על ידי הבנק לחברה האם באופן שוטף.

הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול הסיכונים שנקבעה בקבוצה, בהתאמה לאופי הפעילות הייחודי של הבנק, הסביבה בה הוא פועל ובהתאם להנחיות בנק ישראל. ממשיך לניהול הסיכונים בבנק מבוסס על שלושה קווי הגנה:

קו ההגנה הראשון - כולל את קווי העסקים ובהם יחידות עסקיות ותפעוליות, אשר נוטלות סיכונים ונושאות באחריות מלאה לניהול הסיכונים הגלומים בפעילותן באמצעות תהליכי ליבה בניהול סיכונים (נטילת סיכון, זיהוי מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח).

קו ההגנה השני - כולל את יחידות המטה (משפטיות וחשבונאיות) ואת פונקציית ניהול הסיכונים אשר תפקידה לסייע להנהלה לקדם ראייה משולבת, כלל תאגידית של סיכונים, לתכנן ולפתח את מסגרת העבודה לניהול סיכונים, לקבוע מתודולוגיות, לאתגר את ניהול הסיכונים של קו ההגנה הראשון ולהציג את מכלול הסיכונים בפני ההנהלה והדירקטוריון.

קו ההגנה השלישי - כולל את הביקורת הפנימית אשר בוחנת את תקינותם ויעילותם של הבקורות ותהליכי ניהול הסיכונים ומאבחנת חולשות פוטנציאליות בבקרה הפנימית.

ככלל, בבנק מונו מנהלי סיכונים מקו ההגנה הראשון, במעמד חבר הנהלה, ובקרי סיכון מקו ההגנה השני. פיקוח ובקרה על ניהול סיכון מתבצעים באמצעות תהליכי ניהול סיכונים, פורומים ופונקציות מפתח בבנק.

הבנק עושה שימוש במבחני קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לתהליכי ניהול סיכונים (לרוב בסיכון אשראי, שוק ונזילות). מבחני קיצון משמשים בתהליך שוטף לזיהוי והערכת מוקדי סיכון ואזורי פגיעות, בין היתר, כחלק מהערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP), בעת בחינת נאותות תכנון ההון, לרבות עמידה במגבלות התיאבון לסיכון שקבע הדירקטוריון.

מבחני קיצון מבוצעים על פי הנחיות בנק ישראל ובהתאם למתודולוגיה שנקבעה בקבוצה, בהתאמות הנדרשות לאופי הפעילות של הבנק.

הדירקטוריון והנהלה מעורבים בקביעת מטרות מבחני הקיצון, הגדרת התרחישים ובחינת סבירות התוצאות. מנהלי סיכון האשראי, השוק והנזילות מתחזקים תכניות מגירה להפחתת סיכונים בשל התממשות תרחיש קיצון.

ד. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק ואופן ניהולם נכלל בדוח הסיכונים שפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

12. סיכון האשראי

א. סקירת סיכון האשראי ואופי ניהול

מבנה ניהול סיכון האשראי בבנק, תואם את מודל ניהול הסיכונים (Management Enterprise Risk), אשר אומץ על ידי קבוצת דיסקונט וכולל הגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המעורבים בניהול סיכון האשראי דירקטוריון, הנהלה ושלושה קווי הגנה בלתי תלויים:

קו ההגנה הראשון - נוטלי הסיכונים (בעיקר חטיבות האשראי: חטיבה לבנקאות מסחרית וחטיבה קמעונאית).

קו ההגנה השני - הגורמים האחראים לניהול סיכונים בלתי תלוי.

קו ההגנה השלישי - ביקורת פנימית.

ניהול סיכון אשראי כולל גם ניהול סיכון ריכוזיות אשראי וניהול הסיכונים הסביבתיים. מדיניות ניהול סיכון האשראי מהווה מסגרת לניהול הסיכון במטרה להשיג תשואה הולמת ביחס לפרופיל הסיכון ובהלימה למגבלות התיאבון לסיכון שהתווה הדירקטוריון. לבנק מסמכי אסטרטגיה ומדיניות אשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון, המבוססים על הוראות הניהול הבנקאי התקין. מסמכים אלה מתווים את עקרונות האשראי ומהם נגזרים נוהלי האשראי, היעדים העסקיים, הבקורות והמגבלות עליהן מתבצע מעקב שוטף.

ב. השלכות משבר "זירוס הקורונה" על סיכון האשראי

למידע מפורט באשר להשלכות המשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "זירוס הקורונה", על סיכון האשראי בבנק וניהול סיכון זה – ראה פרק 6, לעיל.

ג. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

מערך ניהול סיכון האשראי בבנק כולל שלוש יחידות לטיפול בחובות בעייתיים:

- יחידה ל"אשראים מיוחדים" הפועלת במסגרת החטיבה לבנקאות מסחרית בבנק, ומטפלת הן בניהול הסדרה וגבייה של אשראים בעייתיים הנמצאת בטיפול החטיבה לבנקאות מסחרית ושל אשראים אחרים (הנמצאים בטיפול משפטי), והן בסיווג ומדידת הפרשות להפסדי אשראי ללקוחות אלו.
- מחלקת "תחזוקת אשראי" הפועלת בחטיבה הקמעונאית ומנהלת את תהליך איתור לקוחות והכללתם ב-"רשימת מעקב" (לפני סיווג ו/או העברה לטיפול משפטי), במסגרת ועדות שמתקיימות בראשות מנהלי האזורים או בראשות מנהל אגף אשראי ובקרה (בהתאם למדרג הסמכויות).
- יחידת "טרם גב"ה" הפועלת בחטיבה הקמעונאית ועוסקת בניהול והסדרה של לקוחות תקינים ומסווגים, טיפול בחובות בעייתיים המשתייכים לחטיבה (טרם העברתם לטיפול משפטי) ובסיווג ובדיקת נאותות ההפרשה להפסדי אשראי ללקוחות אלה.

להלן נתונים לגבי התפלגות האשראי בבנק בחתך סוג האשראי ואיכות תיק האשראי:

(א) התפלגות תיק האשראי בחתך איכות האשראי (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2021				סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	
23,515	8,823	4,151	36,489	סיכון אשראי מאזני
5,121	1,077	1,385	7,583	סיכון אשראי חוץ מאזני
28,636	9,900	5,536	44,072	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:				
531	102	302	935	א. לא בעייתי
318	63	26	407	ב. בעייתי: ⁽²⁾
34	21	22	77	- השגחה מיוחדת ⁽³⁾
305	-	57	362	- נחות
1,188	186	407	1,781	- פגום
89	-	15	104	סך הכל סיכון אשראי מאזני
1,277	186	422	1,885	סיכון אשראי חוץ מאזני
29,913	10,086	5,958	45,957	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ^(*)
22	80	19	121	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
229	-	28	257	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽³⁾
מידע נוסף על נכסים שאינם מבצעים				
חובות פגומים- שאינם צוברים הכנסות ריבית				

31 בדצמבר 2020				סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	
21,193	6,662	3,648	31,503	סיכון אשראי מאזני
4,408	813	1,328	6,549	סיכון אשראי חוץ מאזני
25,601	7,475	4,976	38,052	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:				
787	100	533	1,420	א. לא בעייתי
456	49	52	557	ב. בעייתי: ⁽²⁾
35	36	16	87	- השגחה מיוחדת ⁽³⁾
320	2	52	374	- נחות
1,598	187	653	2,438	- פגום
116	-	13	129	סך הכל סיכון אשראי מאזני
1,714	187	666	2,567	סיכון אשראי חוץ מאזני
27,315	7,662	5,642	40,619	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ^(*)
24	78	14	116	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
273	2	33	308	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽³⁾
מידע נוסף על נכסים שאינם מבצעים				
חובות פגומים- שאינם צוברים הכנסות ריבית				

1. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

3. לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ב) מידע לגבי התפתחות החובות הפגומים בבנק במיליוני ש"ח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
חובות פגומים						
		אחרים		שאורגנו מחדש		
סך הכל	פרטי	מסחרי	פרטי	מסחרי		
362	2	147	52	161		יתרת חוב רשומה לתחילת השנה
217	-	109	46	62		חובות שנפגמו בתקופת הדיווח
(8)	-	(2)	-	(6)		חובות שנגרעו מסיווג פגום
(209)	(5)	(114)	(38)	(52)		גביות ומחיקות
-	3	22	(3)	(22)		ארגונים מחדש שכשלו
362	-	162	57	143		יתרת חובות פגומים לסוף התקופה
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:						
85	-	29	20	36		יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה
144	-	81	24	39		גידול בהפרשות במהלך התקופה
(149)	-	(74)	(29)	(46)		גביות ומחיקות
80	-	36	15	29		יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
חובות פגומים					
		אחרים		שאורגנו מחדש	
סך הכל	פרטי	מסחרי	פרטי	מסחרי	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
406	-	241	43	122	יתרת חוב רשומה לתחילת השנה
226	2	56	45	123	חובות שנפגמו בתקופת הדיווח
(2)	-	-	-	(2)	חובות שנגרעו מסיווג פגום
(268)	-	(184)	(36)	(48)	גביות ומחיקות
-	-	34	-	(34)	ארגונים מחדש שכשלו
362	2	147	52	161	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה					
87	-	66	4	17	גידול בהפרשות במהלך התקופה
160	-	74	46	40	- הפרשות שנגרעו מסיווג פגום
-	-	-	-	-	גביות ומחיקות
(162)	-	(111)	(30)	(21)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה
85	-	29	20	36	

(ג) מדדי איכות תיק האשראי:

31.12.2020	31.12.2021	
%	%	
1.1	0.9	שיעור יתרת האשראי הפגום, מתוך סך האשראי לציבור
0.3	0.3	שיעור יתרת האשראי בפיגור של 90 יום ומעלה (שאינו פגום), מתוך סך האשראי לציבור
2.6	2.0	שיעור סיכון האשראי הבעייתי מתוך סך סיכון האשראי לציבור
1.0	(0.2)	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של האשראי
0.4	0.0	שיעור המחיקות נטו, מיתרת האשראי הממוצעת
0.8	0.7	שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום, מתוך האשראי
1.7	1.3	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.9	0.7	שיעור נכסים שאינם מבצעים מיתרת אשראי לציבור
1.9	1.5	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, מתוך סך האשראי לציבור
180.4	156.4	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, מתוך האשראי הפגום
20.2	1.6	שיעור המחיקות נטו מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי
17.8	16.6	שיעור יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מתוך האשראי הפגום בתוספת האשראי בפיגור ⁽¹⁾

1. אשראי שאינו פגום, בפיגור של 90 יום ומעלה.

ד. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

(א) להלן נתונים לגבי התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי בבנק (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
אשראי לציבור						
בנקים		פרטי				
סך הכל	וממשלות	סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
679	-	679	140	38	501	יתרת הפרשה לתחילת השנה
(81)	-	(81)	(24)	-	(57)	(הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(165)	-	(165)	(70)	-	(95)	מחיקות חשבונאיות
156	-	156	64	-	92	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(9)	-	(9)	(6)	-	(3)	מחיקות חשבונאיות, נטו
589	-	589	110	38	441	יתרת הפרשה לסוף השנה*
23	-	23	4	-	19	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
אשראי לציבור						
בנקים		פרטי				
סך הכל	וממשלות	סך הכל	אחר	לדיוור	מסחרי	
491	-	491	81	26	384	יתרת הפרשה לתחילת השנה
320	-	320	82	12	226	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(242)	-	(242)	(74)	-	(168)	מחיקות חשבונאיות
110	-	110	51	-	59	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(132)	-	(132)	(23)	-	(109)	מחיקות חשבונאיות, נטו
679	-	679	140	38	501	יתרת הפרשה לסוף השנה*
26	-	26	4	-	22	* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ה. התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק עיקריים

להלן תמצית נתונים לגבי התפתחות סיכון האשראי לציבור, החובות הבעייתיים, וההפרשות להפסדי אשראי - בחתך ענפי משק (במיליוני ש"ח):

הפסדי אשראי						ענף משק
סיכון אשראי (כולל ⁽¹⁾)	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽²⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽³⁾	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
ליום 31 בדצמבר 2021						
2,836	2,577	152	21	10	94	תעשייה
5,397	5,191	126	5	3	65	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁴⁾
2,668	2,577	59	4	(3)	16	- פעילות בנדל"ן
5,319	5,071	144	(31)	(11)	121	מסחר
1,953	1,787	77	(15)	2	39	שירותים עסקיים
6,719	6,667	30	(9)	(2)	14	שירותים ציבוריים
4,636	4,386	124	(30)	4	88	ענפים מסחריים אחרים
29,528	28,256	712	(55)	3	437	סך הכל מסחרי
10,081	9,894	84	-	-	38	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
5,953	5,531	106	(24)	6	110	- אחר
45,562	43,681	902	(79)	9	585	סה"כ ציבור - פעילות בישראל
7,101	7,101	-	-	-	-	בנקים בישראל וממשלת ישראל
52,663	50,782	902	(79)	9	585	סך הכל פעילות בישראל
395	391	3	(2)	-	4	ציבור - פעילות בחו"ל
287	287	-	-	-	-	בנקים וממשלות בחו"ל
682	678	3	(2)	-	4	סך הכל פעילות בחו"ל
53,345	51,460	905	(81)	9	589	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2020						
2,746	2,506	164	49	29	83	תעשייה
4,709	4,442	144	24	14	63	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁴⁾
2,568	2,456	57	-	1	9	- פעילות בנדל"ן
4,905	4,468	176	62	29	141	מסחר
1,945	1,721	81	37	13	56	שירותים עסקיים
5,766	5,690	59	3	-	21	שירותים ציבוריים
4,266	3,922	177	47	21	122	ענפים מסחריים אחרים
26,905	25,205	858	222	107	495	סך הכל מסחרי
7,655	7,470	87	12	-	38	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
5,636	4,971	121	82	23	140	- אחר
40,196	37,646	1,066	316	130	673	סה"כ ציבור - פעילות בישראל
6,373	6,373	-	-	-	-	בנקים בישראל וממשלת ישראל
46,569	44,019	1,066	316	130	673	סך הכל פעילות בישראל
423	406	15	4	2	6	ציבור - פעילות בחו"ל
391	391	-	-	-	-	בנקים וממשלות בחו"ל
814	797	15	4	2	6	סך הכל פעילות בחו"ל
47,383	44,816	1,081	320	132	679	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.

2. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

3. סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.

4. כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 209 מיליון ש"ח (ב31.12.2020 - 185 מיליון ש"ח).

י. חשיפה למדינות זרות

להלן תמצית נתונים לגבי חשיפת האשראי של הבנק למדינות זרות, כהגדרתה בהוראות בנק ישראל (במיליוני ש"ח):

שם המדינה	ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2020		
	חשיפה			חשיפה		
	מאזנית	חוץ מאזנית	סך הכל	מאזנית	חוץ מאזנית	סך הכל
ארה"ב	195	6	201	258	5	263
אחר	195	268	463	256	241	497
סך החשיפה למדינות זרות	390	274	664	514	246	760
התפלגות היתרה						
חשיפה למדינות ה-PIGS	4	-	4	9	-	9
חשיפה למדינות LDC	9	20	29	11	15	26
חשיפה למדינות עם בעיות נזילות	1	2	3	1	1	2
חשיפה למדינות אחרות	376	252	628	493	230	723
סך כל החשיפה למדינות זרות	390	274	664	514	246	760

בשנת 2021 נרשמה ירידה בחשיפת הבנק למדינות זרות.

ז. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים

הנהלת הבנק בוחנת באופן שוטף את חשיפת הבנק לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, ומקיימת דיונים לגבי היקף החשיפה והתאמתה להתפתחויות בבנקאות העולמית. התאמת החשיפה נשקלת תוך בחינת הפרמטרים: היקף חשיפה, דירוג האשראי של הבנק והמדינה בה פועל המוסד הפיננסי ונסיון העבר.

היקף חשיפת האשראי המכסימלי לכל מוסד פיננסי זר, נקבע על ידי דירקטוריון הבנק. חריגות ממגבלה זו נבחנות על ידי הנהלת הבנק, עבור כל מוסד פיננסי, בתדירות יומית.

המדינות העיקריות בהן רשומים המוסדות הפיננסיים הזרים הינן: ארה"ב, בלגיה וגרמניה. החשיפה המכסימלית של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, ביחס לקבוצת מוסדות זרים הפועלים באותה מדינה, אינה עולה על 15% מ"בסיס ההון" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).

בשנת 2021 נרשמה ירידה בחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים.

להלן נתוני חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾	ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 בדצמבר 2020		
	סיכון אשראי			סיכון אשראי		
	מאזנ ⁽²⁾	מאזנ ⁽³⁾	כולל ⁽⁴⁾	מאזנ ⁽²⁾	מאזנ ⁽³⁾	כולל ⁽⁴⁾
AAA עד AA-	46	-	46	77	-	77
A+ עד A-	190	3	193	217	1	218
BBB+ עד BBB-	22	-	22	68	-	68
BB+ עד B-	1	16	17	1	11	12
סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים	259	19	278	363	12	375

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.

2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.

3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.

4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האיחופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 31.12.2021 בסך של 4 מיליון ש"ח.

5. דירוג האשראי של המוסדות הפיננסיים הזרים המפורטים מעלה נערך בעיקר על ידי חברת הדירוג הבינלאומית "Standard & Poor's".

ח. סיכומי אשראי בהלוואות לדיור

(1) כללי

בשנים האחרונות נרשם בשוק הדיור גידול בביקושים ובהיקף הביצועים של הלוואות לדיור, שגרמו לעלויות מחירים שנגזחו ממחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים אלו. העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיור (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות של משקי הבית.

(2) השלכות המשבר הכלכלי, בעקבות אירוע "וירוס הקורונה"

הצעדים שננקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות "וירוס הקורונה", גרמו לפגיעה בפעילות הכלכלית של עסקים רבים וירידה בהכנסותיהם.

בעקבות התפתחויות אלו נרשמו בשנים 2020 ו-2021 קשיי נזילות בעסקים אלו, שנאלצו במקרים רבים לצמצם את הוצאותיהם, לרבות צמצום בהוצאות כח אדם. צעדי ריסון אלו גרמו לעלייה חדה בשיעורי האבטלה במדינת ישראל ופגעו בכושר החזר של לווים רבים בתחום ההלוואות לדיור.

בעקבות התפתחויות אלו פרסם בנק ישראל בחודשים מרס - מאי 2020 שורת הנחיות ותיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין, שנועדו לסייע ללווים לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי המערכת הבנקאית מחד, ולהעמיד לרשות התאגידים הבנקאיים תשתית רגולטורית שתאפשר גמישות רבה יותר במתן פתרונות מימון ללווים.

לפיכך, פנו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 לווים רבים במערכת הבנקאית בבקשה לדחות את מועדי הפרעון של הלוואות לדיור שנלקחו על ידם. תהליכים אלו פגעו באיכות תיק האשראי לדיור והגדילו את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכומי אשראי. ואולם החל מהרבעון השני של שנת 2020 החלו לווים שביקשו דחייה לחזור לפרעון סדיר של הלוואות שנלקחו על ידם. כך ליום 31.12.2021 יתרת הלוואות לדיור, שמועד פרעון נדחה לבקשת הלקוחות מסתכם בסכום הזניח של 2 מיליון ש"ח.

(3) ניהול סיכומי האשראי

בעקבות ההתפתחויות שתוארו לעיל, הגביר הבנק את הפיקוח על האשראי בתחום זה. הצעדים שננקטו על ידי הבנק, כוללים:

- הגבלת היקף הלוואות שניתנות ב"בטחון דירת מגורים" (אך לא למטרת מגורים), באופן ששיעורן לא יעלה על 15% מיתרת האשראי לדיור.
- הגבלת היקפי הלוואות העוללות להטיל מעמסה על הלווה, כמתחייב מהוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל, לפיה - נאסר על התאגידים הבנקאיים לאשר הלוואות שמרכיב ההחזר הגלום בהן עולה על 50% מ"כושר החזר" של הלווה (יצוין בהקשר זה, כי הבנק אינו נוהג לאשר בדרך כלל הלוואות לדיור, שמרכיב החזר החודשי הצפוי בגין עולה על 40% מהכנסות הלווה).
- הגבלת היקפי הלוואות המממנות שיעורים ניכרים משווי הנכס המשועבד, כמתחייב מהוראה שפורסמו על ידי בנק ישראל בנושא זה.
- הגבלת סיכון הריבית בהלוואות לדיור, לפיהן הוגבל מרכיב הלוואות ב"ריבית משתנה". ביום 27 בדצמבר 2020 תוקנה ההוראה כך שהמגבלה שהייתה קיימת בוטלה והחל מיום 17 בינואר 2021 המגבלה הקיימת מתייחסת לרכיב ריבית משתנה לבין סך הלוואה לא יעלה על 2/3 מסכום הלוואה (לעומת מגבלה של 1/3 מסכום הלוואה).
- שימוש ב"מקדמי ביטחון" (מבחיני עמידות) בתהליך אישור מסגרת הלוואה. דהיינו, בטרם אישור מסגרת הלוואה, כוחן הבנק את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים במשתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר החזר של הלווה.
- שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכומי אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים.
- קיום מעקבים שוטפים אחר ההתפתחויות בשוק הדיור, לרבות: שינויים במחירי הנכסים, שינויים בהיקף ההחזרים החודשיים של הלוואות, וכו'.
- עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי הלוואות המקוריים.

היקף תיק הלוואות לדיור של הבנק ליום 31.12.2021 מסתכם ב- 9,009 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 6,849 מיליון ש"ח). היקף הלוואות לדיור שבוצעו על ידי הבנק בשנת 2021 מסתכם בסך של כ- 3,283 מיליון ש"ח, מזה כ- 248 מיליון ש"ח בגין הלוואות שמחזורן (בתקופה המקבילה אשתקד - 2,166 מיליון ש"ח ו- 196 מיליון ש"ח, בהתאמה).

בשנת 2021 נרשמה עליה בשיעור של 31.5% בהיקף תיק הלוואות לדיור של הבנק. הגידול בהיקף האשראי נגזר מהגידול בביקושים בשוק הדיור ומעליית רמת המחירים בשוק זה, על רקע סביבת הריבית הנמוכה השוררת במשק בשנים האחרונות.

הבנק בוחן את נאותות ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור באמצעות ביצוע אומדן להפסדים המתבסס על תרחישים עתידיים אפשריים הכוללים: ירידה בהכנסה הפנויה של הלווים, גידול בסכומי ההחזר השוטפים של הלווים הנגזר מעליה צפויה בשיעור ה"ריבית המשתנה", וירידה בשווי הנכסים המשועבדים. ההפסד האפשרי הגלום בתיק האשראי של הבנק, הנגזר מתרחישים אלו, נמוך משיעור ההפרשה המזערי של 0.35% שנקבע על ידי בנק ישראל.

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסוימים של תיק ההלוואות לדיור של הבנק (באחוזים):

מאפיין סיכון	31.12.2021	31.12.2020
	%	%
שיעור ההלוואות לדיור שמימנו למעלה מ- 75% משווי הנכס	0.6	0.7
שיעור ההלוואות לדיור, שההחזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסת הלווה	9.5	9.0
שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיור	62.9	63.7
שיעור ההלוואות לדיור שמועד פרעון נדחה לבקשת הלווה	-	7.6

להלן נתונים באשר לפעילות הבנק בתחום ההלוואות לדיור, לרבות פרטים לגבי מאפייני תיק זה:

- התפלגות תיק ההלוואות לדיור (לרבות הלוואות בבטחון דירת מגורים) של הבנק, בחתך מאפיינים עיקריים:
- התפלגות בחתך בסיסי הצמדה:

מגזר הצמדה	31.12.2021		31.12.2020	
	%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח
לא צמוד	71.8	6,469	69.8	4,781
צמוד למדד	27.3	2,459	28.8	1,970
מט"ח וצמוד מט"ח	0.9	81	1.4	98
סך הכל	100.0	9,009	100.0	6,849

- התפלגות בחתך מדרגות אשראי:

מדרגות אשראי (אלפי ש"ח)	31.12.2021		31.12.2020		מ	עד
	%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח		
-	27.2	2,451	33.7	2,311	600	600
600	44.3	3,995	43.5	2,980	1,200	1,200
1,200	27.2	2,447	21.9	1,499	4,000	4,000
4,000	1.3	116	0.9	59	-	-
סך הכל	100.0	9,009	100.0	6,849		

- התפלגות בחתך מאפייני איכות תיק האשראי:

נתונים ומדדי איכות	31.12.2021	31.12.2020	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
יתרת חוב רשומה	9,009	6,849	31.5
סכום בפיגור	108	108	-
הלוואות שבגין נדחו תשלומים לבקשת הלקוח	2	523	(99.6)
הפרשה להפסדי אשראי	38	38	-
יתרת חובות בעייתיים	84	87	(3.4)
שיעור החוב הבעייתי (%)	0.9	1.3	(30.8)

- התפלגות ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות ב"בטחון דירת מגורים" בלבד) שניתנו בשנת 2021, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד - בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות הביצועים בחתך שווי הבטחון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020		2021			
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	שווי הבטחון (אלפי ש"ח)	
				ד	ע
6.0	111	4.2	123	-	800
13.4	248	10.6	305	800	1,200
66.9	1,237	68.6	1,975	1,200	3,000
13.7	254	16.6	477	3,000	-
100.0	1,850	100.0	2,880	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך שיעור המימון (LTV)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020		2021			
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	שיעור המימון (LTV) (%)	
				ד	ע
29.0	536	25.9	745	-	45
37.0	685	36.5	1,050	45	60
34.0	629	37.6	1,085	60	-
100.0	1,850	100.0	2,880	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך כושר החזר הלוואה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020		2021			
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	שיעור ההחזר מההכנסה (%)	
				ד	ע
68.9	1,274	67.8	1,952	-	30
26.0	481	27.0	777	30	40
0.2	3	0.2	6	40	60
-	-	-	-	60	-
4.9	92	5.0	145	הלוואות נדחות ("בולט")	
100.0	1,850	100.0	2,880	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך תקופות לפירעון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020		2021			
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	תקופת הפרעון (שנים)	
				ד	ע
22.9	424	19.1	550	-	20
45.8	848	40.8	1,175	20	25
31.3	578	40.1	1,155	25	-
100.0	1,850	100.0	2,880	סך הכל	

ט. סיכונים במתן אשראי לאנשים פרטיים

להלן פרטים באשר לצעדים הננקטים על ידי הבנק במסגרת ניהול סיכון האשראי לאנשים פרטיים, וההתפתחויות שחלו בסיכון זה בשנת 2021.

(1) מאפייני תיק האשראי

הבנק גיבש מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי לאנשים פרטיים. במסגרת זו נעזר הבנק במערכת תומכת החלטה (להלן: "המערכת"), הבוחנת מדדי פעילות ומדדי סיכון שונים של הלקוח הפרטי וקובעת לגביו דירוג סיכון (Credit Scoring) ורף מכסימלי למתן אשראי, המביא בחשבון את דרגת הסיכון, מקורות ההכנסה של הלקוח, וכן נתונים פיננסיים נוספים (כגון: "בטחונות"). המלצת המערכת נבחנת על ידי גורמי האשראי וההחלטה באשר להיקף האשראי שיועמד ללקוח ותנאיו, מתקבלת לאחר ניתוח הנתונים ובירור צורכי הלקוח.

מתן אשראי בהיקף העולה על המלצת המערכת, מחייב יישום תהליך חיתום מפורט וקפדני הכולל, בין היתר: מטרת האשראי והתאמתו לצורכי הלקוח, כושר ההחזר ומקורות ההכנסה, איתנות פיננסית ונסיון העבר. תהליך חיתום האשראי מלווה בתיעוד מנומק, לרבות השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה לקביעת מסגרת האשראי. במסגרת המדיניות נקבע "רף חיתום" מינימלי למתן אשראי ללקוחות אלו, ומגבלות לגבי שיעור האשראי בדירוג נמוך ביחס לכלל תיק האשראי שניתן לאנשים פרטיים.

האשראי לאנשים פרטיים מנוטר באופן שוטף באמצעות מערכות מידע המצביעות על התפתחויות שליליות שחלו בחשבונות הלקוחות, לרבות: ירידה בהכנסות, פיגורים בהלוואות, חריגות ממסגרות האשראי בחשבונות העובר ושכ וכו'.

התפתחות האשראי לאנשים פרטיים נבחנת על ידי הבנק בתדירות רבעונית במספר היבטים, הן ברמת התיק הכולל והן בחתך של יחידות ארגוניות:

- עמידה במגבלות התיאבון לסיכון.
- ההתפתחויות שחלו בדירוגי האשראי של הלקוחות
- ההתפתחויות שחלו במדדי איכות תיק האשראי, כגון: שיעור החובות הבעייתיים, שיעור המחיקות, שיעורי ההוצאה להפסדי אשראי, והשוואת פרמטרים אלו לפרמטרים המקבילים במערכת הבנקאית.
- התפתחויות שחלו במדדים המקרו-כלכליים שעלולים להשליך על סיכון האשראי לאנשים פרטיים, לרבות: שיעור האבטלה, שיעור ההשתתפות בשוק העבודה וכו'.
- שיעור השינוי בתיק האשראי, ביחס לתקופות קודמות וביחס לשיעורי הבנק הממוצעים בבנק.
- שיעור האשראי שניתן מעבר להמלצת מערכת המידע "תומכת החלטה".
- שיעור האשראי שאינו מגובה בבטחונות.
- שיעור האשראי ללווים שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק.

בשנת 2021 נרשם גידול בשיעור של 6.0% בהיקף האשראי שניתן לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר), שהסתכם ליום 31.12.2021 בסך 4,552 מיליוני ש"ח. האשראי לאנשים פרטיים ליום 31.12.2021 מהווה 11.9% מתיק האשראי של הבנק (31.12.2020 - 12.7%), ועיקרו מהווה אשראי בריבית משתנה.

(2) השלכות המשבר הכלכלי, בעקבות אירוע "וירוס הקורונה"

בעקבות הצעדים שנקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות "וירוס הקורונה", נפגעו הכנסותיהם של עסקים רבים. לפיכך, בשנת 2020 ובהמשך גם בחלק משנת 2021, נאלצו עסקים אלו להפחית את הוצאותיהם, לרבות צמצום בהוצאות כח האדם. היקף הפיטורים הגדול גרם לעליה בהיקף האבטלה, ופגע בכושר ההחזר של הלווים במגזר "אנשים פרטיים". בעקבות העליה שנרשמה בסיכון האשראי של מגזר זה, הוקשחו ספי חיתום האשראי בענף, בכדי להתאימם לשינוי בסיכון האשראי.

בנוסף, במסגרת ניהול סיכונים האשראי למגזר זה, נקט הבנק בצעדים שנועדו לסייע ללקוחות להתגבר על קשיי הניזילות הזמניים שנגרמו בעקבות המשבר הכלכלי שנגרם בשל אירוע "וירוס הקורונה", ובכללם:

- העמדת מסגרות אשראי חד צדדיות בחשבונות העובר ושכ לתקופה מוגבלת.
- דחיית מועדי הפירעון של הלוואות, לזמן קצר.

נכון ליום 31.12.2021 האשראי הנמצא בסטטוס דחייה הינו זניח (פחות מ- 1 מיליון ש"ח).

(3) נתונים כספיים

להלן נתונים על התפלגות האשראי לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר):

• התפלגות בחתך הכנסות הלקוח (המופקדות בבנק):

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2021 מיליוני ש"ח	הכנסה חודשית ממוצעת ⁽²⁾ אלפי ש"ח
0.4	2,282	2,291	עד 10 ⁽¹⁾
8.8	1,414	1,539	10 - 20
20.3	600	722	מעל 20
6.0	4,296	4,552	סך הכל אשראי מאזני

1. לרבות לקוחות שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק. יתרת האשראי ללקוחות אלו מסתכמת בסך של כ- 257 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 299 מיליון ש"ח).
2. ההכנסה החודשית הממוצעת נקבעה בהתבסס על תקבולם רציפים שנרשמו בחשבונות הבנק של הלקוחות (כגון: משכורות, קצבאות, העברות מצד ג' ותקבולים קבועים אחרים).

• התפלגות האשראי בחתך חשיפה לשינויים בשיעור הריבית:

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2021 מיליוני ש"ח	סוג האשראי
6.6	634	676	אשראי בריבית קבועה
5.8	3,662	3,876	אשראי בריבית משתנה
6.0	4,296	4,552	סך כל האשראי

• התפלגות בחתך גודל האשראי ללווה:

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2021 מיליוני ש"ח	מדרגות האשראי ללווה (אלפי ש"ח)
(0.2)	1,329	1,326	עד 40
5.9	2,480	2,627	40 - 150
23.0	487	599	מעל 150
6.0	4,296	4,552	סך הכל

• התפלגות בחתך תקופה נותרת ממוצעת לפרעון*:

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2021 מיליוני ש"ח	תקופה לפרעון (שנים)
(4.0)	722	693	עד שנה
2.3	2,117	2,165	1 - 3
30.3	360	469	3 - 5
80.0	5	9	מעל 5 שנים
4.1	3,204	3,336	סך הכל

* הנתונים מתייחסים לאשראי שניתן במסגרת הלוואות.

להלן נתונים לגבי התפלגות הביטחונות המבטיחים את האשראי:

סוג הביטחון	31.12.2021 מיליוני ש"ח	31.12.2020 מיליוני ש"ח	שיעור השינוי אחוזים
נכסים פיננסיים נזילים	398	437	(8.9)
בטחונות אחרים	158	144	9.7
סך כל הביטחונות	556	581	(4.3)

י. סיכונים במתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן

להלן פרטים באשר למאפייני האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, ניהול הסיכון, וההתפתחויות שנרשמו באשראי זה בשנת 2021: נוכח מהותיות החשיפה לענף זה, גיבש הבנק מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן. במסגרת מדיניות זו נקבעו עקרונות וקווי יסוד, לרבות:

- קביעת מגבלות לגבי שיעור הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן ביחס לכלל סיכון האשראי בבנק.
- קביעת מתודולוגיה למימון עסקאות.
- מתן דגש לגיוון בתיק (בחתך סוגי פעילויות), והתקשרות עם לקוחות המתאפיינים באיתנות פיננסית (לרבות כושר החזר נאות).
- הקפדה על יחס נאות בין סיכון האשראי לבטחונות המבטיחות סיכון זה (בפעילויות רלוונטיות, כגון: מימון בניה בשיטת "ליווי פיננסי סגור", מימון נדל"ן מסחרי וכו').

האשראי לציבור בענף זה מתפלג לארבעה סוגי פעילויות עיקריים:

- מימון בניה למגורים.
- מימון בניה מסחרית.
- מימון נדל"ן מסחרי.
- מימון שירותי בניה (לרבות קבלנות ביצוע).

עיקר האשראי למימון בניה למגורים מתבצע בשיטת "ליווי פיננסי סגור", ומקצתו ניתן במסגרת "מימון קבוצות רכישה".

הרחבת הגילוי על אשראי לענף בינוי ונדל"ן

ביום 30 בדצמבר 2021, התקבל מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא "עליה בסיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן", וזאת בהמשך למכתבו בנושא מיום 19 באוגוסט 2021 ועל רקע הגידול המשמעותי שחל במהלך שנת 2021 במערכת הבנקאית ביתרות האשראי העסקי בכלל וביתרות האשראי לענף הבינוי והנדל"ן בפרט, וכן נוכח התגברות התחרות, הגדלת תאבון הסיכון וכפועל יוצא, עליה בסיכון האשראי. במסגרת המכתבים נדרשים התאגידים הבנקאיים להגביר את תהליכי הבקרה והניטור על התפתחות הסיכונים, ובפרט בעסקאות אשראי חדשות ולכצע התאמות בחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בעקבות גידול מהיר בתיק האשראי והקלות בתנאי החיתום.

בנוסף, נדרשים התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי הכמותי והאיכותי בדוח הדירקטוריון וההנהלה על הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן, בדוח לציבור לשנת 2021 ואילך. הבנק נערך להרחבת הגילוי ובהתאם התווספה טבלה המפרטת את חשיפות האשראי לפי סוגי בטוחות, נתונים ביחס לאשראי בדירוג ביצוע ושאינו בדירוג ביצוע, וציון קיומו של אשראי בסיכון מוגבר על פי פרמטרים שהוגדרו בבנק.

ליום 31 בדצמבר 2021 קיימת יתרת אשראי בהיקף זניח לסך יתרת האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן והמתייחסת ללווה יחיד, העונה להגדרה של אשראי בסיכון מוגבר, בהתאם לפרמטרים שהוגדרו בבנק.

סיכון האשראי לענף הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם ליום 31.12.2021 בסך של 8,065 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של 10.8%, לעומת יתרתו ביום 31.12.2020. עיקר הגידול נרשם במימון בניה למגורים.

בסך החובות הבעייתיות בענף הבינוי והנדל"ן נרשמה ירידה של 8%, עיקרה ירידה בחובות בעייתיות שאינם פגומים והיקף ההלוואות הנמצאות בסטטוס דחיות תשלומים מייצג יתרה זניחה הנמוכה מ- 1 מיליון ש"ח.

נתונים כספיים

להלן נתונים על התפתחות סיכון האשראי לבינוי ונדל"ן בישראל בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות סיכון אשראי וחובות בעייתיים בענף בינוי ונדל"ן (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי (%)	31.12.2020					31.12.2021					
	סך הכל סיכון אשראי	מזה: אשראי בעייתי	סך הכל סיכון אשראי	מסגרות לא מנוצלות	סיכון אשראי מאזני*	מזה: אשראי בעייתי	סך הכל סיכון אשראי	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	סיכון אשראי מאזני*	
3.0	55	2,533	84	27	2,422	55	2,608	214	44	2,350	נדל"ן מניב
(22.3)	9	184	7	18	159	1	143	8	13	122	בינוי קבלנות בניין כללית
8.0	18	1,654	614	423	617	2	1,786	624	405	757	ליווי פרויקטים למגורים
63.3	-	430	6	10	414	-	702	20	11	671	רכישת קרקעות לבנייה
11.1	46	1,019	142	75	802	45	1,132	143	89	900	קבלנות משנה
16.5	69	946	64	313	569	77	1,102	82	358	662	עבודות הנדסה אזרחיות
15.9	4	511	146	145	220	5	592	109	159	324	אחר
10.8	201	7,277	1,063	1,011	5,203	185	8,065	1,200	1,079	5,786	סך הכל

* סיכון אשראי מאזני לרבות בגין מכשירים נגזרים ואגרות חוב.

- התפלגות בחתך סוג המימון (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2021 מיליוני ש"ח	
19.2	2,620	3,124	בניה למגורים
5.6	2,565	2,708	בניה לתעשייה ומסחר
6.8	2,092	2,233	ללא ביטחון נדל"ן*
10.8	7,277	8,065	סך הכל

* מהווה אשראי שניתן למימון שירותי בניה.

- התפלגות בחתך סוג הביטחון (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2021 מיליוני ש"ח	
23.7	1,075	1,330	קרקע "גולמית"
11.4	1,592	1,774	נדל"ן בתהליך בניה
8.3	2,518	2,728	נדל"ן בנוי
6.7	2,092	2,233	ללא בטחון נדל"ן*
10.8	7,277	8,065	סך הכל

* מהווה אשראי שניתן למימון שירותי בניה.

- התפלגות בחתך איכות תיק האשראי (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי אחוזים	31.12.2020 מיליוני ש"ח	31.12.2021 מיליוני ש"ח	
1.1	89	90	חובות פגומים
-	5	5	חובות בפיגור של 90 יום ומעלה
(15.9)	107	90	חובות בעייתיים אחרים
(8.0)	201	185	סך הכל חובות בעייתיים
(100.0)	70	*-	יתרת הלוואות שמועד פרעון נדחה לבקשת הלקוח ⁽¹⁾
12.6	6,898	7,768	אשראי תקין בדרוג ביצוע
3.7	108	112	אשראי תקין שאינו בדרוג ביצוע
10.8	7,277	8,065	סך הכל אשראי

* נמוך מ- 1 מיליון ש"ח.

1. הבקשות לדחיית מועדי פרעון הלוואות, נובעות מהמשבר הכלכלי שהתפתח בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" - ראה פרק 6 לעיל.

יא. סיכון אשראי בגין מימון ממונף

ליום 31.12.2021 אין בבנק יתרות סיכון אשראי המהוות "סיכון אשראי בגין מימון ממונף", כהגדרתו בהוראות בנק ישראל (ליום 31.12.2020 - זהה).

13. סיכון שוק

א. סקירת סיכון השוק ואופן ניהולו

• כללי

סיכון שוק מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוז' מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי ריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.

• אסטרטגיות ותהליכים

מדיניות ניהול סיכונים השוק נועדה להקטנת רמת הסיכון הפיננסי הנוצר בפעילות השוטפת של הבנק מחד ולהגדלת רווחי הבנק כתוצאה מביצוע חשיפות יזומות ומבוקרות, מאידך.

הנושאים הכרוכים בניהול סיכונים השוק, לרבות: החשיפות לסיכונים שוק, והמסגרות שנקבעו להן ביחס למצב בפועל, מובאים לדיון ולאישור הדירקטוריון מדי רבעון, במסגרת "מסמך הסיכונים".

ניהול סיכונים השוק, בכפוף למסגרות שאושרו על ידי הדירקטוריון (לרבות טיפול בהתפתחויות חריגות בשווקים הפיננסיים), מותווה ומבוקר על ידי ה"פורום הפיננסי המצומצם", בהשתתפות בעלי תפקידים בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לניהול סיכונים.

• המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכונים השוק והנזילות

ניהול סיכונים השוק והנזילות בבנק נמצא באחריות החטיבה הפיננסית. במסגרת ניהול הסיכון והמעקב אחר המגבלות השונות שנקבעו לחשיפות לסיכונים שוק ונזילות, מופקים דוחות לכימות הסיכונים. הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם", המתכנס, ככלל, בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק (במסגרת "הפורום הפיננסי המורחב" - ראה הרחבה להלן).

בנוסף, מדווחים דיוני הפורום, אחת לחודש, ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי הפורום המצומצם גם נושאי תפקידים בכירים בבנק.

כאמור, ניהול סיכונים השוק והנזילות מפקוח על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת, ככלל, בתדירות חודשית. הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

ב. סיכון הריבית

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

• כללי

בהתאם למגבלות בנושא זה, ההפסד המכסימלי (הכלכלי), בגין תזוזה בשיעור של 1% בעקום הריבית - לא יעלה על שיעור דיפרנציאלי מהון הבנק, המחושב עבור כל אחד ממגזרי ההצמדה, כדלקמן:

- במגזר השקלי הלא צמוד: עד 4.0% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית) ועד 3.0% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).

- במגזר הצמוד למדד: עד 2.5% מהון הבנק.

- במגזר המט"ח: עד 2.5% מהון הבנק.

בנוסף, נקבעה מגבלה עבור כלל מגזרי ההצמדה, לפיה - ההפסד הכולל של הבנק לא יעלה על 5.5% מהון הבנק.

בנוסף לניהול החשיפה לסיכון הריבית "בגישה הכלכלית" באמצעות מדד רגישות כאמור לעיל, בוחן הבנק את ניהול הסיכון "בגישה כלכלית" גם באמצעות מדידת חשיפה זו בתרחישי קיצון שונים, כנגד מגבלה בשיעור של 12.5% מההון העצמי.

כמו כן, הבנק בוחן את השפעת תרחישי קיצון על ההון העצמי ברובד הראשון, בטווח מיידי ובטווח של שנה. הדירקטוריון קבע מגבלות להשלכות הנובעות מיישום תרחישי קיצון אלה, לשיעור שלא יעלה על 15% מההון העצמי של הבנק.

בנוסף, במסגרת ניהול סיכון הריבית מיושם על ידי הבנק "תרחיש ביניים" במסגרתו נמדדת השפעת החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי ברובד הראשון, ונבדק שהקיטון המכסימלי בהון העצמי של הבנק הנגזר מתרחיש זה אינו עולה על המגבלה שנקבעה בשיעור של 7% מההון העצמי (עד ליום 20.5.2021 - 6%).

לצורך מדידת סיכון הריבית, הבנק עושה שימוש בהנחות, הנבחות בתדירות שנתית, לגבי היקף הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור בריבית קבועה. ולגבי שיעור "מיחזור" היתרות בפקדונות הציבור לפי דרישה. האומדנים באשר לשיעור הפרעונות המוקדמים מתבססים על נתוני פרעונות מוקדמים שנצפו בעבר בהלוואות מסוג זה. בנוסף, הבנק עושה שימוש בהנחות לגבי:

- שיעור ה"מיחזור" של פקדונות חיסכון בתחנות ביניים - בהתבסס על נתונים שנצפו בעבר.
- שיעור הפקדונות בחשבונות עובר ושב של לקוחות (שאינם נושאים ריבית), שניתן לפרוס אותם לתקופות פרעון עתידיות (החלק היציב), בהתבסס על מודלים סטטיסטיים.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד בתדירות שבועית.

• המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכונים הריבית

סיכונים הריבית מנוהלים על ידי החטיבה הפיננסית. ניהול הסיכונים כולל מעקב אחר המגבלות שנקבעו לניהול סיכונים הריבית, באמצעות הפקת דוחות לכימות ואמידת סיכון זה, בתדירות שבועית.

הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם" המתכנס בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק.

כמו כן, מדווחים דיוני הוועדה אחת לחודש ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי ה"פורום המצומצם", גם נושאי תפקידים בכירים בבנק.

בנוסף, סיכונים הריבית מפוקחים על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת בתדירות רבעונית, לפחות. הוועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הוועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

• מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון

כאמור, מדיניות הבנק בנושא ניהול סיכונים שוק - מבוססת על גידור החשיפות לסיכונים שוק, באמצעות הטלת מגבלות כמותיות על חשיפות אלו. לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, מפעיל "אגף הפיננסי" בחטיבה הפיננסית, מערך למדידת הסיכונים, ניטור ובדיקת קיום חריגות ממגבלות אלו.

האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים).
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות בנקאיים).
- הנפקת אגרות חוב ומכשירי הון רובד 2.
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים.

(2) מודל לחישוב החשיפה לשינויים בשיעור הריבית

• כללי

על פי הוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל בנושא: "גילוי על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית", נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון מידע לגבי היקף הנכסים וההתחייבויות, נטו, החשופים לשינויים בשיעור הריבית, על פי שוויים ההוגן ולכלול ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית, על שוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים אלה.

• עקרונות המודל

מאחר ולרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים - השווי ההוגן בגינם מחושב באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון: הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, המהוונים בריבית ניכיון בשיעור המשקף את שיעורי הריבית העדכניים בשוק למכשירים הפיננסיים ואת רמת הסיכון הגלומה בהם, לפי הערכת ההנהלה.

להלן מידע באשר לשיטות וההנחות העיקריות שיושמו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

- מכשירים פיננסיים סחירים: השקעה בניירות ערך והתחייבות בגין אגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.
- מכשירים פיננסיים שאינם סחירים: אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרימי המזומנים עתידי, לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח.

החשובים נערכו בהתאם למפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור חושב לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, המנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, המנוכה בשיעור ריבית שמשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים.

בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו על פי שיעורי הריבית שלפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות בגין הפסדי אשראי שנוכו מיתרות החוב הרשומות של האשראי לציבור.

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור הניתנות לפרעון מוקדם, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלה, המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הקטין את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 89 מיליון ש"ח.

בחישוב השווי ההוגן של אשראי לציבור הצמוד למדד (עם ריצפת מדד), הופרדה האופציה הגלומה ממכשיר זה. להפרדת האופציה היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של פקדונות וכתבי התחייבות נדחים חושב בשיטת היוון תזרימי המזומנים העתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן, בהתבסס על פרמטרים כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה - נלקחו בחשבון גם שינויים אפשריים בשווי ההוגן של הפקדון, בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות. תזרימי המזומנים בגין חלק מפקדונות הציבור בחשבונות העובר ושכ לפי דרישה יוחסו לתקופות מאוחרות יותר, בהתבסס על ניסיון העבר שנצבר בגין פקדונות אלו (להלן: "הפקדונות היציבים").

היוון תזרימי המזומנים העתידיים בגין הפקדונות היציבים, בהתבסס על מודל זה, במקום על מועד הפרעון המקורי של אותם פקדונות, מגדיל את השווי ההוגן של התחייבויות הבנק בגין פקדונות אלו בכ- 9 מיליון ש"ח.

פקדונות הציבור כוללים "מכשירים מורכבים", כדלקמן:

- "תוכניות חסכון", המהוות פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית:
על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי, בניכוי "קנס פרעון מוקדם". תזרימי המזומנים הצפויים בגין תוכניות החיסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים, הכוללים תחזית לפרעונות מוקדמים של אותן תוכניות. היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות החיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות בכ- 9 מיליון ש"ח.
- פקדונות הציבור כוללים פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה, לריבית משתנה. בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציה הגלומה" במכשיר זה. להפרדת האופציה הגלומה, כאמור, היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.
- "תוכניות חיסכון" עם אופציה לשינוי בסיס ההצמדה של התוכנית ואופציה להבטחת קרן ההפקדה: בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציות הגלומות" מהתוכניות. להפרדת האופציות, כאמור, היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

התחייבויות בגין עובדים - נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים המשמשים לניהול החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית, כוללים מרכיבים המתייחסים להתחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים.

מרכיב ההתחייבות בגין זכויות עובדים, הגדיל את השווי ההוגן של התחייבויות הבנק ל- 624 מיליון ש"ח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הולקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

(3) מידע כמותי על סיכון הריבית - ניתוח רגישות

(א) שווי הוגן מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾
2,834	2,781	53	4,064	4,065	(1)
2,833	2,780	53	4,063	4,064	(1)

שווי הוגן נטו מותאם⁽³⁾

מזה : תיק בנקאי

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.

(ב) השפעת תרחישים של שינויים בשיעור הריבית על השווי ההוגן המותאם נטו⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾
(1)	34	(35)	(67)	(10)	(57)
(1)	34	(35)	(67)	(10)	(57)
29	(17)	46	98	16	82
29	(17)	46	98	16	82

• שינויים מקבילים

- עלייה במקביל של 1%

מזה : תיק בנקאי

- ירידה במקביל של 1%

מזה : תיק בנקאי

• שינויים לא מקבילים

- התללה⁽³⁾

- השטחה⁽⁴⁾

- עליית ריבית בטווח הקצר

- ירידת ריבית בטווח הקצר

(138)	(106)	(32)	(162)	(15)	(147)
132	109	23	145	12	133
117	111	6	100	6	94
(122)	(116)	(6)	(105)	(6)	(99)

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.
4. השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(ג) השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות הריבית, נטו, ועל הכנסות המימון שאינן מריבית (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2020			31 בדצמבר 2021		
סך הכל ⁽¹⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל ⁽¹⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית
161	10	151	194	9	185
161	10	151	194	9	185
(220)	(10)	(210)	(260)	(9)	(251)
(220)	(10)	(210)	(260)	(9)	(251)

שינויים מקבילים

- עלייה של 1%

מזה : תיק בנקאי

- ירידה של 1%

מזה : תיק בנקאי

1. הנתונים מתייחסים לתקופה של שנים עשר חודשים שלאחר מועד הדיווח.

(4) שימוש במכשירים נגזרים

הבנק מגדר את חשיפתו לשינויים בשיעורי הריבית באמצעות עסקאות במכשירים נגזרים (בעיקר מכשירים מסוג IRS במגזר המט"ח ובמגזר השקלי).

מכשירים אלו השפיעו על פער המח"מ והחשיפה לשינויים בשיעור הריבית של הבנק, כדלקמן:

פער המח"מ והשלכותיו	31 בדצמבר 2021			31 בדצמבר 2020		
	לא צמוד	צמוד	מט"ח ⁽²⁾	לא צמוד	צמוד	מט"ח ⁽²⁾
• פער המח"מ (בשנים):						
- לפני עסקאות בנגזרים	0.05	1.01	3.07	(0.07)	1.06	4.36
- השפעת עסקאות בנגזרים	0.04	0.11	(2.73)	0.02	(0.01)	(3.50)
פער מח"מ, נטו	0.09	1.12	0.34	(0.05)	1.05	0.86
• ההפסד המכסימלי ביחס להון (באחוזים) ⁽¹⁾						
- לפני עסקאות בנגזרים	1.5	1.0	0.5	0.6	0.4	1.4
- השפעת עסקאות בנגזרים	0.2	(0.3)	(0.1)	(0.6)	0.3	(0.2)
הפסד מכסימלי נטו ⁽¹⁾	1.7	0.7	0.4	-	0.7	1.2

1. שיעור ההפסד הכלכלי המכסימלי (הנגזר ממודל המשמש את הבנק לניהול החשיפה לריבית), מחושב ביחס להון הבנק בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.
2. לרבות צמוד למטבע חוץ.

(5) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הריבית בבנק, לרבות ההיבטים האיכותיים והכמותיים הכרוכים בסיכון זה נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

ג. סיכון שער החליפין (סיכון בסיס)

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הבסיס מוגדר כחשיפת הבנק להפסד שעלול להיגרם עקב שינויים באינפלציה ובשערי החליפין. הסיכון נמדד ביחס להפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (ה"הון הפעיל"), בכל אחד ממגזרי ההצמדה. מדיניות הבנק לגבי ניהול סיכונים הבסיס הגלומים בתיק הנכסים הממומן ממקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, קובעת כי: 40% עד 100% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, 10% עד 25% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח, והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים.

(2) סקירה כמותית

להלן נתונים תמציתיים הנוגעים לחשיפות הבנק לסיכון זה, בחתך מגזרי הצמדה, ליום 31.12.2021 - בהשוואה לסוף השנה הקודמת, לפני השפעת עסקאות במכשירים נגזרים ואחריות (במיליוני ש"ח):

חשיפה "חשבונאית"					
31.12.2020			31.12.2021		
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים
מגזר ההצמדה					
שקל לא צמוד	2,856	(1,030)	1,826	3,021	(1,515)
שקל צמוד מדד	1,839	(519)	1,320	939	182
מט"ח ⁽²⁾	(1,561)	1,549	(12)	(1,300)	1,333
חשיפת בסיס נטו	3,134	-	3,134	2,660	-

חשיפה "כלכלית" (1)					
31.12.2020			31.12.2021		
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים
2,160	(1,515)	3,675	2,568	(1,030)	3,598
620	182	438	749	(519)	1,268
41	1,333	(1,292)	(7)	1,549	(1,556)
2,821	-	2,821	3,310	-	3,310

מגזר ההצמדה	
שקל לא צמוד	
שקל צמוד מדד (3)	
מט"ח (2)	
חשיפת בסיס נטו	

1. ניהול החשיפה לסיכונים בסיס מבוצע על פי נתוני ה"חשיפה הכלכלית". המרכיבים העיקריים של ההפרש שבין ה"חשיפה הכלכלית", לבין ה"חשיפה החשבונאית" (המוגדרת: כפער שבין יתרות הנכסים והתחייבויות הכספיים, על פי כללי מדידה חשבונאית מקובלים) - הינם כדלקמן:
- הפרשות בגין זכויות עובדים סווגו למגזר הצמוד מדד.
- נכסי היעודה לתשלום פיצויי פרישה סווגו למגזר ההצמדה המתאים, בגין כל מכשיר פיננסי שנכלל ביעודה, בנפרד.
- הלוואות צמודות למדד שסווגו כ"חובות פגומים", סווגו למגזר הלא צמוד (במקום לבסיס הנגזר מחוזה ההלוואה).
- מכשירים פיננסיים המכילים אופציה גלומה, סווגו למגזרי ההצמדה השונים על פי מודלים לתמחור אופציות.
2. לרבות נכסים (התחייבויות), נטו, הצמודים למטבע חוץ.
3. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.

(3) ניתוחי רגישות

• ניתוח רגישות הון הבנק לשינויים בשער החליפין:

חשיפת הבנק לשינויים במטבעות הפעילות העיקריים: דולר, יורו, ליש"ט, פרנק שוויצרי ויון יפני, ביחס לשינוי של כל אחד ממטבעות אלה, אינה מהותית ומסתכמת בסכום הנמוך מ- 0.5 מיליון ש"ח.

• ניתוח רגישות הון הבנק לשינויים במדד המחירים לצרכן:

להלן ריכוז תוצאות ניתוח הרגישות (במיליוני ש"ח):

השפעה על הון העצמי		השינוי במדד
31.12.2020	31.12.2021	
26	29	עליה בשיעור של 3 נקודות האחוז
(36)	(32)	ירידה בשיעור של 3 נקודות האחוז

(4) הפסקת השימוש בריבית הליבור

בחודש יולי 2017 הודיע ה-Financial Conduct Authority (FCA) בבריטניה, הרגולטור המפקח על ריביות הליבור, על כוונתו להפסיק את פרסום ריבית הליבור ה-Libor (London Inter-Bank Offered Rate) ("ריבית הליבור"). בהודעתו נאמר שריבית הליבור תצא משימוש לכל המאוחר בסוף שנת 2021. בהמשך לכך, ביום 31 בדצמבר 2021 הופסק פרסום ריבית הליבור, בין היתר, במטבעות הבאים: אירו, לירה שטרלינג, פרנק שוויצרי ויון יפני. ריבית הליבור בדולר ארה"ב, ביחס לטנורים המהותיים ביותר (חודש ושלושה חודשים), מתוכננת להפסיק להתפרסם במלואה ביום 30 ביוני 2023.

לאור הרפורמה הגלובלית שנוצרה בעקבות כך, בדומה ליתר הבנקים בארץ ובעולם, הבנק נדרש לבצע החלפה של ריביות הליבור בריביות בסיס חלופיות בכלל המכשירים הקיימים בבנק ונושאים ריביות אלו, אשר מועד פירעונם הינו לאחר מועד הפסקת פרסום הריביות, כמו גם לעבור לשימוש בריביות חדשות בהעמדת מוצרים חדשים. קביעת ריביות הבסיס החלופיות כאמור נעשתה על בסיס בחינה מעמיקה של מגוון ריביות הבסיס החלופיות שגובשו בשוק הפיננסי העולמי, והפרקטיקות שהתגבשו בשווקים הפיננסיים בעולם עבור המטבעות השונים. מידע מפורט אודות ריביות הבסיס החלופיות, לרבות דוגמאות מספריות להשפעת המעבר על המוצרים הקיימים, הועבר ללקוחות הבנק בדיוור ובאמצעות אתר הבנק. במסגרת תהליך המעבר נבחנה ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום ריבית הליבור לרבות השלכות פיננסיות, תפעוליות ומשפטיות, וננקטו פעולות ליישום המעבר לעוגני הריבית החדשים ביחס לכל אחד מהמטבעות הרלוונטיים. בין היתר, בוצעו עדכונים בחוברת "תנאים כלליים לפתיחת חשבונות בבנק וניהולם", ובמסמכי התקשרות נוספים מול לקוחות באופן שיכללו את הגדרת ריבית הבסיס החלופית שנקבעה.

הבנק פועל בהתאם להמלצות האיגוד הבינלאומי לנגזרים (ISDA) ולפרוטוקול ה-ISDA 2020 Ibor fallbacks שפורסם ביום 23 באוקטובר 2020. בהתאם לכך יתווסף/יופחת מרווח התאמה בין ריבית הליבור, שהיא ריבית מבוססת סיכון, לריביות הבסיס החלופיות שהן ריביות חסרות סיכון, ביחס למוצרי הלוואות במטבעות לירה שטרלינג, פרנק שוויצרי ויון יפני. מידע אודות מרווחי ההתאמה בהתאם לפרוטוקול ה-ISDA 2020 Ibor fallbacks הועבר ללקוחות כאמור לעיל.

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 250A בנושא: מעבר מריבית ליבור

ביום 30 בספטמבר 2021, פורסמה הוראה חדשה בנושא היערכות לקראת הפסקת המערכת הפיננסית העולמית את השימוש בשיעורי ריבית הליבור, בין היתר הובהרו הנושאים הבאים.

- הפסקת פרסום ריבית הליבור צפויה להשפיע בהיבטים רבים על עסקי התאגידים הבנקאיים, ומחייבת בחינה של השפעות המעבר לשימוש בריביות בסיסיות אלטרנטיביות על הלקוחות והמוצרים השונים וניהול הסיכונים הנובעים מהמעבר, לרבות סיכונים משפטיים, תפעוליים, התנהגותיים וסיכונים מוניטין.
- בהתאם להנחיות הפיקוח מפברואר 2020, הבנקים נדרשים לכלול גילוי על אופן היערכות שלהם להפסקת השימוש בליבור, זיהוי הסיכונים העיקריים והיערכות להפחתתם. כמו כן, ניתנו הקלות בטיפול בהשפעת המעבר משיעור ריבית הליבור לשיעורי ריבית עוגן חלופיים.
- בהוראה נקבעו העקרונות להיערכות הנדרשת של התאגידים הבנקאיים בהתייחס לנושאים הבאים: יישום ריבית בסיסית אלטרנטיבית, טיפול בחוזים קיימים, מידע נאות ללקוחות וניהול הסיכונים בעקבות החלפת הריביות.

ככלל, מועד תחילה נקבע ליום 14.10.2021.

תוקף ההוראה עד ליום 31.12.2023

חשיפת הבנק לריבית הליבור בגין חשיפות שיימשכו לאחר 30 ביוני 2023 במטבע דולר

ליום 31.12.2020		ליום 31.12.2021		
מספר עסקאות	ערך בספרים במיליוני ש"ח	מספר עסקאות	ערך בספרים במיליוני ש"ח	
328	101	302	79	הלואות-דולר
4	170	4	165	נגזרים(נפח עסקאות)-דולר

חשיפת הבנק לריבית הליבור בגין חשיפות שיימשכו מעבר לשנת 2021 במטבעות אחרים

ליום 31.12.2020		ליום 31.12.2021		
מספר עסקאות	ערך בספרים במיליוני ש"ח	מספר עסקאות	ערך בספרים במיליוני ש"ח	
61	53	54	50	הלואות מטבעות אחרים

(5) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לחשיפת הבנק לסיכון הבסיס נכלל בביאור 33 בדוחות הכספיים.

ד. סיכון מחיר מניות

סיכון מניות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב ירידה במחירי השוק של המניות הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק. ליום 31 בדצמבר 2021 כולל התיק הבנקאי - החזקה ריאלית בשיעור של 14.8% בחברת "א.י. אמריקה ישראל בע"מ".

במהלך השנה מימש הבנק ברווח כולל של כ- 90 מיליון ש"ח, את מלוא החזקתו הריאלית במניות חברת צ.י.ם שהתקבלו במסגרת הסכם להסדר חוב. רווח זה נזקף לסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".

מידע מפורט באשר לניהול סיכון מחירי מניות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

14. סיכוני נזילות ומימון

א. סיכון נזילות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

• כללי

סיכון הנזילות מוגדר כחשיפה אפשרית להפסדים ולפגיעה ביציבות הבנק, הנובעת מחוסר יכולת של הבנק לספק את צורכי נזילותו. סיכון זה נגזר, בין היתר, מהתנהגות הלקוחות והתממשותו עלולה לבוא לידי ביטוי בזמינות ובמחיר המקורות.

• ניהול סיכון הנזילות לטווח קצר ולטווח ארוך

על פי הוראת בנק ישראל בנושא: "ניהול סיכון הנזילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים לעקוב אחר "יחס נזילות מזערי" (המוגדר כיחס שבין "כרית הנזילות", לבין התשלומים החזויים, נטו, בחודש הקרוב), בתרחישים שונים וברמות לחץ שונות. סיכון הנזילות מנוהל בבנק באמצעות כלים ניהוליים ומיחשוביים שפותחו בנושא זה, הכוללים אמצעים לפיקוח, מעקב ובקרה על נתוני הנזילות לטווח קצר. במסגרת זו פותח בבנק מודל עדכני ל"ניהול סיכון הנזילות". המודל משמש לניהול סיכון הנזילות, ובדק את "פער הנזילות" (המוגדר כפער שבין הנכסים הנזילים להתחייבויות לפרעון של הבנק) ו"יחס הנזילות", לטווחים ותרחישים שונים, וכן את "אופק ההישרדות" של הבנק (המוגדר כתקופה העתידית שבה הבנק צפוי לפעול ללא "גרעונות נזילות"), בתרחישים שונים.

בנוסף, במסגרת ניהול סיכון הנזילות נבחנים השינויים שחלו בסיכון זה באמצעות כלים ומדדים נוספים, לרבות:

- שימוש ב"תרחישי לחץ הפוכים", במטרה לנטר תרחישים שעלולים לגרום לירידה ביחס הנזילות המזערי, מתחת לרף המינימלי הנדרש.
- בחינת התמהיל ומידת הריכוזיות של מקורות המימון.
- מעקב וניתוח באשר למצבת הנכסים הלא משועבדים.
- שימוש באינדיקטורים לצורך זיהוי מוקדם של סממנים המצביעים על הרעה אפשרית במצב הנזילות של הבנק.
- מעקב אחר תזרימי המזומנים החוזיים של המכשירים הפיננסיים, ופערי הנזילות בגין תזרימים אלו.
- יחס המימון היציב נטו – ראה סעיף 3 להלן.

(2) יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראות בנק ישראל בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים לעקוב אחר "יחס כיסוי נזילות". היחס מוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה", לסך תזרימי המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום – ונדרש שלא יפחת מ-100%.

להלן נתונים באשר ליחס כיסוי הנזילות בבנק:

31.12.2020	31.12.2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
12,360	15,158	נכסים נזילים באיכות גבוהה
8,186	10,925	תזרימי מזומנים יוצא, נטו
אחוזים	אחוזים	
151.0	139.0	יחס כיסוי הנזילות

(3) יחס מימון יציב

החל משנת 2021 הבנק מחשב את יחס המימון היציב נטו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 222 "יחס מימון יציב נטו" שנכנסה לתוקף ביום 31.12.2021. יחס המימון היציב נטו מוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש. יחס זה צריך להיות שווה ל-100% לפחות, על בסיס שוטף. "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון וההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של הבנק הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות. נדרש לדווח על יחס המימון היציב נטו להנהלה הבכירה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון. מטרת היחס הינה לוודא שמירה על פרופיל מימון יציב והוא מגביל הסתמכות יתר של הבנק על מימון סיטונאי לטווח קצר.

הבנק עומד בדרישות שקבע המפקח על הבנקים בהוראה. נכון ליום 31.12.2021 יחס המימון היציב נטו של הבנק הוא 127% לעומת המגבלה הרגולטורית בשיעור 100%.
להלן נתונים באשר ליחס המימון היציב נטו בבנק:

31.12.2021 מיליוני ש"ח	
41,002	מימון יציב זמין
32,221	מימון יציב נדרש
אחוזים	
127.0	יחס מימון יציב נטו

(4) התקופות לפירעון של נכסים והתחייבויות בחתך בסיסי הצמדה

להלן נתונים באשר לעודף ולגירעון בתזרים המזומנים של הבנק ליום 31.12.2021:

במגזר השקלי קיים גירעון בתקופות לפירעון עד חודש (לרבות השפעת עסקאות עתידיות) המסתכם בכ- 15.0 מיליארד ש"ח, בין היתר, עקב הוראת בנק ישראל, לפיה - אשראי שניתן בתנאי חח"ד ללא קו אשראי, או בחריגה ממנו (בהיקף של כ- 0.2 מיליארד ש"ח), יסווג כ"נכס ללא תקופת פירעון". הגירעון מכוסה על ידי עודפים בתקופות מאוחרות יותר.

נתונים אלו מבוססים על מועדי הפירעון החוזיים של הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, לאור נסיון העבר - מרבית הפקדונות שסווגו לתקופות פירעון קצרות, מתחדשים באופן שוטף.

לפיכך, ובהתבסס על מודל הנזילות המשמש לצורך ניהול סיכון הנזילות (ראה להלן) - קיים בבנק בפועל ליום 31.12.2021 "פער נזילות" חיובי במגזר זה (לרבות במגזר הצמוד למדד ולמט"ח), לטווח עתידי של חודש, המסתכם בכ- 11.4 מיליארד ש"ח. בנוסף, ניתן לגשר על פערי נזילות בתקופות זמן שונות באמצעות פעילות בתיק ניירות ערך.

במגזר המט"ח קיים גירעון בתקופה לפירעון עד חודש, המסתכם בכ- 1.1 מיליארד ש"ח, המכוסה בתקופות הארוכות יותר (בהנחה שהפיקדונות יתחדשו באופן שוטף). גם במגזר זה ניתן לגשר על פני פערי הזמן שבין פירעון ההתחייבויות לנכסים, באמצעות פעילות בתיק ניירות הערך, או באמצעות פעילות במכשירים נגזרים מסוג SWAP "שקל - מט"ח".

היקף העסקאות באופציות ליום 31.12.2021 בבנק זניח, ולפיכך, השפעת שינויים אפשריים במחירים המשמשים לקביעת שוויין ההוגן של האופציות על חשיפת הבסיס והחשיפה לסיכון הנזילות בבנק - אינה מהותית.
הבנק קבע מגבלות לגבי פרמטרים שונים המשמשים בניהול סיכון הנזילות, לרבות: "פער הנזילות", "יחס הנזילות", ו"אופק הנזילות". בהתאם למגבלות אלו, יחס הנזילות לטווח קצר לא יפחת מ- 1, גם בתרחישי קיצון.

(5) מצב הנזילות לטווח קצר ולטווח ארוך

הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון הנזילות, בין היתר, באמצעות יישום אסטרטגיה להגדלת משקל המקורות המגויסים מ"משקי בית" ו"עסקים קטנים", המתאפיינים בשיעורי מיחזור גבוהים. אסטרטגיה זו עולה בקנה אחד עם הכללים שפורסמו על ידי בנק ישראל בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", במסגרתה נקבעו שיעורי מיחזור גבוהים (בשיעור של 80% - 97%), לפקדונות העומדים לפירעון בחודש הקרוב, שהופקדו על ידי לקוחות המשתתפים למגזר הקמעונאי.

לאור העליה שחלה ברמת אי הודאות השוררת במשק בכלל, ובתחום המוניטרי במערכת הבנקאית, בפרט - התקבלה בבנק החלטה לשמר יחסי נזילות גבוהים, בין היתר באמצעות שינוי תמהיל הפקדונות, לרבות העלאת משקל הפקדונות הקמעונאיים והקטנת משקל הפקדונות הפיננסיים לתקופות קצרות.

במהלך תקופת הדוח בעקבות המשך ההתאוששות במשק וגידול ביתרות האשראי לציבור חל קיטון ביחס כיסוי הנזילות מ- 151.0% ביום 31.12.2020 ל- 139.0% ביום 31.12.2021. כאשר יחס כיסוי הנזילות הממוצע ברבעון הרביעי הסתכם בכ- 129%.

במסגרת ניהול סיכון הנזילות לזמן ארוך מגייס הבנק פקדונות לזמן ארוך מציבור הלקוחות, בין היתר, באמצעות הפקדות בהוראת קבע.

בהתאם לתפישת ניהול הסיכונים הקבוצתית, ומאחר והבנק נמנה על קבוצת בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מתאפשרת העברת נזילות בין הבנק לחברה האם, במסגרת הקשרים העסקיים שבין הצדדים. עם זאת, במסגרת המדיניות לניהול סיכון הנזילות הקבוצתית שהונהגה בבנק ובחברה האם, הונחו הגופים הנכללים בקבוצה לקיים יכולת מימון עצמאית ובלתי תלויה בגופים החברים בקבוצה. הבנק פועל בהתאם למדיניות זו, וכחלק ממנה מוודא קיומו של תשקיף מדף בתוקף בכל עת. לבנק תשקיף מדף בתוקף עד פברואר 2023.

(6) מדיניות גיוס המקורות

• גורמי מאקרו סביבתיים

בעקבות ההגבלות שהוטלו על ידי הממשלה על הפעילות במשק החל מחודש מרס 2020, במסגרת המאמצים לבלמת התפשטות וירוס הקורונה, שגרמו לפגיעה משמעותית בתוצר הלאומי הגולמי ועליה חדה בשיעורי האבטלה, המשיך בנק ישראל ביתר שאת ביישום המדיניות המוניטרית המרחיבה שננקטה על ידו בשנים האחרונות, והפחית ביום 6 באפריל 2020, את שיעור הריבית במרכז המוניטרי ב-0.15 נקודות האחוז - מ-0.25%, ל-0.10% בלבד.

להלן נתונים לגבי האינדיקטורים הכלכליים שאיפיינו את שנת 2021:

- עליה בסביבת האינפלציה: בשנת 2021 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 2.5%. העליה שנרשמה בנתון זה מצביעה על עליית ביקושים חדה במשק, המוסברת, בין היתר, בהשפעת החיסונים והיציאה מהמשבר הכלכלי שנגרם בעקבות אירוע "וירוס הקורונה" - ראה פרק 6 לעיל, במקביל להתייקרות הייבוא, לאור העלייה במחירי הנפט וההובלה והמחסור העולמי בשבבים.
- התחזקות בשער החליפין של השקל מול המטבעות הזרים - שהתבטאה בהתחזקות בשיעור של כ-3.3% מול הדולר, ובהתחזקות בשיעור של עד כ-13.4% מול היורו, הליש"ט והיין היפני.
- עליה חדה בהיקפי הנפקות אגרות חוב על ידי ממשלת ישראל: בשנת 2021 גייסה הממשלה מהציבור אגרות חוב ממשלתיות בסך של כ-29.7 מיליארד ש"ח, נטו, לעומת כ-44.5 מיליארד ש"ח, נטו, שגויסו מהציבור בתקופה המקבילה אשתקד.
- עליה חדה בציפיות האינפלציה של הציבור - שהסתכמו בתום שנת 2021 בשיעור של 2.3%, לעומת ציפיה לעליית מחירים שנתית בשיעור של כ-0.3%, ששררה בתחילת השנה.

• מדיניות הבנק

במסגרת הכנת תוכנית המימון השנתית, מקיימת החטיבה הפיננסית, בשיתוף פורומים רלוונטיים אחרים, דיונים באשר ליישום מדיניות ההנהלה לגבי ניהול סיכון הנזילות. הדיונים כוללים הערכות באשר לכרית הנזילות הנדרשת למימון תוכנית העבודה השנתית בהיבט סיכון הנזילות, לרבות: הגידול הצפוי בשימושים, והשפעת מדיניות התמחור על מקורות המימון ועל מצב הנזילות. מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן. מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים ועסקיים, מלכר"ם, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית. במסגרת השאיפה ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, לגיון תמהיל המקורות ושיפור מבנה הנזילות שלו, הושקעו על ידי הבנק בשנת 2021 מאמצי שיווק המכוונים להרחבת בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים הפועלים במוצרי פקדונות בנקאיים, בכלל - ובפקדונות חסכון בהפקדות חודשיות, בפרט - פעילות התורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון.

להלן פרטים באשר להתפתחויות שנרשמו במקורות המימון של הבנק בשנת 2021, במגזרים השונים:

פקדונות לא צמודים - היקף הפקדונות הלא צמודים עלה בשנת 2021 בשיעור של 20.8% והסתכם ביום 31 בדצמבר 2021 בסך של 44,056 מיליוני ש"ח. העליה בהיקף הפקדונות מוסבר על ידי עלייה בפקדונות של גופים מוסדיים וכן, כתוצאה מגידול בביקדונות קמעונאיים.

במסגרת מדיניות גיוס הפקדונות הלא צמודים, פועל הבנק להרחבת תשתית הלקוחות והגדלת פיזור המקורות, תוך קיום רמת תעריפים דומה למקובל במערכת הבנקאית. במקביל, מפעיל הבנק חדר "עסקאות שקלים" שנועד לתת מענה לפקדונות גדולים, תוך מתן גמישות בהטבות לפקדונות אלה.

פקדונות צמודים למדד - היקף הפקדונות הצמודים למדד הסתכם ביום 31 בדצמבר 2021 בסך של כ-1,452 מיליוני ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ-17.2% לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת.

פקדונות במטבע חוץ וצמודים למטבע חוץ - היקף הפקדונות ביום 31 בדצמבר 2021, הסתכם בכ-2,562 מיליוני ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ-2.4%, לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו במגזר הלא צמוד - מסתכמים ביום 31.12.2021 ב-518 מיליוני ש"ח בדומה ליתרתם ביום 31.12.2020.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו במגזר הצמוד למדד - מסתכמים ביום 31.12.2021 ב-906 מיליוני ש"ח לעומת 1,106 מיליוני ש"ח ביום 31.12.2020, קיטון בשיעור 18.1% הנובע מאי מיחזור אגרות חוב וכתבי התחייבויות שנפרעו במהלך השנה.

(7) גילוי באשר למפקדים גדולים

להלן נתונים באשר להיקף הפקדונות של מפקדים גדולים בבנק:

31.12.2020	31.12.2021	התפלגות המפקדים הגדולים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,351	2,700	קבוצה - א'
996	1,555	קבוצה - ב'
868	1,505	קבוצה - ג'
3,215	5,760	סך הכל

(8) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הנזילות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

ב. סיכון המימון

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון המימון מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בזמינות המקורות, לרבות פגיעה בהרכבם (שעלולה לאלץ את הבנק להישען על מקורות יציבים פחות).

במטרה לגדר סיכון זה פועלת הנהלת הבנק לגיוון היצע המקורות וליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, בין היתר, באמצעות הרחבת בסיס הפקדונות במגזר הלקוחות הקמעונאיים המתאפיינים בשיעורי יציבות גבוהים. בנוסף, עורכת החטיבה הפיננסית בשיתוף פורומים רלוונטיים אחרים, דיונים בתוכנית המימון של הבנק, במסגרתם נבחנת יכולת הבנק לספק מקורות מימון מתאימים לגידול הצפוי בנכסי הבנק, לרבות קביעת היקפי הפקדונות הנדרשים בחתכים שונים, כגון: סוגי המפקדים, תקופת הפקדונות, ומגזר ההצמדה שלהם.

(2) עמידה בתוכנית העסקית

במסגרת ניהול סיכון המימון ובמטרה לקיים מבנה מקורות נאות, לרבות גיוון מקורות ופיזור רחב, ככל האפשר, של מפקדים, באמצעות שאיפה לצמצום משקלם היחסי של הפקדונות הסיטונאיים - נקבעו על ידי הבנק יעדים כמותיים בנושא זה, לרבות שיעור הפקדונות הקמעונאיים שגיוסו מכלל הפקדונות. סטייה מיעדים אלו עלולה לגרום לגידול במשקל הפקדונות הסיטונאיים, וכנגזרת מכך לקיטון במדדי הנזילות של הבנק המחושבים במסגרת מודל הנזילות הפנימי.

(3) מגבלות בשנת 2021

לא נקבעו בבנק מגבלות בנושא גיוס המקורות, למעט המגבלות העקיפות שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת ההוראה בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", המקנה משקל נמוך למיחזור פקדונות לא קמעונאיים. עם זאת הבנק מנטר באופן שוטף אינדיקטורים לזיהוי הרעה במצב הנזילות שלו תוך מעקב הדוק אחר קצב הגידול של האשראי והפיקדונות תוך חלוקה למגזרי פעילות, חלקו של הבנק באשראי ובפיקדונות מתוך כלל המערכת הבנקאית ואינדיקטורים רבים נוספים.

(4) מדדים כמותיים

להלן התפלגות הרכב הפקדונות בבנק בחתך גודל הפקדון ליום 31.12.2021 והשינוי שחל בנתונים אלה, לעומת התפלגות הפקדונות בתחילת השנה:

מדרגות הפקדון (מיליוני ש"ח)	מ	עד	31.12.2021		31.12.2020		השינוי %
			מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	%	
-	1	1	16,910	35.2	16,101	39.4	5.0
1	10	10	9,676	20.1	9,442	23.1	2.5
מעל 10			21,484	44.7	15,299	37.5	40.4
סך הכל			48,070	100.0	40,842	100.0	17.7

(5) מסגרות אשראי העומדות לרשות הבנק ותנאיהן

הבנק רשאי לנצל מסגרות אשראי שמעמיד בנק ישראל עבור המערכת הבנקאית, הנושאות ריבית בשיעור של 0.20% לשנה (על פי השיעורים ששררו בסוף שנת 2021), בכפוף להעמדת ביטחונות בהיקף שהוגדר על ידי בנק ישראל. היקף האשראי הפוטנציאלי שהבנק רשאי לנצל במסגרת כללים אלו הסתכם ליום 31.12.2021 בסך של כ- 16.5 מיליארד ש"ח (31.12.2020 – 9.1 מיליארד ש"ח).

היקף אשראי זה נגזר מיתרת הפקדונות שהפקיד הבנק בבנק ישראל במסגרת המכרזים המוניטריים, מיתרות הזכות בחשבונות העובר ושכ של הבנק בבנק ישראל ומהיקף אגרות החוב שהופקדו על ידי הבנק בבנק ישראל. לבנק אין הסכמי מסגרת לניצול אשראי עם גופים פיננסיים אחרים.

(6) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון המימון בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת:
<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

15. הסיכון התפעולי

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

תפישת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת על עקרונות ניהול סיכונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקן 310 ועקרונות ניהול סיכון מקובלים בעולם, במסגרתם היחידות השונות הנוטלות סיכון בבנק, נושאות באחריות מלאה לתהליכי ניהול סיכונים וליישום סביבת בקרה נאותה על פעילותן. תפישת זו עולה בקנה אחד עם תפישת ממשל ניהול הסיכונים המפורט בהוראות הניהול הבנקאי התקין מס' 350, 359A ו-355.

מסגרת ניהול הסיכון מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי, שאושר על ידי הדירקטוריון, בנוהלי עבודה פנימיים, ובתהליכי עבודה ומערכות.

במסגרת זו הוגדרו התיאבון לסיכון, מגבלות החשיפה הפנימיות ואופן ניהול הסיכון, האחריות והסמכות של הגורמים המעורבים בניהול הסיכון, מתודולוגיות וכלים לזיהוי, למדידה להערכה ולניטור סיכונים, בקורות ומנגנוני דיווח. מסגרת ניהול הסיכון תואמת להוראות בנק ישראל, ומבוססת על מסגרת ניהול הסיכון של החברה האם, בהתאמות הנובעות מאופי הפעילות של הבנק. ממשל ניהול הסיכון התפעולי מבוסס על שלושה קווי הגנה.

(2) מדדים כמותיים

הצהרת תיאבון לסיכון מגדירה מגבלות כמותיות ואיכותיות בהקשר עם ניהול הסיכון התפעולי. מגבלות פנימיות אלו, כגון: מגבלת כמות סיכונים תפעולים ברמת סיכון שיוזי גבוהה וגבוהה מאוד שאינה חורגת מהצהרת תיאבון לסיכון שמתווה הדירקטוריון ומגבלת סיכונים בעלי פוטנציאל נזק גדול, נמדדות ומנוטרות אחת לתקופה על ידי חטיבת ניהול הסיכונים.

הבנק מחשב את חשיפתו לסיכונים תפעוליים בהתאם ל"גישה הסטנדרטית" שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקן מס' 206, המבוססת על חלוקת פעילות הבנק לקווי עסקים שהוגדרו בהוראה וחישוב ההון הנדרש בגין כל אחד מקווי העסקים.

על פי הנחיות אלו חשיפת הבנק לסיכונים תפעוליים, נגזרת מדרשת ההון כאמור, ומיחסי ההון המינימליים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

להלן נתונים לגבי דרישת ההון וחשיפת הבנק בגין סיכונים תפעוליים ליום 31.12.2021, לעומת הנתונים המקבילים אשתקד:

פירוט הפרמטרים	31.12.2021 מיליוני ש"ח	31.12.2020 מיליוני ש"ח	השינוי מיליוני ש"ח
דרישת ההון	314	*303	11
החשיפה לסיכון התפעולי	2,727	2,633	94

*תוקן על פי הבהרת הפיקוח על הבנקים ועידכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא מגבלות על הלוואות לדיוור.

בשנת 2021 נרשמה עליה של 94 מיליון בהיקף החשיפה לסיכון התפעולי, בהמשך לעליה בבסיס ההכנסות של הבנק.

(3) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול הסיכון התפעולי בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

16. סיכונים נוספים

א. סיכונים אבטחת מידע וסיכונים "סייבר"

פעילות התאגידים הבנקאיים נשענת על תשתיות טכנולוגיות מתקדמות וחדשנות טכנולוגית, לרבות תשתיות מיחשוב "פתוחות" וקבלת שירותי מיחשוב מצדדים שלישיים, המאפשרים מתן שירותים בנקאיים זמינים ללקוחות "בכל עת ובכל מקום".

תשתיות מתקדמות אלו חושפות את התאגידים הבנקאיים לסיכונים אבטחת מידע ו"סיכונים סייבר", שהתממשותם עלולה לשבש את פעילותם התקינה ולהוביל לפגיעה במוניטין, ירידה באמון הציבור, ואף לגרוע, במקרה קיצון, לפגיעה ביציבותם.

הבנק פועל לצמצום החשיפה לסיכונים אבטחת מידע וסיכונים סייבר (הן ברשת הפנימית והן ברשת האינטרנט), באמצעות מגוון תהליכים ואמצעים, ובכללם:

- הטמעת מערכות בקרה וניהול אמצעים נתיקים המחוברים לתחנות העבודה.
- הטמעת מערכת המשמשת להעברה מאובטחת, רב שכבתית, של קבצים מרשתות חיצוניות לרשת הפנימית, העומדת בסטנדרטים שנקבעו על ידי בנק ישראל בנושא: "קודים עוינים".
- הטמעת כלי הגנה לבסיסי נתונים.
- הטמעת מנגנונים לזיהוי משתמשים.
- הקשחת קריטריונים לתקשורת במערכות "גישה מרחוק".
- שיפור האמצעים למידור בין קבוצות משתמשים שונות.
- הטמעת אמצעי אבטחה משופרים לתקשורת עם סניפי הבנק.
- הטמעת תשתיות טכנולוגיות מתקדמות, בעלות עמידות גבוהה יותר להתקפות סייבר.
- הטמעת מנגנוני "IPS", לצמצום החשיפה להתקפות על קו התקשורת.
- הטמעת אמצעי אבטחה להתגוננות בפני גורם עוין ביחידות הקצה.
- ביצוע תרגולות המדמות התקפות סייבר, הן בהיבט המשכיות עסקית והן לצורך מעקב אחר התנהלות עובדים ועמידה בנהלי הבנק.
- העלאת המודעות לנושא זה בקרב עובדים ומנהלים, באמצעות הרצאות והדרכות ובאמצעות עריכת תרגולות בסניפים וביחידות המטה.
- עריכת בקורות תקופתיות להערכת איכות אבטחת המידע, לרבות מבדקי חדירה למערכות, באמצעות גורם בלתי תלוי ומבדקי דלף מידע.
- עריכת סקרי סיכונים במערכות הבנק, לרבות בתחום הסייבר, בתדירות הנגזרת מרמת הסיכון.

בנוסף, הבנק מטמיע טכנולוגיות הגנה מתקדמות ומיישם פיתוח מתודולוגיות ותהליכים פרו-אקטיביים, במטרה להגן על יציבות ותפקוד הבנק.

לאור הסטנדרטים הגבוהים בהם פועלים הבנק והחברה האם שלו ואמצעי ההגנה שננקטו על ידם בתחום זה, כמפורט לעיל, לא נרשמו בשנת 2020 תקריות סייבר או אירועי אבטחת מידע משמעותיים, שגרמו לנזקים מהותיים (כספיים או אחרים).

ב. סיכונים משפטיים

הסיכון המשפטי מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, אובדן הכנסות או פגיעה עסקית, בין היתר, בשל היעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם (או מאי ידיעת הוראות הדין או פרשנות שגויה שלהן), או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק (לרבות נושאי משרה ועובדי הבנק), וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, אכיפתית, כמו גם מהסדרים פרטניים, ועוד.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכונים משפטיים, הוכן בבנק מסמך מדיניות בנושא "ניהול הסיכונים המשפטיים", המגדיר את הסיכונים המשפטיים, דרכי המעקב אחרי סיכונים אלו והצעדים שיש לנקוט כדי למזער אותם, שאושר על ידי הדירקטוריון. עדכונים בנושא זה מוצגים באופן שוטף הן בפני ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, והן בפני הדירקטוריון (במסגרת "מסמך הסיכונים").

ג. סיכוני ציות

(1) כללי

סיכוני הציות מוגדרים כחשיפת הבנק להטלת קנסות ועיצומים מצד גורמי אכיפה ולפגיעה במוניטין הבנק, בשל אי מילוי, או כשלון בציות להוראות חוק (לרבות הוראות שפרסם המפקח על הבנקים). הסטנדרטים לניהול הסיכון בתאגידים הבנקאיים, הוסדרו על ידי בנק ישראל במסגרת הוראת ניהול בנקאית תקן מס' 308, בנושא: "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי".

בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש מדיניות כתובה בנושא: "מדיניות הציות", שתאושר על ידי הדירקטוריון. הבנק גיבש מסמך מדיניות בנושא זה, שאושר על ידי הדירקטוריון.

(2) פעילות הבנק במתן שירותים קורספונדנטיים לבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית

במהלך שנת 2017 התקיימו מגעים שונים בין החברה האם לבין משרד האוצר, משרד המשפטים והפיקוח על הבנקים, במטרה לגבש כלים לגידור הסיכון הכרוך במתן שירותים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינית (להלן: "הבנקים הפלסטינים"), באמצעות מתן כתב התחייבות בגין אי העמדה לדין פלילי ועל ידי מתן כתב שיפוי בגין תביעות כספיות.

במהלך הרבעון השני של שנת 2018 התקבלו בבנק ובחברה האם כתבי חסינות ושיפוי חתומים בידי המדינה, כדלקמן:

- בכתב החסינות התחייבה מדינת ישראל, כי לא יוגש כתב אישום נגד הבנק, החברה האם, נושאי משרה בהם ועובדיהם, בגין עבירות מסוימות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, זאת בקשר עם מתן שירותים קורספונדנטיים לבנקים הפלסטינים בתקופה שמיום 28 במרס 2016, ועד ליום 31 במאי 2019 (להלן: "תקופת החסינות והשיפוי").
 - בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק והחברה האם בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין סכום אפשרי שייפסק כנגד הבנקים בפסק דין חלוט, וכן בגין הוצאות שיוצאו על ידי הבנקים במסגרת ניהול הליכים אזרחיים או פליליים (שלא הסתיימו בהרשעה), אשר יינקטו כנגד הבנקים, נושאי משרה בהם, או עובדיהם, בקשר עם מתן שירותים לבנקים הפלסטינים בתקופת החסינות והשיפוי.
- התחייבות המדינה לחסינות ושיפוי כאמור, כפופה לסייגים ולתנאים בהם הבנקים נדרשים לעמוד, אשר נקבעו בכתבי החסינות והשיפוי.

ביום 26 ביוני 2018 הודיעה המפקחת על הבנקים לבנק ולחברה האם, כי לא תנקוט צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנקים בקשר למתן שירותים קורספונדנטיים, שעליהם חל כתב החסינות.

ביום 21 באוקטובר 2018 פורסמה הודעת מזכיר הממשלה, לפיה הממשלה החליטה להקים חברה ממשלתית, בבעלות מלאה של המדינה שתספק שירותים קורספונדנטיים למערכת הבנקאית הפלסטינית, באמצעות הרשות המוניטרית הפלסטינית במערך התשלומים בישראל, שיהוו תחליף מסוים לשירותים שמספקים חלק מהבנקים המסחריים כיום ולנוכח הודעתם בדבר כוונתם להפסיק לספק שירותים אלו.

ביום 20 בפברואר 2019 פנה מנכ"ל משרד האוצר לחברה האם ועדכן, בין היתר, כי החברה הממשלתית תוכל לספק שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית לכל המוקדם במחצית הראשונה של שנת 2021, וזאת בהערכה זוהירה. מנכ"ל משרד האוצר הדגיש כי קיימת חשיבות עליונה לכך שבתקופת הביניים, עד לתחילת פעילותה של החברה הממשלתית, ימשיכו החברה האם והבנק לספק את השירותים הקורספונדנטיים לבנקים הפלסטינים, וזאת בשים לב לאפשרות הארכת כתבי השיפוי והחסינות, בהתאם לשיקול הדעת של החשב הכללי והיועץ המשפטי לממשלה.

ביום 30 ביוני 2019 התקבל בבנק ובחברה האם כתב שיפוי חתום בידי החשב הכללי, במסגרתו הוארכה תקופת השיפוי עד ליום 28 בפברואר 2021 (כשהמדינה רשאית להאריך מועד זה עד ליום 31 במאי 2021).

בכתב השיפוי התחייבה המדינה לשפות את הבנק והחברה האם בסכום שלא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח לכל אירוע בר שיפוי. בנוסף, התחייבה המדינה לשפות את הבנקים גם בגין הליכים שיסתיימו בקנס מוסכם בארה"ב (ללא הרשעה). התחייבות המדינה לשיפוי כפופה לסייגים ולתנאים בהם נדרשים הבנקים לעמוד בדומה לסייגים ולתנאים שנקבעו בכתב השיפוי המקורי. ביום 14 ביולי 2021 הוארך תוקף כתבי החסינות והשיפוי עד ליום 15 ביולי 2022, זאת, על רקע עיכוב בתחילת פעילותה של החברה הממשלתית לקורספונדנציה, שהוקמה אך טרם החלה לפעול למתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. לאור האמור, ממשיך הבנק בשלב זה במתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית.

17. הערכת חשיפת הבנק לגורמי סיכון

להלן ריכוז גורמי הסיכון אליהם חשוף הבנק בפעילותו השוטפת, והתייחסות למידת ההשפעה האפשרית של כל אחד ממרכיבי הסיכונים על הבנק:

גורם הסיכון	השפעת הסיכון
1. השפעה כוללת של סיכוני האשראי	בינונית - גבוהה
- סיכון בגין איכות לווים ובטחונות ⁽¹⁾	בינונית - גבוהה
- סיכון בגין ריכוזיות ענפית ⁽²⁾	בינונית
- סיכון בגין ריכוזיות לווים / קבוצת לווים ⁽³⁾	נמוכה - בינונית
2. השפעה כוללת של סיכוני שוק	נמוכה - בינונית
- סיכון ריבית ⁽⁴⁾	נמוכה - בינונית
- סיכון אינפלציה ⁽⁵⁾	נמוכה
- סיכון שער חליפין ⁽⁶⁾	נמוכה
- סיכון מחירי מניות ⁽⁷⁾	נמוכה
3. סיכון נזילות ⁽⁸⁾	נמוכה
4. סיכון תפעולי ⁽⁹⁾	בינונית - גבוהה
5. סיכון טכנולוגיית המידע ⁽¹⁰⁾	בינונית
6. סיכון סייבר ⁽¹¹⁾	בינונית - גבוהה
7. סיכון משפטי ⁽¹²⁾	נמוכה - בינונית
8. סיכון מוניטין ⁽¹³⁾	נמוכה - בינונית
9. סיכונים ציית ⁽¹⁴⁾	בינונית
10. סיכון אסטרטגי ⁽¹⁵⁾	בינונית - גבוהה

להלן עיקרי הנימוקים להערכות שצינו לעיל:

(1) **סיכון בגין איכות לווים ובטחונות** - המשבר הכלכלי שפרץ בעקבות "אירוע וירוס הקורונה" (ראה פרק 6א' לעיל), פגע בפעילותם של לקוחות רבים בבנק – ובכלל זה לקוחות הפועלים בענפי משק שהכנסתם נפגעה בשל המגבלות שהוטלו על ידי הממשלה (כגון: "מסחר", "תעופה ותיירות", "תחבורה ואחסנה", ו"בתי מלון שירותי הארחה והסעדה"). עם זאת, במהלך 2021 ניכר שיפור והתאוששות במצב המשק. חל גידול בצריכה, מרבית הלקוחות שהוצאו לחל"ת שבו לעבודה סדירה, ומרבית ההלוואות להן בוצעה דחיית תשלומים חזרו להיות משולמות כסדרן.

לאור האמור לעיל, ולאחר שבשנת 2020 נרשמו הוצאות גבוהות להפסדי אשראי, נרשמו במהלך 2021 הכנסות מהחזר הפרשות להפסדי אשראי בסך של 81 מיליון ש"ח, המהווה כ- 0.21% מיתרת האשראי לציבור – לעומת 0.95% אשתקד. להערכת הבנק בעקבות התפתחויות אלה חל שיפור בפרופיל הסיכון של הבנק אולם הוא עדיין מוערך על ידינו כ"בינוני גבוה" אולם עם אופק יורד.

(2) **סיכון בגין ריכוזיות ענפית** - שיעור האשראי הגבוה ביותר בבנק, בחתך "ענפי משק" הינו בגין אשראי שניתן ללווים שענף העיסוק שלהם הינו "ענף הבניה". שיעור סיכון האשראי הכולל ב"ענף הבניה" ביחס לכלל סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31.12.2021, מסתכם בכ- 17.5% (31.12.2020 - 17.8%).

מאידך, בעקבות העסקה למיזוג בנק מוניציפל, כולל תיק האשראי של הבנק אשראי ללקוחות הפועלים בענף שירותים ציבוריים וקהילתיים (המהווה כ- 14.6%, מסיכון האשראי של הבנק, ומתאפיין ברמת סיכון נמוכה יחסית). לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "בינונית".

(3) **סיכון בגין ריכוזיות לווים/ קבוצת לווים** - בהוראות בנק ישראל נקבעו מגבלות ביחס להיקף האשראי שיכול לתת תאגיד בנקאי ל"לווה", "קבוצת לווים" ו- "סך חבות הלווים הגדולים" (כהגדרת מונחים אלו בהוראות בנק ישראל).

שיעור האשראי שניתן ללווים ולקבוצות לווים ביחס לאמצעי ההון של הבנק ליום 31.12.2021, הינו כדלקמן:
ללווה הגדול ביותר: 4.3%, הנמוך ב- 71.3% מתחת למגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל.

- ל"קבוצת הלווים" הגדולה ביותר: 5.7%, הנמוך ב- 77.2% מתחת למגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל.
- מגבלת "סך החבויות הגדולות" שנקבעה על ידי בנק ישראל (בשיעור 120% מהון הבנק), אינה אפקטיבית - מכיוון שיתרת האשראי ליום 31.12.2021 אינה כוללת קבוצות לווים, שהיקף האשראי שניתן להן עולה על 10% מאמצעי ההון של הבנק.

בנוסף, נקבעו בבנק מגבלות נוספות שנועדו להפחית את ריכוזיות האשראי בבנק, לרבות הגבלת מספר הלקוחות הגדולים בבנק.

לאור הפער הגבוה בין שיעורי הריכוזיות הנמוכים יחסית בבנק, ביחס למגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל (ומגמת השיפור שנרשמה בנתונים אלו בשנים האחרונות) - ומכיוון שהמדד האלטרנטיבי למדידת פיזור אשראי בבנק (מדד "ג'יני"), מצביע על רמת ריכוזיות נמוכה יחסית בבנק (שנמצאת אף היא במגמת שיפור בשנים האחרונות), מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה - בינונית".

(4) **סיכון ריבית** - להערכת הנהלת הבנק נקבעו על ידי הדירקטוריון מגבלות נאותות בנושא זה (כמפורט לעיל), וחשיפת הבנק בפועל נמוכה ממגבלות אלו. במסגרת חישוב החשיפה לסיכון זה נכללות גם התחייבויות ארוכות טווח לתשלום זכויות עובדים, בהתבסס על שוויין ההוגן הנגזר משיעורי ריבית עדכניים (כמתחייב מיישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא זה).

עם זאת, בעקבות צעדים לניהול סיכון האשראי וצעדים מוניטריים שננקטו במסגרת ניהול המשבר הכלכלי שפרץ בשל "אירוע וירוס הקורונה", עשויים לחול שינויים בחשיפת הבנק למרכיב סיכון זה.

בהתבסס על היקף המרכיבים החשופים לשינויים בשיעור הריבית, ותוצאות מבחני הרגישות שנערכו בנושא זה, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה - בינונית".

(5) **סיכון אינפלציה** - המגבלות שהציב הדירקטוריון בנושא השקעת ההון הפעיל הכלכלי במגזר ה"צמוד" (כמפורט לעיל), מותירות בידי הנהלת הבנק חופש פעולה גדול. עם זאת, לאור הציפיות לירידת סביבת האינפלציה (שעלתה בצורה חדה בחודשים אחרונים) לרמות שבאמצע הטווח שקבע בנק ישראל, ומכיוון שהבנק עוקב מקרוב אחרי השינויים בתחזיות המקרו - כלכליות, ומגיב בצורה דינמית לשינויים בתחזיות אלו, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה".

(6) **סיכון שער חליפין** - להערכת הנהלת הבנק, המגבלות שקבע הדירקטוריון בנושא זה (כמפורט לעיל) שמרניות. בפועל, חשיפת ההון הפעיל הכלכלי של הבנק למגזר המט"ח נמוכה מהמגבלות שנקבעו, ולפיכך מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה".

(7) **סיכון מחירי מניות** - לאור היקפי ההשקעה הנמוכים של הבנק במכשיר זה, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה".

(8) סיכון נזילות - הבנק מיישם מדיניות המכוונת לניהול שמרני של סיכון הנזילות בהתייחס למגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל. בנוסף, פועל הבנק להגדלת הפיזור ושיפור בתמהיל הפיקדונות, ומפעיל מודלים ומגבלות שונות לניהול סיכון הנזילות (כמפורט לעיל). יצוין כי בעקבות המשבר הכלכלי שפרץ בשל "אירוע וירוס הקורונה" ולאור העלייה במרכיב אי הוודאות הכלכלי, הסיטו לקוחות רבים החל משנת 2020 את השקעותיהם מהאפיק הסחיר (שוק המניות), לאפיק הלא סחיר (פיקדונות בנקאיים).

התפתחויות אלו התבטאו ביחס כיסוי נזילות כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בשיעור העולה על המגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל. לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה – ברמה "נמוכה".

(9) סיכון תפעולי - בשנים האחרונות מיישם הבנק מספר תהליכים תפעוליים מרכזיים ובכללם: המשך העתקת פעילויות תפעוליות מהסניפים ליחידת תפעול עורפי ייעודית, ויישום התייעלות תפעולית והתאמה תהליכי עבודה לסביבה המשתנה. האירועים והתהליכים כאמור, מגבירים את חשיפת הבנק לסיכון התפעולי, לרבות חשיפה לסיכונים מעילות והונאות. כמענה לאתגרים אלו הבנק מפעיל אמצעים טכנולוגיים ותהליכי בקרה ממוקדים שנועדו להפחית את החשיפה לסיכונים אלו. לאור האמור לעיל מעריכה הנהלת הבנק את הערכת חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה – ברמה "בינונית גבוהה".

(10) סיכון טכנולוגיית המידע - השירותים הבנקאיים והמידע שמספק הבנק ללקוחותיו מבוססים על תשתיות מחשוב וטכנולוגיית המידע המשמשות את הבנק. יצוין בהקשר זה, כי ביום 1 בדצמבר 2019 נכנסה לתוקף עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ. במהלך שנת 2021 הסתיים בהצלחה פרויקט מיזוג מערכות המחשוב של מוניציפל בנק לבין מערכות המחשוב של הבנק. לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה – ברמה "בינונית".

(11) סיכון סייבר - הסיכון הוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בפעילותו ולנזקים אחרים, הנובעת מהתקפות קיברנטיות על מערכות המחשב או התקשורת של הבנק. מערכות המידע המשמשות את הבנק מבוססות על מערכות המחשב המרכזיות של החברה האם המתפעלת ומתחזקת אותן.

בשנים האחרונות נרשמו מספר שינויים בתהליכי העבודה ואירועים חיצוניים, הכוללים היבטים טכנולוגיים וקיברנטיים, לרבות:

- האצת המעבר למתן שירותי בנקאות באמצעים דיגיטליים ושימוש במערכת "פתוחות".
- התגברות התקפות קיברנטיות על חברות ומערכות פיננסיות בארץ ובעולם.
- שינוי תצורת עבודה להיברידית, חיבור עובדים למערכות המחשוב של הבנק במתכונת עבודה מאובטחת מרחוק.

החברה האם מקצה משאבים להתמודדות עם הסיכונים ומשפרת את איכות ניהול הסיכון לרבות יישום דרישות הסדרה, קביעת מדיניות ונהלים, וחזיון הכלים לניטור ובקרת הסיכון.

בנוסף, הבנק משקיע משאבים בביצוע תרגולות המדמות התקפות סייבר ובהעלאת המודעות לנושא זה, בקרב עובדים ומנהלים, באמצעות הדרכות והרצאות ובאמצעות עריכת תרגולות בסניפים וביחידות המטה. הבנק משקיע משאבים רבים להפחתת החשיפה לסיכונים סייבר.

לאור האמור לעיל, ובעקבות התגברות האיומים להתקפות קיברנטיות והעליה שנרשמה בעוצמה וברמת הסבירות שלהם, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה ברמה "בינונית גבוהה".

(12) סיכון משפטי - הסיכון המשפטי הוגדר, כאמור, כ"חשיפת הבנק להפסדים, אובדן הכנסות או פגיעה עסקית, בין היתר כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, (או מאי ידיעת הוראות הדין או פרשנות שגויה לה), או מחשיפה להליכים משפטיים כנגד הבנק, נגד מי מעובדי הבנק או נושאי המשרה שלו (במסגרת עבודתם בבנק ובעבורו), במישור הפלילי, המנהלי או האזרחי. וכן חשיפה ל קנסות או צעדי עונשין, כתוצאה מפעילות פיקוחית, אכיפתית כמו גם מהסדרים פרטניים.

הבנק נערך לנטר את הסיכון המשפטי, נכון לתקופת הדוח לא נרשמו בבנק הפסדים מהותיים בתחום זה. רמת הסיכון נותרת יציבה, זאת על אף עליה בהיקף השינויים הרגולטוריים ובאסדרה מתפתחת, לרבות בנושאים צרכניים, תומכי תחרות ועל רקע משבר הקורונה, זאת לצד עליה בכמות פניות מאסדרים שונים המחייבת היערכות והקצאת תשומות מתאימות, והתגברות צעדי האכיפה בתחום המשפטי בארץ ובעולם. לפיכך, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה ברמה "נמוכה - בינונית".

(13) **סיכון מוניטין** - הסיכון מוגדר כ"חשיפת הבנק להפסדים כתוצאה מפגיעה בתדמיתו בקרב לקוחות, משקיעים, אנליסטים וגופים רלוונטיים אחרים, שעלולה להשפיע לרעה על יכולת הבנק לפתח קשרים עסקיים או לשמר אותם, באופן שיקשה על הבנק לגייס מקורות מימון". בשנים האחרונות נרשמה עליה במודעות הצרכנית בציבור לגבי השירותים הניתנים על ידי המערכת הבנקאית ועלויותיהן, שלוותה בצעדי חקיקה בעלי "היבט צרכני" ובפרסומים שונים באמצעי התקשורת בנושא זה המופיעים בתדירות הולכת וגוברת. הבנק מתמודד עם האתגרים הכרוכים בניהול סיכון זה, באמצעות הקשחת נהלים בתחום אתיקת השירות והעלאת המודעות בקרב העובדים להיבטי מתן שירות אלה.

לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - ברמה "נמוכה - בינונית".

(14) **סיכון ציות ואיסור הלבנת הון (לרבות איסור מימון טרור)** - הסיכון מוגדר כחשיפת הבנק להטלת קנסות ועיצומים מצד גורמי אכיפה, ולפגיעה במוניטין הבנק בשל אי מילוי או כשל בציות להוראות חקיקה (לרבות הוראות שפורסמו על ידי המפקח על הבנקים).

הבנק מנטר את החשיפה לסיכון זה באמצעות ביסוס תשתית נאותה (בהיבט הארגוני ובהיבט תהליכי העבודה), לרבות:

- מינוי פונקציית ציות ייעודית בלתי תלויה.
- קביעת מדיניות ציות המקיימת את הכללים שנקבעו על ידי בנק ישראל בנושא זה.
- אימוץ תוכנית אכיפה פנימית בנושא הייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, המבוססת על קריטריונים שנקבעו על ידי הרשות לניירות ערך.

סיכון הציות כולל גם סיכון הוגנות (Conduct Risk), שהתממשותו האפשרית נובעת ממתן שירות לא הוגן ללקוחות הבנק. הבנק פועל לגדר סיכון זה באמצעות הטמעת ערכי הוגנות במגוון השירותים הניתנים ללקוחותיו בערוצים השונים. עם זאת, בשנים האחרונות נרשמה עליה בהיקף דרישות הרגולציה בארץ ובעולם ומסתמנת מגמה להעמיק דרישות אלו בין היתר, באמצעות הסכמים לחילופי מידע אוטומטיים, בין מדינות, והגדרת עבירות מס כ"עבירות מקור" לעניין החוקים לאיסור הלבנת הון, המלווה בהרחבת צעדי האכיפה על ידי הרשויות בארץ ובחו"ל (לרבות בגין חקיקה חוצת גבולות "CROSS BORDER"). לאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק בגין מרכיב סיכון זה - ברמה "בינונית".

(15) **סיכון אסטרטגי** - בשנים האחרונות חלו שינויים רבים בסביבת הפעילות העסקית בכלל ובסביבת הפעילות הבנקאית, בפרט - הנובעים בין היתר מהתפתחויות מהירות בטכנולוגיית המידע, שחיקת מקורות ההכנסה והגברת התחרות במערכת הבנקאית והחץ בנקאית.

השינויים הטכנולוגיים הרבים, והצטרפות מתחרים חדשים מענפי הטכנולוגיה לתחום מתן שירותי בנקאות, כמו גם השינויים בשיטות העבודה ובהליכים התפעוליים בהם נעשה שימוש על ידי מתחרים אלו, מעלה את חשיפת הבנק (כמו גם בנקים אחרים במערכת), לפגיעה ב"מודל העסקי".

לאור התפתחויות אלו, מעריכה הנהלת הבנק את חשיפת הבנק למרכיב סיכון זה - ברמה "בינונית גבוהה".

מידע מפורט באשר לגורמי סיכון נוספים ואופן ניהולם נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

הערה:

בתהליך הערכת הסיכונים והשפעתם נעשה שימוש, בין היתר, במודלים (לגבי חשיפות לסיכונים הניתנות להערכה כמותית). עם זאת, לגבי חלק מסוגי הסיכונים נדרש להניח הנחות בדבר עצמת האירוע העתידי ובדבר ההסתברות שאירוע כזה אכן יקרה. הערכת הסיכונים והשפעתם, כפי שפורטה לעיל, הינה הערכה סובייקטיבית של הנהלת הבנק. לאור האמור לעיל, יש להיזהר בבחינת גורמי הסיכון והערכת השפעתם, ובעריכת השוואות בעניין זה בין הבנקים.

חלק ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ובקורות

18. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 1 בדוחות הכספיים. יישומם של כללי חשבונאות אלו, על ידי הנהלת הבנק בעת עריכת הדוחות הכספיים, כרוך לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים וההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושקול דעתה המקצועי.

בהמשך לאמור לעיל, מובאת בפרק 19 להלן סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים".

19. אומדנים חשבונאיים קריטיים

א. הפרשות להפסדי אשראי

(1) הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני

אחת לרבעון בוחנת הנהלת הבנק על "בסיס פרטני" את מרבית תיק האשראי של הבנק, הכולל את כל החבויות שיתרתן עולה על 0.5 מיליון ש"ח, במטרה להעריך את ההפסד האפשרי הגלום בו.

תהליך הערכת ההפרשות להפסדי אשראי בגין האשראי הנבחן על בסיס פרטני, כמפורט לעיל, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים במידה רבה של אי ודאות (לרבות הערכות באשר לשוויים ההוגן של הבטחונות, כושר ההחזר של החייב וכו') ונשענים על הערכות סובייקטיביות, הן לגבי הקטגוריה בה סווג החוב הבעייתי (כגון: הבחנה בין "חוב בהשגחה מיוחדת", ל"חוב נחות"), והן לגבי הגורמים המשמשים בחישוב ההפרשה (לרבות הערכות באשר למועדי המימוש של הבטחונות והצפי לקבלת תקבולים נוספים).

האומדנים המשמשים בתהליך זה מבוססים בחלקם על פרמטרים כלכליים או משתני שוק, ובחלקם על הערכות הנשענות על ניסיון העבר (אך כפופות לעדכונים שוטפים, ככל הנדרש).

לפיכך, לשינוי באומדנים או בהערכות אלה, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות הכספיים של הבנק.

(2) הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

א) כללי

על פי הכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לערוך בדוחותיהם הכספיים גם הפרשות להפסדי אשראי על "בסיס קבוצתי" (מעבר להפרשות להפסדי אשראי על "בסיס פרטני", כאמור לעיל).

הפרשות אלה נערכות בגין ההפסדים הגלומים בתיק האשראי של התאגיד הבנקאי, שבגינם לא נערכו הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני, ומהוות אומדן להפסדי האשראי הצפויים בגין אשראים אלו ("תקינים ובעייתיים").

אומדן ההפרשות, כאמור, מבוסס על כללים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור בנושא: "הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי", המתייחסים לכלל מכשירי האשראי בבנק (למעט חובות שסווגו כ"פגומים" והלוואות לדיוור שההפרשה להפסדי אשראי בגין מחושבת לפי שיטת "עומק הפיגור").

יתרת ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי ליום 31.12.2021 מסתכמת ב- 509 מיליון ש"ח, והיא מהווה כ- 1.11% מהיתרה הרשומה של סיכון האשראי הכולל לציבור בבנק (31.12.2020 - 594 מיליון ש"ח, ו- 1.46% - בהתאמה).

ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי כוללות שני מרכיבים, כדלקמן:

- הפרשות להפסדי אשראי בגין "מקדם החלטה" - המהוות אומדן להפסדי האשראי הגלומים בתיק האשראי של הבנק, בהתבסס על "טווח ההפרשות" המחושב על בסיס נתוני המחיקות שדווחו על ידי הבנק בעשר השנים האחרונות.

- הפרשות להפסדי אשראי בגין "מקדם התאמה", המהוות תוספת להפרשות להפסדי אשראי בשל "גורמים סביבתיים" שלא נלקחו בחשבון במסגרת אומדן ההפרשות להפסדי אשראי בגין "מקדם ההחלטה" - המשקפות, בין היתר, את השלכות השינויים שחלו בגורמים המקרקעיים והתפתחויות עסקיות וסביבתיות אחרות בענפי המשק השונים - על הפסדי האשראי הבלתי מזוהים הגלומים בתיק האשראי.

בשנים 2020 ו-2021 הוטלו מגבלות חמורות על הפעילות העסקית, שגרמו לפגיעה משמעותית בפעילות העסקית ועליה בשיעור האבטלה בשל צעדים שננקטו על ידי הגופים העסקיים לצמצום הוצאותיהם, כאשר נכון למועד הדיווח הוסרו כל המגבלות שהיו קיימות על הפעילות העסקית, מגמה שהחלה כבר בתחילת שנת 2021 והואצה לאורך השנה בהתאם למצב התחלואה.

בעקבות התפתחויות אלו עדכן הבנק את ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, במטרה לשקף את ההתפתחויות השליליות שחלו באיכות תיק האשראי שלהם ובכלל זה עדכון מרכיב מקדם ההחלטה (בכדי שיהווה, אומדן טוב ככל האפשר, של הפסדי אשראי מתוך "טווח שיעור ההפסד"), וכן עדכון מרכיב ההתאמות האיכותיות של ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שייקח בחשבון את מרכיב "אי הודאות" המתייחס לעוצמת המשבר הכלכלי ולפרק הזמן שבו עתיד המשבר להשפיע על פעילות הלקוחות בבנק, ובדגש על הענפים שנפגעו ישירות מהמשבר (כגון: אנשים פרטיים, מסחר, בתי מלון שירותי הארחה ואוכל, תחבורה ואחסנה, בינוי ונדל"ן), בפרט.

בשנת 2021 לאור הירידה במרכיב האי ודאות והחזרה לשגרה, ההתאוששות בפעילות העסקית והסרת המגבלות נרשמו החזרי הפרשות על בסיס קבוצתי. לפרטים בדבר סיכון האשראי, אשראי לציבור, הפרשות להפסדי אשראי ואיכות האשראי ראו ביאורים 13 ו-32 לדוחות הכספיים.

אומדן ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מבוסס, בין היתר, על הערכות לגבי משתנים מאקרו כלכליים, כגון: שינויים בתוצר המקומי הגולמי, שינויים בשיעור הבלתי מועסקים במשק וכו'. האומדנים המעודכנים של ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, שנערכו נגזרו מתרחיש בסיס, לפיו - שיעור הבלתי מועסקים במשק בשנת 2021 צפוי להסתכם בכ- 4.6% ושיעור השינוי בתוצר צפוי להסתכם בכ- 3%.

שינוי של 0.1% במקדם ההתאמה מהווה שינוי של 29 מיליון ש"ח ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי. ניתוח הרגישות שפורט לעיל, כרוך באומדנים משמעותיים (כמפורט לעיל), שהפכו למורכבים ומאתגרים במיוחד בתקופת הדוח, נוכח אי הודאות באשר לעוצמת המשבר הכלכלי ומידת ההתאוששות של עסקים ופרטיים עד לחזרה לשגרה.

לפיכך, ניתוח הרגישות כאמור, רגיש לשינויים אפשריים באומדנים או בהערכות הסובייקטיביות, כמפורט לעיל, באופן שסטיה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את התוצאות המבוססות על הערכות אלה - במידה משמעותית.

בנוסף, בשל המגבלות שצוינו לעיל, נאותות התחזית הכלולה בניתוח הרגישות כמפורט לעיל, מוגבלת ביותר. לפיכך, ייתכן שהפסדי האשראי שירשום הבנק בעתיד, בגין שינויים בגורמים המקרקעיים כלכליים כאמור לעיל, יהיו שונים מהותית מההערכות שנכללו בניתוח הרגישות.

ב. התחייבויות תלויות

כנגד הבנק תלויות ועומדות תביעות משפטיות בנושאים שונים, לרבות: חיוב ריבית שלא כדין (או שלא על פי המוסכם), התניית שירות בשירות, גביית עמלות או חיובים שונים שלא כדין, אי ביצוע הוראות והפעלת שיקול דעת מוטעה.

לצורך הערכת ההפסדים האפשריים בגין תביעות אלו, מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של היועצים המשפטיים המייצגים את הבנק בתביעות אלו ומסווגת אותן לאחת מהקטגוריות הבאות:

- תביעות שצפוי הפסד בגין - לגביהן נערכת הפרשה בדוחות הכספיים על פי העובדות הידועות לבנק.
 - תביעות שהסיכוי להפסד בגין קלוש - לגביהן לא נערכת הפרשה להפסד, אך ניתן גילוי בגין כאשר סכום התביעה הינו מהותי מאד.
 - תביעות שאפשרות התממשותן איננה קלושה - לגביהן לא נערכת הפרשה להפסד, אך ניתן גילוי לסכום החשיפה הכולל של הבנק בגין. על פי הוראות בנק ישראל, יש לכלול בדוחות הכספיים גילוי באשר לתביעות המהותיות בקבוצה זו.
- כאמור לעיל, שיוך התביעה לאחת הקטגוריות שצוינו לעיל, וערכת הפרשות להפסדים (ככל שיידרשו), מבוססים על חוות דעתם של יועצים משפטיים רלוונטיים. חוות דעת אלה מבוססות על הערכות סובייקטיביות ומתייחסות בחלקן לנושאים שונים ובכללם בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שהניסיון והידע שנצברו בהם עד כה, אינם מספיקים.

לפיכך, ייתכן שתוצאות התממשותן של חלק מהתביעות בפועל, תהיה שונה מחוות דעתם של היועצים המשפטיים. לאור היקף התביעות התלויות כנגד הבנק, ייתכן שלא התממשות חוות דעתם של היועצים המשפטיים כאמור, תהיה השפעה משמעותית על התוצאות הכספיות של הבנק. התביעות שהוגשו כנגד הבנק נבחנות על ידי הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים בתדירות רבעונית, תוך התייחסות להתפתחויות שחלו בהליכים המשפטיים המתנהלים בגין. בסיום התהליך מעדכנת הנהלת הבנק, את הפרשות להפסדים אפשריים בגין תביעות אלה, ככל הנדרש.

ג. זכויות עובדים

(1) התחייבות לתשלום פיצויי פרישה

• כללי

ההפרשות בגין התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מחושבות על בסיס אקטוארי, הכולל הערכות באשר לשיעור העובדים שצפויים לפרוש במועד מוקדם מזה שנקבע בהסכמי ההעסקה (מכל סיבה שהיא), ובאשר להטבות נוספות שצפויים לקבל עובדים אלה. כמו כן, ההפרשות מחושבות על פרמטרים סטטיסטיים ותחזיות לגבי העתיד, כגון: תוחלת החיים הצפויה, שיעורי פרישה מוקדמים, גיל העובדים במועד פרישתם המוקדמת, שיעורי עליית השכר הריאלי הממוצעים בעתיד, שיעור ההיוון ועוד.

לפיכך, ההפרשה בגין התחייבות הבנק הנגזרת מהערכה אקטוארית זו, רגישה לשינויים אפשריים בפרמטרים או בתחזיות עליהם היא מבוססת, באופן שסטייה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את סכום ההתחייבות הכלול בדוחותיו הכספיים של הבנק - במידה מהותית.

בבסיס החישוב האקטוארי נכללו ההנחות הבאות:

- שיעורי פרישת העובדים בעתיד מבוססים על שיעורי הפרישה הממוצעים שנצפו בשנים 2004 - 2019, ועל תחזיות ההנהלה.
- סכומי ההטבות הפוטנציאליות הנוספות העשויות להשתלם בעתיד לעובדי הבנק, מבוססות על הסכומים אותם שילם הבנק בעבר, ועל הערכות ההנהלה באשר לסכומי הפיצויים המוגדלים שעשויו הבנק לשלם בעתיד לעובדים הפורשים.
- סכומי ההטבות הנוספות שישולמו בעתיד, נוכי לערכם הנוכחי, בשיעור ריבית ממוצעת של כ- 0.2% - לשנה (31.12.2020 - 0.3%) (הנגזרת מאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב והנחיות בנק ישראל).
- שיעור עליית השכר הריאלי הממוצע הצפוי בעתיד, יסתכם בכ- 1.9% לשנה, ומבוסס על הסכם השכר העדכני בבנק.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021 נכללו הפרשות בגין התחייבויות הבנק לתשלום מענקי פרישה לעובדיו על בסיס אקטוארי, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. יתרת הפרשות אלו ליום הדוח הסתכמה בסך 639 מיליוני ש"ח (31.12.2020 - 622 מיליוני ש"ח).

להלן נתונים באשר להשלכות הכספיות בגין שינויים אפשריים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, על הפרשות הבנק בגין התחייבותו לתשלום פיצויי פרישה לתאריך המאזן:

גידול בהתחייבויות		השינוי בפרמטר
31.12.2020	31.12.2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
71	80	- ירידה בשיעור של 1 נקודות האחוז בשיעור ההיוון
36	33	- עליה בשיעור של 1 נקודות האחוז בשיעורי הפרישה של העובדים
9	10	- עליה בשיעור של 10 נקודות האחוז בשיעורי הפיצויים המשולמים
33	37	- עליה בשיעור של 0.5 נקודות האחוז בשכר הריאלי השנתי של העובדים

(2) הטבות לאחר סיום העסקה

עובדי הבנק זכאים לקבלת הטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות.

על פי כללי חשבונאות מקובלים יש לערוך הפרשה על בסיס אקטוארי, בהתחשב בהסתברות למימושה - ולהציג אותה בדוחות הכספיים על פי ערכה המהווה לתאריך עריכתה. ההפרשה תשקף את התחייבות הבנק בגין זכויות אלו. עם זאת, ההפרשה כפופה לגורמי אי ודאות, מכיוון שמימוש הזכויות שתוארו לעיל, מותנה בקיום "תנאי סף" מסוימים בעתיד - שאין ודאות להתממשותם בפועל.

לפיכך, עריכת ההפרשות בגין התחייבות צפויה זו כרוכה במבחני הסתברות באשר לעוצמתם האפשרית של פרמטרים מסוימים המשמשים בתחשיב, לרבות:

- מספר העובדים שיפרשו מהבנק במועד שנקבע לצאתם לגמלאות, ולא לפני כן.
- מספר העובדים שיממשו את ההטבות הניתנות לגימלאי הבנק, בתקופה המבוססת על תוחלת החיים הממוצעת.

בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2021, נכללו הפרשות בגין התחייבות זו, בהתאם לכללים שנקבעו על ידי בנק ישראל המבוססים על תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב (ראה ביאור 1טו' בדוחות הכספיים). יתרת ההפרשה בגין התחייבות זו, ליום 31.12.2021 מסתכמת בסך של 75 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 69 מיליון ש"ח).

ההפרשות נערכו על בסיס תחשיבים אקטואריים שנערכו על ידי אקטואר בלתי תלוי מומחה והתבססו על קריטריונים ופרמטרים שונים, לרבות שיעור הפרישה הממוצע של עובדים, ברמות ותק שונות; תוחלת החיים הצפויה; גיל הפרישה מהעבודה; והיוון תזרימי התשלומים הצפויים, בשיעור של 0.4% - 0.0% לשנה (31.12.2020 - 0.7% - 0.4%).

ההסתברות למימוש הזכויות, הנגזרת מההערכה האקטוארית כאמור, מתבססת על פרמטרים וכלים סטטיסטיים, הנגזרים מניסיון העבר ותחזיות לגבי העתיד. לפיכך, ההפרשה בגין התחייבות הבנק המחושבת על בסיס ההערכה האקטוארית כאמור, רגישה לשינויים אפשריים בפרמטרים או בתחזיות עליהם היא מבוססת, באופן שסטיה אפשרית בגורמים אלו, עלולה להטות את סכום ההתחייבות הכלול בדוחותיו הכספיים של הבנק - במידה מהותית.

להלן נתונים באשר להשלכות הצפויות בשל שינויים אפשריים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, כאמור, על ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום הטבות לאחר סיום ההעסקה, לתאריך המאזן:

גידול בהתחייבויות		השינוי בפרמטר
31.12.2020	31.12.2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2	1	- ירידה בשיעור של 1 נקודות האחוז בשיעורי הפרישה של העובדים
17	20	- ירידה בשיעור של 1 נקודות האחוז בשיעור ריבית ההיוון

ד. הצגת מכשירים פיננסיים על פי שווים ההוגן

בהתאם להוראות בנק ישראל, נמדדים מכשירים פיננסיים מסוימים (בעיקר השקעות באגרות חוב בתיק ה"זמין למכירה"), וכן מכשירים נגזרים - על פי שוויים ההוגן.

הוראות בנק ישראל מגדירות שווי הוגן כ"מחיר שהיה מתקבל במכירת נכס, או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות", ומבחינות בין שני סוגי נתונים שעשויים לשמש בקביעת השווי ההוגן, כדלקמן:

- **"נתונים נצפים"** - נתונים המשקפים את ההנחות שמשתתפים אחרים בשוק משתמשים בהן לתמחור הנכס או ההתחייבות, ומבוססים על נתוני שוק שהושגו ממקורות בלתי תלויים.
- **"נתונים לא נצפים"** - נתונים המשקפים את הערכות התאגיד הבנקאי לגבי ההנחות של משתתפים אחרים בשוק, בהתבסס על המידע הטוב ביותר של התאגיד הבנקאי.

בהתאם להוראות אלו נדרשו התאגידים הבנקאיים לערוך מדרג איכותי לכל הנכסים והתחייבויות הנמדדים בשיטת השווי ההוגן, על בסיס פילוח מקור הנתונים ששימשו בקביעת השווי ההוגן ("נתונים נצפים", או "נתונים לא נצפים"), כדלקמן:

- (א) **קבוצת איכות גבוהה (רמה 1)** - כוללת נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות אלה.
- (ב) **קבוצת איכות ביניים (רמה 2)** - כוללת נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים נצפים במישרין או בעקיפין (אך אינם מחירים מצוטטים בשוק פעיל), לרבות מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות דומים.
- (ג) **קבוצת איכות נמוכה (רמה 3)** - כוללת נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים לא נצפים (כאשר נתונים נצפים רלוונטיים - אינם זמינים).

הקריטריונים ששימשו לסיווג הנכסים וההתחייבויות לקבוצות האיכות השונות, כמפורט לעיל, כללו:

- בקבוצת האיכות הגבוהה (רמה 1), נכללים מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים, הנסחרים בשוק פעיל (המתאפיין במספר רב של משתתפים ומחזורי מסחר גבוהים), ששערי המסחר בו משקפים את מחירי השוק בפועל.

- בקבוצת איכות הביניים (רמה 2), נכללים מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים, שאינם נסחרים בשוק פעיל, שקביעת שוויים ההוגן מבוססת על ציטוטים בשוק פעיל של מכשירים דומים, או על ציטוטים המתקבלים מגופים בלתי תלויים (להלן: מכשירים ששוויים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור").

המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), ששוויים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור" כוללים:

- ניירות ערך שאינם סחירים.
- מכשירים נגזרים הנסחרים מעבר לדלפק (O.T.C), במגזר השקלי ה"לא צמוד" ובמגזר ה"מט"ח", וחוזי סחורות.

המחירים המצוטטים באמצעות "שירותי התמחור" מתקבלים בתדירות יומית (לגבי מכשירים נגזרים), או רבעונית (לגבי ניירות ערך שאינם סחירים), מגופים יעודיים, המספקים לבנק "מחירי ציטוט". הבנק נוהג לקבל ציטוטים ממקור בלתי תלוי אחד עבור כל אחד מסוגי המכשירים, ולהתבסס עליו בחישוב השווי ההוגן (לאחר ביצוע תהליך תיקוף - ראה הרחבה להלן). בדרך כלל לא נערכת התאמה לציטוטים שהתקבלו, למעט התאמות הנובעות מממצאים שהתגלו בתהליך התיקוף.

"מחירי הציטוט" המתקבלים מספקי "שירותי התמחור" (שאינם קשורים למבצעי העסקאות), מבוססים, בדרך כלל, על מחירי נכסים והתחייבויות דומים הנסחרים בשוק פעיל, בהתאמות המתחייבות עבור הנכסים וההתחייבויות הספציפיים שבגינם חושבו "מחירי הציטוט", ואינם מהווים, לפיכך, הצעות מחייבות לביצוע עסקאות באותם נכסים או התחייבויות.

- בקבוצת האיכות הנמוכה (רמה 3), נכללים מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים שקביעת שוויים ההוגן מבוססת על ציטוטים בשווקים לא פעילים, או על מודלים אחרים.

תיקוף השווי ההוגן - על פי הוראות בנק ישראל נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "תהליך תיקוף" לגבי מכשירים פיננסיים (לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), ששוויים ההוגן אינו מבוסס על מחירים הנקבעים בשוק פעיל. הבנק מקיים תהליך תיקוף לגבי נכסים והתחייבויות הנמדדים בשיטת השווי ההוגן ומשתייכים לקבוצות האיכות ברמה 2 ו-3. תהליך התיקוף כולל:

- בדיקה מדגמית של נתונים וחישובים.
 - בדיקות לתיקוף עקומי הריבית ששימשו בהיוון תזרימי המזומנים, וכן בדיקת שיעורי הריבית וסטיות התקן ששימשו בחישוב השווי ההוגן של האופציות.
 - בדיקת סבירות לגבי התוצאות שהתקבלו.
 - בדיקת מרכיבי השינוי בשווי ההוגן לעומת תקופות דיווח קודמות.
 - בדיקת הציטוטים שהתקבלו, ביחס לנתוני השוק של נכסים והתחייבויות דומים.
- תהליך התיקוף מבוצע באופן בלתי תלוי ל"גורם המצטט", או לגורם שערך את חישוב השווי ההוגן.

קביעת סיכון האשראי - מרכיב סיכון האשראי (לרבות סיכון אשראי של צד נגדי), מהווה אחד מהפרמטרים המשמשים בקביעת שוויים ההוגן של נכסים והתחייבויות הנמדדים בשיטת השווי ההוגן.

- השיטות בהן נעזר הבנק לצורך הערכת סיכון האשראי כוללות:
- שימוש בדירוגי אשראי לצורך קביעת דרגת סיכון האשראי.
- שימוש בציטוטים של חוזי אשראי (CDS) למכשירי אשראי דומים.
- שימוש בציטוטים של מכשירי אשראי דומים (הנסחרים בשוק פעיל), לצורך הערכת סיכון האשראי של המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), שבגינם חושב סיכון האשראי.

לפיכך, סטייה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את שוויים ההוגן של מכשירים אלו במידה מהותית.

ה. היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה

כאמור בביאור 1'5) בדוחות הכספיים, הבנק מהווה עלויות מסוימות בגין פיתוח עצמי של תוכנה וזוקף אותן לסעיף "רכוש קבוע". עלויות אלו נגזרות גם מחלקו היחסי של הבנק בתשלומים בגין שירותי מחשב ששולמו לחברה האם בגין מרכיב העלויות לפיתוח עצמי של תוכנה (שהוצאו על ידי החברה האם והונו על ידיה לסעיף "רכוש קבוע").

מדידת העלויות ששימשו לפיתוח עצמי של תוכנה, כמו גם תקופת השימוש העתידית הצפויה בגין תוכנות אלה, מבוססת על אומדנים משמעותיים הכרוכים במידה רבה של אי ודאות (לרבות אומדנים באשר לתקופת ההנאה הצפויה מהשימוש בתוכנה שפותחה) והערכות סובייקטיביות (לרבות הערכות באשר להיקף העבודה שהושקע בפיתוח התוכנה).

לפיכך, לשינוי באומדנים ובהערכות שתוארו לעיל, עשויה להיות השפעה מהותית על היקף הוצאות המחשב שהונו ונזקפו לסעיף רכוש קבוע, והוצאות הפחת העתידיות שייזקפו בגינם.

מערכות המידע העיקריות המשמשות את הבנק מבוססות על מערכות הליבה של החברה האם המספקת לבנק שירותי מחשב (לרבות פיתוחי תוכנה), מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, בנושא זה.

לאור האמור לעיל, עלויות תוכנה שנזקפו לנכסים בספרי הבנק, כוללות גם את חלקו היחסי של הבנק בהשקעות החברה האם בפיתוחי תוכנה עצמיים, עבורה ועבור הבנק.

יתרת עלויות בגין פיתוח תוכנה שהונו על ידי הבנק מסתכמות ליום 31.12.2021 בסך של 87 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 82 מיליון ש"ח).

ו. ירידת ערך של אגרות חוב זמינות למכירה

השקעות באגרות חוב שסווגו ל"תיק הזמין למכירה" (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל), מוצגות לפי השווי ההוגן (המבוסס על מחירים מצוטטים בבורסה לאותם נכסים, או לנכסים דומים).

ככלל, הפערים בין שוויין ההוגן של אגרות חוב אלה, לבין עלותן המופחתת (המהווים רווחים או הפסדים הגלומים באגרות חוב שטרם מומשו), נזקפים לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (בכפוף לאמור להלן).

עם זאת, בהתאם להוראות בנק ישראל, וכללי חשבונאות מקובלים, זקיפת הפסדים שטרם מומשו לסעיף "רווח כולל אחר", מותנית בסיווגם כ"הפסדים בעלי אופי זמני" (הפסדים שסווגו כ"בעלי אופי שונה מזמני" - ייזקפו לדוח הרווח והפסד).

לפיכך, אגרות חוב בתיק הזמין למכירה, הכוללות הפסדים שטרם מומשו, כאמור, נבחנים על ידי הנהלת הבנק, בתדירות רבעונית, לצורך קביעת אופיים של הפסדים אלו.

במסגרת התהליך לבחינת אופיים של הפסדים שטרם מומשו בגין אגרות חוב זמינות למכירה נלקחים בחשבון על ידי הנהלת הבנק פרמטרים וקריטריונים רלוונטיים שנקבעו מראש (ראה ביאור 1'ג בדוחות הכספיים).

הנהלת הבנק קבעה קריטריונים, שבהתקיימם ובהיעדר ראיות משמעותיות סותרות - ייחשבו ההפסדים שנצברו בגין אגרות חוב אלו, כ"בעלי אופי שונה מזמני", ובכללם:

- הפחתת ארבע יחידות דירוג (לפחות), מדירוג אגרת החוב (ביחס לדירוג ששרר במועד ההשקעה) - לדירוג שאינו נכלל ב"דירוג השקעה".

- ירידת ערך העולה על 20% מעלות אגרת החוב, בתקופה של חצי שנה, לפחות.

- אגרות חוב ששיעור התשואה לפדיון בגינן, במועד הבחינה - עולה על 20%.

בנוסף, נקבעו על ידי הנהלת הבנק קריטריונים רלוונטיים, שבהתקיימם יסווגו ההפסדים שנצברו בגין אגרות החוב, כ"הפסדים בעלי אופי שונה מזמני", בכל מקרה (ראה ביאור 1'ג בדוחות הכספיים).

התהליך לקביעת אופי ההפסדים שנצברו בגין אגרות החוב, כאמור לעיל, מבוסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים במידה רבה של אי ודאות (לרבות: כושר ההחזר של מנפיק אגרת החוב, והמתאם שבין הקריטריונים שנקבעו על ידי הבנק, לבין אופי ההפסדים שנצברו), ונשען על הערכות סובייקטיביות הן באשר לסיווג שנקבע למנפיק האגרת ("תקין" או "בעייתי"), והן באשר לקריטריונים המשמשים לסיווג אופי ההפסדים (לרבות: דירוג אגרות החוב, והערכות באשר לכוונת ויכולת הבנק להחזיק באגרות החוב עד לפדיון).

לפיכך, התהליך לקביעת אופי ההפסדים שנצברו בגין אגרות החוב שנכללו בתיק הזמין למכירה, וטרם מומשו - רגיש לשינויים אפשריים בפרמטרים ובהערכות העומדים בבסיסו, באופן שסטייה אפשרית בגורמים אלו, עלולה להטות את סכומי ההפסדים שיש לסווג לדוח הרווח והפסד - במידה מהותית.

יתרת ההפסדים שטרם מומשו הכלולים בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה ליום 31.12.2021, הסתכמה בסך 41 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 11 מיליון ש"ח), ומהווה שיעור זניח מעלות אגרות חוב אלו (31.12.2020 - זהה).

להערכת הנהלת הבנק, המבוססת על אמות המידה שפורטו לעיל - הפסדים אלו נובעים בעיקר משינויים שוטפים בתשואות לפדיון בשוק אגרות החוב ומהווים לפיכך "הפסדים בעלי אופי זמני".

לאור האמור לעיל, נזקפו הפסדים אלו לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי.

20. בקורות ונהלים

א. בקורות לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 - העוסקת הן בבקורות ונהלים לגבי הגילוי (סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley - להלן "SOX") והן בבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX - ראה סעיף ב' להלן), קובעת בכל הנוגע לבקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים התקופתיים, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקורות ונהלים לגבי הגילוי על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים, לסוף כל רבעון.
- בנוסף, חויבו המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של כל תאגיד בנקאי, להצהיר אישית, במסגרת הדוחות הכספיים - הצהרות (הכלולות בדוחות אלו) לגבי הגילוי הנכלל בדוחות, בהסתמך על סקירת הדוחות הכספיים והערכת יעילות הבקורות והנהלים לגבי המידע שנכלל בדוחות.
- קיומן של בקורות אלו ותקפותן נבחנות ביחידות השונות של הבנק מידי רבעון. בנוסף, הוקמה בבנק "ועדת גילוי" בראשות המנהל הכללי הכוללת את כל חברי הנהלת הבנק. הועדה מתכנסת אחת לרבעון ודנה בנושאים שונים שהתעוררו במהלך פעילותו העסקית של הבנק, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 מפורטות גם חובות הנהלת התאגיד הבנקאי לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX).

- ההוראה קובעת, בכל הנוגע לבקרה הפנימית על דיווח כספי, כדלקמן:
- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקרה פנימית על דיווח כספי.
 - הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך מדי שנה את אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית בתאגיד.
 - במקביל להוראה זו, פרסם המפקח על הבנקים הוראת דיווח, בדבר: "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי", המיישמת את חובות הדיווח הנגזרות מסעיף 404 SOX. בהתאם להוראה זו ייכלל בכל דוח שנתי "דוח בקרה פנימית", שיכלול:
 - הצהרה על אחריות ההנהלה לקיומו ותחזוקתו של מערך ונהלי בקרה פנימית נאותים על דיווח כספי.
 - הערכה לגבי יעילותם של מערך וניהול הבקרה הפנימית על דיווח כספי. הערכת התאגיד הבנקאי, כאמור, תבוקר על ידי רואה החשבון המבקר - בהתאם לתקני ביקורת שיאומצו או שיתפרסמו על ידי ה-PCAOB, ובסיומה תומצא על ידו חוות דעת.
- בשנת 2021 ערך הבנק, בסיוע יועצים חיצוניים, בדיקות מדגמיות לתיקוף מערך הבקרה הפנימית על דיווח כספי. הבדיקות כללו: עדכון התיעוד הקיים בגין תהליכים עסקיים המשליכים על דיווח כספי, סקירת הבקורות הקיימות בגין תהליכים אלו, סקירת בקורות חדשות שנוספו בתקופת הדוח, עדכון התיעוד בגין תהליכים שנוספו ושנו בתקופת הדוח, ובדיקות שוטפות של הבקורות הקיימות והערכת מידת האפקטיביות שלהן.
- בנוסף לאמור לעיל, הבקרה הפנימית על דיווח כספי מבוססת על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של ה- "COSO" משנת 2013.
- מעריך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בבנק, בוקר על ידי רואי החשבון המבקרים ונמצא אפקטיבי: חוות הדעת של רואי החשבון המבקרים על הבקרה הפנימית, במתכונת שנקבעה על ידי בנק ישראל, נכללה בדוחות אלו לפני חוות הדעת על הדוחות הכספיים.

ג. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהתבסס על בחינת הבקורות הקיימות בתהליכי הפקת והעברת המידע הקשורים לדיווח הכספי ועל תוצאות הדיונים שנערכו ב"ועדת הגילוי", העריכה הנהלת הבנק, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים בתקופה המכוסה בדוח זה, לגבי הגילוי של הבנק.

על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק הסיקו, כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן אפקטיביות, כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ד. שינויים בבקרה הפנימית

לא ארעו במהלך הרבעון הרביעי שהסתיים ביום 31.12.2021, שינויים כלשהם בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיעו באופן מהותי, או שסביר שצפויים להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חלק ה' - מידע נוסף

21. עניינים אחרים

א. מיזוג מוניציפל בנק בע"מ

(1) ביום 16 באפריל 2020 הגיש בנק ירושלים ערעור לבית המשפט העליון במסגרתו ביקש לבטל את פסק דינו של בית הדין לתחרות לפיו נמחק הערר על הסף, ולהורות לביה"ד לקיים דיון בערר, לגופו. ביום 29.8.2021 פורסם פסק הדין שדחה את הערעור.

(2) סטטוס הסבה - מיזוג תפעולי

ביום 22 באוקטובר 2021 הושלם מהלך ההסבה של מערכות מוניציפל למערכות הבנק והחל ממועד זה, פעילויות הבנק נערכות באמצעות תשתית תפעולית ומחשובית אחידה. במועד השלמת ההסבה בוצעו מערכי בדיקות, הן בהיבטי הרישום החשבונאי והניהול בספרים והן בהיבטי התפעול והמשתמשים.

ב. חקירת משטרת ישראל

בהמשך לגילוי שניתן בדוחות הבנק לשנת 2020 (עמ' 131), לבנק לא נמסר מידע בדבר פרטי החקירה, לרבות מהות החשדות לכאורה. עם זאת, למיטב ידיעת הבנק לא עלו חשדות כנגד הבנק והחקירה אינה מתנהלת כנגדו. ביום 30 באפריל 2021, הסתיימו בהסכמה יחסי עובד מעביד בין הבנק לבין הסמנכ"ל.

ג. ועדה מיוחדת ובלתי תלויה בעניין הליכים משפטיים שהתנהלו באוסטרליה

נגד הבנק ונגד חברת האם (להלן: "הבנקים") התנהלו הליכים שונים באוסטרליה ובישראל הנוגעים לחשבונות בבנקים שניהלו בני משפחה אוסטרלית מסוימת וחברות הקשורות אליהם.

בחדש ינואר 2021 חתמו הבנקים על הסכמי פשרה, במסגרתם הסכים הבנק, מבלי להודות באחריות, לשלם סך של כ-8 מיליון דולר אוסטרלי (המהווים כ-20 מיליון ש"ח), בתמורה לסילוק כל תביעה וטענה ובקשר להליכים, לרבות בני המשפחה וחברות הקשורות אליהם.

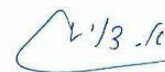
לפרטים והרחבה בדבר ההליכים המשפטיים שהתנהלו באוסטרליה, ראה בדוחות הכספיים לשנת 2020 ביאור 226' (6) ו' (עמ' 210).

הבנק ביצע הליך הפקת לקחים על מנת למנוע הישנות אירועים מסוג זה. בחדש ינואר 2021, לפי דרישת המפקח על הבנקים, החליטו דירקטוריון הבנק ודירקטוריון החברה האם להקים ועדה משותפת לשני הדירקטוריונים, שתהיה ועדה מיוחדת ובלתי תלויה, שבראשה תעמוד כבוד השופטת (בדימוס) הגב' הילה גרסטל. ביום 15 באוגוסט 2021 מונה כבוד השופט (בדימוס) מר יעקב שיינמן, לכהן כיו"ר משותף של הוועדה לצידה של כבוד השופטת (בדימוס) גרסטל. הוועדה תבחן את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את התנהלות הבנקים, שהביאה להליכים שבגינם נחתמו הסכמי הפשרה, תוך התייחסות בין השאר להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות הדירקטוריון וההנהלה הבכירה ובכלל זה תקבע מסקנות והמלצות כלליות ואישיות כלפי נושאי משרה ועובדים, ככל שנדרש, לרבות בהתייחס להטבות שכר שניתנו לנושאי המשרה בתקופה הרלוונטית.

הוועדה תגיש את מסקנותיה והמלצותיה לדירקטוריון הבנק ולדירקטוריון החברה האם. בנוסף, מסקנות והמלצות הוועדה יימסרו למפקח על הבנקים, במענה לדרישתו מהבנקים.

יהושע בורשטיין
המנהל הכללי

אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

7 במרס, 2022

דוח הדירקטוריון וההנהלה הצהרות

2021

דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

א.	הצהרות לגבי הגילוי	
-	הצהרת המנכ"ל	79
-	הצהרת החשבונאי הראשי	80
ב.	דו"ח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי	81

הצהרה (Certification)

אני יהושע בורשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

יהושע בורשטיין
מנכ"ל הבנק

7 במרס, 2022

הצהרה (Certification)

אני גולן כחלון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2021 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

גולן כחלון
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

7 במרס, 2022

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה").

מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

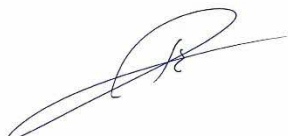
ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) משנת 2013.

בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2021, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

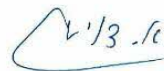
האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין וה"ה זיו האפט כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 84 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021.

גולן כחלון
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

יהושע בורשטיין
מנהל כללי

אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

7 במרס, 2022

83	דוח ראי החשבון לבעלי המניות - בקרה פנימית על דיווח כספי
84	דוח ראי החשבון המבקרים לבעלי המניות - דוחות כספיים שנתיים
86	דוחות רווח והפסד מאוחדים
87	דוח מאוחד על הרווח הכולל
88	מאזנים מאוחדים
89	דוח על השינויים בהון
90	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
93	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ וחברות מאוחדות (להלן: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר:

1. מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו);

2. מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק;

3. מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים;

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי "COSO".

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסיימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק - לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים של הבנק, לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, והדוח שלנו מיום 7 במרס 2022, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

זיו האפט
רואי החשבון

סומך חייקין
רואי החשבון

7 במרס, 2022

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות
המסונפות ל- KPMG International Limited, חברה בריטית פרטית
מוגבלת באחריות

דוח ראי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקורנו את המאזנים המצורפים של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן: "הבנק"), לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים של הבנק, לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לדחות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות ראי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לדחות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק והחברות המאוחדות שלו, לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק והחברות המאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקורנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת ראי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 7 במרץ 2022 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגבי היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד וזאת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי

בהתאם למתואר בביאורים 1, 13 ו-32 לדוחות הכספיים המאוחדים, ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק עומדת על 589 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021 וכוללת הפרשה פרטנית והפרשה קבוצתית.

בתהליך אמידת ההפרשה להפסדי אשראי הבנק מעריך את ההפסד הגלום בתיק האשראי. תהליך הערכת ההפסד, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב קביעת הסיווג הנדרש לחובות והן בשלב מדידת ההפרשה להפסדי אשראי. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

האומדנים העיקריים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי:

- בעת זיהוי וסיווג החובות, מופעל שיקול דעת לצורך איתור החובות הבעייתיים על פי קריטריונים מוגדרים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה, קיומו של תזרים מזומנים צפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה שעשויים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות בכושר ההחזר של הלווה.
- בחישוב ההפרשה הפרטנית מופעל שיקול דעת בקביעת גובה הסכום הצפוי להתקבל מהלווה, כגון קביעת תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מפעילותו העסקית של הלווה ו/או שווי ערך מימוש בטחונות וערבויות.
- חישוב ההפרשה הקבוצתית מבוסס על ממוצע הפסדי עבר בענפי המשק השונים וכן על תוספת התאמות איכותיות בגין גורמים רלבנטיים המצריכים שיקול דעת. גורמים אלו כוללים, בין היתר, מגמות בהיקפי האשראי, תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות שינויים בריכוזיות האשראי.

זיהינו את האומדנים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי, כעניין מפתח בביקורת.

ביקורת על ההפרשה להפסדי אשראי דורשת שיקול דעת של המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות ההנחות והנתונים ששימשו את ההנהלה בקביעת נאותות סיווג החובות ואומדן ההפרשה.

נהלי הביקורת שבוצעו כמענה לעניין המפתח בביקורת

להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה במסגרת ביקורתנו:

בחנו את תהליכי העבודה לחישוב ההפרשה ואת העיצוב, היישום והאפקטיביות התפעולית של בקורות פנימיות מסוימות הקשורות לקביעת אומדן ההפרשה, לרבות בקורות בנושאים הבאים:

- הנחות עיקריות ששימשו לצורך התאמות כמותיות ואיכותיות של ההפרשה להפסדי האשראי
- נתונים בסיסיים ששימשו לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי
- איתור חובות בעלי מאפיינים פוטנציאליים של חובות בעייתיים, על פי קריטריונים שהוגדרו על ידי הבנק
- סיווג חובות בהתאם להוראות המפקח על הבנקים
- ניתוח סבירות ההפרשה הקבוצתית

ביצענו נהלים מבססים לבחינת נאותות ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס מצגים שקיבלנו. נהלים אלו כללו, בין היתר:

- סקירת המתודולוגיה לקביעת ההפרשה ובדיקה כי היא עולה בקנה אחד עם כללי החשבונאות שחלים על הבנק ועם השפעות הסביבה הכלכלית והרגולטורית של הבנק.
- בדיקת שלמות ודיוק המידע והנתונים המשמשים במודלים לחישוב אומדן ההפרשה הקבוצתית.
- בדיקת נאותות הסיווג וההפרשה עבור מדגם חובות (תקינים ובעייתיים).
- בחינת סבירות נאותות ההפרשה להפסדי אשראי.

משרד סומך חייקין משמש כרואה חשבון מבקר החל משנת 1972.
משרד זיו האפט משמש כרואה חשבון מבקר החל משנת 1998.

זיו האפט
רואי החשבון

סומך חייקין
רואי החשבון

7 במרס, 2022

סומך חייקין, שותפות ישראלית וחברה ברשת KPMG של פירמות עצמאיות המסונפות ל- KPMG International Limited, חברה בריטית פרטית מוגבלת באחריות

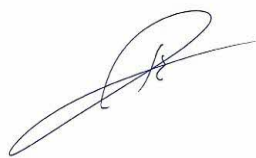
דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר
בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2019	2020	2021	ביאור	
1,379	1,379	1,528	2	הכנסות ריבית
178	160	204	2	הוצאות ריבית
1,201	1,219	1,324		הכנסות ריבית, נטו
188	320	(81)	13, 30	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,013	899	1,405		הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
38	112	143	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
321	309	326	4	עמלות
8	5	-	5	הכנסות אחרות
367	426	469		סך כל הכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
550	569	612	6	משכורות והוצאות נלוות
152	168	163	15	אחזקה ופחת בניינים וציוד
211	262	246	7	הוצאות אחרות
913	999	1,021		סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
467	326	853		רווח לפני מיסים
165	118	295	8	הפרשה למיסים על הרווח
302	208	558		רווח לאחר מיסים
3	3	4	14	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים
305	211	562		רווח נקי
רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)				
2.45	1.70	4.52	9	מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

גולן כחלון
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

יהושע בורשטיין
מנהל כללי

אסתר דויטש
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 7 במרס 2022.

דוח מאוחד על הרווח הכולל

בסכומים מדווחים

דוח מאוחד על הרווח הכולל
בסכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2019	2020	2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
305	211	562	רווח נקי
		10	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
134	(33)	(53)	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי השווי ההוגן, נטו
(87)	(12)	5	התאמת ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו ⁽¹⁾
47	(45)	(48)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מיסים
(17)	15	18	השפעת המס המתייחס
30	(30)	(30)	רווח (הפסד) כולל אחר לאחר השפעת המס
335	181	532	סך כל הרווח הכולל

1. מהווה בעיקר, התאמות לאומדנים אקטואריים בגין הפרשות לפיצויי פרישה והטבות לאחר סיום העסקה וכן הפחתת סכומים שנרשמו בתקופות קודמות ברווח כולל אחר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזנים מאוחדים ליום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

מאזנים מאוחדים ליום 31 בדצמבר
בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2020	2021	ביאור	
נכסים			
10,094	14,079	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,300	6,883	12	ניירות ערך ⁽¹⁾
33,771	38,202	13, 32	אשראי לציבור
(653)	(566)	13, 32	הפרשה להפסדי אשראי
33,118	37,636		אשראי לציבור, נטו
25	28		אשראי לממשלה
8	12	14	השקעה בחברות כלולות
418	464	15	בניינים וציוד
3	2	16	נכסים בלתי מוחשיים
170	45	29	נכסים בגין מכשירים נגזרים
801	745	17	נכסים אחרים
50,937	59,894		סך הכל נכסים
התחייבויות והון			
40,842	48,070	18	פקדונות הציבור
2,923	4,737	19	פקדונות מבנקים
150	179		פקדונות הממשלה
1,626	1,424	20	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
287	93	29	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,870	1,620	21	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
47,698	56,123		סך הכל התחייבויות
3,239	3,771	24	הון
50,937	59,894		סך הכל התחייבויות והון

1. היתרה כוללת ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 3,582 מיליוני ש"ח (31.12.2020 - 2,103 מיליוני ש"ח).

2. היתרה כוללת ניירות ערך המוצגים לפי השווי ההוגן בסך 6,078 מיליוני ש"ח (31.12.2020 - 5,592 מיליוני ש"ח).

3. היתרה כוללת הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 23 מיליוני ש"ח (31.12.2020 - 26 מיליוני ש"ח).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

בסכומים מדווחים

דוח על השינויים בהון
בסכומים מדווחים

הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	הפסד כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(78)	2,598	2,723
יתרה ליום 1 בינואר 2019					
-	-	-	30	-	30
רווח כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
-	-	-	-	305	305
רווח נקי לשנה					
51	152	203	(48)	2,903	3,058
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019					
-	-	-	(30)	-	(30)
(הפסד) כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
-	-	-	-	211	211
רווח נקי לשנה					
51	152	203	(78)	3,114	3,239
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020					
-	-	-	(30)	-	(30)
(הפסד) כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
-	-	-	-	562	562
רווח נקי לשנה					
51	152	203	(108)	3,676	3,771
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021					

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים – מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

דוח על תזרימי המזומנים – מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר
בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2019	2020	2021
305	211	562
450	569	209
755	780	771
16	(90)	125
309	73	-
48	*(107)	76
373	(124)	201
21	142	(194)
87	*(109)	(317)
108	33	(511)
1,236	689	461
301	(304)	139
-	(25)	(3)
(1,900)	*(1,568)	(4,476)
(1,391)	(4,489)	(2,059)
(151)	(211)	(130)
2,506	3,401	1,422
1,163	25	11
61	27	28
86	-	19
-	*(6)	(115)
449	-	-
(72)	(87)	(115)
13	9	-
1,065	(3,228)	(5,279)
1,497	4,610	7,228
194	2,413	1,814
(4)	9	29
160	-	-
(496)	(1,066)	(243)
1,351	5,966	8,828
3,652	3,427	4,010
(39)	(33)	(18)
3,034	6,647	10,041
6,647	10,041	14,033

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי לשנה

התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת (נספח א')

סך הכל

שינוי נטו בנכסים שוטפים -

נכסים בגין מכשירים נגזרים

ניירות ערך למסחר

נכסים אחרים

סך הכל שינוי בנכסים שוטפים

שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות -

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

סך הכל שינוי בהתחייבויות שוטפות

מזומנים נטו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה

שינוי, נטו, בפקדונות בבנקים

שינוי, נטו, באשראי לממשלה

שינוי, נטו, באשראי לציבור

רכישת אגרות חוב זמינות למכירה

רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון

תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר

תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה

תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון

תמורה ממכירת תיק אשראי

רכישת תיקי אשראי

תזרים, נטו ממיזוג מוניציפל בנק בע"מ (נספח ד')

רכישת בניינים וציוד

תמורה ממימוש בניינים וציוד

מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

שינוי, נטו, בפקדונות מהציבור

שינוי, נטו, בפקדונות מבנקים

שינוי, נטו, בפקדונות הממשלה

הנפקת אגרות חוב

פרעון כתבי התחייבות נדחים

מזומנים, נטו, מפעילות מימון

גידול במזומנים

השפעת השינויים בשער החליפין על יתרת המזומנים

יתרת מזומנים לתחילת השנה

יתרת המזומנים לסוף השנה

* סווג מחדש

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לדוח על תזרימי המזומנים – מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

בסכומים מדווחים

נספחים לדוח על תזרימי המזומנים – מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר
בסכומים מדווחים

2019	2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(3)	(3)	(4)
58	66	68
293	430	56
79	(38)	45
(1)	(1)	(90)
-	(1)	-
(1)	(1)	-
(8)	(5)	-
(80)	(50)	33
46	102	42
28	30	41
39	33	18
-	7	-
450	569	209

נספח א' התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות

פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הפסד (רווח) מאגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון

רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר

רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר

הפרשה לירידת ערכם של ניירות ערך זמינים למכירה

רווח מממוש בניינים וציוד

מסים נדחים, נטו

גידול בהפרשות לזכויות עובדים

התאמת ערכם של אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

הפרשי שער שנזקפו על יתרת המזומנים

דיבידנד שהתקבל מחברה כלולה

סה"כ התאמות לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

2019	2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

נספח ב'

מידע על ריבית ומיסים שהתקבלו (שולמו)

1,389	1,327	1,491	• ריבית שהתקבלה
-	7	-	• דיבידנדים שהתקבלו
(237)	(288)	(186)	• ריבית ששולמה
(232)	(216)	(228)	• מיסים על הכנסה ששולמו
7	20	28	• מיסים על הכנסה שהתקבלו

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לדוח על תזרימי המזומנים – מאוחד, לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר (המשך)

בסכומים מדווחים

נספח ג'

פעולות שלא במזומן

2019	2020	2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9	18	16	• רכישת בניינים וציוד
294	(312)	137	• השאלת ניירות ערך (החזרת ניירות ערך שהושאלו)
495	-	-	• העברת ניירות ערך מהתיק לפדיון לתיק הזמין, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ
-	*163	35	• נכסים והתחייבויות בגין חוזי חכירה תפעוליים שהוכרו

* סווג מחדש

נספח ד' – מיזוג מוניציפל בנק בע"מ

נכסים והתחייבויות שנרכשו ומזומן ששולם, ליום המיזוג:

ליום 1 בדצמבר 2019	
מיליוני ש"ח	
(מבוקר)	
1,142	מזומנים שנרכשו
5,811	נכסים (למעט מזומנים)
(6,264)	התחייבויות
689	סך הכל נכסים והתחייבויות מזהים
4	קשרי לקוחות
693	סך הכל תמורה ששולמה במזומן (עלות הרכישה)
1,142	בניכוי מזומנים שנרכשו
449	תזרים מזומנים, נטו ממיזוג מוניציפל בנק בע"מ

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

1. בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן - "הבנק") הינו תאגיד בנקאי. הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2021, מתייחסים לנתונים הכספיים של הבנק ושל החברות המוחזקות שלו (להלן: "המאוחד") וערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
2. מכיוון שאין פער מהותי בין נתוני הבנק לנתונים במאוחד, מוצגים הדוחות הכספיים והביאורים הנלווים אליהם על בסיס מאוחד בלבד. מידע באשר לנתונים הכספיים של הבנק, נכלל בביאור מס' 37.
3. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 7 במרס 2022.

4. הגדרות - בדוחות כספיים אלה:

א. חברות מאוחדות	- חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
ב. חברות כלולות	- חברות, למעט חברות מאוחדות, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין כלולה בדוחות הכספיים, על בסיס השווי המאזני.
ג. חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות כלולות.
ד. מטבע הפעילות	- המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של הבנק הינו השקל.
ה. מטבע ההצגה	- המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
ו. צדדים קשורים ובעלי ענין	- כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור שפורסמו על ידי בנק ישראל.
ז. מדד	- מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
ח. סכום מותאם	- סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת מספר 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.
ט. סכום מדווח	- סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
י. שווי הוגן	- המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה, בין משתתפים בשוק במועד המדידה.
יא. עלות	- עלות בסכום מדווח.
יב. דיווח כספי נומינלי	- דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.
יג. תקני דיווח כספי בינלאומיים	- תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC), או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC).
יד. כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בבנקים בארה"ב	- כללי חשבונאות שנדרשים ליישם בנקים אמריקאיים, הנקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב, וגופים נוספים בארה"ב ומיושמים בהתאם להיררכיית דיווח שנקבעה בקודיפיקציה של תקני החשבונאות שפרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב (FAS 168).

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים הוכנו על פי מדרג תקני דיווח כספי, כדלקמן:

- ככלל, הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן: "הוראות המפקח").
- בעיקר הנושאים, הוראות המפקח מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. בנושאים הנוותרים (שהינם פחות מהותיים), הוראות המפקח מבוססות על תקני דיווח כספיים בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
- כאשר תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או שאינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים - נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

2. בסיס הצגת הנתונים הכספיים

הנתונים מוצגים בדוחות הכספיים כדלקמן:

(א) נתונים מאזניים

- פריטים כספיים - מוצגים בערכים נומינליים היסטוריים.
- פריטים לא כספיים - מוצגים בערכים מדווחים.
- נכסים והתחייבויות, שנרכשו על ידי הבנק במסגרת עסקת המיזוג שנחתמה בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ, ונכנסה לתוקף ביום 1.12.2019, מוצגים בהתבסס על השווי ההון שנקבע לנכסים והתחייבויות אלו ביום המיזוג (למידע נוסף באשר לבסיס המדידה של נכסים והתחייבויות אלו והתוצאות הכספיות הנגזרות מהם - ראה סעיף 4 להלן).

(ב) נתונים תוצאתיים

- הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים כספיים - מוצגות בערכים נומינליים היסטוריים.
- הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (כגון: פחת והפחתות, והוצאות והכנסות מראש) - נגזרות מהתנועה בפריט הלא כספי המאזני.

3. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקלים חדשים (ש"ח), שהינו מטבע הפעילות של הבנק.

4. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות, כמפורט להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים, הנמדדים בשיטת השווי ההוגן (כגון: השקעות בניירות ערך, אשראי הנובע מהשאלת ניירות ערך, ויעודות בגין זכויות עובדים).
- נכסים והתחייבויות הנובעים מהפרשות (כגון: הכנסות לקבל והוצאות לשלם, הפרשות למיסים נדחים, והתחייבויות בגין זכויות עובדים).
- השקעות בחברות כלולות המטופלות בשיטת "השווי המאזני".
- נכסים והתחייבויות שנרכשו ממוניציפל בנק בע"מ במסגרת עסקת המיזוג, נרשמו בספרי הבנק ביום 1.12.2019 (מועד השלמת עסקת המיזוג), על פי שוויים ההוגן לאותו מועד, בהתבסס על הערכת שווי של מעריך שווי מוסמך. ההכנסות וההוצאות שנרשמו בספרי הבנק בגין נכסים והתחייבויות אלו החל ממועד המיזוג, נגזרו מערכי השווי ההוגן שנרשמו במועד המיזוג.

5. שימוש באומדנים

כללי

עריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כרוכה בשיקול דעת, הנחות ושימוש באומדנים שהשפיעו על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. האומדנים מבוססים על הנחות שנערכו על ידי הנהלת הבנק והן כרוכות באי ודאות או רגישות למשתנים שונים.

הערכות ההנהלה מבוססות על ניסיון העבר, נתונים נצפים והנחות סבירות המותאמות לנסיבות של כל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם מתעדכנים באופן שוטף, ותוצאותיהם נזקפות לדוחות הכספיים בתקופה שבה נערך העדכון. יובהר עם זאת, שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים הנ"ל, עשויה להיות שונה מההערכות שנכללו בדוחות הכספיים. למידע נוסף באשר לשינויים באומדנים שונים הנובעים מיישום כללי חשבונאות והוראות דיווח חדשות - ראה סעיף ד' להלן.

כאמור בביאור 31 להלן, התפלגות ההוצאות בחתך מגזרי פעילות מבוססת, בין היתר, על הנחות ואומדנים שונים, הנבחנו ומנותחים לאורך זמן. לפיכך, ייתכן כי בעתיד, לאחר שייבחן המתאם שבין מבנה ההוצאות בחתך מגזרי פעילות, לבין התהליכים התפעוליים המיושמים בבנק - יחולו שינויים בהתפלגות ההוצאות, כאמור.

ג. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. אימוץ כללי חשבונאות אמריקאיים מסוימים:

במסגרת מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב, בתאגידים הבנקאיים בישראל - פרסם בנק ישראל ביום 28 במרס 2018, מכתב במסגרתו נדרש, בין היתר, ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי (ASU 13-2016).

ביום 29 בנובמבר 2020, פורסם חוזר בדבר "יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כולל שילוב של הכללים החדשים בהוראות הדיווח לציבור.

יישום התקן החדש יחל מיום 1 בינואר 2022, כאשר על התאגיד הבנקאי לבצע ריצה במקביל החל מיום 1 ביולי 2021. הפרשים שיתהוו, במועד היישום לראשונה, בין כללי המדידה החדשים, להוראות הקיימות - ייזקפו להון העצמי במסגרת סעיף "עודפים".

במסגרת יישום ההנחיות החדשות, יחולו שינויים בכללי המדידה והגילוי בנושא זה, לרבות:

- הפרשות להפסדי אשראי, ייגזרו מהפסדי האשראי הצפויים במשך כל תקופת החיים של תיק האשראי (במקום הפרשות בגין הפסדי אשראי שהתהוו בתיק האשראי עד לתאריך הדוחות הכספיים - לפי הכללים הנוכחיים).
- בקביעת הפרשות להפסדי אשראי ייעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד, שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים.
- יורחב הגילוי באשר להשפעת מועד מתן האשראי, על איכות תיק האשראי.
- יחולו שינויים בכללים לרישום ירידת ערך של אגרות חוב בתיק ניירות הערך "הזמין למכירה".

בחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 1 בדצמבר 2020 בדבר "הון פיקוחי" - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" רשאי תאגיד בנקאי להוסיף להון עצמי חובד 1 את הקיטון שנרשם במועד היישום לראשונה, על פני שלוש שנים: 75% בשנת היישום הראשונה, 50% בשנייה ובשלישית 25%. בחודשים ינואר ופברואר 2021 פירסם הפיקוח על הבנקים חוזרים הכוללים עדכון של הכללים החדשים בנושא הלוואות לדיוור.

הבנק נערך ליישומן של ההוראות, ובכלל זה:

- חלוקת תיק האשראי לסגמנטים תוך הבחנה בין מסחרי, עסקים קטנים (SME), אנשים פרטיים, ודיוור.
- קביעת המודלים והמתודולוגיות בהן יעשה שימוש בקביעת הפרשה הנדרשת.
- גיבוש עקרונות של מודל ההתאמות האיכותיות. לרבות הפרמטרים שבגינם תידרש התאמה איכותית ביחס להפרשה המחושבת.
- מודל מאקרו לקביעת השפעת תרחישי המאקרו הכלכליים השונים ומידת ההתאמה ביחס לשינוי הנדרש בסכומי הפרשה.
- השלמת שלב הריצה במקביל ביחס לרבע השלישי של השנה, במסגרתו מחושבת הפרשה בהתאם לכללים החדשים אל מול הפרשה במצב הקיים. והושלם ניתוח השנויים ביחס לתוצאות הרבעון השלישי של שנת 2021.

במהלך הרבע הרביעי של השנה הושלמו תהליכים שונים שמטרתם המשך הדיוק והטיוב של חישובי ההפרשות על פי התקן החדש בין אם ביחס למרכיב ההפרשה הבסיסית ובין אם בהתייחס למרכיב ההתאמות האיכותיות.

בהתאם לתוצאות הריצה במקביל לרבע הרביעי במידה והיו מיושמות הוראות התקן הייתה גדלה ההפרשה להפסדי אשראי בסכום של 60 מיליון ש"ח (מיתרת הפרשה כוללת של 589 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021 על פי הכללים הנוכחיים ליתרת הפרשה כוללת להפסדי אשראי של 649 מיליון ש"ח על פי התקן החדש (מזה: 648 מיליון ש"ח ביחס לאשראי לציבור), גידול בשיעור של כ-10.2%. ההשפעה המצטברת תיזקק לעודפים במועד היישום לראשונה.

להלן תיאור השינוי בסכומי ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור על פי הסגמנטים שקבע הבנק:

ליום 31 דצמבר 2021						
מסחרי	קטנים	פרטיים	דיור	ליווי	סך הכל	
393	89	110	53	3	648	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור על פי התקן החדש
22	5	4	7	-	38	מזה: בגין מכשירים חוץ מאזניים
385	52	110	38	4	589	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2021
17	2	4	-	-	23	מזה: בגין מכשירים חוץ מאזניים
8	37	-	15	(1)	59	השפעת יישום התקן

עם זאת, יצוין כי הבנק ממשיך בתהליך הבחינה והניתוח של התוצאות ולא מן הנמנע כי ההשפעה המצטברת במועד היישום לראשונה תהיה שונה.

ד. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

1. הנחיות בנק ישראל, בנושא "המתווה הנוסף לדחיית תשלומים"

בתאריכים 2 בדצמבר 2020 ו-10 בדצמבר 2020, פרסם בנק ישראל הודעה באשר לגיבוש שני מתווים נוספים לדחיית הלוואות ללקוחות המשתייכים למגזרים: "משקי בית", "הלוואות לדיוור", ו"לעסקים קטנים". המתווים גובשו בשיתוף עם המערכת הבנקאית ויחולו על יתרת הלוואות שניתנו ללקוחות הכלולים בתחולת המתווים, אשר נמצאות בסטטוס "דחיה" ביום 31.12.2020 - ובתנאי שהכנסות לקוחות אלו נפגעו בשנת 2020 בשיעורים שבין 25% (עבור עסקים קטנים), לבין 40% (עבור "משקי בית", ו"הלוואות לדיוור").

המתווים הנוספים יחולו על בקשות שיגישו הלקוחות הנכללים במתווים ועומדים בתנאי הסף שנקבעו בהם - החל מיום 1.1.2021 ועד ליום 31.3.2021.

בקשות לפריסת תשלומי הלוואה שיוגשו על ידי לקוחות כאמור, יאושרו על ידי התאגידים הבנקאיים, בהתאם לתנאים שנכללו במתווים - ללא שיקול דעת.

בהמשך לאמור לעיל, פרסם בנק ישראל ביום 3 בדצמבר 2020 וביום 17 בדצמבר 2020 הוראות המתייחסות למתווים אלו כדלקמן:

- "משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים" (המתייחס למתווה הנוסף לאשראי צרכני ולהלוואות לדיוור).

- "משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים לעסקים קטנים" (המתייחס למתווה הנוסף ל"עסקים קטנים").

ההוראות מתייחסות לדחיות תשלומי הלוואות שיינתנו החל מיום 1 בינואר 2021 - מכח המתווים הנוספים, וכוללות הנחיות המתייחסות להיבטים חשבונאיים באשר לסיווג אשראים בדחיה ולגילוי שיינתן בגינם בדוחות הכספיים, כדלקמן:

- התאגידים הבנקאיים רשאים שלא לסווג הלוואות שמועדי פרעונם נדחו במסגרת המתווים הנוספים לדחיית תשלומים, כאמור - כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי", ובתנאי שבמועד הדחיה לא נרשם פיגור של 30 יום או יותר במועדי הפרעון של הלוואות אלה.

- עם זאת, התאגידים הבנקאיים נדרשים לזהות באופן נאות סיכונים אשראי הגלומים בהלוואות אלה - לסווג באופן מתאים, ולערוך בגין הפרשה מתאימה להפסדי אשראי, שמביאה בחשבון את מאפייני הסיכון בגין תיק הלוואות שמועדי פרעון נדחה במסגרת המתווים הנוספים, כאמור.
- בכדי לעמוד בהנחיות אלו, נדרשים התאגידים לוודא שיש בידיהם מידע עדכני מספק לגבי כל לווה שמבקש דחיית תשלומים במסגרת המתווים המעודכנים, באופן שיאפשר להם להעריך את סיכון האשראי העדכני, בגין הלוואות אלה ולסווג בהתאם לכך.
- "התאגידים הבנקאיים יידרשו לכלול בדוחותיהם הכספיים הרבעוניים והשנתיים "גילוי פרפורמה", ככל שיעדיפו שלא לסווג הלוואות אלה כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי".
- הגילוי יתייחס להשלכות העיקריות הנובעות מאי סיווג הלוואות אלו כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי", על סעיפים שונים בדוחות הכספיים, ובכללם: היקף החובות שלא סווגו כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי", הכנסות הריבית, ההוצאות להפסדי אשראי, הרווח הנקי, ההפרשות להפסדי אשראי, המיסים הנדחים, יחס הלימות ההון, יתרת החובות הבעייתיים, יתרת החובות "בארגון מחדש של חוב בעייתי", יתרת החובות הלא צוברים, וכן נתונים ומדדים שונים בדוח הדירקטוריון המשמשים להערכת סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי - בכפוף למידת המהותיות של סעיפים ונתונים אלה.
- ההנחיות שנכללו בהוראות בנק ישראל, כמפורט לעיל, ישולבו בתיאור המדיניות החשבונאית של התאגידים הבנקאיים.

ה. איחוד הדוחות הכספיים

1. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק ושל החברות המאוחדות שלו. יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.
2. הדוחות הכספיים של הבנק כוללים גם את הדוחות הכספיים של חברת מרכנתיל הנפקות בע"מ, שהינה "חברת שירות" כהגדרתה בהוראות בנק ישראל.

ו. השקעה בחברות כלולות

ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים לפי שיטת השווי המאזני, בהתבסס על דוחותיהן הכספיים המבוקרים.

ז. מטבע חוץ והצמדה

1. פריטים כספיים במטבע חוץ או הצמודים לו, או הצמודים למדד המחירים לצרכן, כלולים בדוחות הכספיים כדלקמן:
 - אלה במטבע חוץ או הצמודים לו:
 - לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, או לתאריך אחר בהתאם לתנאי העסקאות.
 - אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן:
 - לפי המדד הידוע בתאריך המאזן, או לפי המדד בגין החודש האחרון של השנה, בהתאם לתנאי העסקאות.
2. הכנסות והוצאות במטבע חוץ נכללו בדוחות רווח והפסד לפי שערי החליפין היציגים ששררו בעת התהוותן.
3. הפרשי שער והצמדה שהתהוו עקב התאמת נכסים והתחייבויות במטבע חוץ או הצמודים לו, או למדד המחירים לצרכן, כלולים בדוחות רווח והפסד בסעיפים המתאימים.
4. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן:

שעור השינוי ב-%			31 בדצמבר			
2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021

0.6	(0.7)	2.8	107.4	108.0	107.3	110.3
-----	-------	-----	-------	-------	-------	-------

מדד המחירים לצרכן ("בגין")
חודש דצמבר - בנקודות

0.3	(0.6)	2.4	107.7	108.0	107.4	110.0
-----	-------	-----	-------	-------	-------	-------

מדד המחירים לצרכן
("ידוע" בחודש דצמבר) - בנקודות

(7.8)	(7.0)	(3.3)	3.748	3.456	3.215	3.110
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

שער החליפין של הדולר של
ארצות הברית - בשקלים חדשים

ח. ניירות ערך

1. ניירות ערך בידי הבנק

א. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים סווגו ניירות הערך שבידי הבנק, לארבע קטגוריות:

- **אגרות חוב מוחזקות לפדיון** - מהוות אגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון (לא כולל אגרות חוב הניתנות לפרעון מוקדם, או לסילוק בדרך אחרת, באופן כזה שהבנק לא יכסה את השקעתו הרשומה). אגרות החוב מוצגות לפי העלות, בתוספת הפרשי הצמדה (או הפרשי שער) וריבית שנצברו וכן מרכיב הנכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו, ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. הכנסות ריבית בגין אגרות חוב אלו מוכרות על בסיס צבירה ונזקפות לדוח הרווח והפסד.
- **ניירות ערך למסחר** - מהווים ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכורם בתקופה קרובה - מוצגים לפי השווי ההוגן ליום הדיווח. רווחים והפסדים בגין התאמות לשווי ההוגן - נזקפו לדוח רווח והפסד.
- **אגרות חובות זמינות למכירה** - מהוות אגרות חוב שלא סווגו בקטגוריות הקודמות - מוצגות לפי השווי ההוגן ליום הדיווח. הפרשים בין העלות המופחתת של אגרות חוב אלה לבין השווי ההוגן, בניכוי השפעת המס, מוצגים בדוח על השינויים בהון בסעיף "רווח כולל אחר". הפרשים בין עלות אגרות החוב לעלותן המופחתת - נזקפים לרווח והפסד על בסיס צבירה.
- **מניות שאינן למסחר** - מהוות מניות שלא סווגו כ"ניירות ערך למסחר" - מוצגות לפי השווי ההוגן ליום הדיווח, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי העלות והתאמות לשינויים נצפים, בניכוי הפרשה לירידת ערך, במידת הצורך.

הפרשים בין עלות המניות לבין שוויין ההוגן וכן הפרשות לירידת ערך שנרשמו בגין מניות אלו - נזקפים לדוח הרווח והפסד.

ב. עלות ניירות ערך שמומשו נזקפת לדוח רווח והפסד על בסיס "ממוצע נע".

ג. כאשר לטיפול החשבונאי המיושם לגבי ירידת ערכם של אגרות חוב - ראה סעיף יג' להלן.

2. ניירות ערך בידי אחרים

ניירות ערך זמינים למכירה שהושאלו על ידי הבנק לאחרים - מוצגים לפי שוויים ההוגן בסעיף "אשראי לציבור" או "פקדונות בבנקים", לפי העניין. השינויים בערכם של ניירות ערך אלו, על בסיס צבירה, נזקפים לדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מריבית".

ההפרש בין שווי השוק של ניירות ערך אלו, לבין עלותם המופחתת, נזקף לדוח על השינויים בהון בסעיף "רווח כולל אחר".

ט. אשראי לציבור, חובות פגומים וסיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור

האשראי לציבור, כמו גם יתרות חוב אחרות שלא נקבעו לגביהן כללי הצגה נפרדים (כגון: פקדונות בבנקים), מוצג על פי "יתרת החוב הרשומה" שלו, המוגדרת כ"יתרת החוב (לרבות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו על החוב), בניכוי מחיקות חשבונאיות" (ולפני הפרשות להפסדי אשראי).

2. חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות קטנים והומוגניים מוערכת על בסיס קבוצתי. אוכלוסיית חובות אלו כוללת את כלל ההלוואות לדיור בבנק (שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מחושבת לפי שיטת "עומק הפיגור"), וחובות אחרים שיתרתם החוזית נמוכה מ- 500 אלף ש"ח.

3. חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מחושבת על בסיס פרטני

חובות אלו כוללים חבויות שיתרתם החוזית עולה על 500 אלף ש"ח (למעט הלוואות לדיור שההפרשה להפסדי אשראי בגינן מחושבת לפי שיטת "עומק הפיגור"), וכן "חובות בעייתיים בארגון מחדש".

4. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

- הבנק מסווג חובות בעייתיים, בגין מכשירי אשראי (לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני), באחרת מהקטגוריות הבאות:
- **"סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת"** - המהווה סיכון אשראי שקיימות בגינו חולשות פוטנציאליות, שבגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. ככל שלא יטופלו חולשות אלו, עלולים סיכויי הפרעון של החוב להידרדר.
- **"חובות נחותים"** - המהווים חובות שאינם מוגנים מאופן מספק על ידי בטחונות אן, על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג הפסדים בגינם, ככל שליקויים אלו לא יטופלו.
- **"חובות פגומים"** - חובות שלהערכת הבנק לא ניתן יהיה לגבות מהחייב את כל הסכומים המגיעים ממנו, לפי תנאי החוב החוזיים.

סיווג החובות הבעייתיים לקטגוריה המתאימה מתבסס, בין היתר, על תקופת הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי של החייב, וכושר הפרעון שלו - לרבות הערכות באשר לחוזק "מקור ההחזר הראשוני" של החייב, כהגדרתו להלן:

"מקור ההחזר הראשוני" - הוגדר על ידי בנק ישראל כ"מקור מזומנים יציב לאור זמן, אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב, ואשר חייב להיות מופרד, במפורש או במהות, לכיסוי החוב. כדי שהמקור החזר יוכר כ"מקור החזר ראשוני", על הבנק להראות שהחייב צפוי להפיק, בהסתברות גבוהה, תוך פרק זמן סביר, תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפרעון התשלומים הנדרשים, באופן מלא, במועד שנקבע בהסכם".

5. חובות פגומים:

• סיווג:

- החובות שסווגו כ"פגומים", כוללים את סוגי החובות הבעייתיים הבאים:
- כל החובות הבעייתיים שאורגנו מחדש.
- חובות שנבדקו על בסיס פרטני, שתקופת הפיגור בגינם עולה על 90 יום (למעט "חובות המובטחים היטב ונמצאים בתהליך גביה" - כהגדרתם בהוראה); חובות שבחשבונו העובר ושב שלהם לא נזקפו בתקופה מסוימת תקבולים בהיקף שאינו נופל מיתרת החוב הממוצעת שלהם; חובות שחורגים ברציפות ממסגרת האשראי שאושרה להם - למעלה מ - 90 יום וכן חובות בטיפול משפטי (לרבות: הקפאת הליכים, כינוס נכסים ופשיטת רגל).
- כל חוב אחר שנבדק על בסיס פרטני ולהערכת הבנק לא ניתן יהיה לגבות מהחייב את כל הסכומים המגיעים ממנו, לפי התנאים החוזיים של החוב.

• חזרה מסיווג "פגום"

- חוב יחדל להיות מסווג כ"פגום", בכל אחד מהמקרים הבאים:
- לא קיימים בגין החוב "מרכיבי פיגור" (ולהערכת הבנק, יתרת החוב תשולם במלואה).
- החוב "מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה".

• צבירת ריבית

- הכללים שמיישם הבנק בנושא צבירת ריבית בגין "חובות פגומים", כוללים:
- הפסקת צבירת הכנסות ריבית בגין "חובות פגומים" - החל ממועד סיווגם כ"פגומים".
- ריבית שנצברה על "חוב פגום", עד לסיווגו כ"פגום" וטרם נגבתה - מבוטלת.
- על אף האמור לעיל, הבנק ממשיך לצבור ריבית בגין "חובות בעייתיים שאורגנו מחדש", כאשר הצפי לפרעון האשראי נתמך בהערכת אשראי מבוססת.

• הכרה בהכנסות ריבית:

- הכנסות ריבית בגין חובות פגומים נזקפות לדוח הרווח והפסד בהתקיים התנאים הבאים:
- עם חזרת חוב מסיווג פגום (ביטול הסיווג), מוכרות הכנסות ריבית, כדלקמן:
- 1. הריבית השוטפת בגין יתרת החוב הרשומה של החוב נזקפת לרווח והפסד באופן שוטף.
- 2. ריבית שנמחקה בעבר ולא נצברה לרווח והפסד - נזקפת כהכנסה תקופתית, במשך התקופה העתידית שנותרה לפרעון החוב, בשיטת "הריבית האפקטיבית".
- עם גביית חוב פגום (כאשר גביית יתרת החוב הרשומה, מובטחת) - מוכרת הכנסת הריבית השוטפת בגין יתרת החוב הרשומה (על פי שיעור הריבית החוזי).
- יתרת הריבית שלא הוכרה כאמור - נזקפת לרווח והפסד לאחר שנגבתה מלוא יתרת החוב הרשומה.

• חובות שאורגנו מחדש:

(1) הגדרה

- שינוי בתנאי חוב של חייב (לרבות שינוי בשיעור הריבית שנושא החוב או בתנאי הפרעון), הנובע מקשיים פיננסיים של החייב, מוגדר כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי (ומסווג כ"חוב פגום)".
- כמו כן, יש לסווג "חובות נחותים" כ"חובות בעייתיים שאורגנו מחדש", כאשר:
- בעת חידוש אשראי שסווג כ"חוב נחות", לא נערך תהליך חיתום עדכני המשקף שינויים שחלו ברמת הסיכון של החוב.
 - כאשר תהליך החיתום שנערך לחוב לא לווה בעדכון התמחור של החוב (המשקף התאמה לעליה שחלה ברמת הסיכון שלו), או לחילופין בנקיטת צעדים אחרים שיגרמו להפחתה ברמת הסיכון של החוב (כגון: העמדת בטחונות נוספים, או ערבים חדשים).

(2) הקלה בקריטריונים לסיווג "חובות בעייתיים בארגון מחדש":

- במקרים מסוימים ניתן להימנע מסיווג שינויים שנערכו בתנאי החוב המקורי של הלקוח, כ"חובות בעייתיים שאורגנו מחדש", כגון:
- הסדרי החוב החדשים גרמו ל"עיכוב זניח" בלבד (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל), בתשלומי הלקוח.
 - הסדר החוב שנערך ללקוח כלל חיתום עדכני של חבות הלקוח (לרבות התאמת תמחור החוב לרמת הסיכון העדכנית של החייב), או לחלופין ננקטו פעולות אחרות (כגון: חיזוק בטחונות), שיגרמו להפחתת רמת הסיכון של החייב, לרמתה המקורית.
- (3) "ארגון מחדש עוקב":
- חוב בסיווג זה הוגדר כהסדר חוב נוסף שנערך במהלך תקופת הסדר החוב המקורי (שסווג כ"ארגון מחדש של חוב בעייתי"). בהתאם להנחיות שפורסמו על ידי בנק ישראל, ניתן יהיה שלא לסווג את הסדר החוב החדש ("הארגון העוקב"), כ"חוב בעייתי שאורגן מחדש", בכפוף לתנאים כדלקמן:
- החייב אינו מצוי עוד "בקשיים פיננסיים" (כהגדרתם בהוראות בנק ישראל).
 - הסדר החוב החדש אינו כולל "ויתור" (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).

6. מחיקת חשבונאיות:

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות בנק ישראל, הבנק מבחין בין שני סוגי מחיקות חשבונאיות, כדלקמן:

• מחיקות של חובות שסווגו כפגומים:

- חובות פגומים שנחשבים לכלתי ניתנים לגביה, או בעלי ערך נמוך, שהותרתם כנכס אינם מוצדקת, או שהיא כרוכה במאמצים ארוכי טווח - נמחקים חשבונאית. בהקשר לכך, נקבעו כללים למחיקת חובות פגומים, על פי המאפיינים הבאים:
- חוב פגום "שגבייתו מותנית בבטחון" - נמחק חשבונאית חלק החוב העודף על השווי בר הגביה של הבטחון.
 - חוב בעייתי שאורגן מחדש - נמחק סכום "הויתור המותנה" שנכלל בהסדר החוב.
 - חוב פגום אחר - יתרת החוב העודפת על סכומי התקבולים הצפויים מהחייב - נמחקת חשבונאית, אלא אם קיימות בידי הבנק ראיות שצפויה גביה נוספת מהחייב ובתנאי שקיימת וודאות לגבי ההפסד שייגרם לבנק. ככלל, מחיקה חשבונאית בגין אי וודאות לגבי היקף ההפסד שייגרם לבנק, אינה נדחית, לאחר שחלפו שנתיים ממועד סיווג החוב כפגום.
 - חובות בגין ארגונים מחדש שכשלו (אשר הוערכו על "בסיס קבוצתי"), נמחקים חשבונאית לאחר שחלפו 60 יום מתחילת הפיגור.

• מחיקת חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי:

- מחיקת חובות אלו נערכת על בסיס הכללים ומאפייני החוב הבאים:
- חוב מובטח בדירת מגורים - נמחק חלק החוב העודף על השווי ההוגן של דירת המגורים - בחלוף 180 יום מתחילת הפיגור בחוב.
 - חובות של יחידים או תאגידים בפשיטת רגל, או כניוס נכסים - נמחק חלק החוב העודף על שווי הבטחונות שבידי הבנק (ובתנאי שגביית הבטחון צפויה), לאחר שחלפו 60 יום ממועד צו הכינוס, או מיום מתן צו הפירוק (לפי העניין).
 - חוב שנוצר במרמה - נמחק חשבונאית בחלוף 90 יום ממועד גילוי המרמה.
 - חובות אחרים - נמחק חשבונאית חלק החוב העודף על הבטחון שבידי הבנק (ובתנאי שתפיסת הבטחון החלה והינה מובטחת) - בחלוף 150 יום מתחילת הפיגור בחוב.

7. הפרשות להפסדי אשראי

ההפרשה להפסדי אשראי משקפת את הערכת הבנק לגבי הפסדי אשראי הגלומים בתיק הנכסים שלו. בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראות בנק ישראל, נחלקים כללי המדידה של ההפרשות והפסדי אשראי לשתי קבוצות, כדלקמן:

• חובות שההפרשות להפסדי אשראי בגינם מחושבות על בסיס פרטני:

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות אלו, מחושבת באחת מהשיטות הבאות:

- עבור חובות פגומים המובטחים בבטחון - ההפרשה להפסדי אשראי נגזרת מהפער שבין יתרת החוב הרשומה של החוב הפגום, לשווי ההוגן של הבטחונות.
- עבור חובות פגומים אחרים - ההפרשה להפסדי אשראי נגזרת מהפער שבין יתרת החוב הרשומה של החוב הפגום, לבין הערך הנוכחי של סכומי התקבולים הצפויים מהחייב. שיעור ההיוון המשמש בחישוב הערך הנוכחי, כאמור, נגזר משיעור הריבית החוזי של החוב הפגום.

• חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי:

ההפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי מחושבת על פי הכללים הבאים:

- חובות שאינם הלוואות לדיור:

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות בנק ישראל לציבור נדרשו התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין כלל מכשירי האשראי בבנק (למעט חובות שסווגו כ"פגומים" והלוואות לדיור שההפרשה להפסדי אשראי בגינן מחושבת לפי שיטת "עומק הפיגור"), כמפורט להלן:

ההפרשה הקבוצתית בגין אשראים אלו מחושבת כמכפלה של יתרות החוב הרשומות של האשראים (המפולחות בחתך "ענפי משק"), ב"מקדם הפרשות להפסדי אשראי" (כמפורט להלן), עבור כל אחד מענפי המשק, כאמור - תוך הבחנה בין: "אשראי מסחרי בעייתי", "אשראי בעייתי לאנשים פרטיים" ואשראי אחר.

"מקדם הפרשות להפסדי אשראי" הוגדר בהנחיות אלו, כצירוף של שני המרכיבים הבאים:

- **"מקדם החלטה" - המהווה אומדן להפרשות הגלומות בתיק האשראי של הבנק, בהתבסס על הפסדים שנרשמו בעבר בתאגיד הבנקאי.**

בעקבות עסקת המיזוג עם מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף ביום 1.12.2019, במסגרתה נרכש תיק האשראי שהיה, עובר למועד המיזוג, בבעלות מוניציפל בנק בע"מ - חושבו מחדש הפסדי העבר בגין תיק האשראי של הבנק (לרבות אשראי שנרכש במסגרת עסקת המיזוג), באופן שלקח בחשבון את הפסדי העבר שנרשמו בגין תיק האשראי שהיה בעבר בבעלות מוניציפל בנק בע"מ.

- **"מקדם התאמה" - המוגדר כתוספת הנדרשת להפרשות להפסדי אשראי בגין "גורמים סביבתיים" שלא נלקחו בחשבון במסגרת קביעת "מקדם החלטה", ומשקף, בין היתר, מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף, השלכות צפויות בגין שינויים מקרו כלכליים ובגין שינויים אחרים, כגון: איכות האשראי בכל ענף, מגמת החובות הבעייתיים בכל ענף, ריכוזיות האשראי וכו'.**

לאור האמור לעיל נערך על ידי הבנק אומדן באשר ל"מקדם החלטה", עבור כל אחד מענפי המשק, ועבור כל אחת מקבוצות המשנה, כאמור לעיל, בהתבסס על "טווח הפרשות" המחושב על בסיס נתוני המחקיקות שדווחו על ידי הבנק בעשר השנים שקדמו למועד החישוב (בהתחשב בחישוב מחדש של הפסדי העבר בעקבות מיזוג בנק מוניציפל ביום 1 בדצמבר 2019, כמפורט לעיל).

להערכת הבנק, "מקדם החלטה" שנקבע בתהליך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, כאמור, הינו האומדן הטוב ביותר (בתוך "טווח הפרשות"), לגבי שיעורי הפסדים הלא מזוהים, הגלומים בתיק האשראי, עבור כל אחת מהקבוצות שפורטו לעיל.

כמו כן, מחושב על ידי הבנק "מקדם התאמה" בגין "גורמים סביבתיים", כאמור לעיל - באמצעות מודל מובנה המבוסס על פרמטרים שנקבעו בהוראות שפורסמו על ידי בנק ישראל בנושא זה.

- הלוואות לדיור שההפרשה להפסדי אשראי בגינן מחושבת לפי שיטת "עומק הפיגור"

ההפרשות להפסדי אשראי בגין אשראים אלו מחושבות, לכל הפחות, על פי השיעורים שנקבעו בנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 314, הנגזרים מעומק הפיגור של כל אחת מההלוואות.

- בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, ההתאמות האיכותיות בגין אנשים פרטיים, אינן נופלות משיעור של 0.75%.
 - מכשירי אשראי חוץ מאזניים (שלא סווגו כפגומים):
- ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי זה, מחושבת באמצעות הכפלת יתרת החוב הרשומה של סיכון האשראי ב"מקדם הפרשות להפסדי אשראי" שנקבע על ידי הבנק, (לאחר המרה ל"שווה ערך אשראי" - בהתאם למקדמי "CCF" שנקבעו בכללי "באזל", או על פי מודל עסקי אחר).

י. רכוש קבוע

1. הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת שנצבר, והפרשות לירידת ערך (באשר לרכוש הקבוע שנרכש ממוניציפל בנק בע"מ במסגרת עסקת המיזוג – ראה סעיף 4 להלן). העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכסים וכל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכסים למיקום ולמצב הדרושים להפעלתם.
2. רכיבים מזהים הכלולים בנכס קבוע, שתקופת חייהם שונה מתקופת החיים של הנכס העיקרי - הופרדו וטופלו בנפרד.
3. הפחת מחושב לפי שיטת "הקו הישר", בהתאם לאומדן אורך החיים השימושי של כל חלק ממרכיבי הרכוש הקבוע, כמפורט להלן:

שנים	
25-30	מבנים
6-17	ריהוט וציוד
5	מחשבים
5	עלויות תוכנה
10	שיפורים במושכר

תקופת ההפחתה של שיפורים במושכר נקבעה בהתאם לאורך החיים השימושי של שיפורים אלו, או תקופת השכירות, כנמוך מביניהם. האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מציבים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים במידת הצורך.

4. הרכוש הקבוע כולל נכסים שנרכשו ממוניציפל בנק בע"מ ביום 1.12.2019, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף במועד זה. עלות הנכסים במועד הרכישה הוערכה לפי השווי ההוגן של הרכוש הקבוע בהתבסס על הערכות שווי שנערכו על ידי שמאי מוסמך, ועל ידי מעריך שווי מוסמך – למועד המיזוג.

5. היוון עלויות תוכנה

עלויות מסוימות בגין פיתוח עצמי של תוכנות מחשב מהוות להשקעה בציוד. הבנק מהווה עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי רק כאשר: (1) השלב הראשוני בפרויקט הושלם; ו- (2) ההנהלה, בעלת הסמכות המתאימה, אישרה והתחייבה לממן, באופן ישיר או עקיף, פרויקט לפיתוח תוכנה וכן תפוי כי הפיתוח יושלם. הבנק מהווה את העלויות הבאות: עלויות ישירות של חומרים ושירותים שנצרכו, עלויות שכר עבודה לעובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח או השגת התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילות פיתוח ועלויות בשלב הראשוני של הפרויקט, נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות אלה מופחתות בשיטת "הקו הישר", ממועד תחילת השימוש בתוכנות, לאורך תקופת ההנאה הכלכלית בגין, אך לא יותר מ- 5 שנים. בהתאם להנחיות שפרסם בנק ישראל, הבנק מהווה עלויות ששימשו לפיתוח עצמי של תוכנה, בכפוף למגבלות הבאות:

- פיתוחי תוכנה ושיפורים בתוכנות בסכומים שאינם עולים על 500 אלפי ש"ח נזקפים להוצאות ולא לרכוש קבוע.
- עלויות השכר המהוות לרכוש הקבוע, לוקחות בחשבון "חוסר יעילות כלכלי" וסטיות אפשריות בדיווחי השעות של עובדים העובדים בפיתוח התוכנה.
- השקעות בפרויקטים לפיתוח עצמי של תוכנה המהוות לרכוש הקבוע, כוללות רק הוצאות בגין עובדים שרוב זמנם מוקדש לפיתוח תוכנה בפועל.

6. חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים), ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, ויחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג ומדידה, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי הקרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, מרכיבי חכירה, אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית ומימונית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה

חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי.

תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבוטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספציפית תושג.

בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות השימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

חכירה מימונית

לאחר מועד תחילת החכירה, נכס זכות שימוש נמדד בשיטת העלות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ומתואם בגין מדידות מחדש של ההתחייבות בגין החכירה. הפחת מחושב על בסיס קו-ישר על פני אורך החיים השימושיים או תקופת החכירה החוזית.

7. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה

נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה מוצגים לפי העלות בניכוי פחת, או השווי ההוגן – כנמוך מביניהם.

יא. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מופחתות יחסית ליתרות שטרם נפרעו, בכל שנה.

יב. נכסים בלתי מוחשיים

קשרי לקוחות

סעיף קשרי לקוחות, המהווה נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר, שזוהה בתהליך הערכת השווי של הנכסים וההתחייבויות שנרכשו על ידי הבנק במסגרת עסקת המיזוג עם מוניציפל בנק בע"מ, מופחת לרווח והפסד של הבנק בשיטת הקו הישר למשך חמש שנים, המהווה אומדן לאורך החיים השימושי של נכס זה.

יג. ירידת ערך אגרות חוב

הצורך בסיווג ירידה שחלה בשוויים ההוגן של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה או בתיק אגרות החוב המוחזקות לפדיון, כ"ירידה בעלת אופי שונה מזמני", נבחן על ידי הבנק בכל תקופת דיווח, בהתבסס על מבחנים וקריטריונים, כדלקמן:

1. שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך.
2. משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו.
3. שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
4. שיעור התשואה לפדיון של איגרת החוב, ביחס לתקופה לפדיון ולתשואות מקובלות בענף.
5. מצבו הכלכלי של מנפיק נייר הערך ויכולתו לעמוד בהתחייבויותיו.

ירידת ערך, תסווג כ"ירידה בעלת אופי שונה מזמני", בכל אחד מהמקרים הבאים:

1. ירידת הערך מומשה לאחר תאריך המאזן, או שנייר הערך שבגינו נרשמה ירידת הערך מיועד להימכר בתוך פרק זמן קצר. עם זאת, הכרה בירידת ערך בגין איגרת חוב שנמכרה בחלקה (או שמיועדת להימכר בחלקה) לאחר תאריך המאזן, לא תחייב להכיר בהפסד בגין חלקה האחר של איגרת החוב, והיא תטופל בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל.
 2. דירוג איגרת החוב הופחת משמעותית (בארבע יחידות דירוג לפחות, לדירוג שאיננו נכלל ב"דירוג השקעה") - לעומת הדירוג במועד רכישה.
 3. איגרת החוב שבגינה נרשמה ירידת הערך - סווגה על ידי הבנק כ"חבות בעייתית".
 4. חל כשל בתשלום של איגרת החוב שבגינה נרשמה ירידת הערך.
 5. נרשמה ירידת ערך משמעותית בשווי ההוגן של נייר הערך, ביחס לעלותו (בשיעור של 20% לפחות), ובידי הבנק אין ראיות אובייקטיביות, לרבות ניתוחים כלכליים ועסקיים, המוכיחים ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- במקרים בהם סווגה ירידת ערך כ"בעלת אופי שונה מזמני" ונזקפה לרווח והפסד - תופחת במקביל עלותו של נייר הערך לשווי ההוגן ותשמש כבסיס עלות חדש.
- עלויות ערך בתקופות דיווח עוקבות, תיזקפנה לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת "רווח כולל אחר מצטבר" ולא לרווח והפסד. הכנסות ריבית בגין אגרות חוב שהופחתו בעבר מוכרות על בסיס העלות החדש.

יד. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

(א) כללי

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בתקני החשבונאות האמריקאיים מס' 360 - רכוש קבוע ומס' 350 - נכסים בלתי מוחשיים, לגבי נכסים הכלולים בתחולת התקנים (בעיקר מבנים), שעלותם עולה על "השווי בר השבה" שלהם.

הבנק כוחן נכסים לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות הפוחתת עשויה לא להיות ברת השבה.

ההפרשה לירידת ערך נבחנת, עבור כל מבנה בנפרד. ערכם של הסכומים "ברי השבה", נקבע כדלקמן:

- הפסד מירידת ערך יוכר רק אם הערך בספרים של נכס אינו בר השבה והוא עולה על השווי ההוגן שלו. הערך בספרים של נכס אינו בר השבה אם הוא עולה על סכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים הצפויים לנכס מהשימוש בנכס ובסופו של דבר ממימוש. הפסד מירידת ערך יימדד כסכום בו הערך בספרים של נכס עולה על השווי ההוגן שלו.
- במבנים אחרים, על פי הערכות שמאי תקופתיות.

(ב) עלויות לפיתוח עצמי של תוכנות מחשב

הצורך בעריכת הפרשות לירידת ערך של עלויות בגין פיתוח עצמי של תוכנות מחשב, נבחן על ידי הבנק בכל תקופת דיווח, בהתבסס על סממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, ובכללם:

- הצפי שהתוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים.
- שינויים מהותיים שחלו באופן או בהיקף השימוש בתוכנה, או בשימוש הצפוי בתוכנה.
- עריכת שינויים מהותיים בתוכנה (או צפי לשינויים מהותיים בעתיד).
- חריגה משמעותית בעלויות לפיתוח או הסבת תוכנה המיועדת לשימוש עצמי - ביחס לסכומים שנצפו.
- ההסתברות להשלמת פיתוח התוכנה ושימוש שייעשה בה בעתיד.

ככל שלפחות אחד מהסממנים שצוינו לעיל - שלילי, הבנק מכיר בירידת ערך בדוח הרווח והפסד בהתאם לכללים שנקבעו בתקן החשבונאות האמריקאי מס' 360.

טו. זכויות עובדים

התחייבויות הבנק והחברות המאוחדות שלו לעובדיו, הנובעות מיחסי עובד-מעביד, הדין וההנהג - מכוסות על ידי הפרשות מתאימות, הנגזרות מכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, שאומצו על ידי המפקח על הבנקים במסגרת הוראות הדיווח לציבור.

בהתאם לכללים אלו, מחושבות הפרשות הבנק בגין זכויות עובדים, כדלקמן:

1. הפרשות בגין התחייבויות לתשלום זכויות עובדים הנובעות מ"תוכניות להטבה מוגדרת" (כגון: פיצויי פרישה והתחייבויות לתשלום "הטבות אחרות לאחר סיום העסקה"), וכן התחייבויות אחרות לזמן ארוך, נמדדות על בסיס אקטוארי ומוצגות על בסיס ה"שווי ההוגן" באמצעות ניכוי התשלומים העתידיים בגין התחייבויות אלו לשוויים הנוכחי, בהתבסס על שיעורי ההיוון הנגזרים מתשואות אגרות החוב של ממשלת ישראל, בתוספת המרווח הממוצע שבין תשואות אגרות חוב "קונצרניות" הנסחרות בארה"ב בדירוג "AA" ומעלה, לבין תשואות אגרות החוב של ממשלת ארה"ב.
- בהתאם להנחיות אלו, ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום פיצויי פרישה כוללות גם התחייבויות משתמעות, בגין הטבות נוספות (מעבר להתחייבות החוזית), שישולמו לעובדים שיפרשו בעתיד.
2. תשלומים הנובעים מתוכנית להפקדה מוגדרת, במסגרתה התחייב גוף אחר (כגון: חברת ביטוח או קרן פנסיה), לשאת במלוא ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים בתמורה לקבלת תשלומים שוטפים - נזקפים לסעיף "הוצאות שכר" בדוח הרווח והפסד עם התהוותם.
3. הפרשות בגין התחייבויות לתשלום "היעדרויות המזכות בפיצוי" (כגון: "הקצבת חופשה"), נמדדות על בסיס ההתחייבות החוזית הנומינלית הנגזרת מהסכמי העבודה הנהוגים (ולא על בסיס אקטוארי). השינוי בערך של הפרשות אלו נזקף במלואו להוצאות השכר בדוח הרווח והפסד.
4. נכסים בגין תוכנית להטבה מוגדרת, הנובעים מהפקדות בקופות גמל לקצבה ופיצויים ומשמשים לכיסוי התחייבויות הבנק לצורך תשלום פיצויי פרישה - נמדדים על בסיס שוויים ההוגן.
5. שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים ושינויים בשוויים ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, נזקפים לדוח הרווח והפסד או להון העצמי בסעיף "רווח כולל אחר", כדלקמן:
 - שינויים שוטפים הנגזרים מ"ערך הזמן" של הפרשות בגין הטבות המשולמות בסיום העסקה (או לאחריה), הנמדדות על בסיס אקטוארי (כגון: התחייבויות לתשלום "פיצויי פרישה" והתחייבויות לתשלום "הטבות אחרות לאחר סיום העסקה"), נזקפים לסעיף הוצאות השכר או הוצאות אחרות בדוח הרווח והפסד, לפי הענין - ראה הרחבה להלן.
 - שינויים בשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת הנובעים מהשינוי השוטף ב"ערך הזמן" של התשואה שנחזתה על נכסי התוכנית בתחילת התקופה - נזקפים לסעיף הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.
 - שינויים בהפרשות אחרות בגין זכויות עובדים (כגון: הקצבת חופשה), נזקפים לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד, עם התהוותם.
 - שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים הנמדדות על בסיס אקטוארי ושינויים בנכסי תוכנית להטבה מוגדרת, הנובעים מתיקונים אקטואריים (כגון: שינויים בהנחות האקטואריות, שינויים ב"ריבית ההיוון", ושינויים בשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת הנובעים משינויים שחלו בתשואות הנכסים בשוק ההון) - נזקפים בדוחות הכספיים כדלקמן:
- שינויים אקטואריים בהפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות בסיום העסקה (או לאחריה) ובשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, נזקפים להון העצמי בסעיף "רווח כולל אחר" ומופחתים בשנים הבאות לדוח הרווח והפסד בשיטת ה"קו הישר", לאורך תקופת השירות הממוצעת העתידית של העובדים הרלוונטיים.
- שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים אחרות הנמדדות על בסיס אקטוארי (כגון: התחייבויות לתשלום "דמי מחלה") - נזקפים לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד, עם התהוותם.
6. הוצאות להטבה מוגדרת בגין זכויות עובדים נזקפות לסעיפי הרווח והפסד, כדלקמן:
 - מרכיב עלות השירות נזקף לסעיף "הוצאות שכר ונלוות".
 - מרכיבי הוצאות הכנסות (אחרים) הנובעים מהטבה מוגדרת בגין זכויות עובדים - נזקפים לסעיף "הוצאות אחרות".

טז. התחייבויות תלויות

1. הבנק ערך הפרשות מתאימות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים צפוי הפסד בגין.
2. בהתאם להוראות בנק ישראל, הבנק מסווג את התביעות שהוגשו נגדו - לאחת מהקטגוריות הבאות, בהתאם להסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין תביעות אלו, כדלקמן:
 - תביעות שההפסד בגין צפוי (Probable): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שההסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין - עולה על 70%. בגין תביעות אלו נערכה הפרשה להפסד בדוחות הכספיים, בהתאם לעובדות הידועות לבנק.
 - תביעות שהסיכוי להפסד בגין אפשרי (Reasonably Possible): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שההסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין - עולה על 20% ונמוכה מ-70%. לא נערכה הפרשה להפסד בגין, אך ניתן גילוי לגביהן - כאשר סכום התביעה, מהותי (ראה ביאור 26).
 - תביעות שהסיכוי להפסד בגין קלוש (Remote): מוגדרות, בדרך כלל, כתביעות שההסתברות למימוש החשיפה להפסד בגין - נמוכה מ-20%. לא נערכה הפרשה להפסד בגין, אך ניתן גילוי לגביהן - כאשר סכום התביעה מהותי ביותר.
3. הוראות בנק ישראל מאפשרות לתאגידים הבנקאיים, במקרים נדירים, שלא לאמוד את סיכויי התביעה, אם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציו המשפטיים, לא ניתן להעריך את התממשות החשיפה לסיכון בגין התביעה. תביעות מהותיות העומדות בקריטריונים אלו, מדווחות בנפרד בביאור 26, ככל שקיימות תביעות שהסכום הנתבע בהן גבוה מ-1% מהון הבנק. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 אין בבנק תביעות כאמור.

יז. ערבויות

- התחייבויות הבנק בגין חוזי ערבות (במסגרתם התחייב הבנק, בהתקיים תנאים מתלים, לשלם לערב סכומים שנקבעו בכתב הערבות בהתקיים אותם תנאים), מוצגות לפי שוויין ההוגן או בסכום ההפרשות הצפויות להפסד בגין - לפי הגבוה. ההתחייבות נגרעת מספרי הבנק בעת פקיעת הערבות, או מימושה - לפי המוקדם.

יח. עסקאות כרטיסי אשראי

- האשראי לציבור כולל גם יתרות חוב הנובעות מעסקאות כרטיסי אשראי שבוצעו על ידי לקוחות הבנק - באמצעות כרטיסי אשראי שהונפקו ללקוח על ידי הבנק, בשיתוף עם חברות כרטיסי האשראי (גם אם הודעת החיוב טרם נשלחה ללקוח על ידי חברת כרטיסי האשראי).

יט. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

1. הכנסות והוצאות מימון כלולות על בסיס צבירה, בכפוף לאמור להלן:
 - לגבי מדיניות הכרה בהכנסות והוצאות ממכשירים פיננסיים נגזרים, ראה סעיף כ' להלן.
 - לענין ההכרה בהכנסות בגין חובות פגומים - ראה סעיף ט' (5) לעיל.
 - הכנסות מעמלות בגין "יצירת הלוואה" מסווגות כ"הכנסות ריבית" ומוכרות בדוח הרווח והפסד לאורך חיי הלוואה, בשיטת "התשוואה האחידה".
 - במקביל, הכנסות מעמלות בגין פרעון מוקדם של הלוואות, נזקפות לדוח הרווח והפסד עם גבייתן.
 - עמלות הקצאת אשראי ועמלות מימון אחרות נזקפות לדוח הרווח והפסד, בהתאם לתקופת העסקאות.
 - הכנסות והוצאות מימון הנובעות מהנכסים וההתחייבויות שנרכשו ממנוציפל בנק ביום 1 בדצמבר 2019, במסגרת עסקת המיזוג, נזקפות לרווח והפסד על בסיס צבירה, בהתבסס על עלות נכסים והתחייבויות אלו במועד המיזוג (שנקבעה על בסיס "השווי ההוגן").
2. עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים, נזקפות לדוח הרווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכות לקבלתן.
3. לענין הכנסות מניירות ערך - ראה סעיף ח' ו-יג, לעיל.
4. הכנסות והוצאות אחרות מוכרות על בסיס צבירה.

כ. מכשירים פיננסיים נגזרים

1. במהלך פעילותו מבצע הבנק עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (כגון: חוזי מטבע, חוזי ריבית, עסקאות החלפה פיננסיות של מטבע (SWAP), אופציות על שערי מטבע חוץ וכו'), הן עבור לקוחותיו במסגרת פעילותו כסוחר והן עבור עצמו - במסגרת ניהול סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק (סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון נזילות) ובמטרה להקטין ככל האפשר את חשיפתו לסיכונים אלה.
2. בהתאם להוראות בנק ישראל מוצגים המכשירים הנגזרים, בדוחות הכספיים, על פי שוויים ההוגן. השינוי בשוויים ההוגן של המכשירים הנגזרים נזקף לדוח הרווח והפסד או להון העצמי (כמרכיב של "רווח כולל אחר") - בהתאם לייעודו של המכשיר הנגזר.
- בהתאם להוראות אלו, יש לראות בהטבות מסוימות גלומות בחלק מחוזי ההתקשרות שמבצע הבנק "מכשירים נגזרים משובצים" (ראה ביאור 29), ולטפל בהן כמפורט להלן:
- על פי ההוראה יש להפריד את ההטבות שהוגדרו כ"מכשירים נגזרים משובצים", מ"החוזים המארחים" ולטפל בהן כמכשירים נגזרים - דהיינו, למדוד אותם על בסיס שוויים ההוגן בכל עת.
- המכשיר הנגזר המשובץ מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח והשינוי בשווי ההוגן נזקף לדוח רווח והפסד.
3. לתאריך המאזן לא היו בבנק מכשירים נגזרים מגדרים.

כא. קיזוז נכסים והתחייבויות

1. הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם, נטו, בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
 - בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה, לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו, או בו זמנית.
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים זה לזה סכומים הניתנים לקביעה.
2. הבנק מקיזז בין פקדונות שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי - לבין האשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. הכנסות, נטו, מהפעילות הנ"ל נכללו בסעיף "עמלות תפעוליות".

כב. העברה ושירות של נכסים ופיננסיים וסילוק של התחייבויות

1. הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בהתאם לנושא 860 בקודיפיקציה, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.
2. בהתאם לכללים אלו העברת נכסים פיננסיים תטופל כמריה, אם ורק אם מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר והינו מעבר להישג יד של המעביר ונושיו, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) לכל מקבל יש זכות לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק חמעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה וירטואלית; (3) המעביר אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים שהועברו. בנוסף כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות בנוסף לתנאים שצוינו לעיל.
3. במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הכנסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של המעביר. בהתאם, במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח.

כג. מיסים על ההכנסה

1. הבנק וחברות מאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מיסים בשל הפרשים בעיתוי זקיפת הכנסות והוצאות מסוימות לצרכי מס. כן נכללה התחייבות מיסים נדחים בגין ההפרש שבין עלותם המופחתת של נכסים לא כספיים ברי פחת המוצגת בדוחות הכספיים, לבין העלות המופחתת כאמור, לצרכי מס.
- המיסים הנדחים חושבו לפי שיטת ההתחייבות ובהתאם לשיעור המס הצפוי לחול בתקופה בה ימומשו המיסים הנדחים, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס שנחקקו עד לתאריך המאזן. מימושם של המיסים הנדחים מותנה בקיום רווחים חייבים במס בעתיד. להערכת ההנהלה יהיו מיסים נדחים אלה ניתנים למימוש בעתיד.

2. הבנק מכיר במיסים נדחים, בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות – הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו.
3. התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.
4. מיסים שוטפים ומיסים נדחים מוכרים בדוח הרווח והפסד, למעט אם מקורם בעסקה או אירוע המיוחסים ישירות להון.
5. ההפרשה למיסים על הכנסות הבנק וחברות מאוחדות מסוימות שהינן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף.
- מס ערך מוסף המוטל על השכר של מוסדות כספיים נכלל בדוחות הרווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".
6. הבנק מכיר בהשפעות פוזיציות מס רק אם צפוי שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשות עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.
7. הבנק מקזז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים, ככל שקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה, לקיזוז נכסים והתחייבויות של מיסים שוטפים והם מיוחסים להכנסה חייבת במס המדווחת לאותה רשות מס.
8. סעיף "הוצאות מיסים" כולל, בנוסף להוצאות המיסים השוטפים והנדחים, הנגזרות מהתוצאות העסקיות של הבנק - גם מרכיבים כדלקמן:
 - הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על ההכנסה.
 - קנסות לרשויות המס.
 - השפעת שינויים בשיעור המס על המיסים הנדחים (לרבות בגין הפרשי עיתוי שהוכרו מחוץ לרווח והפסד).

כד. מדידות שווי הוגן וחלופות שווי הוגן

- פריטים מסויימים (בעיקר מכשירים נגזרים וניירות ערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) נמדדים בדוחות הכספיים על פי שוויים הוגן. בנוסף, ניתן בדוחות כספיים אלו (בביאור 35), מידע לגבי שוויים הוגן של כלל המכשירים הפיננסיים בבנק. מדידת השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים נערכת על פי כללים שפרסם בנק ישראל.
- על פי כללים אלו, מוגדר השווי הוגן כ"מחיר שהיה מתקבל במכירת נכס, או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות ב"עסקה רגילה" (עסקה בה מתקיימת חשיפה לשוק בתקופה הקודמת למועד המדידה, עבור עסקאות שמעורבים בהן נכסים או התחייבויות הדומים למכשירים הרלוונטיים למדידה), בין משתתפים בשוק במועד המדידה".
- הכללים שפורסמו בהוראות בנק ישראל, מאפשרים שימוש בשלוש גישות שונות להערכת שווי הוגן, כדלקמן:
- "גישת השוק" - לפיה, השווי הוגן של הנכסים וההתחייבויות ייקבע בהתבסס על מחירים ומידע רלוונטי שמקורו בעסקאות שוק לגבי נכסים והתחייבויות זהים או ברי השוואה.
 - "גישת ההכנסה" - לפיה, השווי הוגן ייקבע בהתבסס על היוון תזרימי מזומנים עתידיים לערכם הנוכחי, בהתבסס על שיעורי היוון מקובלים בשוק לגבי הנכסים וההתחייבויות הרלוונטיים.
 - "גישת עלות" - לפיה, השווי הוגן ייקבע בהתבסס על עלות השחלוף של הנכס או ההתחייבות הרלוונטיים.

בנוסף, נכללה בהוראות בנק ישראל הבחנה, בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי ההוגן:

- **"נתונים נצפים"** - המשקפים את ההנחות שמשתתפים אחרים בשוק משתמשים בהן לתמחור הנכס או ההתחייבות, ומבוססים על נתוני שוק שהושגו ממקורות בלתי תלויים.

- **"נתונים לא נצפים"** - המשקפים את הערכות התאגיד הבנקאי, לגבי ההנחות של משתתפים אחרים בשוק - בהתבסס על המידע הטוב ביותר של התאגיד הבנקאי.

ההנחיות שנקבעו בהוראות בנק ישראל מנחות את התאגידים הבנקאיים לעשות שימוש גדול ככל האפשר ב"נתונים נצפים", ושימוש נמוך ככל האפשר ב"נתונים לא נצפים" בתהליך קביעת השווי ההוגן של נכסים או התחייבויות הנמדדים בשיטה זו.

בנוסף, נקבע בהוראה מדרג איכותי לנכסים והתחייבויות הנמדדים לפי שיטת השווי ההוגן, כדלקמן:

א. קבוצת איכות גבוהה (דרג 1) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים.

ב. קבוצת איכות ביניים (דרג 2) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים נצפים במישרין או בעקיפין (אך אינם מחירים מצוטטים בשוק פעיל), לרבות מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות דומים.

ג. קבוצת איכות נמוכה (דרג 3) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים לא נצפים (כאשר נתונים נצפים רלוונטיים - אינם זמינים).

ההנחות והכללים שישומו על ידי הבנק לצורך סיווג הנכסים וההתחייבויות לקבוצות האיכות השונות, כאמור לעיל, כללו:

- בקבוצת האיכות הגבוהה (דרג 1), נכללו: מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בשוק פעיל המתאפיין במספר רב של משתתפים ומחזורי מסחר משמעותיים, כגון: השקעות בניירות ערך סחירים וחוזי אופציה נסחרים בבורסה.

- בקבוצת איכות הביניים (דרג 2), נכללו: מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים, שאינם נסחרים בשוק פעיל, שקביעת שווייהם מבוססת על ציטוטים בשוק פעיל של מכשירים דומים, או על ציטוטים המתקבלים מגופים בלתי תלויים, כגון: השקעות בניירות ערך לא סחירים ועסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מסוג "שקל - מט"ח", או "מט"ח - מט"ח".

- בקבוצת האיכות הנמוכה (דרג 3), נכללו: מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים לא סחירים, שקביעת שווייהם מבוססת על מודלים לתמחור שווי הוגן או על ציטוטים בשווקים לא פעילים, כגון: עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מסוג "מדד - מט"ח" או "שקל-מדד".

כן כוללים חישובי השווי ההוגן גם מרכיבים בגין סיכון האשראי (בגין חובות) ובגין סיכון אשראי של צד נגדי (בגין מכשירים נגזרים). מדידת מרכיב סיכון האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו לחישוב הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות (לרבות הפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס קבוצת).

מדידת מרכיב סיכון האשראי של צד נגדי (CVA), מבוססת על מרווחי האשראי של חוזי CDS סחירים של הצד הנגדי לעסקה (במידה וקיימים כאלה), או על מרווחים המבוססים על דירוג האשראי של הלקוח.

בנוסף, הותר לתאגידים הבנקאיים להחיל את שיטת ה"שווי ההוגן" על מכשירים פיננסיים מסוימים, שעל פי הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל לא נדרש ליישם לגביהם שיטת מדידה זו.

על אף האמור לעיל, הבנק לא יישם בתקופות המדווחות את שיטת ה"שווי ההוגן", לגבי פריטים שאין חובה ליישם לגביהם שיטת מדידה זו.

כה. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים כולל תזרימי מזומנים הנובעים מפעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון. ככלל, מוצגים תזרימי המזומנים הנובעים מפעילות המתייחסת הן לנכסים והן להתחייבויות בסכומם, נטו, למעט תזרימי מזומנים בקשר לבניינים וציוד, ניירות ערך זמינים למכירה והשקעות בחברות מוחזקות.

סעיף המזומנים כולל מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

כו. רווח למניה

הרווח למניה מחושב באמצעות חלוקת הרווח (הפסד), בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שהיו במחזור בשנים המדווחות עבור כל סוג מניה בנפרד.

כז. דיווח על מגזרי פעילות

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

סיווג התוצאות הכספיות בחתך מגזרי פעילות בבנק מבוסס על פילוח נתוני ההכנסות וההוצאות בחתך קבוצות לקוחות הומוגניות, שמאפייני פעילותן הבנקאית תואמים את ההגדרות שנקבעו לכל מגזר פעילות.

פילוח הנתונים הכספיים בחתך מגזרי פעילות נעשה בשתי גישות:

- "מגזרי פעילות פיקוחיים" - בהתאם להגדרות שנקבעו לכל מגזר פעילות פיקוחי בהוראות בנק ישראל - ראה ביאור 30.
- "מגזרי פעילות בגישת ההנהלה" - בהתאם להגדרת מגזרי הפעילות, התואמים את המבנה הארגוני ופעילות הבנק - ראה ביאור 31.

כח. בעלי עניין וצדדים קשורים

מידע לגבי יתרות מאזניות וחוץ מאזניות וכן על התוצאות הכספיות כגון עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכלל בגין כל אדם שהוגדר כבעל עניין או צד קשור, לפי הגדרות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, או כ"איש קשור" לפי ההגדרות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 312, או בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "צדדים קשורים".

ביאור 2 – הכנסות והוצאות ריבית
ההרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,306	1,318	1,465
-	-	-
6	10	9
12	4	4
55	47	50
-	-	-
1,379	1,379	1,528
(147)	(121)	(147)
(2)	(1)	(1)
-	(1)	(2)
-	(6)	(7)
(29)	(31)	(47)
-	-	-
(178)	(160)	(204)
1,201	1,219	1,324
12	11	17
43	36	33
-	-	-
55	47	50

א. הכנסות ריבית

מאשראי לציבור
מאשראי לממשלה
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
מפקדונות בבנקים
מאגרות חוב (ראה ג' להלן)
מנכסים אחרים
סך כל הכנסות הריבית

ב. הוצאות ריבית

על פקדונות הציבור
על פקדונות הממשלה
על פקדון מבנק ישראל
על פקדונות מבנקים
על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
על התחייבויות אחרות
סך כל הוצאות הריבית
סך הכנסות הריבית, נטו

ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב

מוחזקות לפדיון
זמינות למכירה
למסחר
סך הכל הכנסות ריבית מאגרות חוב

ביאור 3 – הכנסות מימון שאינן מריבית
ההרכב

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

(76)	(75)	(36)	הוצאות נטו בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
42	109	31	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
-	-	-	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
69	74	56	הפרשי שער, נטו ⁽⁴⁾
-	-	90	רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
1	2	-	רווחים שטרם מומשו בגין מניות שאינן למסחר
36	110	141	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר ⁽²⁾

1	1	2	הכנסות, נטו, בגין מכשירים נגזרים אחרים
1	1	-	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
2	2	2	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר
38	112	143	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית

1. מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
2. כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
3. סווג מרווח כולל אחר מצטבר.
4. למעט הפרשי שער על עסקאות שסווגו לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר".

ביאור 5 – הכנסות אחרות

ההרכב (במיליוני ש"ח):

ביאור 4 – הכנסות מחוזים עם לקוחות – עמלות

ההרכב (במיליוני ש"ח):

להלן מידע באשר להתפלגות הכנסות הבנק מחוזים עם לקוחות - שאינן הכנסות מימון ומרכיביהן, בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני ש"ח):

מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	ניהול פיננסי	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
59	-	68	11	5	-	143
31	-	18	1	-	-	50
11	3	7	2	-	-	23
8	1	2	-	-	-	11
4	-	6	6	1	2	19
5	-	24	2	-	-	31
-	-	8	2	1	-	11
1	-	14	13	2	-	30
1	-	3	1	1	2	8
120	4	150	38	10	4	326
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
59	-	72	11	5	-	147
26	-	16	-	-	-	42
10	2	7	1	-	-	20
7	2	1	-	-	-	10
3	-	6	6	1	1	17
5	-	21	2	-	-	28
-	-	6	3	1	-	10
1	-	13	11	3	-	28
1	-	2	1	-	3	7
112	4	144	35	10	4	309
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
61	-	79	8	3	-	151
30	-	15	-	-	-	45
9	2	5	1	-	-	17
8	2	2	-	-	-	12
3	-	9	4	1	2	19
5	-	23	3	-	-	31
-	-	7	3	1	-	11
1	-	14	10	4	-	29
2	-	3	1	0	0	6
119	4	157	30	9	2	321

ביאור 5 - הכנסות אחרות

ביאור 5 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
8	5	-
-	-	-
8	5	-

רווח הון ממכירת בניינים וציוד
הכנסות אחרות
סך הכל הכנסות אחרות

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות הרכב (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
364	359	402
17	29	11
99	99	112
24	30	30
8	9	8
17	19	19
1	2	1
20	22	29
550	569	612

משכורות
הוצאות נלוות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
ביטוח לאומי ומס שכר
הוצאות בגין פיצויים (ראה ביאור 22):
- הטבה מוגדרת (עלות השירות)
- הפקדה מוגדרת
הוצאות בגין תגמולים - הפקדה מוגדרת
הטבות אחרות לאחר פרישה שאינן פנסיה - עלות השירות (ראה ביאור 22)
הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
סך הכל משכורות והוצאות נלוות

ביאור 7 - הוצאות אחרות הרכב (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
19	58	15
3	3	3
10	10	13
17	18	18
61	64	63
2	2	2
3	3	5
43	43	45
2	2	3
2	2	3
2	2	2
5	5	5
42	50	69
211	262	246

הוצאות בגין פיצויים (ללא עלות השירות) (ראה ביאור 22)
הוצאות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה (ללא עלות השירות)
שיווק ופרסום
הובלות ותקשורת
שירותי מחשב
משרדיות
ביטוח
שירותים מקצועיים
הדרכה והשתלמות
שכר חברי דירקטוריון
דמי ניהול לחברה האם
עמלות אחרות
אחרות
סך הכל הוצאות אחרות

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
א. הרכב (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
240	155	260
5	13	2
245	168	262
(79)	(40)	34
(1)	(10)	(1)
(80)	(50)	33
165	118	295

מיסים שוטפים

בגין שנת החשבון

בגין שנים קודמות⁽¹⁾

סך הכל מיסים שוטפים

מיסים נדחים

בגין שנת החשבון

בגין שנים קודמות⁽¹⁾

סך הכל מיסים נדחים (ראה פירוט להלן)

סך הכל הוצאות מיסים

1. כולל מיסים הנובעים מיישום הסכמים שנחתמו עם רשויות המס בנושא: "הכרה בהוצאות בגין הפסדי אשראי של חובות בעייתיים".

הרכב הכנסות בגין מיסים נדחים (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
(81)	(49)	34
1	(1)	(1)
-	-	-
-	-	-
(80)	(50)	33

הכנסות מיסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:

- בגין ניכויים מועברים לצורך מס

- בגין שינוי בחוקי המס

- אחר

סך הכל הכנסות מיסים נדחים

ב. מס תיאורטי

התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
160	112	292
3	3	1
(2)	-	1
4	3	1
-	-	-
-	-	-
165	118	295
34.19	34.19	34.19

סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי

מס (חסכון במס) בגין:

- הוצאות לא מוכרות

- הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון

- מיסים בגין שנים קודמות⁽¹⁾

- התאמת המיסים הנדחים עקב שינוי בשיעור המס

- אחר

סך הכל מיסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי (%)

1. כולל מיסים הנובעים מיישום הסכמים שנחתמו עם רשויות המס בנושא: "הכרה בהוצאות בגין הפסדי אשראי של חובות בעייתיים".

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ג. התנועה במיסים נדחים:

שינויים					יתרה ליום 31.12.2020 מיליוני ש"ח
שיעור מס ממוצע 2021 אחוזים	יתרה ליום 31.12.2021 מיליוני ש"ח	שנזקפו לרווח כולל אחר מיליוני ש"ח	שנזקפו לרווח והפסד		
			בגין שינוי בשיעור המס מיליוני ש"ח	אחר מיליוני ש"ח	
34.2	186	-	(46)	-	232
34.2	176	(3)	4	-	175
34.2	69	2	28	-	39
34.2	1	-	(1)	-	2
23.0	2	-	1	-	1
33.1	16	-	(4)	-	20
34.1	450	(1)	(18)	-	469
34.2	1	(19)	17	-	3
31.7	19	-	1	-	18
28.0	8	-	(3)	-	11
30.7	28	(19)	15	-	32
	422	18	(33)	-	437

נכסי מיסים נדחים:

- מהפרשה להפסדי אשראי
 - מהתחייבות לפיצויי פרישה, נטו
 - מהפרשה לחופשה וזכויות עובדים אחרות
 - מניירות ערך
 - ניכויים מועברים לצורך מס
 - אחר
- סך הכל נכסי מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים:

- מניירות ערך
 - מרכוש קבוע וחכירות
 - אחר
- סך הכל התחייבויות מיסים נדחים
- יתרת מיסים נדחים, נטו

		שינויים			
שיעור מס ממוצע 2020 אחוזים	יתרה ליום 31.12.2020 מיליוני ש"ח	שנזקפו לרווח כולל אחר מיליוני ש"ח	שנזקפו לרווח והפסד		יתרה ליום 31.12.2019 מיליוני ש"ח
			אחר מיליוני ש"ח	בגין שינוי בשיעור המס מיליוני ש"ח	
34.2	232	-	53	-	179
34.2	175	4	1	-	170
34.2	39	-	6	-	33
34.2	2	-	-	-	2
23.0	1	-	1	-	-
34.2	20	-	(3)	-	23
34.2	469	4	58	-	407
34.2	3	(11)	13	-	1
31.6	18	-	1	-	17
30.4	11	-	(6)	-	17
32.0	32	(11)	8	-	35
	437	15	50	-	372

נכסי מיסים נדחים:

- מהפרשה להפסדי אשראי
 - מהתחייבות לפיצויי פרישה, נטו
 - מהפרשה לחופשה וזכויות עובדים אחרות
 - מניירות ערך
 - ניכויים מועברים לצורך מס
 - אחר
- סך הכל נכסי מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים:

- מניירות ערך
 - מרכוש קבוע וחכירות
 - אחר
- סך הכל התחייבויות מיסים נדחים
- יתרת מיסים נדחים, נטו

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ד. שומות מס

- לבנק הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2017.
- לחברות המאוחדות שומות מס הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת המס 2016.

ה. מיסים נדחים

הבנק רושם מיסים נדחים בגין הפרשים במועד הכרת הוצאות (הכנסות) מסוימות לצורכי מס, לבין הרישום של אותן הוצאות (הכנסות), לפי כללי החשבונאות החלים על הבנק. להערכת הבנק המרכיבים בגינם נרשמו המיסים הנדחים יוכרו כהוצאה (הכנסה) לצורכי מס בעתיד.

ו. שומת מס במחלוקת

ביום 28 בדצמבר 2021 חתם הבנק על הסכם שומת ניכויים לשנים 2015 עד 2018. ההסכם מיישב את שומת הניכויים שהוצאה ביום 30 בדצמבר 2020. סכום ההשפעה של הסכם שומת הניכויים אינו מהותי ביחס לתוצאות הפעילות של הבנק.

ביאור 9 - רווח למניה

מאוחד		
2021	2020	2019
4.52	1.70	2.45
124,430	124,430	124,430

1. רווח למניה (באלפי ש"ח)

מניה רגילה בת 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב:

- רווח נקי

2. כמות מניות

ממוצע משוקלל של מספר מניות:

- מניות בנות 0.1 שקלים חדשים(*)

* הרווח המדולל למניה, זהה לרווח הבסיסי למניה.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס (במיליוני ש"ח)

התאמות בגין		
אגרות חוב	הטבות לעובדים	סך הכל
(27)	(51)	(78)
88	(58)	30
61	(109)	(48)
(22)	(8)	(30)
39	(117)	(78)
(34)	4	(30)
5	(113)	(108)

יתרה ליום 1.1.2019

השינוי, נטו, בשנת 2019

יתרה ליום 31.12.2019

השינוי, נטו, בשנת 2020

יתרה ליום 31.12.2020

השינוי, נטו, בשנת 2021

יתרה ליום 31.12.2021

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחריו:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(22)	8	(14)
(31)	11	(20)
(53)	19	(34)
(3)	1	(2)
8	(2)	6
5	(1)	4
(48)	18	(30)

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת אגרות חוב, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסד שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לשנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
76	(25)	51
(109)	36	(73)
(33)	11	(22)
(59)	20	(39)
47	(16)	31
(12)	4	(8)
(45)	15	(30)

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- הפסדים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסד שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לשנה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הוצאות אחרות".

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחריו (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
176	(60)	116
(42)	14	(28)
134	(46)	88
(95)	32	(63)
8	(3)	5
(87)	29	(58)
47	(17)	30

התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:

- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽¹⁾

השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו

הטבות לעובדים:

- הפסד אקטוארי לתקופה

- הפסד שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד⁽²⁾

השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו

שינוי, נטו, לשנה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הוצאות אחרות".

ביאור 11 - מזומנים ופקדונות בבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
9,664	13,592
430	487
10,094	14,079
10,041	14,033

מזומנים ופקדונות בבנק ישראל

פקדונות בבנקים מסחריים

סך הכל מזומנים ופקדונות בבנקים

מזה - מזומנים ופקדונות בבנק ישראל ובבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

ביאור 12 – ניירות ערך
ההרכב:

31 בדצמבר 2021				
התאמות לשווי הוגן				
הערך במאזן	עלות מופחתת ^(*)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ^(**)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
792	792	41	-	833
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
792	792	41	-	833
6,031	6,025	47	41	6,031
9	9	-	-	9
37	37	-	-	37
-	-	-	-	-
6,077	6,071	47 ⁽³⁾	41 ⁽³⁾⁽⁴⁾	6,077
13	13	-	-	13
-	-	-	-	-
13	13	-	-	13
6,882	6,876	88	41	6,923
1	1	-	-	1
1	1	-	-	1
6,883	6,877	88	41	6,924

אגרות חוב מוחזקות לפדיון⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

- של ממשלות זרות

- של מוסדות פיננסיים בישראל

סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

- של ממשלות זרות

- של מוסדות פיננסיים בישראל

- של אחרים - בישראל

סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה

השקעה במניות שאינן למסחר

- מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן⁽²⁾

- מניות אחרות

סך הכל מניות שאינן למסחר

סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר

ניירות ערך למסחר

אגרות חוב⁽¹⁾

- של ממשלת ישראל

סך הכל ניירות ערך למסחר

סך הכל ניירות ערך

מניות - עלות.
נתוני השווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

הערות:

1. לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו- 3.
2. מהווה החזקה בשיעור של 14.8% בחברת אי. אמריקה ישראל בע"מ.
3. כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
4. שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. ההפסדים בסך 24 מיליון ש"ח המיוחסים לאגרות חוב ששוויין ההוגן מסתכם לסך 1,525 מיליון ש"ח, נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה, והפסדים בסך 17 מיליון ש"ח מיוחסים לאגרות חוב ששוויין ההוגן מסתכם לסך 236 מיליון ש"ח, נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מעל שנה.
5. לענין ניירות ערך ששועבדו, ראה ביאור 28.

ההרכב (המשך):

31 בדצמבר 2020				
התאמות לשווי הוגן			עלות מופחתת(*) מיליוני ש"ח	הערך במאזן מיליוני ש"ח
שווי הוגן(**) מיליוני ש"ח	הפסדים מיליוני ש"ח	רווחים מיליוני ש"ח		
751	-	56	695	695
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
751	-	56	695	695
5,525	11	65	5,471	5,525
16	-	-	16	16
38	-	-	38	38
12	-	6	6	12
5,591	11(4)(5)	71(4)	5,531	5,591
13	-	-	13	13
-	-	-	-	-
13	-	-	13	13
6,355	11	127	6,239	6,299
1	-	-	1	1
1	-	-	1	1
6,356	11	127	6,240	6,300

אגרות חוב מוחזקות לפדיון(1)
- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
אגרות חוב זמינות למכירה(1)
- של ממשלת ישראל
- של ממשלות זרות
- של מוסדות פיננסיים בישראל
- של אחרים - בישראל(3)
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
השקעה במניות שאינן למסחר***
- מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן(2)(6)
- מניות אחרות
סך הכל מניות שאינן למסחר
סך הכל ניירות ערך שאינם למסחר
ניירות ערך למסחר
אגרות חוב(1)
- של ממשלת ישראל
סך הכל ניירות ערך למסחר
סך הכל ניירות ערך

*-מניות - עלות.
 **-נתוני השווי ההוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 ***-סווג מחדש

הערות:

1. לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
2. מהווה החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
3. מהווה אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית.
4. כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
5. שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. ההפסדים מיוחסים לאגרות חוב ששווין ההוגן מסתכם לסך 1,990 מיליון ש"ח, נמצאים ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.
6. הסעיף כולל מניות חברת צ.י.מ. אשר התקבלו בעבר במסגרת הסדר חוב ועלותן הסתכמה ב- 0 ש"ח.
7. לענין ניירות ערך ששועבדו, ראה ביאור 28.

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2021					
אשראי לציבור					
פרטי					
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
21,375	-	89	21,464	516	21,980
133 ⁽²⁾	9,009	-	9,142	-	9,142
3,133	-	4,463	7,596	-	7,596
24,641	9,009	4,552	38,202	516	38,718
143	-	57	200	-	200
162	-	-	162	-	162
305	-	57	362	-	362
22	80	19	121	-	121
330	4	29	363	-	363
352	84	48	484	-	484
657	84	105	846	-	846
362	-	18	380	-	380
-	6	-	6	-	6
60	32	88	180	-	180
422	38	106	566	-	566
65	-	15	80	-	80

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי:

- לפי עומק פיגור

- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾

חובות פגומים:

- בארגון מחדש

- אחרים

סך הכל חובות פגומים

חובות בעייתיים אחרים:

- בפיגור של 90 יום ומעלה

- אחרים

סך הכל חובות בעייתיים אחרים

סך הכל חובות בעייתיים

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי:

- לפי עומק פיגור

- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי *

* מזה - בגין חובות פגומים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ת.
2. יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 133 מיליון ש"ח, המשולבת במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרויקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2020					
אשראי לציבור					
פרטי					
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
19,578	2	77	19,657	455	20,112
65 ⁽²⁾	6,847	-	6,912	-	6,912
2,983	-	4,219	7,202	-	7,202
22,626	6,849	4,296	33,771	455	34,226
161	-	52	213	-	213
147	2	-	149	-	149
308	2	52	362	-	362
24	78	14	116	-	116
467	7	54	528	-	528
491	85	68	644	-	644
799	87	120	1,006	-	1,006
405	-	22	427	-	427
-	9	-	9	-	9
74	29	114	217	-	217
479	38	136	653	-	653
65	-	20	85	-	85

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי:

- לפי עומק פיגור

- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾

חובות פגומים:

- בארגון מחדש

- אחרים

סך הכל חובות פגומים

חובות בעייתיים אחרים:

- בפיגור של 90 יום ומעלה

- אחרים

סך הכל חובות בעייתיים אחרים

סך הכל חובות בעייתיים

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי:

- לפי עומק פיגור

- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי *

* מזה - בגין חובות פגומים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 65 מיליון ש"ח, המשולבת במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרויקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
אשראי לציבור						
פרטי						
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
501	38	140	679	-	679	יתרת הפרשה לתחילת השנה
(57)	-	(24)	(81)	-	(81)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
(95)	-	(70)	(165)	-	(165)	מחיקות חשבונאיות
92	-	64	156	-	156	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(3)	-	(6)	(9)	-	(9)	מחיקות חשבונאיות, נטו
441	38	110	589	-	589	יתרת הפרשה לסוף השנה*
19	-	4	23	-	23	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
אשראי לציבור						
פרטי						
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
384	26	81	491	-	491	יתרת הפרשה לתחילת השנה
226	12	82	320	-	320	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(168)	-	(74)	(242)	-	(242)	מחיקות חשבונאיות
59	-	51	110	-	110	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(109)	-	(23)	(132)	-	(132)	מחיקות חשבונאיות, נטו
501	38	140	679	-	679	יתרת הפרשה לסוף השנה*
22	-	4	26	-	26	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ביאור 14 – השקעה בחברות מוחזקות

א. ההרכב: ביאור 14 – השקעה בחברות מוחזקות

31 בדצמבר	
2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3	3
2	2
7	3
12	8

חברות כלולות

השקעה במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעה בהלוואות
רווחים שנצברו ממועד הרכישה
סך הכל השקעות בחברות כלולות

ב. חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות

31 בדצמבר	
2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6	4
2	1
4	3

חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לפני מיסים
הפרשה למס
חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

ג. להלן פרטים על חברות מוחזקות:

שם החברה	תחום פעילות עיקרי	שיעור החזקה ⁽¹⁾	ערך השקעה לפי שווי מאזני		תרומה לרווח הנקי		דיבידנד שנרשם	
			31.12.21	31.12.20	2021	2020	2021	2020
			מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
			%					
חברות כלולות								
תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ	ניהול תיקי השקעות	31.0	12 ⁽²⁾	8 ⁽²⁾	4	3	-	7
חברות מאוחדות								
מרכנתיל הנפקות בע"מ	חברה להנפקות	100.0	*	*	*	*	-	-
מרכיט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ	סוכנות ביטוח	100.0	2	3	1	1	2	-
סך הכל			14	14	5	4	2	7

* נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

הערות:

1. חלק הבנק בהון, בזכויות הצבעה, ובזכות לקבלת רווחים.
2. מזה השקעה בהלוואות – 2 מיליון ש"ח (31.12.2020 - זהה).

ביאור 15 – בניינים וציוד
א. ההרכב:

בניינים ומקרקעין	ציוד, ריהוט וכלי רכב	עלויות תכנה	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
עלות⁽¹⁾			
445	430	557	1,432
23	26	47	96
(9)	-	-	(9)
459	456	604	1,519
35	26	52	113
-	-	-	-
494	482	656	1,632
יתרה ליום 31.12.2019			
תוספות			
גריעות			
יתרה ליום 31.12.2020			
תוספות			
גריעות			
יתרה ליום 31.12.2021			
פחת שנצבר⁽¹⁾⁽²⁾			
230	351	460	1,041
15	18	32	65
(5)	-	-	(5)
240	369	492	1,101
14	18	35	67
-	-	-	-
254	387	527	1,168
יתרה ליום 31.12.2019			
פחת השנה			
גריעות			
יתרה ליום 31.12.2020			
פחת השנה			
גריעות			
יתרה ליום 31.12.2021			
240	95	129	464
219	87	112	418
215	79	97	391
6.6	14.4	20.7	13.2
5.5	13.6	20.8	12.1

1. היתרה כוללת עלויות פיתוח תוכנות שהונו בסך של 87 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 82 מיליון ש"ח).
2. הפחת שנצבר לא כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך (31.12.2020 - כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך בסך 1 מיליון ש"ח).

ב. זכויות במקרקעין:

1. הבנק הינו בעל זכויות בדרך של חכירה ושכירות מוגנת בבניינים ומקרקעין לתקופות המסתיימות בשנים שבין 2020 עד 2044. יתרתן המופחתת של הזכויות הנ"ל הסתכמה כדלקמן:

31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
69	68	חכירה מהוונת
1	1	שכירות מוגנת וחכירה בלתי מהוונת
70	69	סך הכל נכסים בחכירה ושכירות מוגנת

2. זכויות במקרקעין שעלותן המופחתת הסתכמה בסך של כ- 167 מיליוני ש"ח, טרם נרשמו על שם הבנק כלשכות רישום המקרקעין (31 בדצמבר 2020 - כ- 125 מיליוני ש"ח), עקב עיכובים בפעולות מקדימות לרישום מצד מנהל מקרקעי ישראל. מזה, כ- 153 מיליון ש"ח בגין שני מבני משרדים, אחד המשמש את הנהלת הבנק ויחידות המטה הראשיות, שנרכש בשנת 2009 וכן עקב המשך ההשקעה בגין מבנה בהקמה שנבנה על קרקע שנרכשה בשנת 2016, ומיועד לשמש את הנהלת הבנק ויחידות המטה בעתיד.

3. ליום 31.12.2021 נכללו בסעיף זה מבנים המיועדים למכירה בעלות מופחתת של כ- 4 מיליון ש"ח (ליום 31.12.2020 - לא נכללו בסעיף זה מבנים המיועדים למכירה).

ביאור 16 - נכסים בלתי מוחשיים

יתרת הנכסים הבלתי מוחשיים ליום 31.12.2021, כוללת קשרי לקוחות בסך 2 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 3 מיליון ש"ח) שזוהו במועד רכישת הנכסים וההתחייבויות של מוניציפל בנק בע"מ ביום 1.12.19, במסגרת עסקת המיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ. קשרי הלקוחות הוערכו בהתבסס על שוויים ההוגן במועד המיזוג, ומופחתים בשיטת הקו הישר במשך חמש שנים.

ביאור 17 - נכסים אחרים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2020	2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
88	26	מיסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על הפרשה
437	422	מיסים נדחים לקבל, נטו
163	169	זכות שימוש בנכסים חכורים ⁽¹⁾
6	7	הוצאות מראש
20	6	הכנסות לקבל
87	115	חייבים אחרים ויתרות חובה
801	745	סך הכל נכסים אחרים

1. ראה ביאור 25.

ביאור 18 – פקדונות הציבור

ביאור 18 – פקדונות הציבור א. ההרכב ⁽¹⁾:

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	סוג הפקדון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
12,669	15,350	פקדונות לפי דרישה - אינם נושאי ריבית
4,607	5,477	- נושאי ריבית
17,276	20,827	סך הכל לפי דרישה
23,566	27,243	פקדונות לזמן קצוב
40,842	48,070	סך הכל פקדונות הציבור

ב. ההרכב פקדונות הציבור בחתך מפקידים:

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	סוג המפקיד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
15,752	16,322	אנשים פרטיים
5,123	6,770	גופים מוסדיים
19,967	24,978	תאגידים ואחרים
40,842	48,070	סך הכל פקדונות הציבור

ג. התפלגות הפקדונות לפי גודל הפקדון של מפקיד מדרגות הפקדון :

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	מ	עד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
16,101	16,910	-	1
9,442	9,676	1	10
6,052	6,324	10	100
3,680	5,285	100	500
5,567	9,875	מעל 500	-
40,842	48,070	סך הכל פקדונות הציבור	

1. הפקדונות גויסו מהציבור בישראל.

ביאור 19 – פקדונות מבנקים

ביאור 19 – פקדונות מבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020 ⁽¹⁾
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
188	402
1,111	605
3,325	1,850
4,624	2,857

בנקים בישראל

• בנקים מסחריים

- פקדונות לפי דרישה

- פקדונות לזמן קצוב

• בנקים מרכזיים

- פקדונות לזמן קצוב

סך הכל פקדונות מבנקים בישראל

בנקים מחוץ לישראל

• בנקים מסחריים

- פקדונות לפי דרישה

- פקדונות לזמן קצוב

- קיבולים

סך הכל פקדונות מבנקים מחוץ לישראל

סך הכל פקדונות מבנקים

ביאור 20 – אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. ההרכב:

שיעור תשואה פנימי ^(*)	משך חיים ממוצע ^(*)	שיעור הריבית	31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020
%	שנים	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2.1	0.2	2.1	258	258
2.1	3.2	1.5-3.5	634	758
2.8	2.1	2.5-3.0	260	260
3.9	1.5	2.5-6.9	272	350
			1,424	1,626

(1) אגרות חוב סחירות

במטבע ישראלי לא צמוד⁽¹⁾⁽⁴⁾ 2.1

במטבע ישראלי צמוד מדד⁽⁴⁾ 1.5-3.5

(2) כתבי התחייבות נדחים⁽³⁾

- הכוללים מנגנונים לספיגת

הפסדים⁽²⁾

- אחרים⁽⁴⁾

סך הכל

* משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים, על פי שקלול תזרימי המזומנים העתידיים, המהווים לפי שיעור התשואה הפנימי, שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית הנדרש כדי לנכות את תזרימי המזומנים העתידיים - ליתרה המאזנית של הסעיף.

ב. מידע נוסף לגבי אגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים:

להלן מידע נוסף באשר לאגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק (לרבות אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהתקבלו במסגרת העסקה למיזוג בנק מוניציפל ביום 1.12.2019), ותנאיהן:

1. אגרות החוב סחירות שיתרתן ליום 31.12.2021 הסתכמה ב- 258 מיליון ש"ח, הונפקו על ידי הבנק בשנת 2016. באמצעות חברת בת ייעודית (מרכנתיל הנפקות בע"מ).

אגרות החוב אינן צמודות, נושאות ריבית קבועה בשיעור של 2.07% ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

בנוסף, כוללות אגרות החוב, אגרות חוב סחירות בסך 634 מיליון ש"ח.

2. בחודשים דצמבר 2017 ו- 2019 הנפיק הבנק לחברה האם כתבי התחייבות נדחים (בלתי סחירים) בסך של 260 מיליון ש"ח, הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים ("COCO"), כדלקמן:

- כתבי ההתחייבות יימחקו בחלקם או במלואם בעת שיחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ירד מתחת לשיעור של 5% ("ארוע מכונן לספיגת הפסדי קרן").

הסכום שיימחק כאמור יהיה בהיקף שיספיק לשיפור יחס ההון העצמי ברובד הראשון של הבנק, לשיעור של 5%.

- כתבי ההתחייבות יימחקו במלואם, בהתרחש אחד מהאירועים הבאים, כמקדם מביניהם ("ארוע מכונן לאי קיימות"):
 - המפקח על הבנקים הודיע לבנק שמחיקת כתב ההתחייבות הכרחית, מכיוון שבלעדיו הבנק יגיע ל"נקודות האי קיימות".

- המפקח על הבנקים הודיע לבנק על החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שתמנע מהבנק להגיע ל"נקודות האי קיימות".

כתבי התחייבות הנדחים אינם צמודים, נושאים ריבית בשיעור שנתי של כ- 3.0% - 2.5% ועומדים לפרעון במלואם בתום עשר שנים ממועד הנפקתם.

בנוסף, עומדת לבנק הזכות לפרוע את כתבי ההתחייבות הנדחים בפרעון מוקדם, בתום חמש שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקבלת אישור מוקדם מהמפקח על הבנקים.

ככל שהבנק לא עשה שימוש בזכות זו, יעודכנו שיעורי הריבית המשולמים בגין כתבי ההתחייבות הנדחים, בתום חמש שנים ממועד הנפקתם, בהתאם לשינויים שיחולו בתשואות לפדיון של אגרות החוב הממשלתיות לתקופה של חמש שנים, בשוק ההון.

3. זכויותיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים, נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של הבנק בין מובטחים ובין שאינם מובטחים.

4. יתרת כתבי ההתחייבות המשמשת כ"הון משני" לצורך חישוב יחס הלימות ההון הסתכמה ליום 31.12.2021 בסך של 303 מיליון ש"ח (31.12.2020 354 מיליון ש"ח).

ביאור 21 – התחייבויות אחרות

ההרכב :

2020	2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
144	250	הפרשות בגין הוצאות שכר ונלוות
55	59	הפרשות בגין שירותי מחשב
511	514	עודף התחייבויות בגין פיצויי פרישה לעובדים על נכסי התוכנית (ראה ביאור 22)
26	23	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים (ראה ביאור 13 ב')
161	169	התחייבות לתשלום דמי חכירה ⁽¹⁾
30	28	הכנסות מראש
12	1	מוסדות
767	460	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
164	116	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,870	1,620	סך הכל התחייבויות אחרות

1. ראה ביאור 25.

ביאור 22 – הטבות לעובדים

א. כללי:

1. פיצויי פרישה

א. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסות על ידי הפקדות בקופות פיצויים ועל ידי הפרשות מתאימות. ההתחייבויות לפיצויים מחושבות על בסיס אקטוארי הלוקח בחשבון גם הטבות אותן עשוי הבנק לשלם לעובדים שיפרשו בעתיד - מעבר להתחייבות החוזית הקיימת בגינם.

ההפרשה בגין התחייבות זו נוכתה לערכה הנוכחי בתאריך המאזן, בריבית היוון ממוצעת בשיעור של 0.2% - (31.12.2020) – 0.3%), המבוססת על הכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. כמו כן זכאים המנהל הכללי ומספר מנהלים נוספים למענק פרישה נוסף בהיקף שבין 3 ל- 9 משכורות חודשיות.

ב. התחייבות הבנק לפיצויי פרישה אינה כוללת רכיבים מסוימים המתייחסים לזכויות לקבלת פיצויי פרישה של עובדים שהצטרפו להסכם פנסיה - ממועד הצטרפותם להסכם, מאחר שעל פי ההסכם נושאת קרן הפנסיה בהתחייבות לתשלום הסכומים המגיעים לעובדים בגין רכיבים אלו.

כמו כן לא נכללו ביעודה לפיצויים הצבירות בגין אותם רכיבים בקרן הפנסיה, שכן כספים אלו אינם נמצאים בשליטתו של הבנק.

א. כללי (המשך)

2. חופשות

עובדי הבנק זכאים לחופשה שנתית לפי הסכמי העבודה הקיימים ובכפוף להוראות חוק חופשה שנתית התשי"א-1951. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות לחופשה בגין התחייבות זו. חישוב ההפרשה מבוסס על השכר האחרון בתוספת הוצאות נלוות.

3. הטבות לאחר סיום העסקה

גימלאי הבנק ועובדיו זכאים להטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות.

התחייבות הבנק לתאריך המאזן בשל הטבות אלו חושבה על בסיס אקטוארי ונוכחה לערכה הנוכחי, בשיעורי היוון ממוצעים של 0.4% - 0.0% (31.12.2020: 0.4%-0.7%), המבוססים על הכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

4. ימי מחלה

במסגרת הסכמי העבודה שנחתמו בין הבנק לבין ההסתדרות ונציגות העובדים, הוקנתה לאוכלוסיית עובדים מסוימת אפשרות להמיר, סמוך למועד פרישתם לגמלאות, חלק מימי המחלה שנצברו לזכותם, לימי חופשה, בכפוף לקיום תנאים מתלים מסויימים (האוכלוסיה הזכאית הינה קבוצה סגורה).

הבנק ערך הפרשה בגין התחייבות זו על בסיס אקטוארי וכלל אותה בדוחות הכספיים בסעיף "התחייבויות אחרות".

ב. פירוט ההתחייבויות לעובדים בחתך סוגי הטבות ונכסי התוכניות בגינם:

31 בדצמבר	
2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
639	622
(125)	(111)
514	511
27	33
8	8
75	69
624	621
-	-
624	621
624	621

התחייבות לתשלום מענקי פרישה

יעודה לתשלום מענקי פרישה

התחייבות לתשלום מענקי פרישה, נטו

התחייבות לתשלום ימי חופשה

התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו

התחייבות לתשלום הטבות לאחר סיום העסקה

עודף התחייבות לתשלום הטבות לעובדים

התפלגות ההטבות לעובדים :

נכלל בנכסים אחרים

נכלל בהתחייבויות אחרות

סך הכל

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה):

1. מחויבויות ומצב המימון:

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
675	622	יתרה לתחילת השנה
30	30	עלות השירות
16	12	עלות הריבית
55	10	הפסד (רווח) אקטוארי*
776	674	סך הכל הצטברויות
(154)	(35)	הטבות ששולמו
622	639	מחויבויות בגין הטבה חזויה לסוף השנה
504	507	

מחויבויות בגין הטבה מצטברת לסוף השנה**

* עיקר הירידה בהפסד האקטוארי נובע מיישום תוכנית פרישה מרצון אשתקד.

** המחויבויות בגין הטבה מצטברת שונה מהמחויבויות בגין הטבה חזויה בכך שאינה כוללת הנחות כלשהן בדבר רמות התגמול העתידיות.

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
65	69	יתרה לתחילת השנה
2	1	עלות השירות
2	2	עלות הריבית
1	5	הפסד (רווח) אקטוארי
70	77	סך הכל הצטברויות
(1)	(2)	הטבות ששולמו
69	75	יתרה לסוף השנה

(ב) שינויים בשווי ההוגן של נכסי התוכנית (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
177	111	יתרה לתחילת השנה
5	4	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
(3)	12	רווח (הפסד) אקטוארי
11	9	הפקדות לתוכנית
190	136	סך הכל הצטברויות
(79)	(11)	הטבות ששולמו
111	125	יתרה לסוף השנה

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):
(ג) נתונים מאזניים:

הטבות לגמלאים לאחר פרישה ^(*)		עתודה לפיצויי פרישה, נטו	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2021	2020	2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
75	69	514	511
נכלל בסעיף התחייבויות אחרות			
הרכב:			
75	69	639	622
התחייבות בגין הטבה חזויה			
-	-	(125)	(111)
שווי הוגן של נכסי התכנית			
75	69	514	511
הטבה חזויה, נטו			

* המחויבות בגין הטבות לגמלאים מהווה גם "מחויבות בגין הטבה מצטברת".

(ד) נתונים שנזקפו לרווח כולל אחר מצטבר, לפני השפעת המס:

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		עתודה לפיצויי פרישה, נטו	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2021	2020	2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
28	24	144	153
סך הפסד אקטוארי, נטו			

(ה) תוכניות בהן ההטבה החזויה עולה על נכסי התוכנית (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה, נטו		
ליום 31 בדצמבר		
2021	2020	
639	622	מחויבות בגין הטבה חזויה
(125)	(111)	שווי הוגן של נכסי תוכנית בגינה
514	511	מחויבות נטו

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

2. נתונים תוצאתיים:

(א) רכיבי עלות ושינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח והפסד:

עמודה לפיצוי פרישה, נטו			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
24	30	30	עלות השירות
17	16	12	עלות הריבית
41	46	42	סך הצבירה השוטפת
(5)	(5)	(4)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
			הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
7	8	7	- הפסד אקטוארי, נטו
-	38	-	- הפסד מסילוק והטבות בגין פרישה
43	87	45	סך עלות ההטבה, נטו
8	9	8	הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת
51	96	53	סך הכל הוצאה לשנה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1	2	1	עלות השירות
2	2	2	עלות הריבית
3	4	3	סך הצבירה השוטפת
			הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
1	1	1	- הפסד אקטוארי, נטו
4	5	4	סך עלות ההטבה, נטו

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

2. נתונים תוצאתיים (המשך):

(ב) שינויים בהתחייבויות ונכסים שנזקפו לרווח כולל אחר לפני השפעת המס:

עמודה לפיצוי פרישה, נטו		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
78	58	(2)
(7)	(8)	(7)
71	50	(9)
-	(38)	-
71	12	(9)
43	87	45
114	99	36

הפסד (רווח) אקטוארי שוטף, נטו

הפחתת הפסד אקטוארי

סך הכל שינויים שוטפים

הפחתת הפסד אקטוארי בגין סילוק

סך הכל נזקף לרווח כולל אחר

עלות ההטבה, נטו

סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו וברווח כולל אחר

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
17	1	5
(1)	(1)	(1)
16	-	4
4	5	4
20	5	8

הפסד אקטוארי שוטף, נטו

הפחתת הפסד אקטוארי

סך הכל נזקף לרווח כולל אחר

עלות ההטבה, נטו

סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו וברווח כולל אחר

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

3. הנחות ומבחני רגישות:

(א) הנחות ששימשו בחישוב ההתחייבויות לתשלום הטבות:

ליום 31 בדצמבר		הפרמטר הנבחן
2020	2021	
אחוזים	אחוזים	
0.3 - 0.7	-0.2 - 0.4	שיעור ההיוון
2.0	2.0	שיעור עליית המדד
3.9	3.9	שיעור הגידול בתגמול - נומינלי
1.9	1.9	- ריאלי
0.0 - 23.5	1.1 - 15.0	שיעור עזיבה

(ב) הנחות ששימשו בחישוב עלויות השכר:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			הפרמטר הנבחן
2019	2020	2021	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	
0.4 - 2.5	0.2 - 2.4	0.1 - 0.8	שיעור ההיוון
2.9	2.6	3.5	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
3.9	3.9	3.9	שיעור הגידול בתגמול - נומינלי
1.9	1.9	1.9	- ריאלי

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

3. הנחות ומבחני רגישות (המשך):

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצוי פרישה		
גידול בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2019	2020	2021

(63)	(61)	(69)
70	66	74
38	36	33

שינוי בשיעור ההיוון
שינוי בשיעור המדד / תגמול
שינוי בשיעור העזיבה

עתודה לפיצוי פרישה		
קיטון בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2019	2020	2021

73	71	80
(65)	(62)	(70)
(45)	(43)	(38)

שינוי בשיעור ההיוון
שינוי בשיעור המדד / תגמול
שינוי בשיעור העזיבה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
גידול בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2019	2020	2021

(16)	(17)	(20)
-	-	-
(2)	(2)	(1)

שינוי בשיעור ההיוון
שינוי בשיעור המדד / תגמול
שינוי בשיעור העזיבה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה		
קיטון בנקודת האחוז		
31 בדצמבר		
2019	2020	2021

16	17	20
-	-	-
2	2	1

שינוי בשיעור ההיוון
שינוי בשיעור המדד / תגמול
שינוי בשיעור העזיבה

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה)(המשך):

4. מידע באשר לנכסי התוכנית:

(א) התפלגות השווי ההוגן בחתך רמות איכות:

ליום 31 בדצמבר 2021			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
7	-	-	7
1	-	-	1
9	38	-	47
23	35	-	58
-	-	12	12
40	73	12	125

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר 2020			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6	-	-	6
5	-	-	5
10	36	-	46
17	28	-	45
-	-	9	9
38	64	9	111

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

(ב) יעדי הקצאה של נכסי התוכנית לפי סוגי נכסים:

יעד הקצאה		החלק היחסי בפועל	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2022	2021	2020	2021
אחוזים	אחוזים	אחוזים	אחוזים
6	6	6	6
1	1	5	5
37	37	41	41
46	47	40	40
10	9	8	8
100	100	100	100

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב:
- ממשלתיות
- קונצרניות
מניות
אחר
סך הכל נכסי התוכנית

ג. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצוי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה) (המשך):

5. תזרימי מזומנים לנכסי התוכנית:

(א) הפקדות (במיליוני ש"ח):

תחזית	הפקדות בפועל	
2022	2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
9	9	11

סך הכל הפקדות

(ב) תשלומים עתידיים צפויים בגין הטבות:

שנה	מיליוני ש"ח
2022	16
2023	11
2024	26
2025	26
2026	22
2027 - 2031	193
2032 ואילך	417
סך הכל	711

ביאור 23 – הון

ההרכב (בשקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2020		
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום
12,443	25,000	12,443	25,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש

ההון המונפק והנפרע של הבנק מסתכם בסך של 12,443 ש"ח ומורכב מ- 124,430 מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש, כל אחת.

ביאור 24 – הלימות ההון, נזילות ומינוף

א. הלימות הון

1. כללי

יחסי הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201, שפורסמו בשנת 2013 (להלן: "כללי באזל").

2. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא "דרישת הון נוספת"

בעקבות עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור בישראל (שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים), והגדילו להערכת בנק ישראל, את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון עצמי מינימלית נוספת (מעבר למגבלות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201), בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים.

הנחיות אלה הגדילו את דרישות ההון המינימליות של הבנק ברובד הראשון ליום 31.12.2021 בכ- 0.18 נקודות האחוז לשיעור של 8.18%.

3. הוראות מעבר

במסגרת "כללי באזל 3" נקבעו הוראות מעבר, המאפשרות לתאגידים הבנקאיים להכיר בכתיבת התחייבות נדחים שהונפקו עד ליום 31.12.2013 כ"מרכיב הון פיקוחי ברובד השני" (למרות שלא נכללו בהם מנגנונים לספיגת הפסדים), באמצעות מנגנון הפחתה הדרגתי, המופעל בשנים 2014 - 2021 (להלן: "תקופת המעבר"), במסגרתו מוכרים בתקופה זו חלק מכתבי ההתחייבות הנ"ל כ"הון ברובד השני", בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.

4. רכישת שיפוי לתיק "ערבויות בתחום הבניה"

בחודש ינואר 2021 חתם הבנק עם מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה, על הסכם (המאריך את תוקפה של התקשרות קודמת שנחתמה בין הצדדים בשנת 2019), במסגרתו התחייבו מבטחי המשנה לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנכללו בהסכם.

ההסכם חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות) שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה מכח "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרוייקטים אלו - והיה בתוקף ממועד חתימתו ועד ליום 31 בדצמבר 2021. היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם, מסתכם ליום 31.12.2021 בסך של כ- 1.6 מיליארד ש"ח.

ההתחייבות לשיפוי של מבטחי המשנה, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 31.12.2021 בסך של כ- 0.4 מיליארד ש"ח (31.12.2020 - 0.3 מיליארד ש"ח), המהווה עליה בשיעור של כ- 0.14 נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון ליום הדוח (31.12.2020 - 0.12%).

בחודש ינואר 2022 חודש ההסכם לתקופה של שנה נוספת, עד ליום 31.12.2022.

5. ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

בהתאם להנחיות שפורסמו על ידי בנק ישראל, הותר לתאגידים הבנקאיים שלא לנכות עודפי מס נדחה (כהגדרתם בהוראה), עד לגובה הפרשות למס שכן שנכללו בהתחייבויות הבנק, ככל שלהערכת הבנק קיימת ודאות גבוהה למימוש המס הנדחה. עודפי מס נדחה כאמור, שלא נוכו מההון, בעקבות פרסום הבהרות אלו, ישוקללו כ"נכס סיכון" בשיקלול של 250%. יישום הנחיות אלו, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ליום 31.12.2021 בשיעור של 0.10 נקודות האחוז ואת יחס הלימות ההון הכולל בשיעור של כ- 0.09 נקודות האחוז (31.12.2020 - 0.20 נקודות האחוז ו- 0.18 נקודות האחוז - בהתאמה).

א. הלימות הון (המשך)

6. יעדים

- לאור דרישות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת "כללי באזל", ובהוראת ניהול בנקאי תקין 329 (ראה סעיף 2 לעיל), קבע דירקטוריון הבנק מגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בבנק, כדלקמן:
- יחס ההון העצמי של הבנק ב"רובד הראשון", לא יפחת משיעור של 9.5%.
 - יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 13.0%.
- בעקבות פרסום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250, במסגרתה הפחית בנק ישראל את יחסי הלימות ההון המינימליים (ראה סעיף 8 להלן), עדכן דירקטוריון הבנק, במהלך שנת 2021, את המגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים בבנק כדלקמן:
- יחס ההון המינימלי "ברובד הראשון", לא יפחת משיעור של 9.2%.
 - יחס הלימות ההון הכולל, לא יפחת משיעור של 12.5%.

7. הקלה בגין תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו הודיע בנק ישראל על הקלות שיינתנו בחישוב יחס הלימות ההון, לבנקים שיישמו תוכנית התייעלות (שתעמוד באמות המידה שנקבעו על ידו), לרבות היתר לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית ההתייעלות - לתקופה של חמש שנים, בשיטת "הקו הישר".

במהלך השנים 2016 ו-2017 הופעלה בבנק תוכנית התייעלות בעלות כוללת של 59 מיליון ש"ח. ברבעון הרביעי של שנת 2020 השיק הבנק תוכנית התייעלות נוספת בעלות כוללת של כ- 117 מיליון ש"ח. תוכנית התייעלות זו, כמו גם תוכניות ההתייעלות הקודמות, אושרו על ידי בנק ישראל כתוכניות העומדות בקריטריונים המזכים בהקלות הוניות, כאמור. בעקבות יישום התוכניות הגדיל הבנק את ההפרשות בגין התחייבותו לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו, בסך כולל של כ- 83 מיליון ש"ח. הגידול בהפרשות כאמור, סווג כ"הפרש אקטוארי", ונזקף לסעיף "רווח כולל אחר", במסגרת ההון העצמי (לאחר ניכוי חיסכון במס בסך של כ- 28 מיליון ש"ח).

יישום ההקלות שפורטו לעיל, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ליום 31.12.2021 בכ- 0.10 נקודות האחוז (31.12.2020 - 0.14 נקודות האחוז).

8. תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201 בנושא: "מדידה והלימות הון"

בעקבות ההתפתחויות השליליות שנגרמו בשל הצעדים שנקטו על ידי הממשלה במסגרת המאמצים לבלימת התפשטות וירוס הקורונה, בתחילת המשבר, פרסם בנק ישראל ביום 31.3.2020 עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250, המהווה הוראת שעה, במסגרתה הותאמו חלק מהוראות הניהול הבנקאי התקין, במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים גמישות עסקית מספקת הנדרשת להמשך פעילותם הסדירה בתקופה זו.

במסגרת הוראת שעה זו, תוקנה גם הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201, בנושא: "מדידה והלימות הון", באופן המפחית את יחסי ההון המזעריים שנקבעו לתאגידים הבנקאיים, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי המינימלי ברובד הראשון - הופחת בנקודת אחוז אחת, ל- 8.0%.
- יחס הלימות ההון המינימלי הכולל - הופחת בנקודת אחוז אחת, ל- 11.5%.

תוקף הוראת השעה הוארך ע"י בנק ישראל מעת לעת. בנוגע להלימות ההון, פג תוקף הוראת השעה ביום 31.12.2021.

עם פקיעת תוקפן של הקלות אלו, יידרשו התאגידים הבנקאיים לחזור ולעמוד במגבלות המקוריות של יחסי הלימות ההון בתוך שנתיים, לכל היותר, (ובלבד שבתקופה זו יחסי הלימות ההון לא יפלו מהשיעורים שדווחו במועד פקיעת תוקף הוראת השעה, או מהשיעור שהיה בתוקף קודם להקלות שנקבעו בהוראת השעה - כנמוך מביניהם).

א. הלימות הון (המשך)

9. מידע כספי:

31 בדצמבר	
2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,239	3,771
⁽²⁾ 4	⁽²⁾ 25
3,243	3,796
677	663
3,920	4,459

(א) הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי
 פערים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון והתאמות פיקוחיות
 הון ברובד הראשון, לאחר ניכויים
 הון ברובד השני, לאחר ניכויים
 סה"כ הון כולל

(ב) יתרות משוקללות של נכסי סיכון

25,859	29,081	סיכון אשראי
71	12	סיכונים שוק
2,633	2,727	סיכון תפעולי
28,563	31,820	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

31 בדצמבר	
2020	2021
אחוזים	אחוזים

(ג) יחס הון לרכיבי סיכון

11.35 ⁽²⁾	11.93 ⁽²⁾	יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
13.72 ⁽²⁾	14.01 ⁽²⁾	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.19 ⁽¹⁾	8.18 ⁽¹⁾	יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
11.50 ⁽¹⁾	11.50 ⁽¹⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (ראה סעיף 2 לעיל), הועלתה דרישת ההון המינימלית המתייחסת ליחס הון העצמי רובד 1 ליום 31.12.2021 בשיעור של 0.18% (31.12.2020 – 0.19%).
 כמו כן, עפ"י הנחיות שנקבעו בהוראת השעה (ראה סעיף 8 לעיל), הופחתו יחסי ההון המזעריים (לא כולל התוספת הנגזרת מהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 329), ב-1 נקודת האחוז, לשיעור של 8.0% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו-11.5% (עבור יחס הלימות ההון הכולל).
2. הנתון כולל התאמות בגין תוכנית התייעלות - בהתאם להנחיות שפרסם בנק ישראל ביום 12.1.2016 (ראה סעיף 7 לעיל).

א. הלימות הון (המשך)

9. מידע כספי (המשך):

31 בדצמבר	
2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,771	3,239
-	-
3,771	3,239
(2)	(33)
(2)	(2)
(2)	(2)
-	-
(6)	(37)
31	41
25	4
3,796	3,243

(ד) רכיבי הון לצורך חישוב יחס ההון

(1) הון ברובד הראשון

- ההון העצמי
- הבדלים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון
- סה"כ הון ברובד הראשון לפני התאמות פיקוחיות
- התאמות פיקוחיות:
- מיסים נדחים לקבל
- השקעה בהון תאגידים פיננסיים שלא אוחדו
- נכסים לא מוחשיים
- התאמות פיקוחיות אחרות
- סך הכל התאמות פיקוחיות לפני תוכנית התייעלות
- התאמות בגין תוכנית התייעלות
- סך הכל התאמות פיקוחיות
- סך הכל הון ברובד הראשון

(2) הון ברובד השני

- מכשירים פיקוחיים:
- כפופים להוראות המעבר
- אחרים
- הפרשות וקרנות הון
- הון ברובד השני לפני ניכויים
- ניכויים מההון ברובד השני
- סך הכל הון ברובד השני
- סך הכל הון כולל כשיר

31 בדצמבר	
2021	2020
%	%
11.83	11.21
0.10	0.14
11.93	11.35

(ה) השפעת תכניות התייעלות על יחס הלימות ההון ברובד הראשון

- יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
- השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
- יחס ההון העצמי ברובד הראשון

ב. יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא יחס כיסוי הנזילות נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ-100%. בהוראה נקבעו כללים הן באשר ל: "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", והן באשר לתזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום, כדלקמן:

- **מלאי נכסים נזילים איכותיים** - הכולל נכסים נזילים איכותיים מאוד ("רמה 1"), לרבות: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל וניירות ערך של ממשלת ישראל, ונכסים נזילים איכותיים אחרים ("רמה 2") - בעיקר: ניירות ערך בדירוג איכות גבוה.

- **תזרים מזומנים יוצא בתקופה של 30 יום** - המוגדר כתזרים המזומנים היוצא הצפוי, בתרחיש קיצון מוגדר בתקופה עתידית של 30 יום, לרבות תזרימים יוצאים צפויים בגין פיקדונות קמעונאיים, פקדונות מתאגידים לא פיננסיים, ותאגידים פיננסיים (והנחת "שיעורי מיחזור" שונים בגין כל אחד מסוגי הפקדונות).

להלן נתונים באשר ליחס כיסוי הנזילות בבנק:

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		שיעורי הנזילות (באחוזים):
2020	2021	
155.8	128.6	יחס כיסוי הנזילות
100.0	100.0	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ג. יחס מימון יציב נטו

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 222, בנושא יחס מימון יציב נטו נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס מימון יציב נטו". ההוראה מגדירה את היחס כמנה של סך המימון היציב הזמין לסך המימון היציב הנדרש. הבנק, בהתאם להוראות, נדרש לשמור על יחס זה כך שלא יפחת מ-100%.

- **מימון יציב זמין** - מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת.
- **המימון היציב הנדרש ("מימון יציב נדרש")** - הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפרעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של חשיפותיו החוץ מאזניות. הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא זה בתוקף מיום 31.12.2021.

להלן נתונים באשר ליחס המימון היציב נטו בבנק:

31 בדצמבר		יחס מימון יציב נטו
2021		
%		
127.0		יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
100.0		

ד. יחס המינוף

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 בנושא: "יחס המינוף", הוגדר יחס זה, כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- "מדידת ההון" - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנבעות מיישום הוראות המעבר.
- "מדידת החשיפה" - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", "חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך", ו"חשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים".

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5%. בעקבות "משבר וירוס הקורונה", פרסם בנק ישראל ביום 15.11.2020 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 (במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 המהווה הוראת שעה), שבו הופחתה מגבלת יחס המינוף ב- 0.5 נקודות אחוז, ל- 4.5%. ההקלה הינה בתוקף עד ליום 31.12.2021.

לאחר תום תוקף הוראת השעה בנושא, יחזור יחס המינוף המזערי הנדרש, באופן מעשי, לשיעורו טרם החלת הוראת השעה כאמור.

להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

מרכיבי התחשיב	31.12.2021	31.12.2020
ההון עצמי, ברובד הראשון	3,796	3,243
סך החשיפות	63,146	53,787
שיעורי המינוף	אחוזים	אחוזים
יחס המינוף	6.0	6.0
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	4.5	4.5

ביאור 25 - חכירות

א. כללי:

חוזי החכירה של הבנק כוללים בעיקר חכירות תפעוליות, במסגרתם חוכר הבנק נדל"ן (סניפים ומשרדים) וציוד (בעיקר: כלי רכב). יתרת תקופת החכירה הממוצעת המשוקללת הגלומה בחוזי החכירה, מסתכמת ליום 31.12.2021 בכ- 6 שנים. חוזי החכירה צפויים לפקוע בעיקר במהלך 5 השנים הקרובות, ועד לשנת 2037, לכל המאוחר. שיעור הריבית הממוצע המשוקלל ששימש לחישוב הערך הנוכחי של התשלומים הנגזרים מחוזי החכירה, מסתכם ליום 31.12.2021 ב- 0.37% (31.12.2020 - 0.30%). תקופות החכירה ששימשו בחישוב הערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים, נגזרו מהתקופות החוזיות הנקובות בחוזי החכירה, בתוספת תקופות הנובעות מאופציות הארכה, הכלולות ב- 9 חוזי חכירה, שלהערכת הבנק קיימת סבירות גבוהה למימושן.

תשלומי החכירה בגין כ- 70% מחוזי החכירה צמודים למדד המחירים לצרכן.

ב. הוצאות בגין חכירה תפעולית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
32	30	הוצאות בגין חכירה תפעולית - משתנות*
2	2	- אחרות
34	32	סך הכל

* הנתון מתייחס לתשלומי חכירה הכפופים לשינויים אפשריים במשתני השוק (הפרשי הצמדה והפרשי שער).

ג. מידע נוסף בגין חכירות תפעוליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
36	32	- מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו בהתחייבויות בגין חכירה
192	202	- נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות

ד. התפלגות תזרימי מזומנים שישולמו בעתיד - לפי תקופות לפרעון

31 בדצמבר 2021 מיליוני ש"ח	תקופת הפרעון (שנים)
37	2022
26	2023
24	2024
20	2025
16	2026
79	2027 ואילך
202	

ה. יתרת נכסי זכות שימוש והתחייבויות בגין חכירה תפעולית

31 בדצמבר 2020 מיליוני ש"ח	31 בדצמבר 2021 מיליוני ש"ח	
163	169	- נכס זכות שימוש
161	169	- התחייבויות חכירה

ביאור 26 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾

31 בדצמבר	
2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
27	27

1. יתרת האשראי מפקדונות לפי מידת הגביה⁽²⁾

במטבע ישראלי צמוד למדד

1. אשראים ופקדונות שהחזרתם למשקיע מותנית בגביית האשראים (או הפקדונות), עם עמלת גביה במקום מרווח.
2. הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שהתקבלו בגינם בסך 11 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2020 - 8 מיליון ש"ח) לא נכללו בלוח זה.

2. תזרימים בגין עמלת גביה מפעילות זו – מייצג תזרימים הנמוכים מ-0.5 מיליון ש"ח

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. קיימות התחייבויות והתקשרויות אחרות לתאריך המאזן כדלקמן:

31 בדצמבר	
2021	2020
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
92	107

התקשרות להשקעה בבניינים וציוד

הערות:
למידע בנוגע להתחייבויות חכירה וחוזי שכירות לזמן ארוך, ראו ביאור 25.

2. בנוסף לאמור לעיל, חלק מסניפי הבנק נמצאים במבנים השכורים בשכירות מוגנת דמי השכירות לתשלום בשנה הקרובה, מסתכמים בכ- 1 מיליוני ש"ח (31.12.2020 - זהה).

3. הבנק חבר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב ולפיכך התחייב לפצות, ביחד עם יתר חברי הבורסה, את מסלקת הבורסה אם ייגרם לה נזק כתוצאה מחוסר מלאי, או מחוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במטרה להבטיח את הפעילות הסדירה בבורסה, החליט דירקטוריון מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב על הקמת קרן סיכונים, בה ישתתפו כל חברי מסלקת הבורסה ובכללם הבנק.

חלקו של הבנק בקרן הסיכונים, כאמור לעיל, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של כ- 23 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 32 מיליון ש"ח).

היקף קרן הסיכונים ושיעור השתתפות הבנק מתעדכנים על ידי מסלקת הבורסה מעת לעת. לפרטים נוספים באשר לבטוחה שהופקדה על ידי הבנק לכיסוי התחייבויותיו אלה - ראה ביאור 28 להלן.

4. הבנק חבר במסלקת מעו"ף בע"מ, ואחראי יחד עם יתר חברי מסלקת מעו"ף כלפי המסלקה לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה.

בנוסף התחייב הבנק כלפי מסלקת מעו"ף לשלם כל חיוב כספי העשוי לנבוע מפעילות לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסלקות על ידי המסלקה.

לצורך כך הקימה מסלקת מעו"ף קרן סיכונים. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים לתאריך המאזן מסתכם בסך של כ- 5 מיליון ש"ח (31.12.2020 - זהה), המהווים כ- 0.8% מהיקף קרן הסיכונים באותו מועד.

הבנק נדרש להעמיד לטובת מסלקת מעו"ף בטוחה בסכום שיבטיח הן את חבותו האפשרית בגין חלקו בקרן הסיכונים, כאמור והן בגין חבות הנובעת מאחריותו כלפי המסלקה (ראה ביאור 28).

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

5. במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. בין היתר עולות בתביעות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין (או שלא על פי המוסכם), התנית שירות בשירות, אי ביצוע הוראות, חיוב חשבונות שלא כדין והפעלת שיקול דעת מוטעה.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות כייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החבות שתגרם לבנק כתוצאה מהתובענות האמורות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תובענות שהוגשו נגד הבנק, כאמור לעיל, בנושאים שונים שסבירות התממשותן אפשרית, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של כ- 22.8 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 3 מיליון ש"ח).

להלן פירוט של התובענות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק:

א. ביום 23 בדצמבר 2015 הוגשה כנגד החברה האם וכנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי לקוח של החברה האם, שחויב על ידי החברה האם, במספר מקרים בעמלה עבור שירות "משלוח הודעות", בגין התראות שנשלחו אליו בנוגע לחריגות ממסגרת האשראי שנרשמו בחשבונו.

לטענת התובע, חשבונו חויב על ידי החברה האם בעמלה בגין שירות זה, למרות שבפועל לא חרג כלל ממסגרת האשראי שהוקצתה לו בחשבון העובר ושכ.

בנוסף, לטענת התובע, משלוח ההודעה וגביית העמלה בגינה, נובעים מדפוס פעולה אוטומטי שגוי שמתקיים לכאורה בחברה האם. הבנק צורף לכתב התביעה, למרות שהתובע אינו לקוח של הבנק, מכיוון שמערכות התפעול בבנק, מבוססות על מערכת המחשב המרכזית של החברה האם. לפיכך, הניח התובע, שדפוס הפעולה השגוי (לטענתו) הנוהג בחברה האם, מתקיים לכאורה גם בבנק.

סכום הנזק האישי שנגרם לכאורה לתובע, מוערך על ידו ב- 272 ש"ח, והסכום הכולל הנקוב בבקשה לתביעה הייצוגית, המשקף את הנזק הכולל שנגרם, לכאורה, ללקוחות שני הבנקים, בגין דפוס פעולה נטען זה, מוערך על ידי התובע בכ- 61 מיליון ש"ח (כתב התביעה אינו נוקב בחלקו של הבנק בסכום התביעה הכולל). ביום 7 לנובמבר 2021 התקבל פסק דין המוחק את התביעה והבקשה לאשרה כתובענה ייצוגית.

ב. ביום 30 במרס 2017 הוגשה כנגד הבנק וכנגד גורמים אחרים (להלן: "הנתבעים הנוספים", כמפורט להלן), תביעה על ידי לקוח לשעבר של הבנק, שקיבל בעבר אשראי לצורך רכישת מקרקעין. לאחר שהלקוח לא עמד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, מימש הבנק את בטוחות המקרקעין ששועבדה לטובתו בגין האשראי שניתן.

לטענת הלקוח נפלו פגמים רבים הן בהתנהלות הבנק כלפיו והן בפעולות שנערכו על ידי כונס הנכסים שמונה מטעם הבנק והשמאי שהעריך את שווי המקרקעין לבקשת כונס הנכסים ("הנתבעים הנוספים"). לפיכך, הבטוחה מומשה בסכום הנופל משמעותית משווייה ההוגן.

סכום הנזק שנגרם לתובע, לטענתו, בגין התנהלות כל הנתבעים, מוערך על ידו בכ- 40 מיליון ש"ח (כתב התביעה אינו נוקב בחלקו של הבנק בסכום התביעה הכולל).

ג. ביום 7 במאי 2017, הוגשה כנגד הבנק תביעה על ידי בעלי מניות לשעבר (להלן: "התובעים"), של מספר חברות שקיבלו בעבר אשראים מהבנק. לאחר שהחברות חרגו ממסגרות האשראי שניתנו להן ולא עמדו בהתחייבויותיהן כנגד הבנק, ביטל הבנק את מסגרות האשראי שהועמדו להן.

לטענת התובעים, לא הייתה לבנק הצדקה מספקת לביטול מסגרות האשראי, ובכל מקרה המסגרות בוטלו לאחר מתן הודעה מוקדמת קצרה מדי, בניגוד להסכמי ההלוואה ובניגוד להוראות בנק ישראל.

בשל פעולות הבנק, נאלצו התובעים לטענתם, לממש את אחזקותיהם בחברות (לאחר שאלו נקלעו להליכי חדלות פרעון ומונה להם כונס נכסים) ואף למכור את רכושם הפרטי.

סכום הנזק שנגרם לתובעים אלה בשל פעולות הבנק מוערך על ידם בכ- 35 מיליון ש"ח. באסיפת נושי החברה אושרה המחאת זכויות הנושים לתובעים, ולפיכך הגישו התובעים ביום 10 בספטמבר 2019, כתב תביעה מתוקן.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

- ד. ביום 7 באוגוסט 2017 הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחותיו (להלן: "התובע").
- לטענת התובע, הבנק נוהג לגבות עמלה בגין עריכת מסמכי ערבות, גם במועד הארכת תוקף הערבות, בניגוד לנהלי הבנק ולמערכת ההסכמים שבין הבנק ללקוחותיו.
- סכום הנזק האישי שנגרם לתובע, לטענתו, מסתכם בכ- 2,215 ש"ח, והסכום הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית המשקף את הנזק הכולל שנגרם, לכאורה, לכלל לקוחות הבנק בגין דפוס פעולה זה, מוערך על ידי התובע בכ- 24 מיליון ש"ח.
- ביום 11 בינואר 2022 התקבלה החלטה המקבלת את הבקשה לאישור ייצוגית. הבנק מתעתד להגיש בקשת רשות ערעור ובקשה לעיכוב ביצוע.
- ה. ביום 3 במאי 2018 הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי שניים מלקוחות הבנק (להלן: "התובעים"), המנהלים בבנק חשבון משותף, עקב נזקים שנגרמו להם לטענתם בשל הקפאת הפעילות בחשבונם בבנק, לאחר שלא המציאו לבנק אישורים מסוימים שנדרשו על ידו.
- לטענת התובעים דרישת הבנק מבוססת הן על מסמך "תנאי עסק כלליים לפתיחת חשבונות בנק וניהולם", (עליו חתמו) והן על נהלי הבנק שלא צורפו למסמך זה ולא הוצגו בפניהם בעת פתיחת חשבון הבנק.
- הנזק האישי שנגרם לתובעים בגין ההצגה החלקית לכאורה של טופסי פתיחת החשבון, כאמור, כולל הן נזקים כספיים והן נזקים לא ממוניים בגין "פגיעה באוטונומיה", ומוערך על ידם ב- 2,104 ש"ח. סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המשקף לדעת התובעים את סך הנזק שנגרם ללקוחות הבנק בגין ה"פגיעה באוטונומיה", בגין דפוס פעולה נטען זה, מוערך על ידם בכ- 139 מיליון ש"ח.
- ו. ביום 16 בספטמבר 2020, הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחות הבנק שנטל מהבנק הלוואה במסגרת "הקן לעסקים קטנים" (המובטחת בחלקה בערבות מדינה) וחויב על ידי הבנק בתשלום עמלות שונות שלא נלקחו על ידי הבנק בחשבון, לטענתו, בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית שהוצג בפניו במועד קבלת ההלוואה. בנוסף, התובע נדרש על ידי הבנק, לטענתו, להפקיד בבנק פקדון שיהווה בטוחה לפרעון ההלוואה - כתנאי להעמדת ההלוואה. לדעת התובע היה על הבנק לחשב את שיעור הריבית האפקטיבית ביחס לסכום ההלוואה בניכוי הפיקדון - ולא כשיעור מסכום ההלוואה בלבד, כפי שהוצג בפניו, לטענתו.
- סכום הנזק שנגרם לתובע, בגין דפוס פעולה נטען זה, מוערך על ידו בכ- 4,000 ש"ח. הסכום הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המייצג לדעת התובע את הנזק שנגרם לכלל לקוחות הבנק שנטלו הלוואות המובטחות בפקדון, מסתכם להערכתו בכ- 817 מיליון ש"ח.
- ז. ביום 8 בדצמבר 2021, התקיים דיון ראשון, בעקבותיו, הגיש התובע הודעה לפיה הוא מקבל את הצעת בית המשפט לצמצם את בקשת האישור ומוותר על העילות הנוגעות להתיית שירות בשירות ולפיקדון הכספי.
- ז. ביום 16 בנובמבר 2020, הוגשה כנגד הבנק ושישה בנקים נוספים (להלן: "הבנקים הנתבעים") תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחות הבנק וארבעה תובעים נוספים (המהווים לקוחות של יתר הבנקים הנתבעים) - (להלן: "התובעים"), בגין נזקים שנגרמו להם, לכאורה, הנתבעים לטענתם מדיווחים שגויים, לכאורה, של הבנקים הנתבעים, למאגר נתוני האשראי המתנהל בבנק ישראל ומהווים לפיכך, סטיה מהוראות "חוק נתוני אשראי", התשע"ז – 2017.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

לטענת התובעים הדיווחים השגויים כללו, בין היתר: דיווחים על קיום הליך משפטי גם לאחר שניתן פסק דין (או מבלי שהתקיים כלל הליך משפטי), ודיווחים על קיום חוב, לאחר שהחייב קיבל הפטר מחובו כלפי הבנק בבית המשפט.

הליקויים שנפלו לכאורה, לטענת התובעים, בדיווחי הבנק ל"מאגר נתוני האשראי", כאמור (המהווים לדעת התובעים דפוס פעולה קבוע שננקט על ידי הבנקים הנתבעים), גרמו לתובעים לנזקים ממוניים (מכיוון שנמנע מהם לנהל חיים כלכליים תקינים) ולפגיעה באוטונומיה.

סכום הנזק הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית כנגד הבנקים הנתבעים, המייצג לדעת התובעים את סך הנזקים שנגרמו לכלל לקוחות הבנקים הנתבעים בגין הדיווחים השגויים, לכאורה, של הבנקים הנתבעים ל"מאגר נתוני אשראי" מוערך על ידי התובעים בסכום הגבוה מ- 2.5 מיליון ש"ח. הצדדים פנו להליך גישור.

6. מערכת המיחשוב המרכזית של הבנק מבוססת על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם מעוגנים בהסכמים על בסיס כלכלי.

הסכמים אלו כוללים:

- הסכם למתן שירותי מחשב לתקופה בלתי קצובה, המפרט את היקף, איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק, לרבות הבטחה לרציפות שירותים אלו הן בתקופת ההתקשרות והן בתקופת המעבר – אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת.
 - הסכם "תמחור" הקובע את עלות שירותי המחשב, המתחדש מעת לעת.
- ביום 31.12.2019 נחתם בין הצדדים הסכם, הכולל עידכונים באשר למנגנון ההתחשבות בגין עלות שירותי המחשב.

במסגרת העקרונות שגובשו בהסכם, נקבע, בין היתר, כדלקמן:

- עלות שירותי המחשב שמשלם הבנק לחברה האם הועלתה בהדרגה, ונפרסה לתקופה של ארבע שנים מכ- 64 מיליון ש"ח בשנת 2017, לכ- 81 מיליון ש"ח בשנת 2021. לפיכך, עלות שירותי המחשב ששילם הבנק לחברה האם בשנת 2021 הסתכמה בכ- 84 מיליון ש"ח (2020 – 77 מיליון ש"ח).
- העלות בגין שירותי המחשב שמשלם הבנק, כאמור, תוצמד למדד המחירים לצרכן.
- מנגנון התמחור שגובש במתווה יעמוד בתוקפו, לכל תקופת ההתקשרות לקבלת שירותי מחשב מהחברה האם, אלא אם יחליטו הצדדים שנוצרו נסיבות המחייבות לעדכן את הסכם התמחור.

7. מתן פטור והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה:

א. כללי

ביום 29 בנובמבר 2009 אישרה האסיפה הכללית של הבנק הצעת החלטה, במסגרתה התחייב הבנק להעניק פטור מראש ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק בתנאים מסוימים.

לאור פרק הזמן שחלף ממועד אישור ההחלטה הקודמת, והתפתחויות שחלו בנושא זה, אישר הדירקטוריון ביום 31.1.2016 תיקון למסמך ההתחייבות הקודם, המפרט את התחייבות הבנק ואת תנאיה, כדלקמן:

- במסגרת המסמך התחייב הבנק לפטור מראש דירקטורים ונושאי משרה בבנק מאחריות בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת זהירות מצד הדירקטור או נושא המשרה.
- בנוסף, התחייב הבנק לשפות דירקטורים ונושאי משרה וכן דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברות בת מסוימות, בשל התחייבות כספית אפשרית שתוטל עליהם, ובגין הוצאות התדיינות סבירות בגין סוגי אירועים מסוימים המפורטים במסמך.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

הפטור מאחריות וההתחייבות למתן השיפוי, כאמור - כפופים לעקרונות ולהתניות הבאים:

- (א) הפטור מאחריות וההתחייבות למתן השיפוי, יחולו רק על הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק ובאותן חברות בת, בגין מעשים (או מחדלים) שבוצעו על ידם במסגרת מילוי תפקידם.
- (ב) הפטור מאחריות וההתחייבות למתן שיפוי, לא יחולו בשל אירועים הכרוכים בפעולות או מחדלים, כדלקמן:
 - הפרת חובת אמונים.
 - הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה ובפזיזות (למעט אם נעשתה ברשלנות בלבד).
 - פעולה שנעשתה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין.
 - קנס או כופר שהוטל על נושא המשרה.
- (ג) במסגרת התיקון להחלטה הקודמת, הועלה הסכום המירבי של השיפויים שיינתנו לכל נושאי המשרה והדירקטורים בבנק - משיעור של 10% מהונו העצמי של הבנק, ל- 25% - ובתנאי שמימוש השיפוי לא יגרום לחריגה ממגבלות השיפוי שנקבעו בהחלטת השיפוי של החברה האם.

ב. הרחבת הפטור וההתחייבות לשיפוי

ביום 6.2.2020 החליטה ועדת התגמול של דירקטוריון הבנק, להרחיב את תכולת הפטור וההתחייבות לשיפוי כאמור, ולהעניק אותם גם לשני נושאי משרה לשעבר במוניציפל בנק בע"מ, בגין אחריותם לעריכת הדוחות הכספיים של מוניציפל בנק בע"מ ליום 30.11.2019 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך.

8. תכנית להעתקת משרדי הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזית:

במהלך שנת 2016 חתם הבנק על הסכם במסגרתו רכש הבנק (יחד עם החברה האם וחברה נוספת בקבוצה) קרקע בראשון לציון, המיועדת להקמת יחידות ההנהלה והמטה של הבנק בתמורה ל- 10.5 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ.

במהלך שנת 2018 החלו עבודות הבניה באתר שנרכש. להערכת הבנק, היקף ההשקעה בפרויקט צפוי להסתכם בכ- 260 מיליון ש"ח (בכפוף לקביעה סופית של חלק הבנק בפרויקט). עד ליום 31.12.2021 הסתכמו השקעות הבנק בבינוי המיזם בכ- 98 מיליון ש"ח.

א. כללי

במסגרת השירותים הבנקאיים הניתנים ללקוחות, הבנק מנפיק ללקוחותיו מגוון רחב של ערבויות ושיפויים (כגון: ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע, ערבויות למשתכנים וכו'), התומכת בפעילות הלקוחות ומאפשרת להם לבצע ולהשלים עסקאות שונות, המבוססות על שימוש בערבויות בנקאיות, כחלק ממהלך העסקים הרגיל של אותם לקוחות.

ב. תשלומים עתידיים פוטנציאליים

סכומי התשלום העתידיים הפוטנציאליים בגין הערבויות שהונפקו על ידי הבנק, מבוסס על סכומי הערבות הנקובים, לפני קיזוז החזרים אפשריים או בטוחות כלשהן. להלן מידע באשר לסכומי החשיפה המכסימליים בגין ערבויות שהונפקו על ידי הבנק, בחתך תקופות פקיעת הערבויות (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2021					
תשלומים עתידיים פוטנציאליים מכסימליים - בחתך תקופת הפקיעה					
סוג הערבות	עד שנה	משנה ועד שלוש שנים	משלוש ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	יתרה
					סך הכל (*) בספרים
אשראי תעודות (standby)	9	-	2	-	11
ערבויות להבטחת אשראי	234	36	5	-	275
ערבויות לרוכשי דירות	618	253	16	-	887
ערבויות והתחייבויות אחרות	1,132	297	15	24	1,468
סך הכל ערבויות	1,993	586	38	24	2,641

ליום 31 בדצמבר 2020					
תשלומים עתידיים פוטנציאליים מכסימליים - בחתך תקופת הפקיעה					
סוג הערבות	עד שנה	שלוש שנים	חמש שנים	מעל חמש שנים	יתרה
					סך הכל (*) בספרים
אשראי תעודות (standby)	11	-	2	-	13
ערבויות להבטחת אשראי	220	36	6	-	262
ערבויות לרוכשי דירות	473	197	29	15	714
ערבויות והתחייבויות אחרות	704	606	102	11	1,423
סך הכל ערבויות	1,408	839	139	26	2,412

* כ- 98% מיתרת הערבויות ליום 31.12.2021 הונפקו ללקוחות המדורגים ב"דירוג השקעה" (31.12.2020 - 97%).

ביאור 28 - שיעבודים

א. בהתאם להסכם שנחתם בין הבנק לבין מסלקת המעו"ף, הפקיד הבנק בטוחה לטובת מסלקת מעו"ף, בגין אחריותו כלפי המסלקה עבור עסקאות שביצע הבנק ושיביצעו לקוחותיו ועבור חלקו בקרן הסיכונים (ראה ביאור 26 ב'4).

בהתאם להסכם התחייבה המסלקה להשיב את סכום הבטוחה על פירותיה לבנק. עם זאת, למסלקת מעו"ף זכות לממש את הבטוחה, כולה או חלקה - על פי שיקול דעתה, כנגד הפחתת חוב הבנק כלפיה - בסכום זהה (ראה סעיף ה' להלן).

ב. בהתאם להסכם שנחתם בין הבנק לבין מסלקת הבורסה הפקיד הבנק בטוחה לטובת מסלקת הבורסה, בגין אחריותו לפצות את מסלקת הבורסה בשל נזק כספי הנובע מחוסר מלאי (או מחוסר כיסוי כספי של אחד מחבריה) ובגין חלקו של הבנק בקרן הסיכונים שהוקמה על ידי מסלקת הבורסה (ראה ביאור 26 ב'3).

להבטחת ההסכם רשם הבנק ביום 13.4.2005 שיעבוד קבוע, בדרגה ראשונה, לטובת מסלקת הבורסה בגין בטוחה זו והזכויות בגינה (ראה סעיף ה' להלן).

ג. במטרה לייעל את פעילות סליקת הכספים במשק ולצמצם את חשיפת בנק ישראל בתחום זה, הושקה על ידי בנק ישראל מערכת לסליקת תשלומים גדולים ב"זמן אמת" (מערכת RTGS) המאפשרת העברת כספים מהירה וסופית בין הבנקים המקושרים למערכת - ובתנאי שיתרת הנזילות בבנקים לא תפחת מההיקף הנדרש לביצוע העברות הכספים. לאור הסדרי הסליקה החדשים - הבנק עשוי להזדקק, מעת לעת, לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל.

במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין אשראי זה - שיעבד הבנק ביום 15 בנובמבר 2010 לטובת בנק ישראל, בשיעבוד קבוע בדרגה ראשונה, את כל הנכסים וההתחייבויות שהופקדו על ידו ב"חשבון הבטוחות" המתנהל במסלקת הבורסה לניירות ערך (בנוסף לשיעבוד הצף, בדרגה ראשונה, שנרשם על נכסים אלו ביום 23 ביולי 2007).

להלן נתונים לגבי הרכב הנכסים שהופקדו (במיליוני ש"ח):

2020	2021	בטוחות שהופקדו ⁽¹⁾
1,042	2,925	- יתרה ממוצעת
1,914	3,392	- יתרה לסוף שנה
1,914	3,392	- היתרה הגבוהה במשך השנה

1. הנתונים משקפים את השווי לביטחון של הבטוחה, עבור הגוף שלטובתו שועבדו בטוחות אלו.

ד. בנוסף, הבנק מפקיד מעת לעת פקדונות בבנק ישראל המהווים (ביחד עם ניירות הערך שהופקדו כאמור), בטוחה המאפשרת לבנק להשתתף במכרזי האשראי של בנק ישראל, בעת הצורך. להלן נתונים באשר לפקדונות שהופקדו על ידי הבנק בבנק ישראל (במיליוני ש"ח):

2020	2021	היתרה בסוף השנה	היתרה הגבוהה	היתרה הממוצעת	היתרה בסוף השנה
9,084	12,966	12,966	12,966	9,626	9,084

פקדונות בבנק ישראל

בשנת 2021 לא השתתף הבנק במכרזי אשראי, שעורך בנק ישראל כאמור, למעט גיוס פקדונות כנגד אשראי שניתן לעסקים קטנים - במסגרת הצעדים המוניטרים שיזם בנק ישראל בעקבות "אירוע הקורונה", שיתרתם ליום 31.12.2021 הסתכמה בסך 3,322 מיליון ש"ח.

ה. להלן נתונים באשר לבטוחות שהופקדו לטובת מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה (במיליוני ש"ח):

2020	2021	היתרה בסוף השנה	היתרה הגבוהה	היתרה הממוצעת	היתרה בסוף השנה
2	2	2	2	2	2
19	18	18	18	18	19
21	20	20	20	20	21
8	10	10	10	10	8
31	32	32	32	32	31
39	42	42	42	42	39

• למסלקת המעו"ף

- מזומנים
- ניירות ערך
- סך הכל

• למסלקת הבורסה

- מזומנים
- ניירות ערך
- סך הכל

ו. במסגרת הפעילות במכשירים נגזרים, הבנק מתקשר עם בנקים אחרים (המשמשים כצד נגדי לעסקאות אלו) בהסכמי CSA, במטרה להפחית את סיכוני האשראי הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים.

בהתאם להסכמים אלו, כאשר חשיפת האשראי של אחד הצדדים לעסקת הנגזרים עולה על סף מסוים שנקבע מראש, מתחייב הצד השני לעסקה, להעביר פקדון לצד האחר, בגובה סכום החשיפה העודף. היקף הפקדונות שהופקדו על ידי הבנק בגין הסכמים אלו, מסתכמת ליום 31.12.2021 בסך של כ- 41 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 65 מיליון ש"ח).

ז. להבטחת עמידה בהתחייבויות מול סולק ה- CLS של הבנק, הפקיד הבנק סך של 31 מיליון ש"ח נכון ליום 31.12.2021.

ביאור 29 – מכשירים נגזרים

א. כללי

א. בפעילותו השוטפת, חשוף הבנק לסיכוני שוק ובהם: סיכון בסיס, סיכון ריבית וסיכון נזילות. במסגרת ניהול סיכוני השוק ובמטרה להקטין ככל האפשר את החשיפה לסיכוני שוק, כאמור לעיל, מפעיל הבנק מגוון רחב של מכשירים נגזרים.

המכשירים הנגזרים הנמצאים בשימוש הבנק, כוללים:

חוזי מטבע (כולל אופציות) - חוזים להחלפה בין שני מטבעות במועד עתידי על פי שער חליפין שנקבע מראש. במסגרת המכשירים הפיננסיים מסוג זה נכללות, בין היתר: עסקאות אקדמה (Forward), עסקאות החלפה פיננסיות של מטבע (Swap) ואופציות להבטחת שערי החליפין בין מטבעות בעתיד.

חוזי ריבית - עסקאות להחלפה בין תזרימי מזומנים הנובעים מריבית המחושבת על פי שיעורים קבועים, לבין ריבית המחושבת לפי שיעורים משתנים וכן חוזים להבטחת שיעורי ריבית עתידיים.

אופציות על מחירי מניות - אופציות על מדד מניות המעו"ף ומניות אחרות, בהן פועל הבנק כמתווך בלבד עבור לקוחותיו.

חוזים בגין מתכות - עסקאות להבטחת מחיריהן של מתכות בעתיד. בעסקאות אלו פועל הבנק כמתווך בלבד עבור לקוחותיו, תוך התחייבות של הלקוח לבצע עסקה הפוכה לעסקה העתידית הראשונית, עד למועד מימוש העסקה הראשונית.

ב. הפעילות במכשירים נגזרים כרוכה בחשיפה לסיכונים כדלקמן:

סיכון אשראי - מוגדר כהפסד הצפוי לבנק, אם הצד הנגדי לחוזה, לא יעמוד בתנאי החוזה. מאחר שהסכום הנקוב בעסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי שלה, הוגדר סיכון האשראי בהקשר למכשירים פיננסיים נגזרים, בהתבסס על עלות ההתקשרות בעסקה דומה, לו הוקמה במועד מדידת הסיכון עבור לקוח בעל מאפיינים דומים, לתקופה שנותנה עד לפקיעת המכשיר הנגזר.

הבנק קובע מסגרות ספציפיות ללקוחות הפועלים במכשירים נגזרים. חשיפת האשראי הנגרמת בגין פעילות זו מבוקרת באופן שוטף, כמקובל לגבי מסגרות אשראי אחרות. מדיניות הבנק לגבי הבטחות הנדרשים לגבי פעילות הלקוחות במכשירים נגזרים, אינה שונה ממדיניותו לגבי הבטחות הנדרשים בגין חשיפות אשראי אחרות.

סיכון שוק - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד בגין תנודות בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר בשל שינויים במשתני שוק כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית ושיעור האינפלציה.

סיכון נזילות - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד פוטנציאלי, בשל העדר אפשרות לסגור חשיפה במכשיר נגזר במהירות על ידי סילוקה במזומן, או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. סיכון זה קיים בעיקר בעסקאות שסחירות נמוכה, או שאינן נסחרות בבורסות או בשווקים מוסדיים. להערכת הנהלת הבנק, בהתחשב בחלקו היחסי בשוק זה, הבנק יכול לסגור את הפוזיציות שלו במכשירים נגזרים במהירות יחסית ולכן אין הוא חשוף לסיכון נזילות משמעותי בפעילות זו.

ג. בנוסף לאמור לעיל, מתקשר הבנק, במסגרת פעילותו, בחוזים שבפני עצמם אינם מהווים מכשירים נגזרים, אך הם נחשבים כ"חוזים מארחים" המכילים "מכשירים נגזרים משובצים".

ה"חוזים המארחים" הינם מכשירים פיננסיים המקנים לצד הנגדי לחוזה הטבה (אופציה) בתנאים מסוימים, שמאפייניהם הכלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של ה"חוזים המארחים" (לדוגמא: פקדון המבטיח ללקוח את המסלול הגבוה מבין: הפרשי הצמדה למדד או לשער החליפין). בהתאם להוראות בנק ישראל, יש לראות בהטבות אלו: "מכשירים נגזרים משובצים".

ב. היקף הפעילות במאוחד (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021		
נגזרים שאינם למסחר		
סך הכל	נגזרים למסחר	למסחר
1,107	-	1,107
-	-	-
-	-	-
450	-	450
1,557	-	1,557
793	-	793
55	55	-
56	56	-
2,978	-	2,978
3,882	111	3,771
-	-	-
1,509	1,509	-
1,509	1,509	-
3,018	3,018	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
8,457	3,129	5,328

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים⁽⁵⁾

1. חוזי ריבית

חוזי FORWARD⁽¹⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS⁽²⁾

סך הכל

2. חוזי מטבע חוץ

חוזי FORWARD⁽³⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

3. חוזים בגין מניות

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו⁽⁴⁾

אופציות שנקנו⁽⁴⁾

סך הכל

4. חוזי סחורות ואחרים

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סך הכל

סך הכל סכום נקוב

הערות:

1. מהווה יתרות בגין חוזי החלפת "שקל מדד".
2. כולל: יתרות בגין חוזי SWAPS שבהם הבנק משלם שיעור ריבית קבוע בסך של 442 מיליון ש"ח.
3. כולל: יתרות בגין חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT בסך של 51 מיליון ש"ח.
4. יתרות בגין חוזי אופציה נסחרים בבורסה.
5. ליום 31.12.2021 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים שסווגו כעסקאות גידור.

ב. היקף הפעילות במאוחד (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2020		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
802	-	802
-	-	-
-	-	-
463	-	463
1,265	-	1,265
2,033	-	2,033
42	42	-
45	45	-
2,004	-	2,004
4,124	87	4,037
-	-	-
959	959	-
959	959	-
1,918	1,918	-
371	371	-
-	-	-
-	-	-
371	371	-
7,678	2,376	5,302

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים⁽⁵⁾

1. חוזי ריבית

חוזי FORWARD⁽¹⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS⁽²⁾

סך הכל

2. חוזי מטבע חוץ

חוזי FORWARD⁽³⁾

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

SWAPS

סך הכל

3. חוזים בגין מניות

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו⁽⁴⁾

אופציות שנקנו⁽⁴⁾

סך הכל

4. חוזי סחורות ואחרים

חוזי FORWARD

אופציות שנכתבו

אופציות שנקנו

סך הכל

סך הכל סכום נקוב

הערות:

1. מהווה יתרות בגין חוזי החלפת "שקל מדד".
2. כולל יתרות בגין חוזי SWAPS שבהם הבנק משלם שיעור ריבית קבוע בסך של 454 מיליון ש"ח.
3. כולל יתרות בגין חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT בסך של 112 מיליון ש"ח.
4. יתרות בגין חוזי אופציה נסחרים בבורסה.
5. ליום 31.12.2020 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים שסווגו כעסקאות גידור.

ג. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים⁽³⁾ (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
27	-	27	4	-	4
50	2	48	26	2	24
16	16	-	16	16	-
-	-	-	-	-	-
93	18	75	46	18	28
-	-	-	-	-	-
93	18	75	46	18	28

חוזי ריבית

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו

סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית⁽¹⁾⁽²⁾

31 בדצמבר 2020					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
42	-	42	5	-	5
163	2	161	83	2	81
7	7	-	7	7	-
75	75	-	77	77	-
287	84	203	172	86	86
-	-	-	-	-	-
287	84	203	172	86	86

חוזי ריבית

חוזי מטבע חוץ

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו

סכומים שקוזזו במאזן

יתרה מאזנית⁽¹⁾⁽²⁾

1. ליום 31.12.2021 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים שאינם למטרת מסחר, שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים. (31.12.2020 - 22 מיליון ש"ח).
2. מזה: שווי הוגן נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים שאינם למטרת מסחר שהסתכם ליום 31.12.2021 בסך 1 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 2 מיליון ש"ח).
3. ליום 31.12.2021 לא היו בבנק עסקאות במכשירים נגזרים שסווגו כעסקאות גידור (31.12.2020 - זהה).

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, במאוחד (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
9	8	-	29	46	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(4)	-	(2)	(6)	- הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
-	(2)	-	-	(2)	- הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל במזומן
9	2	-	27	38	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
42	10	-	7	59	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
51	12	-	34	97	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
7	69	-	17	93	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(4)	-	(2)	(6)	- מכשירים פיננסיים
-	(39)	-	-	(39)	- בטחון במזומן ששועבד
7	26	-	15	48	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו
31 בדצמבר 2020					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
5	46	-	121	172	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(46)	-	(97)	(143)	- הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	- הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל במזומן
5	-	-	24	29	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
29	7	-	7	43	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
34	7	-	31	72	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
3	156	-	128	287	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(46)	-	(97)	(143)	- מכשירים פיננסיים
-	(63)	-	-	(63)	- בטחון במזומן ששועבד
3	47	-	31	81	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

1. מזה - שווי ההוגן של מכשירים נגזרים להסכמי קיזוז בסך של 5 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 142 מיליון ש"ח).
2. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

ה. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים במאוחד

31 בדצמבר 2021					
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
103	102	902	-	1,107	חוזי ריבית:
92	93	265	-	450	שקל - מדד
3,025	836	20	1	3,882	אחר
3,018	-	-	-	3,018	חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
6,238	1,031	1,187	1	8,457	סך הכל
5,017	2,057	599	5	7,678	31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי:

הנתונים הכלולים בביאור זה מציגים את התפלגות הנכסים ההתחייבויות ואת תוצאות הפעולות בבנק ב"מגזרי פעילות פיקוחיים" הנגזרים מהגדרות חד - חד ערכיות שנקבעו בהוראות שפרסם בנק ישראל לכלל התאגידים הבנקאיים, עבור מגזרי הפעילות השונים, כדלקמן:

- "משקי בית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליוני ש"ח).
- "בנקאות פרטית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- "עסקים זעירים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נופל מ- 10 מיליון ש"ח.
- "עסקים קטנים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
- "עסקים בינוניים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
- "עסקים גדולים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.

א. כללי (המשך):

- **"מגזר ניהול פיננסי":** הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים, לרבות:

- פעילות מסחר - כגון, השקעה בניירות ערך למסחר, ופעילות במכשירים נגזרים שלא יועדה לגידור ואינה מהווה חלק ממערך ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק.
- פעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות - פעילות במכשירים פיננסיים המהווה חלק מניהול הסיכונים ומניהול ההון הפעיל שלא למטרות מסחר, כגון: השקעה בניירות ערך זמינים למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון, פעילות במכשירים נגזרים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות ופעילות עם בנקים וממשלות.
- פעילות השקעה - השקעה במניות של חברות כלולות והשקעה במניות זמינות למכירה.

מדידת התוצאות העסקיות וסיווגן למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, מבוססת על המתודולוגיה שנקבעה בבנק בנושא זה, כמפורט להלן:

הכנסות ריבית - לכל מגזר פעילות נזקף "מרווח ריבית" המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:

- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת לפי "מחיר מעבר".
- ההפרש שבין עלויות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, כשהכנסות אלו מחושבות על פי "מחיר מעבר".
- "מחיר המעבר" - נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי (ומהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).

על פי מתודולוגיה זו, בה מותאם מחיר מעבר ספציפי לכל מוצר אשראי או פקדון, בכל אחד ממגזרי ההצמדה – מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק אלא בסיכון אשראי בלבד. רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (נב"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו סווגו למגזר: "ניהול פיננסי".

הוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נרשמו ההוצאות.

הכנסות תפעוליות - עמלות והכנסות תפעוליות אחרות נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה ההכנסה.

הוצאות תפעוליות - מכיוון שהתפלגות הפעילות בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", אינה עולה בקנה אחד עם המבנה הארגוני בבנק, מבוססת הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרים אלו על התפלגות העלויות בחתך מגזרי פעילות ב"גישת ההנהלה", והתאמתן לחתך הפעילות ה"פיקוחי" - באמצעות שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות". להלן פרטים באשר למתודולוגיה ששימשה את הבנק להקצאת עלויות תפעוליות בדיווח על מגזרי פעילות בגישת ההנהלה:

- הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי מדויק נזקפו למגזר הפעילות הרלוונטי.
- הוצאות ישירות שאינן ניתנות לזיהוי מדויק והוצאות עקיפות - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.
- למידע נוסף באשר להתפלגות התוצאות העסקיות של הבנק בחתך מגזרי פעילות, התואם את המבנה הארגוני של הבנק ("מגזרי פעילות בגישת ההנהלה") - ראה ביאור 31 להלן.
- למידע נוסף באשר לשינויים באומדן התפלגות ההוצאות בחתך מגזרי פעילות שיושמו בתקופת הדוח – ראה ביאור 1 ב'5).

ב. נתונים כספיים - ריכוז (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021								
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽²⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
480	-	620	193	104	-	131	1,528	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(42)	(9)	(23)	(6)	(23)	(11)	(90)	(204)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
438	(9)	597	187	81	(11)	41	1,324	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
(40)	12	(19)	(35)	(12)	17	77	-	ריבית בין מגזרית
398	3	578	152	69	6	118	1,324	הכנסות ריבית, נטו
120	4	150	38	10	-	147	469	הכנסות שאינן מריבית
518	7	728	190	79	6	265	1,793	סך ההכנסות
(24)	-	(48)	17	(26)	-	-	(81)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
392	7	503	72	25	2	20	1,021	הוצאות תפעוליות
368	7	455	89	(1)	2	20	940	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
150	-	273	101	80	4	245	853	רווח לפני מיסים
52	-	95	35	29	1	83	295	הפרשה למיסים על הרווח
98	-	178	66	51	3	162	558	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	4	4	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
98	-	178	66	51	3	166	562	רווח נקי
12,377	10	13,274	5,996	4,011	9	17,437	53,114	יתרה ממוצעת של נכסים:
-	-	-	-	-	-	9	9	מזה - חברות כלולות
12,412	7	13,012	6,071	4,036	7	-	35,545	- אשראי לציבור ⁽¹⁾
57	-	244	61	-	-	-	362	אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :
99	-	22	-	-	-	-	121	- חובות פגומים
13,530	8	13,638	6,433	4,110	-	-	37,719	- בפיגור מעל 90 יום
13,686	8	13,904	6,494	4,110	-	-	38,202	- אחר
14,374	1,637	11,433	3,422	6,347	5,455	-	42,668	סך הכל אשראי לציבור
305	6	405	97	(3)	-	6,145	6,955	יתרה ממוצעת של התחייבויות:
14,679	1,643	11,838	3,519	6,344	5,455	6,145	49,623	- פקדונות הציבור
14,477	1,845	11,470	3,984	9,524	6,770	-	48,070	- אחר
9,335	8	12,252	5,056	2,782	22	600	30,055	סך הכל התחייבויות
10,135	8	12,743	5,461	2,939	13	521	31,820	יתרת פקדונות לסוף התקופה:
3,112	1,721	2,377	775	3,415	83	-	11,483	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
351	-	547	146	65	-	-	-	נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
47	3	31	6	4	6	-	-	מרכיבי הכנסות הריבית:
398	3	578	152	69	6	-	-	- מרווח מפעילות מתן אשראי
								- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. לרבות עסקים זעירים.

ב. נתונים כספיים – ריכוז (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽²⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
449	-	627	171	84	-	48	1,379	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(48)	(11)	(26)	(5)	(29)	(14)	(27)	(160)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
401	(11)	601	166	55	(14)	21	1,219	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
(17)	15	(10)	(22)	8	21	5	-	ריבית בין מגזרית
384	4	591	144	63	7	26	1,219	הכנסות ריבית, נטו
112	4	144	35	10	-	121	426	הכנסות שאין מריבית
496	8	735	179	73	7	147	1,645	סך ההכנסות
94	-	185	36	5	-	-	320	הוצאות בגין הפסדי אשראי
374	9	496	70	27	2	21	999	הוצאות תפעוליות
468	9	681	106	32	2	21	1,319	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
28	(1)	54	73	41	5	126	326	רווח (הפסד) לפני מיסים
11	-	22	26	14	1	44	118	הפרשה למיסים על הרווח
17	(1)	32	47	27	4	82	208	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	3	3	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
17	(1)	32	47	27	4	85	211	רווח נקי (הפסד)
10,668	17	12,575	5,772	3,872	10	14,635	47,549	יתרה ממוצעת של נכסים:
-	-	-	-	-	-	8	8	מזה - חברות כלולות
10,577	10	12,433	5,796	3,870	7	-	32,693	- אשראי לציבור ⁽¹⁾
54	-	250	54	4	-	-	362	אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :
92	-	24	-	-	-	-	116	- חובות פגומים
11,054	10	12,532	5,822	3,855	20	-	33,293	- בפיגור מעל 90 יום
11,200	10	12,806	5,876	3,859	20	-	33,771	- אחר
12,836	1,690	10,281	2,475	5,777	5,565	-	38,624	סך הכל אשראי לציבור
284	7	374	41	11	1	5,085	5,803	יתרה ממוצעת של התחייבויות:
13,120	1,697	10,655	2,516	5,788	5,566	5,085	44,427	- פקדונות הציבור
13,927	1,825	10,731	3,290	5,946	5,123	-	40,842	- אחר
8,302	8	11,865	4,937	2,610	26	477	28,225	סך הכל התחייבויות
8,640	8	11,877	4,850	2,685	35	468	28,563	יתרת פקדונות לסוף התקופה:
2,721	1,401	2,238	1,740	1,356	340	-	9,796	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
335	-	556	139	58	-	-	-	- יתרה לסוף תקופה
49	4	35	5	5	7	-	-	נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
384	4	591	144	63	7	-	-	מרכיבי הכנסות הריבית:
								- מרווח מפעילות מתן אשראי
								- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. לרבות עסקים זעירים.

ב. נתונים כספיים - ריכוז (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019								
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽²⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל	
445	-	679	124	53	-	78	1,379	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(55)	(14)	(31)	(4)	(18)	(20)	(36)	(178)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
390	(14)	648	120	35	(20)	42	1,201	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
(1)	19	(7)	(7)	3	24	(31)	-	ריבית בין מגזרית
389	5	641	113	38	4	11	1,201	הכנסות ריבית, נטו
119	4	156	30	10	-	48	367	הכנסות שאינן מריבית
508	9	797	143	48	4	59	1,568	סך ההכנסות
55	-	117	22	(6)	-	-	188	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
353	12	463	54	13	1	17	913	הוצאות תפעוליות
408	12	580	76	7	1	17	1,101	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
100	(3)	217	67	41	3	42	467	רווח (הפסד) לפני מיסים
36	(1)	78	23	14	1	14	165	הפרשה למיסים על הרווח
64	(2)	139	44	27	2	28	302	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	3	3	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
64	(2)	139	44	27	2	31	305	רווח נקי (הפסד)
9,891	18	12,319	3,619	1,718	4	9,797	37,366	יתרה ממוצעת של נכסים:
-	-	-	-	-	-	10	10	מזה - חברות כלולות
9,738	10	12,182	3,635	1,723	3	-	27,291	- אשראי לציבור ⁽¹⁾
43	-	280	70	13	-	-	406	אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :
101	-	31	-	-	-	-	132	- חובות פגומים
10,168	9	12,548	5,489	3,667	20	-	31,901	- בפיגור מעל 90 יום
10,312	9	12,859	5,559	3,680	20	-	32,439	- אחר
11,928	1,506	8,469	1,420	3,817	4,399	-	31,539	סך הכל אשראי לציבור
261	9	343	44	17	2	2,286	2,961	יתרה ממוצעת של התחייבויות:
12,189	1,515	8,811	1,464	3,834	4,401	2,286	34,500	- פקדונות הציבור
12,029	1,592	8,825	2,367	5,622	5,797	-	36,232	- אחר
7,636	8	11,541	4,093	1,808	21	367	25,474	סך הכל התחייבויות
7,946	9	11,893	4,985	2,532	30	439	27,834	יתרת פקדונות לסוף התקופה:
3,083	1,440	2,203	1,636	1,872	758	-	10,992	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
333	-	601	106	36	-	-	-	- יתרה לסוף תקופה
56	5	40	7	2	4	-	-	נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
389	5	641	113	38	4	-	-	מרכיבי הכנסות הריבית:
								- מרווח מפעילות מתן אשראי
								- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. לרבות עסקים זעירים.

ג. נתונים כספיים - אנשים פרטיים (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021									
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך הכל	אחר	אשראי	לדיור	סך הכל	אחר	אשראי	לדיור	
480	-	-	-	-	480	244	15	221	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(51)	(9)	(9)	-	-	(42)	(42)	-	-	הוצאות ריבית - לחיצוניים
429	(9)	(9)	-	-	438	202	15	221	הכנסות (הוצאות) ריבית מחיצוניים, נטו
(28)	12	12	-	-	(40)	67	(3)	(104)	ריבית בין מגזרית
401	3	3	-	-	398	269	12	117	הכנסות ריבית, נטו
124	4	4	-	-	120	86	31	3	הכנסות שאין מריבית
525	7	7	-	-	518	355	43	120	סך ההכנסות
(24)	-	-	-	-	(24)	(24)	-	-	הכנסות בגין הפסדי אשראי
399	7	7	-	-	392	301	32	59	הוצאות תפעוליות
375	7	7	-	-	368	277	32	59	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
150	-	-	-	-	150	78	11	61	רווח לפני מיסים
52	-	-	-	-	52	27	4	21	הפרשה למיסים על הרווח
98	-	-	-	-	98	51	7	40	רווח נקי
12,387	10	4	2	4	12,377	3,878	614	7,885	יתרה ממוצעת של נכסים:
12,419	7	1	2	4	12,412	3,935	602	7,875	מזה - אשראי לציבור ⁽¹⁾
57	-	-	-	-	57	57	-	-	אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :
99	-	-	-	-	99	19	-	80	- חובות פגומים
13,538	8	1	3	4	13,530	3,971	634	8,925	- בפיגור מעל 90 יום
13,694	8	1	3	4	13,686	4,047	634	9,005	- אחר
16,011	1,637	1,637	-	-	14,374	14,374	-	-	סך הכל אשראי לציבור
311	6	6	-	-	305	280	25	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות:
16,322	1,643	1,643	-	-	14,679	14,654	25	-	- פקדונות הציבור
16,322	1,845	1,845	-	-	14,477	14,477	-	-	- אחר
9,343	8	3	3	2	9,335	3,935	591	4,809	סך הכל התחייבויות
10,143	8	3	3	2	10,135	4,033	626	5,476	יתרת פקדונות לסוף התקופה:
4,833	1,721	1,721	-	-	3,112	3,112	-	-	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
351	-	-	-	-	351	222	12	117	- יתרה לסוף תקופה
50	3	3	-	-	47	47	-	-	נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
401	3	3	-	-	398	269	12	117	מרכיבי הכנסות הריבית:
									- מרווח מפעילות מתן אשראי
									- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
									סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ג. נתונים כספיים - אנשים פרטיים (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020								
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור
449	-	-	-	-	449	255	16	178
(59)	(11)	(11)	-	-	(48)	(48)	-	-
390	(11)	(11)	-	-	401	207	16	178
(2)	15	15	-	-	(17)	72	(3)	(86)
388	4	4	-	-	384	279	13	92
116	4	4	-	-	112	84	26	2
504	8	8	-	-	496	363	39	94
94	-	-	-	-	94	82	-	12
383	9	9	-	-	374	286	29	59
477	9	9	-	-	468	368	29	71
27	(1)	(1)	-	-	28	(5)	10	23
11	-	-	-	-	11	1	3	7
16	(1)	(1)	-	-	17	(6)	7	16
10,685	17	9	2	6	10,668	4,028	487	6,153
10,587	10	2	2	6	10,577	3,963	475	6,139
יתרה ממוצעת של נכסים:								
מזה - אשראי לציבור ⁽¹⁾								
אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :								
54	-	-	-	-	54	52	-	2
92	-	-	-	-	92	14	-	78
11,064	10	2	2	6	11,054	3,712	579	6,763
11,210	10	2	2	6	11,200	3,778	579	6,843
יתרה ממוצעת של התחייבויות:								
14,526	1,690	1,690	-	-	12,836	12,836	-	-
291	7	7	-	-	284	262	22	-
14,817	1,697	1,697	-	-	13,120	13,098	22	-
סך הכל התחייבויות								
15,752	1,825	1,825	-	-	13,927	13,927	-	-
יתרת פקדונות לסוף התקופה:								
8,310	8	3	3	2	8,302	3,946	556	3,800
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת								
8,648	8	3	3	2	8,640	3,823	576	4,241
- יתרה לסוף תקופה								
4,122	1,401	1,401	-	-	2,721	2,721	-	-
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת								
מרכיבי הכנסות הריבית:								
335	-	-	-	-	335	230	13	92
- מרווח מפעילות מתן אשראי								
53	4	4	-	-	49	49	-	-
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות								
388	4	4	-	-	384	279	13	92
סך הכל הכנסות ריבית								

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ג. נתונים כספיים- אנשים פרטיים (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019									
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
445	-	-	-	-	445	279	13	153	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(69)	(14)	(14)	-	-	(55)	(55)	-	-	הוצאות ריבית - לחיצוניים
376	(14)	(14)	-	-	390	224	13	153	הכנסות (הוצאות) ריבית מחיצוניים, נטו
18	19	19	-	-	(1)	80	(3)	(78)	ריבית בין מגזרית
394	5	5	-	-	389	304	10	75	הכנסות ריבית, נטו
123	4	4	-	-	119	88	30	1	הכנסות שאינן מריבית
517	9	9	-	-	508	392	40	76	סך ההכנסות
55	-	-	-	-	55	50	-	5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
365	12	12	-	-	353	291	28	34	הוצאות תפעוליות
420	12	12	-	-	408	341	28	39	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
97	(3)	(3)	-	-	100	51	12	37	רווח (הפסד) לפני מיסים
35	(1)	(1)	-	-	36	20	4	12	הפרשה למיסים על הרווח
62	(2)	(2)	-	-	64	31	8	25	רווח נקי (הפסד)
9,909	18	13	2	3	9,891	4,278	483	5,130	יתרה ממוצעת של נכסים:
9,748	10	5	2	3	9,738	4,140	470	5,128	מזה - אשראי לציבור ⁽¹⁾
									אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :
43	-	-	-	-	43	43	-	-	- חובות פגומים
101	-	-	-	-	101	23	-	78	- בפיגור מעל 90 יום
10,177	9	3	2	4	10,168	4,133	594	5,441	- אחר
10,321	9	3	2	4	10,312	4,199	594	5,519	סך הכל אשראי לציבור
									יתרה ממוצעת של התחייבויות:
13,434	1,506	1,506	-	-	11,928	11,928	-	-	- פקדונות הציבור
270	9	9	-	-	261	241	20	-	- אחר
13,704	1,515	1,515	-	-	12,189	12,169	20	-	סך הכל התחייבויות
13,621	1,592	1,592	-	-	12,029	12,029	-	-	יתרת פקדונות לסוף התקופה:
7,644	8	4	3	1	7,636	3,928	524	3,184	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
7,955	9	4	3	2	7,946	4,008	561	3,377	- יתרה לסוף תקופה
4,523	1,440	1,440	-	-	3,083	3,083	-	-	נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
									מרכיבי הכנסות הריבית:
333	-	-	-	-	333	248	10	75	- מרווח מפעילות מתן אשראי
61	5	5	-	-	56	56	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
394	5	5	-	-	389	304	10	75	סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ד. נתונים כספיים - פעילות עסקית (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021									
סך הכל פעילות עסקית	עסקים גדולים			עסקים בינוניים			עסקים קטנים וזעירים		
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
917	104	90	14	193	163	30	620	444	176
(52)	(23)	(23)	-	(6)	(4)	(2)	(23)	(17)	(6)
865	81	67	14	187	159	28	597	427	170
(66)	(12)	(9)	(3)	(35)	(34)	(1)	(19)	(9)	(10)
799	69	58	11	152	125	27	578	418	160
198	10	8	2	38	22	16	150	129	21
997	79	66	13	190	147	43	728	547	181
(57)	(26)	(25)	(1)	17	12	5	(48)	(46)	(2)
600	25	24	1	72	62	10	503	396	107
543	(1)	(1)	-	89	74	15	455	350	105
454	80	67	13	101	73	28	273	197	76
159	29	24	5	35	26	9	95	69	26
295	51	43	8	66	47	19	178	128	50
23,281	4,011	3,550	461	5,996	5,240	756	13,274	9,050	4,224
23,119	4,036	3,573	463	6,071	5,305	766	13,012	8,832	4,180
305	-	-	-	61	45	16	244	169	75
22	-	-	-	-	-	-	22	16	6
24,181	4,110	3,746	364	6,433	5,488	945	13,638	9,252	4,386
24,508	4,110	3,746	364	6,494	5,533	961	13,904	9,437	4,467
21,202	6,347	6,131	216	3,422	2,919	503	11,433	9,085	2,348
499	(3)	(3)	-	97	89	8	405	322	83
21,701	6,344	6,128	216	3,519	3,008	511	11,838	9,407	2,431
24,978	9,524	9,025	499	3,984	3,421	563	11,470	9,108	2,362
20,090	2,782	2,356	426	5,056	4,080	976	12,252	8,329	3,923
21,143	2,939	2,557	382	5,461	4,352	1,109	12,743	8,567	4,176
6,567	3,415	1,636	1,779	775	530	245	2,377	1,970	407
758	65	54	11	146	120	26	547	394	153
41	4	4	-	6	5	1	31	24	7
799	69	58	11	152	125	27	578	418	160

הכנסות מריבית - מחיצוניים
הוצאות ריבית - לחיצוניים
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
ריבית בין מגזרית
הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאין מריבית
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח
רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:
מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾
אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:
- חובות פגומים
- בפיגור מעל 90 יום
- אחר
סך הכל אשראי לציבור
יתרה ממוצעת של התחייבויות:
- פקדונות הציבור
- אחר
סך הכל התחייבויות
יתרת פקדונות לסוף התקופה:
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
- יתרה לסוף תקופה
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
מרכיבי הכנסות הריבית:
- מרווח מפעילות מתן אשראי
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ד. נתונים כספיים - פעילות עסקית (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך הכל פעילות עסקית	עסקים גדולים			עסקים בינוניים			עסקים קטנים וזעירים		
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
882	84	72	12	171	147	24	627	457	170
(60)	(29)	(29)	-	(5)	(4)	(1)	(26)	(20)	(6)
822	55	43	12	166	143	23	601	437	164
(24)	8	10	(2)	(22)	(20)	(2)	(10)	-	(10)
798	63	53	10	144	123	21	591	437	154
189	10	8	2	35	22	13	144	123	21
987	73	61	12	179	145	34	735	560	175
226	5	3	2	36	29	7	185	168	17
593	27	27	-	70	57	13	496	388	108
819	32	30	2	106	86	20	681	556	125
168	41	31	10	73	59	14	54	4	50
62	14	11	3	26	21	5	22	5	17
106	27	20	7	47	38	9	32	(1)	33
22,219	3,872	3,474	398	5,772	5,095	677	12,575	8,757	3,818
22,099	3,870	3,468	402	5,796	5,115	681	12,433	8,655	3,778
308	4	4	-	54	29	25	250	186	64
24	-	-	-	-	-	-	24	19	5
22,209	3,855	3,432	423	5,822	5,048	774	12,532	8,704	3,828
22,541	3,859	3,436	423	5,876	5,077	799	12,806	8,909	3,897
18,533	5,777	5,614	163	2,475	2,036	439	10,281	8,130	2,151
426	11	11	-	41	32	9	374	292	82
18,959	5,788	5,625	163	2,516	2,068	448	10,655	8,422	2,233
19,967	5,946	5,795	151	3,290	2,828	462	10,731	8,554	2,177
19,412	2,610	2,243	367	4,937	4,120	817	11,865	8,163	3,702
19,412	2,685	2,262	423	4,850	3,904	946	11,877	8,133	3,744
5,334	1,356	1,340	16	1,740	364	1,376	2,238	1,850	388
753	58	48	10	139	119	20	556	409	147
45	5	5	-	5	4	1	35	28	7
798	63	53	10	144	123	21	591	437	154

הכנסות מריבית - מחיצוניים

הוצאות ריבית - לחיצוניים

הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו

ריבית בין מגזרית

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות שאינן מריבית

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות

סך ההוצאות התפעוליות

והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:

מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾

אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:

- חובות פגומים

- בפיגור מעל 90 יום

- אחר

סך הכל אשראי לציבור

יתרה ממוצעת של התחייבויות:

- פקדונות הציבור

- אחר

סך הכל התחייבויות

יתרת פקדונות לסוף התקופה:

נכסי סיכון - יתרה ממוצעת

- יתרה לסוף תקופה

נכסים בניהול - יתרה ממוצעת

מרכיבי הכנסות הריבית:

- מרווח מפעילות מתן אשראי

- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ד. נתונים כספיים - פעילות עסקית (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019									
סך הכל פעילות עסקית	עסקים גדולים			עסקים בינוניים			עסקים קטנים וזעירים		
	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
856	53	44	9	124	97	27	679	497	182
(53)	(18)	(18)	-	(4)	(2)	(2)	(31)	(25)	(6)
803	35	26	9	120	95	25	648	472	176
(11)	3	5	(2)	(7)	(5)	(2)	(7)	5	(12)
792	38	31	7	113	90	23	641	477	164
196	10	7	3	30	19	11	156	132	24
988	48	38	10	143	109	34	797	609	188
133	(6)	(7)	1	22	20	2	117	108	9
530	13	13	-	54	40	14	463	362	101
663	7	6	1	76	60	16	580	470	110
325	41	32	9	67	49	18	217	139	78
115	14	11	3	23	17	6	78	52	26
210	27	21	6	44	32	12	139	87	52
17,656	1,718	1,429	289	3,619	2,889	730	12,319	8,709	3,610
17,540	1,723	1,431	292	3,635	2,903	732	12,182	8,609	3,573
363	13	9	4	70	40	30	280	202	78
31	-	-	-	-	-	-	31	25	6
21,704	3,667	3,464	203	5,489	4,866	623	12,548	8,963	3,585
22,098	3,680	3,473	207	5,559	4,906	653	12,859	9,190	3,669
13,706	3,817	3,655	162	1,420	1,069	351	8,469	6,688	1,781
403	17	16	1	44	34	10	342	267	75
14,109	3,834	3,671	163	1,464	1,103	361	8,811	6,955	1,856
16,814	5,622	5,509	113	2,367	1,996	371	8,825	7,022	1,803
17,442	1,808	1,540	268	4,093	3,315	778	11,541	8,238	3,303
19,410	2,532	2,273	259	4,985	4,226	759	11,893	8,395	3,498
5,711	1,872	1,858	14	1,636	407	1,229	2,203	1,773	430
743	36	29	7	106	84	22	601	445	156
49	2	2	-	7	6	1	40	32	8
792	38	31	7	113	90	23	641	477	164

הכנסות מריבית - מחיצוניים
הוצאות ריבית - לחיצוניים
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
ריבית בין מגזרית
הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאין מריבית
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח
רווח נקי

יתרה ממוצעת של נכסים:
מזה - אשראי לציבור⁽¹⁾
אשראי לציבור לסוף התקופה⁽¹⁾:
- חובות פגומים
- בפיגור מעל 90 יום
- אחר
סך הכל אשראי לציבור
יתרה ממוצעת של התחייבויות:
- פקדונות הציבור
- אחר
סך הכל התחייבויות
יתרת פקדונות לסוף התקופה:
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת
- יתרה לסוף תקופה
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת
מרכיבי הכנסות הריבית:
- מרווח מפעילות מתן אשראי
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
סך הכל הכנסות ריבית

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ה. נתונים כספיים - מגזר ניהול פיננסי (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
פעילות למסחר	ניהול נכסים והתחייבויות	פעולות השקעה	אחר	סך הכל	
-	131	-	-	131	הכנסות מריבית - מחיצוניים
-	(90)	-	-	(90)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
-	41	-	-	41	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
-	77	-	-	77	ריבית בין מגזרית
-	118	-	-	118	הכנסות ריבית, נטו
2	52	90	3	147	הכנסות שאינן מריבית
2	170	90	3	265	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2	16	1	1	20	הוצאות תפעוליות
2	16	1	1	20	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
-	154	89	2	245	רווח לפני מיסים
-	51	30	2	83	הפרשה למיסים על הרווח
-	103	59	-	162	רווח לאחר מיסים
-	-	4	-	4	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
-	103	63	-	166	רווח נקי
12	17,403	22	-	17,437	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	9	-	9	מזה - חברות כלולות ⁽¹⁾
5	535	60	-	600	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾
1	484	36	-	521	- יתרה לסוף תקופה ⁽²⁾
-	6,145	-	-	6,145	יתרה ממוצעת - של התחייבויות ⁽¹⁾
-	7	-	-	7	מרכיבי הכנסות מימון:
-	51	-	-	51	- הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
-	66	-	-	68	- הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
2	124	-	-	126	- חשיפות ריבית, נטו ⁽³⁾
2	32	-	-	32	סך הכנסות המימון על "בסיס צבירה"
-	14	-	-	14	- רווחים ממימוש אגרות חוב, נטו
-	-	90	3	93	- שינויים בפער שבין בסיס "שווי הוגן", לבסיס "צבירה", במדידת נגזרים
-	46	90	3	139	- הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
2	170	90	3	265	סך הכנסות מימון שלא על "בסיס צבירה"
2	170	90	3	265	סך הכנסות המימון

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת החודש.
2. נכסי סיכון כפי שחושב לצורך הלימות הון.
3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

ה. נתונים כספיים - מגזר ניהול פיננסי (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
פעילות למסחר	ניהול נכסים והתחייבויות	פעולות השקעה	אחר	סך הכל	
-	48	-	-	48	הכנסות מריבית - מחיצוניים
-	(27)	-	-	(27)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
-	21	-	-	21	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
-	5	-	-	5	ריבית בין מגזרית
-	26	-	-	26	הכנסות ריבית, נטו
2	109	1	9	121	הכנסות שאינן מריבית
2	135	1	9	147	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2	17	1	1	21	הוצאות תפעוליות
2	17	1	1	21	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
-	118	-	8	126	רווח לפני מיסים
-	42	-	2	44	הפרשה למיסים על הרווח
-	76	-	6	82	רווח לאחר מיסים
-	-	3	-	3	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
-	76	3	6	85	רווח נקי
53	14,562	20	-	14,635	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	8	-	8	מזה - חברות כלולות ⁽¹⁾
6	445	26	-	477	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾
1	440	27	-	468	- יתרה לסוף תקופה ⁽²⁾
-	5,085	-	-	5,085	יתרה ממוצעת - של התחייבויות ⁽¹⁾
-	8	-	-	8	מרכיבי הכנסות מימון:
-	(3)	-	-	(3)	- הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
2	37	-	-	39	- הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
2	42	-	-	44	- חשיפות ריבית, נטו ⁽³⁾
-	109	-	-	109	סך הכנסות המימון על "בסיס צבירה"
-	(13)	-	-	(13)	- רווחים מממוש אגרות חוב, נטו
-	(3)	1	9	7	- שינויים בפער שבין בסיס "שווי הוגן", לבסיס "צבירה", במדידת נגזרים
-	93	1	9	103	- הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
2	135	1	9	147	סך הכנסות מימון שלא על "בסיס צבירה"

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת החודש.
2. נכסי סיכון כפי שחושב לצורך הלימות הון.
3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

ה.

נתונים כספיים - מגזר ניהול פיננסי (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
פעילות למסחר	ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה	אחר	סך הכל	
-	78	-	-	78	הכנסות מריבית - מחיצוניים
-	(36)	-	-	(36)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
-	42	-	-	42	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
-	(31)	-	-	(31)	ריבית בין מגזרית
-	11	-	-	11	הכנסות ריבית, נטו
2	35	1	10	48	הכנסות שאינן מריבית
2	46	1	10	59	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2	13	1	1	17	הוצאות תפעוליות
2	13	1	1	17	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
-	33	-	9	42	רווח לפני מיסים
-	12	-	2	14	הפרשה למיסים על הרווח
-	21	-	7	28	רווח לאחר מיסים
-	-	3	-	3	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה
-	21	3	7	31	רווח נקי
96	9,679	22	-	9,797	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	10	-	10	מזה - חברות כלולות ⁽¹⁾
12	323	32	-	367	נכסי סיכון - יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾
3	400	36	-	439	- יתרה לסוף תקופה ⁽²⁾
-	2,286	-	-	2,286	יתרה ממוצעת - של התחייבויות ⁽¹⁾
מרכיבי הכנסות מימון:					
-	5	-	-	5	- הפרשי שער, נטו ⁽³⁾
-	(2)	-	-	(2)	- הפרשי מדד, נטו ⁽³⁾
1	17	-	-	18	- חשיפות ריבית, נטו ⁽³⁾
1	20	-	-	21	סך הכנסות המימון על "בסיס צבירה"
-	42	-	-	42	- רווחים מממוש אגרות חוב, נטו
-	(16)	-	-	(16)	- שינויים בפער שבין בסיס "שווי הוגן", לבסיס "צבירה", במדידת נגזרים
1	-	1	10	12	- הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
1	26	1	10	38	סך הכנסות מימון שלא על "בסיס צבירה"
2	46	1	10	59	סך הכנסות המימון

1. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת החודש.
2. נכסי סיכון כפי שחושב לצורך הלימות הון.
3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 31 – מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

א. כללי

בהתאם להוראות בנק ישראל בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים להציג את נכסיהם, התחייבויותיהם, ותוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (ראה באור 30 לעיל).

בנוסף, נדרשו תאגידים בנקאיים, שמגזרי הפעילות שלהם שונים מהותית מההגדרות שנקבעו בתיקון להוראה, כאמור, לתת גילוי נוסף באשר להתפלגות תוצאותיהם העסקיות בחתך מגזרי פעילות, המבוסס על ההגדרות הספציפיות שנקבעו בכל בנק למגזרים אלה (להלן: "דיווח בגישת ההנהלה").

הפעילות העסקית בבנק, סווגה לחמישה מגזרי פעילות, התואמים את המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן:

• מגזרים הנמצאים באחריות ה"חטיבה הקמעונאית":

מגזר משקי בית - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות הפרטיים של הבנק, שהיקף נכסיהם אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ - 3 מיליון ש"ח).

מגזר עסקים קטנים - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח.

מגזר בנקאות פרטית - במסגרת זו נכללים השירותים בתחומי הבנקאות ושוק ההון שמספק הבנק ללקוחותיו הפרטיים, בעלי עושר פיננסי בינוני (שהיקף נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח).

• מגזרים הנמצאים באחריות החטיבה לבנקאות מסחרית:

מגזר בנקאות מסחרית - במסגרת זו נכללים שירותי בנקאות שמספק הבנק ללקוחותיו העסקיים (יחידים ותאגידים) בעלי היקף פעילות בינוני ומעלה שאינם משתייכים למגזר "עסקים קטנים".

כן כולל המגזר את פעילות הבנק בתחום הנדל"ן (קבלנות ביצוע ונדל"ן מניב), ללקוחות שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, והפעילות בתחום "ליווי בניה" (לרבות מימון "קבוצות רכישה" שהיקף פעילותן עולה על 10 יחידות דיור).

• פעילות אחרת:

מגזר ניהול פיננסי - במסגרת זו נכללת הפעילות שאינה משויכת ללקוחות הבנק (כגון: פעילות בתיק ניירות הערך של הבנק).

סיווג התוצאות הכספיות של הבנק למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל מבוסס על המתודולוגיה שנקבעה בבנק, כדלקמן:

הוצאות תפעוליות - הוצאות ישירות הניתנת לזיהוי נזקפו למגזר הפעילות המתאים. הוצאות עקיפות או הוצאות ישירות שאינן ניתנות לזיהוי מדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.

למידע נוסף באשר למתודולוגיה ששימשה את הבנק להקצאת הכנסות והוצאות אחרות - ראה ביאור 30 א' לעיל.

מכיוון שההגדרות שנקבעו בבנק למגזרי פעילות מסוימים, כגון: "עסקים קטנים" ו"בנקאות מסחרית", שונה מהותית מההגדרות שנקבעו בהוראות בנק ישראל, בנושא "מגזרי פעילות פיקוחיים" (בגין המגזרים: "עסקים קטנים וזעירים", "עסקים בינוניים", "עסקים גדולים" ו"גופים מוסדיים") - נכלל על ידי הבנק, במסגרת ביאור זה, מידע באשר לתוצאות הפעילות של הבנק בחתך מגזרי פעילות ב"גישת ההנהלה".

למידע נוסף, באשר לשינויים באומדן התפלגות ההוצאות התפעוליות בחתך "מגזרי פעילות" שנערכו בתקופת הדוח - ראה ביאור 1ב' (5) לעיל.

ביאור 31 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
1,324	41	(9)	397	457	438
-	77	12	(52)	3	(40)
1,324	118	3	345	460	398
143	143	-	-	-	-
1,467	261	3	345	460	398
326	4	4	62	136	120
1,793	265	7	407	596	518
(81)	-	-	(31)	(26)	(24)
1,021	20	7	154	448	392
940	20	7	123	422	368
853	245	-	284	174	150
295	83	-	100	60	52
558	162	-	184	114	98
4	4	-	-	-	-
562	166	-	184	114	98
53,114	17,437	10	14,433	8,790	12,444
34,899	-	3	14,348	8,423	12,125
42,668	-	1,522	16,531	10,342	14,273
37,636	-	4	15,664	8,422	13,546
		-	327	431	351
		3	18	29	47
		3	345	460	398

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

- מחיצוניים

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הכנסות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח נקי לשנה

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף השנה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
1,219	21	(11)	343	465	401
-	5	15	(7)	4	(17)
1,219	26	4	336	469	384
112	112	-	-	-	-
1,331	138	4	336	469	384
314	9	4	57	132	112
1,645	147	8	393	601	496
320	-	-	95	131	94
999	21	9	155	440	374
1,319	21	9	250	571	468
326	126	(1)	143	30	28
118	44	-	51	12	11
208	82	(1)	92	18	17
3	3	-	-	-	-
211	85	(1)	92	18	17
47,549	14,635	13	13,913	8,348	10,640
32,119	-	6	13,761	8,005	10,347
38,624	-	1,518	15,045	9,053	13,008
33,118	-	4	14,150	7,932	11,032
		-	316	437	335
		4	20	32	49
		4	336	469	384

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

- מחיצוניים

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח (הפסד) נקי לשנה

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף השנה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ב. ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
1,201	42	(14)	260	523	390
-	(31)	19	8	5	(1)
1,201	11	5	268	528	389
38	38	-	-	-	-
1,239	49	5	268	528	389
329	10	4	52	144	119
1,568	59	9	320	672	508
188	-	-	56	77	55
913	17	12	122	409	353
1,101	17	12	178	486	408
467	42	(3)	142	186	100
165	14	(1)	50	66	36
302	28	(2)	92	120	64
3	3	-	-	-	-
305	31	(2)	92	120	64
37,366	9,797	18	9,106	8,553	9,891
26,885	-	10	9,001	8,247	9,627
31,539	-	1,385	10,585	7,702	11,867
31,973	-	9	13,620	8,135	10,209
		-	252	491	333
		5	16	37	56
		5	268	528	389

הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

- מחיצוניים

- בין מגזרי

סך הכל הכנסות מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

סך ההוצאות התפעוליות והאחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח (הפסד) לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה

רווח (הפסד) נקי לשנה

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו

יתרה ממוצעת של פקדונות

אשראי לציבור, נטו, לסוף השנה

מרכיבי הכנסות ריבית:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

סך הכל הכנסות ריבית

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי	
			אחר	לדיוור		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
679	-	679	140	38	501	יתרת הפרשה לתחילת השנה
(81)	-	(81)	(24)	-	(57)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
(165)	-	(165)	(70)	-	(95)	מחיקות חשבונאיות
156	-	156	64	-	92	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(9)	-	(9)	(6)	-	(3)	מחיקות חשבונאיות, נטו
589	-	589	110	38	441	יתרת הפרשה לסוף השנה*
23	-	23	4	-	19	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
491	-	491	81	26	384	יתרת הפרשה לתחילת השנה
320	-	320	82	12	226	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(242)	-	(242)	(74)	-	(168)	מחיקות חשבונאיות
110	-	110	51	-	59	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(132)	-	(132)	(23)	-	(109)	מחיקות חשבונאיות, נטו
679	-	679	140	38	501	יתרת הפרשה לסוף השנה*
26	-	26	4	-	22	*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
391	-	391	68	21	302	יתרת הפרשה לתחילת השנה
188	-	188	50	5	133	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(218)	-	(218)	(84)	-	(134)	מחיקות חשבונאיות
105	-	105	47	-	58	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
(113)	-	(113)	(37)	-	(76)	מחיקות חשבונאיות, נטו
25	-	25	-	-	25	הפרשות שהוכרו בעסקת המיזוג
491	-	491	81	26	384	יתרת הפרשה לסוף השנה*
19	-	19	2	-	17	*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
21,375	-	89	21,464	516	21,980
133 ⁽⁴⁾	9,009	-	9,142	-	9,142
3,133	-	4,463	7,596	-	7,596
24,641	9,009	4,552	38,202	516	38,718
362	-	18	380	-	380
-	6	-	6	-	6
60	32	88	180	-	180
422	38 ⁽²⁾	106	566	-	566

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

- שנבדקו על בסיס פרטני⁽³⁾
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾
הפרשה להפסדי אשראי בגין
חובות⁽¹⁾

- שנבדקו על בסיס פרטני
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2020					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
19,578	2	77	19,657	455	20,112
65 ⁽⁴⁾	6,847	-	6,912	-	6,912
2,983	-	4,219	7,202	-	7,202
22,626	6,849	4,296	33,771	455	34,226
405	-	22	427	-	427
-	9	-	9	-	9
74	29	114	217	-	217
479	38 ⁽²⁾	136	653	-	653

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

- שנבדקו על בסיס פרטני⁽³⁾
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל חובות⁽¹⁾
הפרשה להפסדי אשראי בגין
חובות⁽¹⁾

- שנבדקו על בסיס פרטני
- שנבדקו על בסיס קבוצתי :
- לפי עומק הפיגור
- אחר

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס פרטני בסכום זניח (31.12.2020 - סכום זניח), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 32 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 29 מיליון ש"ח).
3. לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 21,618 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 19,750 מיליון ש"ח), ההפרשה בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.
4. יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 133 מיליון ש"ח (31.12.2020 - 65 מיליון ש"ח), המשולבת במערך העסקאות והבטחות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן כונות מצויים בהלכי בניה.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2021					
חובות לא פגומים		בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 יום ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים
14	5	3,382	52	46	3,284
6	-	2,402	38	13	2,351
-	-	661	-	50	611
49	17	17,865	212	243	17,410
69	22	24,310	302	352	23,656
28	80	9,004	-	84	8,920
47	19	4,551	57	48	4,446
144	121	37,865	359	484	37,022
-	-	232	-	-	232
-	-	28	-	-	28
144	121	38,125	359	484	37,282
-	-	7	-	-	7
8	-	324	3	-	321
8	-	331	3	-	328
-	-	5	-	-	5
-	-	1	-	-	1
8	-	337	3	-	334
-	-	256	-	-	256
8	-	593	3	-	590
152	121	38,202	362	484	37,356
-	-	488	-	-	488
-	-	28	-	-	28
152	121	38,718	362	484	37,872

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:
 בינוי ונדל"ן
 - בינוי
 - פעילות בנדל"ן
 שירותים פיננסיים
 אחר
 סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים
 - הלוואות לדיור
 - אחר
 סך הכל ציבור בישראל
 בנקים בישראל
 ממשלת ישראל
 סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:
 בינוי ונדל"ן
 מסחרי אחר
 סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים
 - הלוואות לדיור
 - אחר
 סך הכל ציבור בחו"ל
 בנקים בחו"ל
 סך הכל פעילות בחו"ל
 סך הכל ציבור
 סך הכל בנקים
 סך הכל ממשלות
 סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 32(ב)(3)(ג) להלן.
4. מסווגים כחובות שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 יום ועד 89 יום בסך של 40 מיליון ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח) (המשך):

31 בדצמבר 2020						
חובות לא פגומים		בעייתיים ⁽²⁾				
בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
11	5	2,707	48	70	2,589	פעילות בישראל:
3	-	2,402	41	12	2,349	ציבור - מסחרי:
-	-	620	1	52	567	בינוי ונדל"ן
55	19	16,560	215	357	15,988	- בינוי
69	24	22,289	305	491	21,493	- פעילות בנדל"ן
28	78	6,843	2	85 ⁽⁶⁾	6,756	שירותים פיננסיים
48	14	4,294	52	68	4,174	אחר
145	116	33,426	359	644	32,423	סך הכל ציבור בישראל
-	-	108	-	-	108	בנקים בישראל
-	-	25	-	-	25	ממשלת ישראל
145	116	33,559	359	644	32,556	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:						
-	-	8	-	-	8	ציבור - מסחרי:
-	-	329	3	-	326	בינוי ונדל"ן
-	-	337	3	-	334	מסחרי אחר
-	-	6	-	-	6	סך הכל מסחרי
-	-	2	-	-	2	אנשים פרטיים
-	-	345	3	-	342	- הלוואות לדיור
-	-	322	-	-	322	- אחר
-	-	667	3	-	664	סך הכל ציבור בחו"ל
145	116	33,771	362	644	32,765	בנקים בחו"ל
-	-	430	-	-	430	סך הכל פעילות בחו"ל
-	-	25	-	-	25	סך הכל ציבור
145	116	34,226	362	644	33,220	סך הכל בנקים
						סך הכל ממשלות
						סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 32(ב)(3) (ג) להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית, חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 39 מיליון ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך של 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של הלוואה.

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך):

2. איכות תיק האשראי:

א. כללי

בהוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק עושה שימוש במערכות לניטור כשלי אשראי ומקיים תהליכי בקרת אשראי המהווים גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי.

במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

אינדיקציה נוספת לאיכות תיק האשראי הינה שיעור החובות הבעייתיים מתוך תיק האשראי.

ב. נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

31 בדצמבר 2021

סך הכל	אנשים פרטיים		מסחרי
	אחר	לדיר	
%	%	%	%
(0.2)	(0.5)	0.0	(0.2)
0.9	1.3	0.0	1.2
2.2	2.3	0.9	2.7
0.7	1.4	1.2	0.4

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי

שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי

שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי

שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי

31 בדצמבר 2020

סך הכל	אנשים פרטיים		מסחרי
	אחר	לדיר	
%	%	%	%
0.9	1.9	0.2	1.0
1.1	1.2	0.0	1.4
3.0	2.8	1.3	3.5
0.8	1.4	1.5	0.4

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי

שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי

שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי

שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו, הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית.

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (במיליוני ש"ח):

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021				
חובות פגומים	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרת הפרשה ⁽²⁾	יתרה רשומה
148	52	15	9	37
59	38	30	2	8
8	-	-	-	-
675	212	61	54	151
890	302	106	65	196
-	-	-	-	-
213	57	4	15	53
1,103	359	110	80	249
-	-	-	-	-
1,103	359	110	80	249
-	-	-	-	-
26	3	3	-	-
26	3	3	-	-
-	-	-	-	-
26	3	3	-	-
1,129	362	113	80	249
-	-	-	-	-
1,129	362	113	80	249
437	282	72	64	210
264	200	28	44	172

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל⁽³⁾

3. מזה:

- נמדד לפי ערך נוכחי

של תזרימי מזומנים

- חובות בארגון מחדש

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)
 3. מידע נוסף על חובות פגומים (במיליוני ש"ח) (המשך):
 (א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח) (המשך):

31 בדצמבר 2020				
חובות פגומים		חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי		חובות פגומים אחרים
סך הכל	יתרה רשומה	סך הכל	יתרה רשומה	יתרה רשומה
חובות פגומים	יתרה חוזית	חובות פגומים	יתרה רשומה	חובות פגומים אחרים
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה
138	48	10	8	38
65	41	24	-	17
9	1	-	-	1
680	215	42	57	173
892	305	76	65	229
2	2	-	-	2
208	52	1	20	51
1,102	359	77	85	282
-	-	-	-	-
1,102	359	77	85	282
-	-	-	-	-
26	3	3	-	-
26	3	3	-	-
-	-	-	-	-
26	3	3	-	-
1,128	362	80	85	282
-	-	-	-	-
1,128	362	80	85	282
408	297	47	77	250
278	213	13	56	200

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל⁽³⁾

3. מזה:

- נמדד לפי ערך נוכחי

של תזרימי מזומנים

- חובות בארגון מחדש

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
 2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (במיליוני ש"ח) (המשך):

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾
אחר	מזמן	אחר	מזמן	אחר	מזמן
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
בינוי ונדל"ן					
-	1	59	-	7	65
-	1	57	-	-	46
-	-	2	-	-	-
2	3	290	3	3	266
2	5	408	3	10	377
סך הכל מסחרי אנשים פרטיים					
-	-	3	-	-	1
2	1	65	3	1	73
4	6	476	6	11	451
-	-	-	-	-	-
4	6	476	6	11	451
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
בינוי ונדל"ן					
-	-	-	-	-	-
-	-	5	-	-	3
-	-	5	-	-	3
-	-	-	-	-	-
-	-	5	-	-	3
4	6	481	6	11	454
-	-	-	-	-	-
4	6	481	6	11	454
סך הכל פעילות בחו"ל					
סך הכל ציבור					
סך הכל בנקים					
סך הכל					

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשנת 2021 בסך של 16 מיליון ש"ח (2020 - 19 מיליון ש"ח).
4. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה החובות סווגו כפגומים.

- ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)
 3. מידע נוסף על חובות פגומים (במיליוני ש"ח) (המשך):
 (ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾⁽⁴⁾	אחר
על בסיס מזומן		
64	1	-
73	3	-
3	-	-
283	4	1
423	8	1
-	-	-
55	-	1
478	8	2
-	-	-
478	8	2
-	-	-
7	-	-
7	-	-
-	-	-
7	-	-
485	8	2
-	-	-
485	8	2

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוני ונדל"ן

- בינוני

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוני ונדל"ן

אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשנת 2019 בסך של 17 מיליון ש"ח.
4. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה סווגו כפגומים.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ ⁽³⁾ (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2021					
צובר הכנסות ריבית					
אינו צובר ריבית	בפיגור של 90 יום ומעלה	בפיגור של 30 ועד 89 יום	חוב שאינו בפיגור	סך הכל ⁽²⁾	
10	-	-	9	19	פעילות בישראל:
5	-	-	7	12	ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	- בינוי
52	-	1	59	112	- פעילות בנדל"ן
67	-	1	75	143	שירותים פיננסיים
28	-	1	28	57	אחר
95	-	2	103	200	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
95	-	2	103	200	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
95	-	2	103	200	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל:
-	-	-	-	-	ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
95	-	2	103	200	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
95	-	2	103	200	סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

3. קיימת התחייבות למתן אשראי נוסף בגין חובות בעייתיים שאורגנו מחדש ליום 31.12.2021 בסך 10 מיליון ש"ח.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך):

31 בדצמבר 2020

אינו צובר ריבית	צובר הכנסות ריבית			סך הכל ⁽²⁾
	בפיגור של 90 יום ומעלה	בפיגור של 30 ועד 89 יום	חוב שאינו בפיגור	
18	-	1	7	26
5	-	-	7	12
-	-	-	-	-
90	-	-	33	123
113	-	1	47	161
33	-	1	18	52
146	-	2	65	213
-	-	-	-	-
146	-	2	65	213
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
146	-	2	65	213
-	-	-	-	-
146	-	2	65	213

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

3. קיימת התחייבות למתן אשראי נוסף בגין חובות בעייתיים שאורגנו מחדש ליום 31.12.2020 בסך 4 מיליון ש"ח.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)
 3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
 (ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח):

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה		
מספר חוזים	לפני הארגון ⁽²⁾	אחרי הארגון ⁽²⁾	מספר חוזים	לפני הארגון ⁽²⁾	אחרי הארגון ⁽²⁾
178	23	23	10	9	145
8	8	8	3	3	15
1	-	-	-	-	-
794	109	107	53	55	525
981	140	138	65	68	685
-	-	-	-	-	-
1,666	46	44	41	44	1,963
2,647	186	182	106	112	2,648
-	-	-	-	-	-
2,647	186	182	106	112	2,648
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1
2,647	186	182	106	112	2,649
-	-	-	-	-	-
2,647	186	182	106	112	2,649

פעילות בישראל:
 ציבור - מסחרי:
 בינוי ונדל"ן
 - בינוי
 - פעילות בנדל"ן
 שירותים פיננסיים
 אחר
 סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים
 - הלוואות לדיוור
 - אחר
 סך הכל ציבור בישראל
 בנקים בישראל
 סך הכל פעילות בישראל
 פעילות בחו"ל:
 ציבור - מסחרי:
 בינוי ונדל"ן
 מסחרי אחר
 סך הכל ציבור בחו"ל
 בנקים בחו"ל
 סך הכל פעילות בחו"ל
 סך הכל ציבור
 סך הכל בנקים
 סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
 2. נכלל בחובות פגומים.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)
 3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
 (ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך):

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
יתרת חוב רשומה		
מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון ⁽²⁾
199	27	26
8	3	3
1	-	-
632	73	70
840	103	99
-	-	-
1,561	47	45
2,401	150	144
-	-	-
2,401	150	144
-	-	-
-	-	-
1	-	-
1	-	-
-	-	-
1	-	-
2,402	150	144
-	-	-
2,402	150	144

פעילות בישראל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
 2. נכלל בחובות פגומים.

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך):

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽³⁾			
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	
יתרת חוב	מספר חוזים	יתרת חוב	מספר חוזים
7	80	5	63
1	3	1	5
-	-	-	-
13	260	16	237
21	343	22	305
-	-	-	-
6	614	5	666
27	957	27	971
-	-	-	-
27	957	27	971
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
27	957	27	971
-	-	-	-
27	957	27	971

פעילות בישראל:

ציבורי - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

- בינוי

- פעילות בנדל"ן

שירותים פיננסיים

אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים

- הלוואות לדיור

- אחר

סך הכל ציבור בישראל

בנקים בישראל

סך הכל פעילות בישראל

פעילות בחו"ל:

ציבור - מסחרי:

בינוי ונדל"ן

מסחרי אחר

סך הכל ציבור בחו"ל

בנקים בחו"ל

סך הכל פעילות בחו"ל

סך הכל ציבור

סך הכל בנקים

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ת.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך):

ארגונים מחדש שבוצעו וכשל ⁽³⁾	
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה

		פעילות בישראל:
		ציבורי - מסחרי:
		בינוי ונדל"ן
5	70	- בינוי
-	2	- פעילות בנדל"ן
-	-	שירותים פיננסיים
14	232	אחר
19	304	סך הכל מסחרי
		אנשים פרטיים
-	-	- הלוואות לדיור
6	421	- אחר
25	725	סך הכל ציבור בישראל
-	-	בנקים בישראל
25	725	סך הכל פעילות בישראל
		פעילות בחו"ל:
		ציבור - מסחרי:
		בינוי ונדל"ן
-	-	מסחרי אחר
-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	בנקים בחו"ל
-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
		סך הכל ציבור
25	725	סך הכל בנקים
-	-	סך הכל
25	725	

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור

31 בדצמבר 2021					
יתרת הלוואה לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ריבית	סך הכל	מרכיבים	ללא מרכיבים	שיעור המימון ⁽²⁾
חוץ מאזני	משתנה	סך הכל	נדחים	נדחים	אחוזים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
610	3,943	6,216	79	6,137	- עד 60%
466	1,724	2,747	17	2,730	- מעל 60%
-	-	46	-	46	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,076	5,667	9,009	96	8,913	סך הכל

31 בדצמבר 2020					
יתרת הלוואה לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ריבית	סך הכל	מרכיבים	ללא מרכיבים	שיעור המימון ⁽²⁾
חוץ מאזני	משתנה	סך הכל	נדחים	נדחים	אחוזים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
519	3,170	4,930	91	4,839	- עד 60%
294	1,201	1,873	14	1,859	- מעל 60%
-	-	46	-	46	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
813	4,371	6,849	105	6,744	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

ג. סינדיקציה ופעילות ניהול הלוואות

1 מכירה ורכישה של הלוואות (במיליוני ש"ח)

סיכון אשראי לציבור שנמכר				סיכון אשראי לציבור שנרכש			
אשראי לציבור שנמכר השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני השנה ⁽¹⁾	מזה: אשראי בעייתי	סך הכל (הפסד) בגין סיכון אשראי שנמכר	יתרה לסוף תקופה של סיכון האשראי שנמכר, אשר התאגיד הבנקאי נותן עבורו שירות	אשראי לציבור שנרכש השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה ⁽¹⁾	מזה: אשראי בעייתי
31 בדצמבר 2021							
2	-	2	- ⁽²⁾	783	115	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	2	-	783	115	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	2	-	783	115	-	-
סך הכל מסחרי אנשים פרטיים- הלוואות לדיוור אנשים פרטיים- אחר סך הכל אשראי לציבור סך הכל אשראי לממשלות סך הכל חובות							
31 בדצמבר 2020							
-	-	-	-	1,001	6	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1,001	6	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1,001	6	-	-
סך הכל מסחרי אנשים פרטיים- הלוואות לדיוור אנשים פרטיים- אחר סך הכל אשראי לציבור סך הכל אשראי לממשלות סך הכל חובות							

1. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
2. לא כולל תקבולים בסך של 19 מיליון ש"ח שנרשמו כהחזר מחיקות חשבונאיות (הקטנת הוצאות להפסדי אשראי).

ביאור 32 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות (במיליוני ש"ח)

עסקאות סינדיקציה שזימו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם				
חלקו של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקו של התאגיד הבנקאי		
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	אשראי לציבור	
31 בדצמבר 2021						
104	368	4	828	6	516	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים- הלוואות
-	-	-	-	-	-	לדיוור
104	368	4	828	6	516	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל אשראי לציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל אשראי לממשלות
104	368	4	828	6	516	סך הכל חובות
31 בדצמבר 2020						
188	368	3	882	4	607	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים- הלוואות
-	-	-	-	-	-	לדיוור
188	368	3	882	4	607	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל אשראי לציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל אשראי לממשלות
188	368	3	882	4	607	סך הכל חובות

1. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

3. פעילות ניהול הלוואות מתקציב המדינה

הבנק מנהל הלוואות שניתנו לרשויות מקומיות מתקציב המדינה בסך 899 מיליון ש"ח (31.12.2020 971 מיליון ש"ח).

ד. מין יתרות האשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2021			מדרגות האשראי (אלפי ש"ח)	
סיכון אשראי ⁽²⁾⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾⁽²⁾	מספר לווים ⁽⁴⁾	עד	מ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח			
90	155	101,393	10	0
262	312	38,145	20	10
414	755	39,780	40	20
516	1,504	35,213	80	40
454	1,972	22,310	150	80
378	2,072	11,831	300	150
381	3,055	7,920	600	300
765	5,560	7,454	1,200	600
558	3,346	2,614	2,000	1,200
463	2,665	1,151	4,000	2,000
478	2,594	549	8,000	4,000
659	3,953	370	20,000	8,000
856	4,176	182	40,000	20,000
1,413	6,151	122	200,000	40,000
-	-	-	400,000	200,000
7,687	38,270	269,034		סך הכל

1. לרבות השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים של הציבור.
2. האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הבטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווים ושל קבוצת לווים.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
4. מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי.

תקרת האשראי במדרגה העליונה מסתכמת ב- 163 מיליוני ש"ח.

ד. מין יתרות האשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה (במיליוני ש"ח) (המשך)

מדרגות האשראי (אלפי ש"ח)		31 בדצמבר 2020			
מ	עד	מספר לווים ⁽⁴⁾	אשראי ⁽¹⁾⁽²⁾	סיכון אשראי ⁽²⁾⁽³⁾	
0	10	115,449	158	121	
10	20	38,016	317	251	
20	40	39,374	754	394	
40	80	35,084	1,505	500	
80	150	21,323	1,882	429	
150	300	11,019	1,923	361	
300	600	7,448	2,854	368	
600	1,200	6,127	4,533	628	
1,200	2,000	1,920	2,419	447	
2,000	4,000	1,015	2,420	363	
4,000	8,000	508	2,424	385	
8,000	20,000	335	3,682	520	
20,000	40,000	180	4,236	754	
40,000	200,000	100	4,833	1,159	
200,000	400,000	-	-	-	
סך הכל		277,898	33,940	6,680	

1. לרבות השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים של הציבור.
 2. האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הבטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווים ושל קבוצת לווים.
 3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
 4. מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי.
- תקרת האשראי במדרגה העליונה מסתכמת ב- 191 מיליוני ש"ח.

ה. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
יתרת החוזה ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החוזה ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
81	1	68	1
275	6	262	8
887	-	714	-
1,468	4	1,423	3
117	-	101	-
1,205	2	1,119	2
2,102	6	2,112	7
618	-	485	-
2,313	4	1,551	5

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- אשראי תעודות
- ערבויות להבטחת אשראי
- ערבויות לרוכשי דירות
- ערבויות והתחייבויות אחרות
- מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו
- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
- מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות
- לפי דרישה שלא נוצלו
- התחייבויות להוצאת ערבויות
- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן⁽³⁾

1. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
2. יתרת הפרשה להפסדי אשראי.
3. כולל התחייבות עקרונית להעמדת הלוואות לדיוור.

ביאור 33 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (במיליוני ש"ח)

ביאור 33 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021					
מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾		פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר		
נכסים					
13,717	46	211	105	-	14,079
6,223	136	365	146	13	6,883
33,144	4,165	208	119	-	37,636
28	-	-	-	-	28
-	2	-	-	10	12
-	-	-	-	464	464
-	-	-	-	2	2
20	4	1	4	16	45
603	(31)	(4)	-	177	745
53,735	4,322	781	374	682	59,894
התחייבויות					
44,056	1,452	1,961	601	-	48,070
4,623	-	84	30	-	4,737
165	-	14	-	-	179
518	906	-	-	-	1,424
54	9	13	1	16	93
1,428	147	12	4	29	1,620
50,844	2,514	2,084	636	45	56,123
2,891	1,808	(1,303)	(262)	637	3,771
הפרש					
(1,030)	(519)	1,296	253	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1,861	1,289	(7)	(9)	637	3,771
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאור 33 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2020						
מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾		פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל	
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר			
נכסים						
9,638	53	276	127	-	10,094	מזומנים ופקדונות בבנקים
5,336	202	628	121	13	6,300	ניירות ערך
29,110	3,712	171	125	-	33,118	אשראי לציבור, נטו
25	-	-	-	-	25	אשראי לממשלה
-	2	-	-	6	8	השקעה בחברות כלולות
-	-	-	-	418	418	בניינים וציוד
-	-	-	-	3	3	נכסים בלתי מוחשיים
83	-	1	79	7	170	נכסים בגין מכשירים נגזרים
612	1	17	-	171	801	נכסים אחרים
44,804	3,970	1,093	452	618	50,937	סך הכל נכסים
התחייבויות						
36,463	1,754	2,114	511	-	40,842	פקדונות הציבור
2,856	-	53	14	-	2,923	פקדונות מבנקים
134	-	16	-	-	150	פקדונות הממשלה
518	1,108	-	-	-	1,626	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
159	21	23	77	7	287	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,653	150	14	23	30	1,870	התחייבויות אחרות
41,783	3,033	2,220	625	37	47,698	סך הכל התחייבויות
3,021	937	(1,127)	(173)	581	3,239	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
(1,515)	182	1,191	142	-	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
1,506	1,119	64	(31)	581	3,239	סך הכל כללי
-	-	-	-	-	-	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאור 34 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון (במיליוני ש"ח)

ביאור 34 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021					
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ⁽¹⁾					
עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד 3 חודשים	מ- 3 חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד 3 שנים	משלוש ועד ארבע שנים
מטבע ישראלי⁽³⁾					
18,136	4,178	5,907	5,525	4,454	3,375
נכסים					
32,340	6,340	7,585	2,779	1,750	636
התחייבויות					
(14,204)	(2,162)	(1,678)	2,746	2,704	2,739
הפרש					
(785)	(562)	(258)	15	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
(14,989)	(2,724)	(1,936)	2,761	2,704	2,739
הפרש לאחר מכשירים נגזרים					
מטבע חוץ⁽⁶⁾					
442	73	90	75	37	13
נכסים					
2,297	85	296	5	14	4
התחייבויות					
(1,855)	(12)	(206)	70	23	9
הפרש ^(*)					
785	562	258	(15)	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
(1,070)	550	52	55	23	9
הפרש לאחר מכשירים נגזרים					
(1,405)	(45)	(222)	69	-	9
* מזה - הפרש בדולר					
סך הכל					
18,578	4,251	5,997	5,600	4,491	3,388
נכסים ⁽⁸⁾					
34,637	6,425	7,881	2,784	1,764	640
התחייבויות ⁽⁹⁾					
(16,059)	(2,174)	(1,884)	2,816	2,727	2,748
הפרש					
4,071	4,212	5,707	5,365	4,199	3,186
8. מזה - אשראי לציבור					
33,147	6,135	7,538	636	176	71
9. מזה - פקדונות הציבור					

1. בביאור זה מוצגים תזרימי מזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבוניות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
2. נכסים ללא תקופות פרעון - כולל נכסים בסך 59 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
3. כולל הצמדה, לרבות צמוד למטבע חוץ.
4. כפי שנכללה בביאור מס' 32 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים (הנסלקים במלואם ללא קיזוז).
5. שיעור תשואה חזוי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
6. לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
7. הסעיף כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 2,131 מיליון ש"ח, מזה כ- 174 מיליון ש"ח אשראי בתנאי חריגה מחח"ד (סווג בתקופה: "ללא תקופת פרעון").

יתרה מאזנית ⁽⁴⁾							
מארגע ועד חמש שנים	מחמש ועד עשר שנים	מעשר ועד עשרים שנה	מעל עשרים שנה	סך- הכל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾	סך הכל	שיעור תשואה חוזי ⁽⁵⁾ ב-%
3,518	11,228	6,226	2,586	65,133	716	58,133	2.54
834	922	434	104	53,724	-	53,373	0.17
2,684	10,306	5,792	2,482	11,409	716	4,760	2.37
-	-	-	-	(1,590)	-	(1,589)	
2,684	10,306	5,792	2,482	9,819	716	3,171	
13	198	84	160	1,185	-	1,079	1.72
4	3	-	-	2,708	-	2,705	0.07
9	195	84	160	(1,523)	-	(1,626)	1.65
-	-	-	-	1,590	-	1,589	
9	195	84	160	67	-	(37)	
9	151	52	130	(1,252)	-	(1,359)	
3,531	11,426	6,310	2,746	66,318	716	59,212 ⁽⁷⁾	2.52
838	925	434	104	56,432	-	56,078	0.17
2,693	10,501	5,876	2,642	9,886	716	3,134	2.35
2,272	6,931	5,812	1,809	43,564	385	37,636 ⁽⁷⁾	3.7
74	272	170	5	48,224	-	48,070	0.1

ביאור 34 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2020					
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ⁽¹⁾					
משלוח ועד ארבע שנים	משנתיים ועד 3 שנים	משנה ועד שנתיים	מ- 3 חודשים ועד שנה	מחודש ועד 3 חודשים	עם דרישה ועד חודש
מטבע ישראלי⁽³⁾					
3,005	3,874	4,790	6,334	3,817	13,597
נכסים					
489	2,410	1,757	6,589	5,416	26,554
התחייבויות					
2,516	1,464	3,033	(255)	(1,599)	(12,957)
הפרש					
-	-	25	(483)	(374)	(525)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
2,516	1,464	3,058	(738)	(1,973)	(13,482)
הפרש לאחר מכשירים נגזרים					
מטבע חוץ⁽⁶⁾					
51	27	93	38	137	494
נכסים					
16	7	10	382	229	2,172
התחייבויות					
35	20	83	(344)	(92)	(1,678)
הפרש ^(*)					
-	-	(25)	483	374	525
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
35	20	58	139	282	(1,153)
הפרש לאחר מכשירים נגזרים					
10	21	32	(318)	(117)	(1,362)
* מזה - הפרש בדולר					
סך הכל					
3,056	3,901	4,883	6,372	3,954	14,091
נכסים ⁽⁸⁾					
505	2,417	1,767	6,971	5,645	28,726
התחייבויות ⁽⁹⁾					
2,551	1,484	3,116	(599)	(1,691)	(14,635)
הפרש					
2,917	3,789	4,590	5,367	3,829	3,885
8. מזה - אשראי לציבור					
88	272	1,158	6,625	5,497	26,858
9. מזה - פקדונות הציבור					

1. בביאור זה מוצגים תזרימי מזומנים עתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנתורות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
2. נכסים ללא תקופות פרעון - כולל נכסים בסך 70 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
3. כולל הצמדה, לרבות צמוד למטבע חוץ.
4. כפי שנכללה בביאור מס' 32 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים (הנסלקים במלואם ללא קיזוז).
5. שיעור תשואה חזוי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
6. לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
7. הסעיף כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 2,217 מיליון ש"ח, מזה כ- 127 מיליון ש"ח אשראי בתנאי חריגה מחח"ד (סווג בתקופה: "ללא תקופת פרעון").

יתרה מאזנית ⁽⁴⁾							
מארכע ועד חמש שנים	מחמש ועד עשר שנים	מעשר ועד עשרים שנה	מעל עשרים שנה	סך-הכל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾	סך הכל	שיעור תשואה חוזי ⁽⁵⁾ ב-%
2,365	9,584	4,456	1,798	53,620	684	48,882	2.7
291	1,140	422	101	45,169	-	44,832	0.22
2,074	8,444	4,034	1,697	8,451	684	4,050	2.48
-	-	-	-	(1,357)	-	(1,357)	
2,074	8,444	4,034	1,697	7,094	684	2,693	
24	432	85	281	1,662	8	1,435	1.56
6	6	-	-	2,828	-	2,821	0.09
18	426	85	281	(1,166)	8	(1,386)	1.47
-	-	-	-	1,357	-	1,357	
18	426	85	281	191	8	(29)	
20	390	85	248	(991)	5	(1,200)	
2,389	10,016	4,541	2,079	55,282	692	50,317 ⁽⁷⁾	2.67
297	1,146	422	101	47,997	-	47,653	0.21
2,092	8,870	4,119	1,978	7,285	692	2,664	2.46
2,236	5,501	4,159	1,135	37,408	361	33,118 ⁽⁷⁾	3.72
62	286	164	3	41,013	-	40,842	0.15

ביאור 35 – יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי, לפי הערכת ההנהלה.

חישובי השווי הוגן המבוססים על הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון, מהווים אומדן סובייקטיבי.

לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון תנודתיות בשיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס.

יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שכרוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק.

כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

הערה:

החל מיום 1 בינואר 2020 יישם הבנק תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו אומצו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "חכירות". לפיכך, נכללו בהתחייבויות הבנק, החל ממועד זה, ערכם הנוכחי של תשלומים עתידיים בגין חוזי חכירה תפעוליים, המתייחסים לזכויות השימוש של הבנק בכספי נדל"ן וציוד שנחכרו בחכירה תפעולית.

עם זאת, בהתאם להוראות תקן החשבונאות בנושא זה, יתרת ההתחייבויות בגין חוזי החכירה כאמור, לא תיכלל במסגרת הגילוי על יתרות השווי הוגן של מכשירים פיננסיים, המוצגות במסגרת ביאור זה.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

1. מכשירים פיננסיים סחירים: השקעה בניירות ערך והתחייבויות בגין אגרות חוב שהונפקו ע"י הבנק – השווי הוגן נקבע לפי שווי שוק.

2. מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים):

השווי הוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, באמצעות היוון תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח, כמפורט להלן:

אשראי לציבור –

(א) כללי

השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו לפי שיעורי ריבית לפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

(ב)

חובות בעייתיים

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכיון הפרשות להפסדי אשראי.

(ג)

הלוואות לדיור

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור המסולקות לעיתים לפני המועד החוזי שנקבע לפרעון, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלו המבוססת על מודל סטטיסטי.

היוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הגדיל את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 89 מיליון ש"ח.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של יתרת הפקדונות וכתבי ההתחייבות נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן, בהתבסס על פרמטרים כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה, נלקחו בחשבון גם השינויים בשווי ההוגן של הפקדון, בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

פקדונות הציבור כוללים "תכניות חיסכון", המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית. על פי הנסיון שנצבר בבנק - חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי בניכוי "קנס פרעון מוקדם".

תזרימי המזומנים הצפויים בגין תכניות החסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תכניות. היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות חיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות חיסכון בכ- 9 מיליון ש"ח.

3. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח, תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן", כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל, הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי, לרבות סיכון האשראי של צד נגדי (CVA).

סיכון האשראי של צד נגדי מבוסס על מרווחי האשראי של חוזי CDS סחירים של הצד הנגדי לעסקה (במידה וקיימים כאלה), או על מרווחים המבוססים על דירוג האשראי של הלקוח.

ביאור 35 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב במאוחד

31 בדצמבר 2021					
סך הכל מיליוני ש"ח	שווי הוגן			יתרה במאזן מיליוני ש"ח	
	רמה 3 ⁽³⁾ מיליוני ש"ח	רמה 2 ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	רמה 1 ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח		
14,090	364	-	13,726	14,079	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,924	13	514	6,397	6,883	ניירות ערך ⁽⁴⁾
39,128	39,123	-	5	37,636	אשראי לציבור, נטו
28	28	-	-	28	אשראי לממשלה
45	25	4	16	45	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
143	142	1	-	143	נכסים פיננסיים אחרים
60,360	39,697	519	20,144	58,816⁽⁵⁾	סך הכל נכסים פיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
48,374	11,190	37,184	-	48,070	פקדונות הציבור
4,699	4,401	298	-	4,737	פקדונות מבנקים
182	16	166	-	179	פקדונות הממשלה
1,527	568	41	918	1,424	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
93	9	68	16	93	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
775	775	-	-	775	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽⁶⁾
55,650	16,959	37,757	934	55,278⁽⁵⁾	סך הכל התחייבויות פיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
22	22	-	-	22	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 12.
5. מזה - נכסים בסך 20,077 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 22,097 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.
6. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.

ביאור 35 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב במאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2020					
סך הכל מיליוני ש"ח	שווי הוגן			יתרה במאזן מיליוני ש"ח	
	רמה 3 ⁽³⁾ מיליוני ש"ח	רמה 2 ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	רמה 1 ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח		
נכסים פיננסיים					
10,104	438	-	9,666	10,094	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,356	13	692	5,651	6,300	ניירות ערך ⁽⁴⁾
33,794	33,794	-	-	33,118	אשראי לציבור, נטו
26	26	-	-	25	אשראי לממשלה ⁽⁷⁾
170	120	43	7	170	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
171	169	2	-	171	נכסים פיננסיים אחרים
50,623	34,562	737	15,324	49,880 ⁽⁵⁾	סך הכל נכסים פיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
41,127	10,725	30,402	-	40,842	פקדונות הציבור
2,900	2,432	468	-	2,923	פקדונות מבנקים
154	20	134	-	150	פקדונות הממשלה
1,656	572	63	1,021	1,626	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
287	32	248	7	287	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,033	1,033	-	-	1,033	התחייבויות פיננסיות אחרות ⁽⁶⁾
47,157	14,814	31,315	1,028	46,861 ⁽⁵⁾	סך הכל התחייבויות פיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
23	23	-	-	23	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפיחוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 12.
5. מזה - נכסים בסך 15,812 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 19,162 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.
6. לא כולל התחייבויות בגין חכירות.
7. סווג מחדש - תיקון טעות סופר.

ביאור 35 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021				
מדידות שווי הוגן המתבססות על				
מחירים				
מצוטטים				
בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית
134	-	-	-	134
5,583	448	-	-	6,031
-	9	-	-	9
37	-	-	-	37
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1	-	-	-	1
5,621	457	-	-	6,078
5	-	-	-	5
-	1	-	-	1
-	-	-	-	-
-	-	4	-	4
-	-	-	-	-
-	4	21	-	25
16	-	-	-	16
-	-	-	-	-
16	4	25	-	45
5,776	462	25	-	6,263
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	9	-	9
-	18	-	-	18
-	50	-	-	50
16	-	-	-	16
-	-	-	-	-
16	68	9	-	93
16	68	9	-	93

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
אגרות חוב זמינות למכירה -

- של ממשלת ישראל

- של ממשלות זרות

- של מוסדות פיננסיים בישראל

- אחרות

מניות שאינן למסחר -

ניירות ערך למסחר -

• אגרות חוב - ממשלתיות

סך הכל ניירות ערך

אשראי לציבור - נגזרים משוככים

נכסים פיננסיים אחרים

נכסים בגין מכשירים נגזרים -

• חוזי ריבית

- שקל מדד

- אחר

• חוזי מטבע חוץ

• חוזים בגין מניות

• חוזי סחורות ואחרים

סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים

סך הכל נכסים

התחייבויות

התחייבויות פיננסיות אחרות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים -

• חוזי ריבית

- שקל מדד

- אחר

• חוזי מטבע חוץ

• חוזים בגין מניות

• חוזי סחורות ואחרים

סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

סך הכל התחייבויות

ביאור 35 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2020				
מדידות שווי הוגן המתבססות על				
מחירים				
מצוטטים				
בשוק פעיל	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית
(רמה 1)	אחרים (רמה 2)			
2	-	-	-	2
4,861	664	-	-	5,525
-	16	-	-	16
38	-	-	-	38
-	12	-	-	12
-	-	-	-	-
1	-	-	-	1
4,900	692	-	-	5,592
-	-	-	-	-
-	2	-	-	2
-	-	4	-	4
-	1	-	-	1
-	2	79	-	81
7	-	-	-	7
-	40	37	-	77
7	43	120	-	170
4,909	737	120	-	5,766
-	-	-	-	-
-	-	10	-	10
-	32	-	-	32
-	141	22	-	163
7	-	-	-	7
-	75	-	-	75
7	248	32	-	287
7	248	32	-	287

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
 אגרות חוב זמינות למכירה -
 - של ממשלת ישראל
 - של ממשלות זרות
 - של מוסדות פיננסיים בישראל
 - אחרות
 מניות שאינן למסחר* -
 ניירות ערך למסחר -
 • אגרות חוב- ממשלתיות
 סך הכל ניירות ערך
 אשראי לציבור - נגזרים משוככים
 נכסים פיננסיים אחרים
 נכסים בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל נכסים

התחייבויות

התחייבויות פיננסיות אחרות
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים -
 • חוזי ריבית
 - שקל מדד
 - אחר
 • חוזי מטבע חוץ
 • חוזים בגין מניות
 • חוזי סחורות ואחרים
 סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 סך הכל התחייבויות

* סווג מחדש

ביאור 35 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים במכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
שווי הוגן לתחילת השנה	שומושו וטרם מומשו ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) סילוקים	שווי הוגן לסוף השנה	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾
-	-	-	-	-
(6)	2	(1)	(5)	1
57	13	(49)	21	18
37	-	(37)	-	-
88	15	(87)	16	19

מניות שאינן למסחר
נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:

חוזי ריבית
חוזי מטבע חוץ
חוזי סחורות
סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
שווי הוגן לתחילת השנה	שומושו וטרם מומשו ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) סילוקים	שווי הוגן לסוף השנה	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽¹⁾⁽²⁾
-	-	-	-	-
(3)	(6)	3	(6)	(4)
(32)	116	(27)	57	77
23	7	7	37	36
(12)	117	(17)	88	109

מניות שאינן למסחר *
נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:

חוזי ריבית
חוזי מטבע חוץ
חוזי סחורות
סך הכל

* סוג מחדש.
1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.
2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ו. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שאינם על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021				
מדידות השווי ההוגן המתבססות על				
הפסד	סך הכל	"רמה 1"	"רמה 2"	"רמה 3"
(8)	80	80	-	-
-	-	-	-	-
(8)	80	80	-	-
31 בדצמבר 2020				
מדידות השווי ההוגן המתבססות על				
הפסד	סך הכל	"רמה 1"	"רמה 2"	"רמה 3"
(33)	65	65	-	-
-	-	-	-	-
(33)	65	65	-	-

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
מניות שאינן למסחר
סך הכל

אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
מניות שאינן למסחר
סך הכל

ביאור 35 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3".

1. מידע כמותי

31 בדצמבר 2021					
שווי הוגן מיליוני ש"ח	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	מידע כמותי		
			טווח ⁽¹⁾	תוצאה ⁽²⁾	
			%	%	
80	ציטוט שווי הוגן	אמדן שווי הבטוחה			
• אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון					
• נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:					
	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾ סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	2.7 - 2.1	2.4	- חוזי ריבית - שקל מדד
(5)	- מודל דירוג		1.1 - 0.0	0.2	- חוזי מטבע חוץ
21					

31 בדצמבר 2020					
שווי הוגן מיליוני ש"ח	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	מידע כמותי		
			טווח ⁽¹⁾	תוצאה ⁽²⁾	
			%	%	
65	ציטוט שווי הוגן	אמדן שווי הבטוחה			
• אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון					
• נכסים (התחייבויות), נטו, בגין מכשירים נגזרים:					
- חוזי ריבית - שקל מדד (6)	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	0.2	- (2.1)	(1.1)
- חוזי מטבע חוץ 57	- היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה ⁽⁴⁾	(1.7)	- (1.7)	(1.7)
- מודל דירוג	סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	8.1	- 0.0	0.1	
- חוזי סחורות 37	מודל דירוג	סיכון אשראי צד נגדי ⁽³⁾	0.0	- 0.0	0.0

1. הטווח נגזר מהתקופה המשוקללת לפרעון של כל אחד מהמכשירים הנגזרים.

2. ממוצע משוקלל.

3. הנתונים המתייחסים לסיכון אשראי צד נגדי מייצגים את השפעת הסיכון על השווי הוגן של המכשיר הנגזר.

4. עד שנה.

2. מידע איכותי

- עקום "ציפיות האינפלציה" לשנה הקרובה הינו הנתון הלא נצפה המשמעותי המשמש במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. עליה בתחזית האינפלציה תגרום לעליה בשווי ההוגן של התחייבות צמודה למדד בגין מכשיר פיננסי נגזר (ולירידת השווי ההוגן של נכס צמוד למדד) - ולהיפך.
- מקדם "סיכון אשראי צד נגדי" מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצד הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוגן של העסקה, ולהיפך.

ביאור 36 - בעלי עניין וצדדים קשורים

ביאור 36 – בעלי עניין וצדדים קשורים
א. יתרות (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2021							
מחזיקי מניות		בעלי עניין אחרים		צדדים קשורים		חברה אם	
היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה
לסוף	במשך	לסוף	במשך	לסוף	במשך	לסוף	במשך
השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה
(1) בסעיפי המאזן כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:							
נכסים							
159	167	-	-	21	33	-	-
פקדונות בבנקים							
-	-	1	1	158	158	-	-
אשראי לציבור							
-	-	-	-	(1)	(1)	-	-
הפרשה להפסדי אשראי							
-	-	1	1	157	157	-	-
אשראי לציבור, נטו							
2	11	-	-	15	15	-	-
נכסים אחרים							
-	-	-	-	12	12	-	-
השקעות בחברות כלולות							
-	-	-	-	-	-	13	13
ניירות ערך							
התחייבויות							
-	-	4	4	3,975	3,979	2	15
פקדונות הציבור							
1,116	1,129	-	-	1	1	-	-
פקדונות מבנקים							
78	100	10	14	465	825	-	-
התחייבויות אחרות							
260	267	-	-	75	75	-	-
כתבי התחייבות נדחים							
3,771	3,771	-	-	-	-	-	-
מניות (כלול בהון)							
(2) בהתחייבויות תלויות כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:							
-	-	-	-	11	19	-	-
- ערבויות שניתנו							
-	-	1	1	4	33	-	-
- מסגרות אשראי שלא נוצלו							
- סיכון אשראי חוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים							
2	2	-	-	-	-	-	-
(3) ערבויות שהתקבלו בגין אשראי ללקוחות							
1	1	-	-	-	-	-	-

1. היתרות ליום 31 בדצמבר 2021 בגין בעלי עניין כהגדרתם בחוק ניירות ערך כוללות נכסים בסך 56 מיליון ש"ח, והתחייבויות בסך 3,125 מיליון ש"ח בגין תאגידים המוחזקים על ידי בעלי עניין אלו בשיעור של 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או שבעלי עניין אלו רשאים למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

א. יתרות (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2020							
מחזיקי מניות		בעלי עניין אחרים		צדדים קשורים		אחרים	
חברה אם		נושאי משרה		אחרים ⁽¹⁾		אחרים	
היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה	היתרה	הגבוהה
לסוף	במשך	לסוף	במשך	לסוף	במשך	לסוף	במשך
השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה	השנה

(1) בסעיפי המאזן כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

נכסים

פקדונות בבנקים	33	521	-	-	13	15	-	-
אשראי לציבור	-	-	1	2	140	243	-	-
הפרשה להפסדי אשראי	-	-	-	-	(1)	(2)	-	-
אשראי לציבור, נטו	-	-	1	2	139	241	-	-
נכסים אחרים	-	27	-	-	2	6	-	-
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	8	12	-	-
ניירות ערך	-	-	-	-	-	-	13	13

התחייבויות

פקדונות הציבור	-	-	9	11	2,875	3,038	13	39
פקדונות מבנקים	652	913	-	-	0	1	-	-
התחייבויות אחרות	77	77	14	18	829	835	-	-
כתבי התחייבות נדחים	345	352	-	-	73	121	-	-
מניות (כלול בהון)	3,239	3,239	-	-	-	-	-	-

(2) בהתחייבויות תלויות כלולות יתרות עם צדדים קשורים כדלקמן:

- ערבויות שניתנו	-	-	-	-	20	20	-	-
- מסגרות אשראי שלא נוצלו	-	-	1	1	33	33	-	-
- סיכון אשראי חוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים	2	2	-	-	-	-	-	-

(3) ערבויות שהתקבלו בגין אשראי ללקוחות

26	215	-	-	-	-	-	-	-
----	-----	---	---	---	---	---	---	---

1. היתרות ליום 31 בדצמבר 2020 בגין בעלי עניין כהגדרתם בחוק ניירות ערך כוללות נכסים בסך 43 מיליון ש"ח, והתחייבויות בסך 3,710 מיליון ש"ח בגין תאגידים המוחזקים על ידי בעלי עניין אלו בשיעור של 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או שבעלי עניין אלו רשאים למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
מחזיקי מניות	בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	חברה אם
	אחרים	נושאי משרה		
צדדים קשורים אחרים				
-	-	-	-	2
-	4	-	-	-
-	4	-	-	2
-	(8)	-	-	-
-	-	-	-	(6)
-	(5)	-	-	(10)
-	(13)	-	-	(16)
-	(9)	-	-	(14)
-	1	-	-	-
-	(8)	-	-	(14)
-	1	-	-	(20)
-	48	-	-	6
-	49	-	-	(14)
-	(24)	(22)	-	(43)
-	17	(22)	-	(71)
-	4	-	-	-
-	(23)	-	-	(22)

(1) הכנסות מריבית, נטו

בגין נכסים

- פקדונות בבנקים

- מאשראי לציבור

סך הכל ריבית בגין נכסים

בגין התחייבויות

- על פקדונות הציבור

- על פקדונות מבנקים

- על כתבי התחייבות נדחים

סך הכל ריבית על התחייבויות

סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

הכנסות בגין הפסדי אשראי

הכנסות (הוצאות) ריבית נטו לאחר הכנסות בגין הפסדי אשראי

(2) הכנסות שאינן מריבית

- הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

- הכנסות מעמלות

סך הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית

(3) הוצאות תפעוליות ואחרות^(*) (ראה ג' להלן)

רווח (הפסד) לפני מיסים

(4) חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

* מזה - הוצאות מחשב

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
מחזיקי מניות	בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	חברה אם
	אחרים	נושאי משרה		
צדדים קשורים אחרים				
-	-	-	-	2
-	4	-	-	-
-	4	-	-	2
-	(5)	-	-	-
-	-	-	-	(6)
-	(2)	-	-	(10)
-	(7)	-	-	(16)
-	(3)	-	-	(14)
-	-	-	-	-
-	(3)	-	-	(14)
-	1	-	-	(19)
-	42	-	-	6
-	43	-	-	(13)
-	(26)	(17)	-	(38)
-	14	(17)	-	(65)
-	3	-	-	-
-	(22)	-	-	(21)

(1) הכנסות מריבית, נטו

בגין נכסים

- פקדונות בבנקים

- מאשראי לציבור

סך הכל ריבית בגין נכסים

בגין התחייבויות

- על פקדונות הציבור

- על פקדונות מבנקים

- על כתבי התחייבות נדחים

סך הכל ריבית על התחייבויות

סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הכנסות (הוצאות) ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

(2) הכנסות שאינן מריבית

- הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

- הכנסות מעמלות

סך הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית

(3) הוצאות תפעוליות ואחרות* (ראה ג' להלן)

רווח (הפסד) לפני מיסים

(4) חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

* מזה - הוצאות מחשב

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (במיליוני ש"ח) (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
צדדים קשורים אחרים	בעלי עניין אחרים		מחזיקי מניות	
	אחרים	נושאי משרה	אחרים	חברה אם
-	-	-	-	7
-	4	-	-	-
-	4	-	-	7
-	(2)	-	-	-
-	-	-	-	-
-	(3)	-	-	(7)
-	(5)	-	-	(7)
-	(1)	-	-	-
-	(1)	-	-	-
-	(2)	-	-	-
-	-	-	-	7
-	41	-	-	7
-	41	-	-	14
-	(26)	(20)	-	(38)
-	13	(20)	-	(24)
-	3	-	-	-
-	(23)	-	-	(21)

(1) הכנסות מריבית, נטו

בגין נכסים

- פקדונות בבנקים

- מאשראי לציבור

סך הכל ריבית בגין נכסים

בגין התחייבויות

- על פקדונות הציבור

- על פקדונות מבנקים

- על כתבי התחייבות נדחים

סך הכל ריבית על התחייבויות

סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו לאחר הוצאות בגין
הפסדי אשראי

(2) הכנסות שאינן מריבית

- הכנסות מימון שאינן מריבית

- הכנסות מעמלות

סך הכנסות שאינן מריבית

(3) הוצאות תפעוליות ואחרות^(*) (ראה ג' להלן)

רווח (הפסד) לפני מיסים

(4) חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים

* מזה - הוצאות מחשב

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
החברה האם		נושאי משרה	
מספר בעלי	סך הטבות	מספר בעלי	סך הטבות
הטבה	מיליוני ש"ח	הטבה	מיליוני ש"ח
-	2	-	-
-	-	12	* 19
2	-	7	3

דמי ניהול לחברה אם
שכר לבעל עניין המועסק בבנק
שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
החברה האם		נושאי משרה	
מספר בעלי	סך הטבות	מספר בעלי	סך הטבות
הטבה	מיליוני ש"ח	הטבה	מיליוני ש"ח
-	1	-	-
-	-	10	* 15
2	-	7	2

דמי ניהול לחברה אם
שכר לבעל עניין המועסק בבנק
שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
החברה האם		נושאי משרה	
מספר בעלי	סך הטבות	מספר בעלי	סך הטבות
הטבה	מיליוני ש"ח	הטבה	מיליוני ש"ח
-	2	-	-
-	-	10	* 18
2	-	7	2

דמי ניהול לחברה אם
שכר לבעל עניין המועסק בבנק
שכר חברי דירקטוריון שאינם מועסקים בקבוצת הבנק

* מזה הטבות לעובדים לזמן קצר בסך 18 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה - בסך 1 מיליון ש"ח, והטבות לזמן ארוך - זניח (2020 - 14 מיליון ש"ח, 1 מיליון ש"ח ו-0, בהתאמה; 2019 - 17 מיליון ש"ח, 1 מיליון ש"ח ו-1 מיליון ש"ח, בהתאמה).

ד. עסקאות עם צדדים קשורים

- עסקאות עם צדדים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לאלה של עסקאות עם צדדים שאינם קשורים. הכנסות והוצאות המתייחסות לעסקאות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.
- לענין ההתקשרות עם החברה האם בנושא שירותי מחשב - ראה ביאור 226' (6).
- לענין התחייבות הבנק למתן פטור מראש ולשיפוי דירקטורים ונושאי משרה בבנק - ראה ביאור 226' (7).
- לפרטים נוספים, באשר לכתבי התחייבות נדחים הכוללים מגננונים "לספיגת הפסדים" בסך של 260 מיליוני ש"ח שהונפקו לחברה האם בשנים 2017, ו-2019 - ראה ביאור 20, לעיל.
- לפרטים נוספים באשר להתקשרות של הבנק ביחד עם החברה האם וחברה נוספת בקבוצת דיסקונט לכביצו פרויקט להעתק משרדי ההנהלה ויחידות המטה, לראשון לציון - ראה ביאור 226' (8).
- המנכ"ל מכהן לתקופת העסקה קצובה שתסתיים ביום 10 באוגוסט 2023. בהתאם לתנאי ההעסקה שנקבעו לו, יהיה המנכ"ל זכאי עם פרישתו לקבלת הכספים שנצברו לזכותו ביעודה לפיצויים ולמענק הסתגלות בהיקף של ארבע משכורות. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות מתאימות לכיסוי התחייבות הבנק בגין זכויות אלה.

ביאור 37 – דוחות כספיים של הבנק

א. דוחות רווח והפסד לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

2019	2020	2021
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,379	1,379	1,528
178	160	204
1,201	1,219	1,324
188	320	(81)
1,013	899	1,405
38	112	143
320	309	326
8	5	-
366	426	469
550	569	612
152	168	163
211	262	246
913	999	1,021
466	326	853
165	118	295
301	208	558
4	3	4
305	211	562
2.45	1.70	4.52

הכנסות ריבית

הוצאות ריבית

הכנסות ריבית, נטו

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

הכנסות שאינן מריבית

הכנסות מימון שאינן מריבית

עמלות

הכנסות אחרות

סך כל הכנסות שאינן מריבית

הוצאות תפעוליות ואחרות

משכורות והוצאות נלוות

אחזקה ופחת בניינים וציוד

הוצאות אחרות

סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח

רווח לאחר מיסים

חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות

רווח נקי

רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)

מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

ב. מאזנים

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		נכסים
10,094	14,079	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,300	6,883	ניירות ערך
33,771	38,202	אשראי לציבור, ברוטו
(653)	(566)	הפרשה להפסדי אשראי
33,118	37,636	אשראי לציבור, נטו
25	28	אשראי לממשלה
8	12	השקעה בחברות מוחזקות
418	464	כנינים וצידוד
3	2	נכסים בלתי מוחשיים
170	45	נכסים בגין מכשירים נגזרים
801	745	נכסים אחרים
50,937	59,894	סך הכל נכסים
		התחייבויות והון
40,842	48,070	פקדונות הציבור
2,923	4,737	פקדונות מבנקים
150	179	פקדונות הממשלה
1,626	1,424	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
287	93	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,870	1,620	התחייבויות אחרות
47,698	56,123	סך הכל התחייבויות
3,239	3,771	הון עצמי
50,937	59,894	סך הכל התחייבויות והון עצמי

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על הבנק

2021
דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

א. ממשל תאגידי וביקורת

223	הדירקטוריון וההנהלה
229	המבקרת הפנימית
231	שכר רואי החשבון המבקרים
232	שכר בכירים
234	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

ב. פרטים נוספים הנוגעים לעסקי הבנק

234	מבנה הקבוצה והשליטה בבנק
235	רכוש קבוע ומתקנים
236	הון אנושי
237	הסכמים מהותיים
239	מגבלות בתחום החקיקה והתקינה
241	דירוג אשראי
241	הליכים משפטיים נוספים
241	מגזרי פעילות פיקוחיים

ג. נספחים לדוח השנתי

244	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד
249	נספח 2 - רווח והפסד ומאזן - מידע רב רבעוני
251	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות
252	נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

כללי

דוח זה, כולל מידע באשר לממשל התאגידי והביקורת בבנק, וכן פרטים נוספים על עסקי הבנק ואופן ניהולם. הדוח מהווה חלק אינטגרלי מהדוחות השנתיים של הבנק.

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת

1. הדירקטוריון וההנהלה

א. הדירקטוריון

(1) מידע לגבי חברי הדירקטוריון

אסתר דויטש

יו"ר הדירקטוריון.

מכהנת כיו"ר הדירקטוריון החל מיום 1 באפריל 2019.

בנוסף - מכהנת כסמנכ"לית בכירה וחברה הנהלה בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (החל משנת 2006), בתפקיד ראש חטיבת ניהול קבוצתי ורגולציה.

מכהנת כיו"ר חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל משנת 2019) וכחברה דירקטוריון בחברת Discount Reinsurance International Limited, Guernsey (החל משנת 2017).

בעלת תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

בעלת "ניסיון בנקאי", כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

מונא בח'ית

דירקטורית חיצונית; חברה בועדת ביקורת ותגמול, בועדת מינהל ובעדת ניהול סיכונים. מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 16 בפברואר 2021.

החל משנת 2008 מכהנת כחברה הנהלה במרכז הרפואי לגליל ומנכ"לית תאגיד הבריאות ליד המרכז הרפואי לגליל.

בעלת תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה, בעלת תואר שני במינהל עסקים, במשפטים ובניהול מערכות בריאות.

בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן), ובעלת מומחיות וניסיון בפעילות ניהול סיכונים ובקרה.

יוסף ברי

חבר בועדת ביקורת ותגמול; מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 2 ביולי 2012.

בנוסף - מכהן כסמנכ"ל בכיר וחבר הנהלה בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, בתפקיד החשבונאי הראשי וראש חטיבת החשבות.

מכהן כדירקטור בבד"ל שירותי מחשב ומינהלה בע"מ, נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ, דיסקונט ליסינג בע"מ וב- Discount Reinsurance International Limited, Guernsey.

בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן), ובעל "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

חגי הלר

דירקטור חיצוני; חבר בועדת ביקורת ותגמול (יו"ר); בועדת אשראים, בועדת מינהל ובעדת ניהול סיכונים; מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 31 באוגוסט 2018.

מכהן כמנכ"ל הלר פיננסים בע"מ (תאגיד בשליטתו). בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן) ובעל "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

לבנה שיפמן

מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 1 בינואר 2022. חברה בועדת מינהל ובעדת ניהול סיכונים. מכהנת כחברה ועדת השקעות בקרן רום, קרן השתלמות לעובדי הרשויות המקומיות, וכחברת דירקטוריון בחברת האב אבטחת מידע (חברה ציבורית). מכהנת כחברת דירקטוריון בקרן שמש מקבוצת עוגן (חל"צ). מכהנת כמנכ"לית עמותת MAF (Modern Agriculture Foundation) לקידום ופיתוח פודטק ומרצה בנושאי אחריות תאגידית, מגדר, קיימות ופודטק. בעלת תואר ראשון במינהל עסקים ותואר ראשון נוסף במדעי החברה (התמחות בכלכלה, מדעי המדינה וסוציולוגיה) וכן בעלת תואר שני במשפטים לבוגרי מנע"ס. בעלת רישיון בניהול תיקי השקעות מטעם הרשות לני"ע. (מותלה מרצון). בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן) ובעלת מומחיות וניסיון בפעילות ניהול סיכונים ובקרה.

אלי חוטר

כיהן כחבר בועדת מינהל (יו"ר) ובעדת ניהול סיכונים וכן כיהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 25 ביולי 2006. סיים כהונתו ביום 31 בדצמבר 2021. מכהן כדירקטור ב"סיס שירותי ניהול וייעוץ בע"מ" (תאגיד בשליטתו). בנוסף - מכהן כדירקטור בקבוצת קלי סוכנויות לביטוח, חבר בוועד המנהל של החברה להגנת הטבע, ובחבר הנאמנים ובוועד המנהל של המכללה האקדמית בית ברל. בעל תואר ראשון בפסיכולוגיה מאוניברסיטת חיפה ותואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. בעל "ניסיון בנקאי", כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

שאוקי ח'טיב

חבר בועדת אשראים ובעדת ניהול סיכונים. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 26 במאי 2015. מכהן כמנכ"ל חברת שאוקי ח'טיב ייעוץ, ניהול וייעוץ בע"מ (תאגיד בשליטתו). בעל תואר ראשון בהנדסה אזרחית מהטכניון בחיפה.

תמר סלמניק

חברה בועדת אשראים (יו"ר) ובעדת ניהול סיכונים. מכהנת כחברה בדירקטוריון הבנק החל מיום 1 באפריל 2016. מכהנת כחברת דירקטוריון בחברת יח דמרי בניה ופיתוח בע"מ. בעלת תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים ובעלת תואר שני במשפטים מאוניברסיטת תל אביב בשיתוף עם ברקלי קליפורניה. בעלת "ניסיון בנקאי" כהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

פרופ' דן עמירם

דירקטור חיצוני; חבר בועדת ניהול סיכונים (יו"ר); בועדת ביקורת ותגמול ובעדת אשראים. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 26 בפברואר 2018. סגן הדקאן ופרופסור למינהל עסקים בבית הספר לניהול באוניברסיטת תל אביב. מכהן כדירקטור בחברת ווישור גלובלטיק בע"מ; מכהן כמנכ"ל המכון למחקר עסקים בישראל (חל"צ); שותף בסייטקטיק טכנולוגיות לניהול משברי סייבר ויו"ר הועדה המייעצת של האו"ם לענייני בקרה פנימית וניהול סיכונים. בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בן גוריון, תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון, ובעל דוקטורט במינהל עסקים מאוניברסיטת צפון קרוליינה בצאפל היל. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (ראה סעיף ב' להלן).

יוסי פרץ

חבר בוועדת ביקורת ותגמול ובוועדת מינהל. מכהן כחבר בדירקטוריון הבנק החל מיום 1 באפריל 2016. בנוסף, מכהן כדירקטור בדירקטוריון קלוב ישראל בע"מ וכדירקטור בדירקטוריון (מימון) בע"מ.

בעל תואר ראשון במדעי החברה מאוניברסיטת תל אביב, תואר שני במדעי המדינה מאוניברסיטת חיפה ובעל תואר שני במינהל עסקים מ- Thames Valley University (שלוחת לונדון בישראל).

בעל "ניסיון בנקאי" בהגדרתו בהוראות בנק ישראל.

(2) שינויים בדירקטוריון

- ביום 31 בדצמבר 2021, סיים מר אלי חוטר את כהונתו בדירקטוריון הבנק.

- ביום 1 בינואר 2022, מונתה גב' לבנה שיפמן כחברה בדירקטוריון הבנק.

ב. דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי מס' 301 בנושא: "הדירקטוריון", נקבע בין היתר, רף מינימלי לחברי הדירקטוריון שהינם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית, בשיעור שלא יפחת מחמישית מכלל חברי הדירקטוריון.

בנוסף, קובעת ההוראה, כי ב"ועדת הביקורת" יכהנו לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. הבנק מקיים את ההנחיות שנקבעו בנושא זה.

חברי הדירקטוריון, שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", והרקע העובדתי שבגינן ניתן לראותם כבעלי מיומנות זו, הינם כמפורט להלן:

מונא בח'ית - רואת חשבון בהכשרתה; בעלת תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ותואר שני במנהל עסקים ובמשפטים; בעלת ניסיון כמנכ"לית וכדירקטורית בחברות שונות, בין היתר, כחברה בוועדת דוחות כספיים; החל משנת 2008 מכהנת כחברה הנהלה במרכז הרפואי לגליל ומנכ"לית תאגיד הבריאות ליד המרכז הרפואי לגליל. בין השנים 2017-2021 כיהנה כחברה בוועדה לסיווג חברות ממשלתיות.

בין השנים 2017-2020 כיהנה כדירקטורית בחברת החשמל לישראל בע"מ; בין השנים 2014-2017 כיהנה כדירקטורית בעמידר החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ; בשנת 2016 כיהנה כחברה בוועדה לבחינת שוויון הזדמנויות לאוכלוסיות שונות לתפקידי דירקטורים בחברות הממשלתיות; בשנת 2008 כיהנה כמנהלת מחלקת תקצוב וכלכלה במרכז הרפואי לגליל וכן כדירקטורית בקרן השתלמות למנדסים; בין השנים 2002-2007 שימשה כמנהלת כספים וסמנכ"ל בבית חולים משפחה קדושה בנצרת;

בין השנים 1994-2001 שימשה כאחראית ביקורת תאגידים ציבוריים וגופים גדולים ונסחרים בבורסה במשרד רו"ח מרגלית רוט ושות'.

במסגרת תפקידים אלה רכשה ניסיון בכל הקשור לניתוח דוחות כספיים.

מכהנת כחברה בוועדת ביקורת ותגמול, בוועדת מינהל ובוועדת ניהול סיכונים.

יוסף ברסי - רו"ח על פי הכשרתו; בעל תואר בוגר בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. מכהן כדירקטור בבדל שרותי מחשב ומינהלה בע"מ, בחברת נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ, דיסקונט ליסינג בע"מ וב- Discount Reinsurance International Limited, Guernsey.

כמו כן, מכהן כחשבונאי הראשי וחבר הנהלה בכיר בבנק דיסקונט לישראל בע"מ. עד לשנת 2008 כיהן כיו"ר הדירקטוריון של דיסקונט גמל בע"מ;

בין השנים 2015 - 2011 כיהן כדירקטור בדירקטוריון קלוב ישראל בע"מ; בין השנים 2011 - 2010 כיהן כדירקטור בכ.א.ל - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ובין השנים 2012 - 1999 כיהן כדירקטור בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ.

מכהן כחבר בוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק.

חגי הדר - ר"ח על פי הכשרתו; בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

בין השנים 1984-1992 כיהן כחשב בנק כללי לישראל בע"מ ובין השנים 1995 - 1992 שימש כמנהל החטיבה הבנקאית בבנק כללי לישראל בע"מ. בשנים 1995 - 1997 כיהן כחשב בנק מרכזי דיסקונט בע"מ ובשנים 1997-2000 שימש כמנהל למנכ"ל ומנהל אגף חשבות ותפעול במנורה חברה לביטוח בע"מ.

בשנים 2012 - 2000 כיהן כסמנכ"ל ומנהל אגף כספים בלאומיקארד בע"מ ובין השנים 2012-2016 כיהן כמנכ"ל לאומיקארד בע"מ.

מכהן כמנכ"ל הדר פיננסים בע"מ, (תאגיד בשליטתו); מכהן כחבר בוועדת ביקורת ותגמול (יו"ר), ועדת אשראים ועדת מינהל ועדת ניהול סיכונים של דירקטוריון הבנק.

פרופ' דן עמירם - ר"ח על פי הכשרתו; בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בן גוריון, תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון, ובעל דוקטורט במינהל עסקים מאוניברסיטת צפון קרוליינה בצ'אפל היל. סגן הדקאן ופרופסור למינהל עסקים בבית הספר לניהול באוניברסיטת תל אביב.

מכהן כדירקטור בחברת ווישור גלובלטיק בע"מ; מכהן כמנכ"ל המכון לחקר עסקים בישראל (חל"צ); שותף בסייטקטיק טכנולוגיות לניהול משברי סייבר ויו"ר הוועדה המייעצת של האו"ם לענייני בקרה פנימית וניהול סיכונים.

מכהן כחבר בוועדת ניהול סיכונים (יו"ר), ועדת ביקורת ותגמול ועדת אשראים של דירקטוריון הבנק.

לבנה שיפמן - בעלת תואר ראשון במנהל עסקים, תואר ראשון נוסף במדעי החברה (התמחות בכלכלה, מדעי המדינה וסוציולוגיה) ובעלת תואר שני במשפטים לבוגרי מנע"ס.

בין השנים 2014-2016 כיהנה כחברת דירקטוריון בחברה הכלכלית לפיתוח מודיעין ובשנים 2016-2019 כיהנה כחברת דירקטוריון (דח"צ) בבנק דקסיה לשעבר (מוניציפל), מתוכם כשנה וחצי כיהנה כיו"ר הדירקטוריון. בשנת 2021 כיהנה כחברת דירקטוריון בשותפות מו"פ קרן FEAT.

בין השנים 2019-2021 כיהנה כחברת וועד מנהל באיגוד החברות הציבוריות, ובין השנים 2020-2021 כיהנה כחברת דירקטוריון (וועד מנהל) בעמותת עוגן (קרן להלוואות ללא ריבית).

בנוסף, החל משנת 2020 מכהנת כחברת ועדת השקעות בקרן רום, קרן השתלמות לעובדי הרשויות המקומיות וכחברת דירקטוריון בקרן שמש מקבוצת עוגן (חל"צ) והחל משנת 2021 מכהנת כחברת דירקטוריון בחברות הציבוריות, שותפות מו"פ קרן FEAT (עד אוקטובר 2021), והאב אבטחת מידע. מכהנת כחברה בוועדת מינהל ועדת ניהול סיכונים של דירקטוריון הבנק.

ג. מידע לגבי ישיבות הדירקטוריון

בשנת 2021 קיים הדירקטוריון 19 ישיבות. בנוסף, התקיימו 46 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ד. הנהלת הבנק

(1) מידע לגבי חברי ההנהלה

יהושע בורשטיין

מנכ"ל הבנק.

מכהן בתפקידו החל מיום 17 באוגוסט 2015.

בעל תואר ראשון במתמטיקה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

בין השנים 2008 - 1989 כיהן במגוון תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ, ובכללם: מנהל הסניף המרכזי בתל אביב, סגן ראש החטיבה העסקית וסגן ראש חטיבת שוקי הון; בין השנים 2012 - 2008 כיהן כמנכ"ל בנק לאומי למשכנתאות בע"מ ובין השנים 2015 - 2013 כיהן כמנכ"ל בכלל ניהול פיננסים בע"מ (כ.ג.ף), מנהל ההשקעות הראשי וכיו"ר דירקטוריון כלל ביטוח אשראי בע"מ.

גולן כחלון

סמנכ"ל, חשב הבנק.

מכהן בתפקידו החל מיום 1 בינואר 2021.

בעל תואר ראשון בחשבונאות (בהצטיינות) ובכלכלה מאוניברסיטת תל אביב.

בין השנים 2016-2020 כיהן כמנהל ענף תפעול ובקרה בחטיבת החשבונות בבנק דיסקונט; בין השנים 2009-2016 כיהן כמנהל יחידת ה-SOX בבנק דיסקונט; בין השנים 2009-2003 כיהן כמנהל בכיר במחלקה ליעוץ עסקי - מנהל תחום הבנקאות והפיננסים בארנסט יאנג ישראל בע"מ.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון בחברת דיסקונט נאמנות בע"מ (החל משנת 2019) וכדירקטור בדיסקונט ליסינג (החל משנת 2016). בין השנים 2019 - 2015 כיהן כדירקטור בחברת דיסקונט נאמנות בע"מ, ובין השנים 2020 - 2016 שימש כחבר דירקטוריון במספר חברות מקבוצת דיסקונט.

ציון בקר

סמנכ"ל, מנהל החטיבה לבנקאות מסחרית.

מכהן בתפקיד החל מיוני 2021.

בעל תואר ראשון ושני במשפטים מאוניברסיטת תל אביב ועמית במכון ASPEN בארה"ב בתוכנית למנהיגות פיננסית (החל משנת 2018).

מינואר 2009 ועד יוני 2021 שימש כסמנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית בבנק.

בין השנים 2008 - 2005 כיהן כמנכ"ל משותף באקסלנס נשואה, שירותי בורסה בע"מ ושימש בחלק מהתקופה כדירקטור במסלוקת הבורסה לניירות ערך בע"מ ודירקטור (חליף) בבורסה לניירות ערך בע"מ.

בין השנים 2004 - 2000 עבד ברשות לניירות ערך ובתפקידו האחרון שימש כעוזר בכיר למנהל מחלקת חקירות. בין השנים 2007 - 2006 שימש כדירקטור ב"מעלות S&P" - החברה הישראלית לדירוג, ESOP חברה לנאמנות בע"מ, ומשנת 2009 ועד היום משמש כיו"ר, מנכ"ל וחבר דירקטוריון במספר חברות בנות של הבנק.

שמאל ברמן

סמנכ"ל, מנהל אגף אסטרטגיה.

מכהן בתפקידו החל מיום 1 בפברואר 2007, וחבר הנהלה החל מיום 1 ביוני 2015.

בעל תואר ראשון בכלכלה ומינהל מהמכללה האקדמית של תל אביב יפו ותואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת דרבי.

בין השנים 2003 - 1998 כיהן במגוון תפקידים בתחום הבנקאות בבנק הפועלים, ובין השאר, שימש כמנהל מחלקה עסקית, וכמנהל סניף; בין השנים 2007 - 2003 כיהן כמנהל בכיר בדלויט יועצים.

ד. הנהלת הבנק (המשך)
(1) מידע לגבי חברי ההנהלה (המשך)

מיכל הנר דויטש

סמנכ"ל, היועצת המשפטית הראשית.

מכהנת בתפקידה החל מיום 1 בנובמבר 2013.

בעלת תואר ראשון במשפטים מהמרכז הבינתחומי ללימודי עסקים, משפט וטכנולוגיה, הרצליה. בין השנים 2011-2013 ניהלה את אגף חברות בת מהותיות ומיסוי בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, במסגרתו שימשה כאחראית ניהולית מטעמו של מנכ"ל קבוצת דיסקונט על חברות בת מהותיות בקבוצה ("כ.א.ל", "מרכנתיל" ו-"IDBNY"); בין השנים 2006-2011 שימשה כיועצת משפטית לענייני חקיקה ברשות המיסים.

ציונה כהן

סמנכ"ל, המבקרת הפנימית הראשית.

מכהנת בתפקידה החל מיום 1 באוגוסט 2012.

בעלת תואר ראשון במשפטים ממכללת שערי משפט, תואר שני במשפטים מאוניברסיטת בר אילן ותואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת בר-אילן.

בין השנים 1986-2012 כיהנה במגוון תפקידים בבנק אוצר החייל בע"מ, ובכללם: בין השנים 1986-2000 עבדה במערך הסניפים, בין השנים 2000-2006 הקימה וניהלה את מטה הגבייה של הבנק, בין השנים 2006 - 2012 כיהנה כמנהלת מטה הביקורת הפנימית בבנק אוצר החייל בע"מ ובין השנים 2008 - 2012 כיהנה גם כמנהלת מטה הביקורת הפנימית בבנק מסד בע"מ.

נועם לזר

סמנכ"ל, מנהל אגף תפעול ומידע.

מכהן בתפקידו החל מיום 31 במרס 2020.

בעל תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול (בהצטיינות) מהטכניון, ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.

בין השנים 2007-2020 כיהן במגוון תפקידים בקבוצת נירם גיתן NGG. ובין השאר, שימש כמנכ"ל בחברת הבת - פתרונות הנדסה ארגונית; בין השנים 2006-2007 כיהן כמנהל תכנון ובקרה ברפא"ל, פיתוח אמצעי לחימה, ובין השנים 2010-2013 שימש כדירקטור בקבוצת נירם גיתן NGG.

דוד מימון

סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית.

מכהן בתפקידו החל מיום 1 בספטמבר 2016.

בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב ובעל תואר שני במינהל עסקים מאוניברסיטת דרבי.

בין השנים 2015-2016 כיהן כמנהל אגף אשראי ומ"מ מנהל החטיבה הקמעונאית; בין השנים 2014 - 2008 כיהן כמנהל אזור ירושלים והדרום ובין השנים 2008 - 1997 ניהל סניפים שונים בבנק.

מוחמד עווד

סמנכ"ל, מנהל החטיבה לניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי (CRO) של הבנק.

מכהן בתפקידו החל מיום 15 באוקטובר 2020.

בעל תואר ראשון בסוציולוגיה מאוניברסיטת בר אילן ובעל תואר שני בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה מאוניברסיטת בר אילן. בין השנים 2013-2019 כיהן כסגן ראש החטיבה הבנקאית לניהול סיכונים ומרכזי אשראי בבנק לאומי;

בין השנים 2010-2013 כיהן כסגן ראש החטיבה הבנקאית למוצרים וניהול סיכונים בבנק לאומי; בין השנים 2003-2010 כיהן כמשנה למנכ"ל בנק ערבי ישראלי.

ד. הנהלת הבנק (המשך)
(1) מידע לגבי חברי ההנהלה (המשך)

ליאת פרידמן

סמנכ"ל, מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל.

מכהנת בתפקידה החל מיום 1 ביוני 2019.

בעלת תואר ראשון - מזרח תיכון והיסטוריה מאוניברסיטת תל אביב ובעלת תואר שני במינהל עסקים מהקריה האקדמית בקרית אונו.

בין השנים 2016-2019 כיהנה כסמנכ"ל למנהל ומשאבי אנוש בחברת דואר ישראל; בין השנים 2012-2016 כיהנה כסמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל בחברת עמיתים קרנות פנסיה הוותיקות ובין השנים 2007-2012 כיהנה כמנהלת משאבי אנוש במכון התקנים.

(2) שינויים בהנהלת הבנק

- ביום 25 בינואר 2021, מונה מר ציון בקר למנהל החטיבה לבנקאות מסחרית.
- מר אבי רישפן, סמנכ"ל בכיר, חשב הבנק, סיים את תפקידו ביום 31 במרס 2021.
- מר גולן כחלון, סמנכ"ל, חשב הבנק, החל תפקידו כחשבוני ראשי ביום 1 באפריל 2021.
- מנכ"ל הבנק, מר שוקי בורשטיין, משמש כממלא מקום מנהל החטיבה הפינסית.

2. המבקרת הפנימית

א. פרטי המבקרת הפנימית

המבקרת הפנימית של הבנק הינה גב' ציונה כהן, המכהנת בתפקיד זה החל מיום 1 באוגוסט 2012.

המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בבנק או קרובה של בעל עניין בבנק, ואינה רואה החשבון המבקר או מי מטעמו.

המבקרת הפנימית ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות, סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא: "פונקציית הביקורת הפנימית".

המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק. בנוסף לתפקיד זה מכהנת המבקרת הפנימית גם כאחראית על פניות הציבור בבנק, וכמבקרת הפנימית של חברות בנות.

ב. דרך המינוי

מינוי המבקרת הפנימית אושר על ידי ועדת הביקורת בתאריך 22 באפריל 2012, ועל ידי הדירקטוריון בתאריך 24 באפריל 2012. המינוי אושר על סמך הכישורים, הניסיון וההשכלה של גב' ציונה כהן, אשר הינה בעלת תואר ראשון בכלכלה, ובעלת תואר ראשון ושני במשפטים ושימשה קודם מינויה כאחראית על הביקורת הפנימית בבנק אוצר החייל בע"מ ובבנק מסד בע"מ.

ג. זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הינה יו"ר הדירקטוריון.

ד. תכנית העבודה

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה שנתית, שהיא חלק מתכנית עבודה רב שנתית לשלוש שנים.

תכניות העבודה השנתית והרב שנתית (להלן: "תכניות העבודה"), נקבעו תוך הסתמכות על סקר הערכת סיכונים שביצעה המבקרת הפנימית, על פי מתודולוגיות מקובלות, ותוך התבססות על ההנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307, בנושא: "פונקציית הביקורת הפנימית".

תכנית העבודה אינה כוללת ביקורת על מערכות מחשב המנוהלות על ידי החברה האם, הואיל והביקורת עליהן מתבצעת על ידי המבקר הפנימי של החברה האם.

סיוטת תכנית העבודה הוגשה לעיון יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, המנהל הכללי והמבקר הפנימי של החברה האם, תכניות העבודה נדונו בועדת הביקורת של הדירקטוריון, ובהמלצתה הן הועלו לדיון בדירקטוריון ואושרו על ידי יו"ר הדירקטוריון. בתכניות העבודה אין התייחסות לשיקול הדעת שיש למבקרת הפנימית לסטות מהן, אולם בנוהל הביקורת הפנימית נקבע, כי ביטול מטלה מהותית מתכנית העבודה כרוך באישור יו"ר הדירקטוריון ובדיווח לועדת הביקורת. כמו כן, מדווחת המבקרת הפנימית ליו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת, על סטיות משמעותיות מתוכנית העבודה.

ה. ביקורות של תאגידים מוחזקים

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית כוללת גם ביקורת בתאגידים מוחזקים מהותיים של הבנק. לבנק ולתאגידים המוחזקים על ידו אין פעילות מחוץ לישראל.

ו. היקף העסקה

המבקרת הפנימית והעובדים הכפופים לה מועסקים במשרה מלאה. מספר המשרות הממוצע של עובדים שעסקו בביקורת פנימית (לרבות המבקרת הפנימית), בשנת 2021 - הסתכם בכ-17.5 משרות (2020 – 18.3 משרות). המספר הממוצע של המשרות המתייחסות לעובדי האגף לביקורת פנים, הכפופים למבקרת הפנימית ועסקו בפניות הציבור, הסתכם בשנת 2021 בכ-2.5 משרות (2020 – 2.3). בנוסף לאמור לעיל, בוצעו מספר ביקורות פנימיות בבנק על ידי המבקר הפנימי של החברה האם, ועל ידי מבקר שהועסק על ידי הבנק ב"מיקור חוץ" (בהיקף של כ-0.7 משרות).

ז. עריכת הביקורת

תכנית הביקורת הפנימית נערכת, בין היתר, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא: "פונקציית הביקורת הפנימית", חוק הביקורת הפנימית, הוראות ניהול בנקאי תקין, הנחיות המפקח על הבנקים, ותקנים מקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת קיימו דיונים, בין היתר, על תכנית העבודה של הביקורת הפנימית, על סיכום הפעילות השנתית של הביקורת הפנימית, ועל דוחות ביקורת שנערכו על ידי גורמי חוץ (כגון: רואי החשבון המבקרים) ושל הפיקוח על הבנקים.

ועדת הביקורת קיימה דיונים גם על דוחות ביקורת של המבקרת הפנימית, ועל דוחות ביקורת של המבקר הפנימי של החברה האם. בדיונים הנ"ל קיבלו חברי הדירקטוריון וועדת הביקורת מידע על דרך פעילותה של המבקרת הפנימית, ונחה דעתם כי היא פועלת על פי החוקים, ההוראות והתקנים האמורים לעיל.

ח. גישה למידע

למבקרת הפנימית הומצאו כל המסמכים והמידע שנדרשו על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, וכן ניתנה לה גישה למידע כאמור באותו סעיף, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

בתאגידים מוחזקים הובטח קיום האמור לעיל, בנוהלי הביקורת הפנימית ובסדרי עבודתה.

ט. דין וחשבון המבקרת הפנימית

כל דוחות המבקרת הפנימית מוגשים בכתב.

כל דו"ח ביקורת מוגש, בין היתר, ליו"ר הדירקטוריון, למנהל הכללי, ליו"ר ועדת הביקורת, למבקר הפנימי של החברה האם ולרואי החשבון המבקרים. בדיונים השוטפים של ועדת הביקורת נידונים הדוחות במלואם.

כמו כן, התקיימו דיונים בוועדת הביקורת ובמליאת הדירקטוריון, בדוחות הסיכום החצי שנתיים של המבקרת הפנימית, הכוללים בין היתר רשימה של דוחות הביקורת שפורסמו, כדלקמן:

- הדו"ח על סיכום פעילות האגף לביקורת פנים לשנת 2020 נדון בוועדת הביקורת ביום 22.3.2021 ובמליאת הדירקטוריון ביום 24.3.2021.
- הדו"ח על סיכום פעילות האגף לביקורת פנים למחצית הראשונה של שנת 2021 נדון בוועדת הביקורת ביום 12.9.2021 ובמליאת הדירקטוריון ביום 26.10.2021.

י. הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקרת הפנימית

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקרת הפנימית ותכנית עבודתה סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

יא. תגמול

היקף התשלומים למבקרת הפנימית הסתכם כדלקמן:

2020	2021	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
819	833	שכר
-	319	מענקים
303	275	הוצאות נלוות
1,122	1,427	סך הכל שכר ונלוות

3. שכר רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקרים של הבנק הינם סומך חייקין וזיו האפט - מבקרים משותפים.

להלן פרטים על השכר ששולם לרואי החשבון המבקרים המשותפים עבור הבנק וחברות מאוחדות שלו, בגין שירותים כדלקמן:

המאוחד		הבנק		
2021	2020	2021	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
2,641	2,268	2,625	2,252	ביקורת הדוחות הכספיים
771	53	771	53	שירותים הקשורים לביקורת ⁽¹⁾
443	293	443	293	שירותי מס
3,855	2,614	3,839	2,598	סך הכל

(1) כולל בעיקר ביקורת בנושאים ספציפיים וביקורת לצורך אישורים מיוחדים.

4. שכר בכירים (באלפי ש"ח)

שנת 2021

הלוואות שנתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾		תגמול עבור שרותים ⁽¹⁾							
הטבה	תקופה ממוצעת	יתרת הלוואות	סך הכל	הטבות אחרות	הפרשות סוציאליות ⁽²⁾	מענקים ⁽¹⁾	שכר ⁽¹⁾	תפקיד	שם העובד ⁽⁴⁾
-	-	-	2,462	114	386	703	1,259	המנהל הכללי	בורשטיין יהושע
-	-	-	1,896	80	378	477	961	מנהל החטיבה הקמעונאית	מימון דוד
-	-	-	1,686	89	292	409	896	מנהל החטיבה לבנקאות מסחרית	בקר ציון
-	-	-	1,564	81	248	399	836	מנהל חטיבת משאבי אנוש ומנהל היועצת המשפטית	פרידמן ליאת
3	5.4	258	1,472	84	221	341	826	הראשית	הנר דויטש מיכל

שנת 2020

הלוואות שנתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾		תגמול עבור שרותים ⁽¹⁾							
הטבה	תקופה ממוצעת	יתרת הלוואות	סך הכל	הטבות אחרות	הפרשות סוציאליות ⁽²⁾	מענקים ⁽¹⁾	שכר ⁽¹⁾	תפקיד	שם העובד ⁽⁴⁾
-	-	-	1,612	103	263	-	1,246	המנהל הכללי	בורשטיין יהושע
-	-	-	1,533	99	332	-	1,102	החשבונאי הראשי *	רישפן אבי
-	-	-	1,236	81	293	-	862	מנהל החטיבה הקמעונאית	מימון דוד
-	-	-	1,173	87	218	-	868	מנהל החטיבה הפיננסית	בקר ציון
-	-	-	1,122	84	219	-	819	המבקר הפנימית הראשית	כהן ציונה

1. התגמולים הינם במונחי עלות לבנק ואינם כוללים מס שכר.
 2. ההפרשות הסוציאליות כוללות הפרשות לפיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, וכן השלמת העתודות בגין הנ"ל עקב שינויים בשכר בשנת החשבון.
 3. תנאי ההלוואות דומים לאלו של כלל עובדי הבנק. סכומי ההלוואות נקבעים על פי קריטריונים אחידים, לכלל עובדי הבנק.
 4. כל נושאי המשרה הבכירה מועסקים בבנק בהיקף משרה מלא (100%).
- * כיהן בתפקיד זה עד ליום 31.3.2021.

הערות:

- א. בקביעת השכר והמענקים נלקחו בחשבון בין היתר היקף העסקים של הבנק, הרווחיות ושיעור התשואה על ההון.
- ב. התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירים, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים הניתנים לכלל עובדי הבנק. על פי רוב תנאים אלו אינם עדיפים על התנאים שמקבלים לקוחות אחרים, בעלי פרופיל בנקאי דומה. מכלול ההטבות הבנקאיות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה אינו מהותי.
- ג. התגמולים מכל הסוגים נכללו בסעיף "שכר והוצאות נלוות" בדוח הרווח והפסד.
- ד. הדירקטורים בבנק (למעט דירקטורים המכהנים כנושאי משרה בחברה האם), זכאים לתגמול שאינו חורג מהמקובל, ומשולם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס 2000 - כמפורט בביאור 36 בדוחות הכספיים.
- ה. לפרטים נוספים בדבר החלטה למתן פטור ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק, ראה ביאור 226 ב' (7) בדוחות הכספיים.
- ו. לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול בבנק והשלכותיה על ההנהלה הבכירה - ראה גילוי בדוח על הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/annual-reports/2021>

להלן פרטים נוספים לגבי "מרכיבי התגמול" (כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל 1970), של נושאי המשרה הבכירים בבנק:

1. **מר יהושע בורשטיין** - ביום 28 ביולי 2015, אישר הדיקטוריון את תנאי ההעסקה של מר יהושע בורשטיין המכהן כמנהל הכללי של הבנק. על פי החלטת הדיקטוריון נקצבה תקופת ההעסקה המקורית של המנכ"ל ל- חמש שנים. ביום 27 ביולי 2020 החליט הדיקטוריון להאריך את תקופת ההעסקה של מר בורשטיין עד ליום 10 באוגוסט 2023. על אף האמור לעיל יוכלו הצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

עם סיום עבודתו יהיה המנכ"ל זכאי לקבלת הכספים שנצברו עבורו בקרן הפיצויים ולמענק מיוחד בהיקף של ארבע משכורות (שרבע ממנו ייחשב כ"מענק משתנה", כהגדרתו במדיניות התגמול של הבנק). לאחר סיום עבודתו ייאסר על המנכ"ל לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק - במשך ארבעה חודשים.

שכרו של המנכ"ל צמוד למדד המחירים לצרכן. בנוסף, זכאי המנכ"ל לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

2. **מר דוד מימון** - סמנכ"ל ומנהל החטיבה הקמעונאית, מועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. על פי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של ארבעה חודשים.

עם סיום עבודתו יהיה מר מימון זכאי לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותו ולמענק מיוחד בהיקף של שש משכורות, ובתנאי שמועד סיום ההעסקה יהא לפני גיל הפרישה של מר מימון, ובכפוף לעמידתו בתנאי אי התחרות שלהלן. לאחר סיום עבודתו ייאסר על מר מימון לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק - במשך ששה חודשים.

שכרו של מר מימון צמוד למדד המחירים לצרכן. בנוסף, זכאי מר מימון לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

3. **מר בקר ציון** - סמנכ"ל ומנהל החטיבה לבנקאות מסחרית, מועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. על פי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

עם סיום עבודתו יהיה מר בקר זכאי לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותו, ולמענק מיוחד בהיקף של שש משכורות. לאחר סיום עבודתו ייאסר על מר בקר לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק - במשך שלושה חודשים. בתמורה לקיום התחייבות זו, יהיה מר בקר זכאי לקבלת מענק מיוחד נוסף בהיקף של שלוש משכורות.

שכרו של מר בקר צמוד למדד המחירים לצרכן. בנוסף, זכאי מר בקר לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

4. **גב' ליאת פרידמן** - סמנכ"ל ומנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל, מועסקת בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. על פי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

עם סיום עבודתה תהיה גב' פרידמן זכאית לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותה וכן לקבלת מענק מיוחד בהיקף של עד ארבע משכורות ובתנאי שמועד סיום ההעסקה יהא לפני גיל הפרישה של גב' פרידמן, ובכפוף לעמידתה בתנאי אי התחרות שלהלן. שכרה של גב' פרידמן צמוד למדד המחירים לצרכן.

לאחר סיום עבודתה ייאסר על גב' פרידמן לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק במשך שלושה חודשים ממועד סיום ההעסקה.

בנוסף, זכאית גב' פרידמן לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

5. **גב' מיכל הנר דויטש** - סמנכ"ל והיועצת המשפטית הראשית, מועסקת בבנק על פי הסכם העסקה אישי, לתקופת העסקה בלתי קצובה. לפי ההסכם זכאי כל אחד מהצדדים לסיים את ההתקשרות ביניהם בהודעה מוקדמת של ארבעה חודשים.

לאחר סיום העסקתה תהיה גב' הנר דויטש זכאית לפדיון כספי הפיצויים שנצברו לזכותה וכן למענק מיוחד בהיקף של 4 משכורות. שכרה של גב' הנר דויטש צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנוסף, זכאית גב' הנר דויטש לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב צמוד על חשבון הבנק, הפרשות סוציאליות (לרבות: פיצויי פיטורין, תגמולים, אבדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

5. עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

א. הסכמים לקבלת שירותי מיחשוב ותפעול

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם, מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם המבוססים על עקרונות כלכליים.

בנוסף לאמור לעיל, הבנק התקשר בהסכמים לקבלת שירותי תפעול מסוימים מהחברה האם.

לפרטים נוספים באשר להסכמים לקבלת שירותי מיחשוב ותפעול - ראה פרק 9' להלן.

ב. מתן פטור והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה

הבנק התחייב לפטור מראש דירקטורים ונושאי משרה בבנק מאחריות בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת זהירות מצד הדירקטור או נושא המשרה.

כמו כן, התחייב הבנק לשפוט דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברות בת מסוימות (כהגדרתן במסמך ההתחייבות), בשל התחייבות כספית אפשרית שתוטל עליהם, ובגין הוצאות התדיינות סבירות בגין סוגי אירועים מסוימים המפורטים במסמך.

בנוסף, בעקבות העסקה למיזוג בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ שנכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2019, והצורך לערוך ולפרסם דוחות כספיים של מוניציפל בנק בע"מ ליום 30.11.2019 (עובר ליום המיזוג) ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך, הוחל הפטור וכתב השיפוי על שני נושאי משרה לשעבר במוניציפל בנק בע"מ, בגין אחריותם לעריכת הדוחות הכספיים הנ"ל.

לפרטים נוספים בנושא זה - ראה ביאור 26' (7) בדוחות הכספיים.

ג. לפרטים נוספים באשר לעסקאות שנקשרו בין הבנק לבעלי שליטה וצדדים קשורים בשנת 2021 - ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

חלק ב' - פרטים נוספים בנוגע לעסקי הבנק

6. מבנה הקבוצה והשליטה בבנק

א. השליטה בבנק

למועד פרסום דוחות אלה מחזיק בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"), במלוא הבעלות והשליטה בבנק (100%). לפרטים נוספים בקשר להסכמים מהותיים שבין הבנק לבנק דיסקונט - ראה פרק 9' להלן.

בתקופת הדוח ובשנה שקדמה לה לא בוצעו השקעות במניות הבנק ולא בוצעו עסקאות במניות הבנק על ידי החברה האם.

ב. תרשים החזקות עיקריות - ליום 31.12.2021.

7. רכוש קבוע ומתקנים⁽¹⁾

א. כללי

השקעות הבנק ברכוש קבוע ומתקנים ליום 31.12.2021, מסתכמות כדלקמן:

עלויות	בניינים ומקרקעין	ציד ריהוט וכלי רכב	עלויות תוכנה	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
494	482	656	1,632	
254	387	527	1,168	
240	95	129	464	

עלות מופחתת - ליום 31.12.2021

1. למידע נוסף בדבר זכויות הבנק בבניינים וציוד - ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים.

ב. בניינים ומקרקעין -

(1) כללי

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסים הדרושים לתפעול השוטף של הבנק, או שיש צפי שיידרשו לו בעתיד. נכסים שאינם עומדים בקריטריונים אלו - מוצעים על ידי הבנק למכירה, או מושכרים לתקופת ביניים, עד שיבשילו התנאים למכירתם.

זכויות הבנק במקרקעין ובבניינים הינם בדרך של בעלות או בדרך של חכירה ושכירות מוגנת. בנוסף, נמצאים בשימוש הבנק 75 נכסים, אותם שכר הבנק בשכירות חופשית.

הבנק כוחן באופן שוטף הפרשים בין השווי ההוגן או הערך בר השבחה של נכסים הנמצאים בבעלותו - לבין העלות המופחתת של נכסים אלו בספריו, בהתאם לתקן החשבונאות הבינלאומי מס' 36. במקרים בהם עולה העלות המופחתת של נכסים אלו על השווי ההוגן שלהם (או הערך בר השבחה, לפי העניין) - עורך הבנק הפרשה לירידת ערך בגין נכסים אלו. בשנת 2021 לא נרשמה הפרשה לירידת ערך (בשנת 2020 - נרשמה הפרשה לירידת ערך בסך של כ- 1 מ' ש"ח).

להלן פרטים על המקרקעין והבניינים המשמשים את הבנק ליום 31.12.2021 (במטרים ריבועים):

סוג הנכס	שטחים בבעלות או בחכירה	שטחים בשכירות מוגנת	שטחים בשכירות חופשית	סה"כ
מ"ר	מ"ר	מ"ר	מ"ר	מ"ר
סניפים	4,434	396	18,414	23,244
משרדים	7,550	-	6,854	14,404
שטחי עזר (אחסון וכו')	137	-	1,139	1,277
שטחים שאינם בשימוש הבנק ⁽¹⁾	833	-	430	1,263
סך הכל	12,954	396	26,837	40,188

1. השטחים הפנויים שבשימוש הבנק, מיועדים לשימוש עתידי, או למכירה - ומוצגים לפי העלות שאינה עולה על שווי השוק שלהם.

(2) תוכנית להעתקת הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות

הנהלת הבנק ויחידות המטה המרכזיות, פועלים כיום בשלושה מתחמים נפרדים. במסגרת צעדי ההתייעלות הננקטים על ידי הבנק ובמטרה לשפר את עבודת ההנהלה, חתם הבנק ביחד עם החברה האם וחברות נוספות ב"קבוצת דיסקונט" (להלן: "זמי הפרויקט"), ביום 27 ביוני 2016 על הסכם, במסגרתו רכשה הקבוצה מעריית ראשון לציון, קרקע בשטח של 20 דונם, המיועד להקמת בנייני הנהלה, מטה ויחידות תפעוליות, שישמשו את החברות הרוכשות.

עלות רכישת החלק היחסי של השטח עבור הבנק (בהיקף של כ- 2 דונם), המיועד להקמת מבנה שירכז את פעילות הנהלת הבנק ויחידות המטה שלה בעתיד, הסתכמה בכ- 10.5 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ. בנוסף, חתם הבנק ביום 25 בדצמבר 2017 (יחד עם יתר החברות בקבוצה השותפות למיזם), על הסכם, במסגרתו מימשו יזמי הפרויקט אופציה לרכישת זכויות לבניית שטחי מסחר במתחם שנרכש בשנת 2016. עלות רכישת החלק היחסי בזכויות אלו על ידי הבנק (בהיקף של כ- 140 מ"ר), הסתכמה בסך של כ- 0.75 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ.

במהלך השנים 2021 - 2017 החלו "זמי הפרויקט" בבניית המתחם ("קמפוס קבוצת דיסקונט"). במסגרת זו בוצעו תהליכים, כדלקמן:

- נערכה התקשרות למימון מנהל לפרויקט הבניה והתקשרות למימון אדריכלים, מתכננים ויועצים שונים לצורך קביעת המתכונת התכנונית למתחם.
 - הוכנו תוכניות למבנה הקמפוס והוחל בעבודות חפירה ודיפון שיהוו תשתית לבניית קומות החניה ושטחי התפעול התת קרקעיים בקמפוס.
 - בחודש ינואר 2020, החליטו השותפים בפרויקט להתקשר עם קבלן ראשי להקמת הפרויקט. היקף ההתקשרות נאמד בכ- 0.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק בהתקשרות ייגזר מחלקו בפרויקט.
 - במהלך השנים 2021 - 2019 בוצעו עבודות חפירה במתחם, נוצקו קומות החניונים המרתף, והחלה השלמת בניית חלקי המבנה העיליים.
- להערכת הבנק, היקף ההשקעה בפרויקט צפוי להסתכם בכ- 260 מיליון ש"ח (בכפוף לקביעה סופית של חלק הבנק בפרויקט). עד ליום 31.12.2021 הסתכמו השקעות הבנק בבינוי המיזם בכ- 98 מיליון ש"ח.

8. הון אנושי

א. התפתחויות במבנה הארגוני

לא נרשמו שינויים במבנה הארגוני במהלך שנת הדוח.

ב. מצבת כח אדם

(1) כללי

מספר המשרות של עובדים המועסקים בבנק ובחברות מאוחדות שלו, ירד בשנת 2021 ב- 10 משרות והסתכם בסוף שנת 2021 ב- 1,422 משרות, לעומת 1,432 משרות בסוף שנת 2020.

בממוצע, ירד מספר משרות העובדים המועסקים ב- 80 משרות והסתכם בשנת 2021 ב- 1,425 משרות, לעומת 1,505 משרות בשנת 2020.

להלן נתונים באשר להתפתחות מצבת כח האדם בבנק:

	2021	2020
מספר משרות לסוף שנה	1,422	1,432
מספר משרות ממוצע	1,425	1,505

מנתונים אלה עולה כי בשנת 2021 חל קיטון בשיעור של כ- 5.3% בכח אדם המועסק בבנק (על בסיס מספר משרות ממוצע).

הקיטון נגזר, בעיקר, מהשלכות תוכנית לפרישה מרצון שיושמה במהלך הרבע האחרון של שנת 2020 ובמסגרתה פרשו 73 עובדים.

(2) התפלגות כח אדם בחתך מגזרי פעילות:

להלן נתונים לגבי התפלגות מספר משרות כח האדם הממוצע בבנק בחתך מגזרי פעילות⁽¹⁾:

מגזרי פעילות	2021	2020
משקי בית	579	586
עסקים קטנים	616	675
בנקאות מסחרית	195	208
בנקאות פרטית	11	12
ניהול פיננסי	24	24
סך הכל	1,425	1,505

1. התפלגות מספר המשרות בחתך מגזרי הפעילות נערכה על פי המבנה הארגוני של מגזרי הפעילות בבנק (ב"גישת הנהלה").

ג. הסכמי עבודה בבנק

1. הסכמי עבודה

יחסי העבודה בין הבנק לעובדיו, למעט עובדים בעלי חוזה אישי, מושתתים על מארג הסכמים קיבוציים בנושאים שונים. פרט להסכמים אלו, נחתמים מעת לעת הסכמים פרטניים בין ההנהלה לעובדים, בגין נושאים ספציפיים.

תנאי העבודה של חברי הנהלת הבנק מוסדרים בחוזי העסקה אישיים.

ביום 24 בפברואר 2022 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק, הסתדרות העובדים הכללית החדשה ונציגות העובדים, במסגרתו הוסדר סכסוך העבודה שהיה קיים בבנק מיום 15 בפברואר 2021, ראה סעיף 2 להלן. ההסכם כולל מספר הסכמות ובכללם:

- (א) הסכמה למעבר לקמפוס לרבות מיקומי יחידות שונות במבנה הקמפוס, הסדרי הסעדה, הושבה, הסעה וחניות.
- (ב) זכאות העובדים על פי מצבת העובדים ליום 31 בדצמבר 2021 למענק תשואה על פעילות ולמענק הסכמה למעבר לקמפוס (להלן: "מענק הסכמה") בגובה של 4.15 משכורות בממוצע.
- (ג) הסדרת מתווה לעבודה מרחוק בהיקף של יום עבודה אחד לפחות בשבוע, לעובדים המעוניינים בכך.

2. סכסוך עבודה

ביום 15 בפברואר, 2021 התקבלה בבנק הודעת הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות המעו"ף (להלן: "ההסתדרות") בדבר הכרזת סכסוך עבודה ושבתה בבנק, בהתאם לסעיפים 5, א' ו-5' לחוק יישום סכסוכי עבודה, התשי"ז - 1957. לפי ההודעה, עיקר העניינים שבסכסוך נסוב על מעבר מטה הבנק לראשון לציון והשפעתו על העובדים. לפי ההודעה יכולים עובדי הבנק לנקוט בצעדים ארגוניים (לרבות שבתה) על פי הנחיית ההסתדרות, החל מיום 3 במרס, 2021 ואילך. סכסוך העבודה יושב ונסגר ביום 24 בפברואר 2022, ראה סעיף 1 לעיל.

ד. סינוף

בסוף שנת 2021 מנה הבנק 73 סניפים (2020 - 74 סניפים).

9. הסכמים מהותיים

א. הסכם לקבלת שירותי מחשב ותפעול (1) הסכם לקבלת שירותי מחשב

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול מסופקים לבנק על ידי החברה האם, מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, המבוססים על עקרונות כלכליים. הסכמים אלו מפרטים את היקף איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת מעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת.

בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים ביום 11 בנובמבר 2004 (להלן: "הסכם השירות"), התחייבה החברה האם לספק לבנק שירותי מחשב בהיקף ובדרגת איכות שפורטו בהסכם, לתקופה בלתי קצובה. על אף האמור לעיל, ההסכם מאפשר לכל אחד מהצדדים להביא לסיומו בהודעה מוקדמת, כדלקמן:

- בנק מרכזתיל דיסקונט בע"מ: שנתיים.

- בנק דיסקונט לישראל בע"מ: שלוש שנים.

תמחור שירותי המחשב שמקבל הבנק מכח הסכם זה מבוסס על הסכמי תמחור תקופתיים, המתחדשים מעת לעת (להלן: "הסכמי התמחור").

ביום 31.12.2019 נחתם בין הצדדים הסכם, במסגרתו נקבע מנגנון למנגנון לחישוב עלות שירותי המחשב, כדלקמן:

- עלות שירותי המחשב שמשלם הבנק לחברה האם, תעלה בהדרגה במשך ארבע שנים מכ- 64 מיליון ש"ח בשנת 2017, לכ- 81 מיליון ש"ח בשנת 2021. לפיכך, עלות שירותי המחשב ששילם הבנק לחברה האם בשנת 2021 הסתכמה בכ- 84 מיליון ש"ח.
- עלות שירותי המחשב תהיה צמודה למדד המחירים לצרכן.
- עלות השירותים שנקבעה בהסכם, תהיה בתוקף החל מיום 1 בינואר 2018 ולמשך כל תקופת ההתקשרות לקבלת שירותי מחשב, אלא אם ייווצרו נסיבות שיחייבו לעדכן את עלות השירותים, כאמור.

(2) הסכם לקבלת שירותי תפעול

ביום 11 בנובמבר 2004 נחתם הסכם בין הבנק לחברה האם במסגרתו התחייבה החברה האם לספק לבנק שירותי תפעול מסוימים, שפורטו בהסכם, לתקופה בלתי קצובה. על אף האמור לעיל, ההסכם מאפשר לכל אחד מן הצדדים להביא לסיומו בהודעה מוקדמת בהתאם למועדים שפורטו בהסכם לקבלת שירותי מחשב.

במהלך שנת 2017 גיבשו הצדדים, בסיוע מומחה חיצוני מתווה, הכולל עקרונות ופרמטרים כלכליים לחישוב עלות שירותי התפעול המסופקים לבנק על ידי חברת האם.

ביום 31.12.2019 נחתם בין הצדדים הסכם לקבלת שירותי תפעול, הכולל מגנון לתמחור עלות שירותי התפעול שמקבל הבנק מהחברה האם.

העקרונות והפרמטרים המעודכנים לחישוב עלויות שירותי התפעול שנקבעו בהסכם, נכנסו לתוקף החל ביום 1 בינואר 2018. העלות השנתית של שירותי התפעול המתקבלים באמצעות החברה האם, הנגזרת מההסכם, הסתכמה בשנת 2021 בכ- 13 מיליון ש"ח (2020 - 12 מיליון ש"ח).

ב. הנפקת כתבי התחייבות נדחים לחברה האם

בשנים 2017 ו- 2019 הנפיק הבנק לחברה האם כתבי התחייבות נדחים, הכוללים "מנגנונים לספיגת הפסדים" ("coco"), בסך 260 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים בקשר לתנאים הנלווים לכתבי התחייבות נדחים אלה - ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

ג. הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי אשראי

הבנק מפיק כרטיסי אשראי בנקאיים בשיתוף עם חברת כ.א.ל כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: כ.א.ל). המנגנונים להנפקה המשותפת של כרטיסי אשראי, כאמור, לרבות: האחריות לתהליכים התפעוליים השונים, דיווחים שוטפים, מנגנוני התמחור ואחריות הצדדים לנזקים תפעוליים שונים, מעוגנים במסגרת הסכמים דו-צדדיים המתחדשים מעת לעת, ומארכים אוטומטית, ככל שהצדדים בחרו שלא לעדכן את הסכמי ההנפקה המשותפים.

מכיוון שתוקף הסכם ההנפקה המשותפת הקודם פג ביום 31.12.2017, נחתם בין הצדדים ביום 9.2.2020 הסכם הנפקה משותפת מעודכן, שיהיה בתוקף בתקופה שמיום 1.1.2019 ועד ליום 31.12.2022. ההסכם החדש כולל שינויים בהיבטים תפעוליים שונים, לרבות שינויים הנגזרים מכניסתו לתוקף של החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז - 2017. בנוסף עודכנו היבטים שונים הנוגעים למנגנוני התמחור והדיווחים בגין פעילות זו.

ד. הסכמי עבודה

למידע באשר להסכמי העבודה הקיימים בבנק ולהתפתחויות שחלו בנושא זה - ראה פרק 8 לעיל.

ה. הסכמים מהותיים שנחתמו עובר למועד המיזוג על ידי מוניציפל בנק בע"מ

ביום 1 בדצמבר 2019, נכנסה לתוקף עסקת המיזוג בין הבנק, לבין מוניציפל בנק בע"מ. להלן פרטים באשר להסכמים משמעותיים שנחתמו על ידי מוניציפל בנק בע"מ (להלן: "מוניציפל"), עובר למועד המיזוג, והבנק נושא בהתחייבויות ובזכויות הנגזרות מהם, מכח עסקה זו.

(1) הסכם לניהול הלוואות תקציביות מכספי המדינה

ביום 23 בפברואר 2012, נחתם הסכם בין המדינה לבין מוניציפל, במסגרתו התחייב מוניציפל לנהל עבור המדינה בתקופה של עשר שנים ממועד חתימתו, הלוואות שתעמיד המדינה מתקציבה ובאחריותה לרשויות מקומיות ולתאגידי מים, תמורת עמלת ניהול בשיעור 0.16% מיתרת האשראי המנוהל, כאמור.

בנוסף, הוסדר בהסכם מעמד הלוואות המנוהלות מכספי המדינה ביחס להלוואות שניתנו מכספי הבנק, ונקבע כי הלוואות אלו יהיו במעמד זהה (פארי-פאסו), לאשראים שניתנו על ידי הבנק לאותם גופים.

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתמה בין הצדדים (המדינה ומוניציפל) תוספת להסכם, המחילה את עקרונות ההסכם על הלוואות שהועמדו מתקציב המדינה לרשויות מקומיות ותאגידי מים בגין הקמה ושדרוג של מתקני טיהור שפכים.

(2) הסכמים באשר לזכויות עובדי מוניציפל בנק בע"מ, עובר ליום המיזוג.

- זכויות עובדי מוניציפל בנק בע"מ, עובר ליום המיזוג, לקבלת פיצויי פרישה - עוגנו בשני הסכמי עבודה, כדלקמן:
 - הסכם עבודה קיבוצי מיוחד מיום 30 ביולי 2018 שנחתם בין מוניציפל בנק בע"מ, לבין נציגות עובדי והסתדרות העובדים הכללית החדשה.
 - הסכם הבנות שנחתם ביום 22 ביולי 2019 בין הבנק לבין מוניציפל בנק בע"מ.
- ליום 31 בדצמבר 2021 השלים הבנק את התחייבויותיו לעובדי מוניציפל.

10. מגבלות בתחום החקיקה והתקינה

א. חקיקה בעקבות "אירוע וירוס הקורונה"

תיקונים בנב"ת 250 בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)

במטרה לסייע למשקי הבית ולעסקים להתמודד עם אתגרי וירוס הקורונה, ביום 18.3.2020 פורסם לראשונה הנב"ת כהוראת שעה אשר באמצעות תיקון הוראות נב"ת שונות, קובע הקלות רגולטוריות בתחומים רבים. על אף שביום 27.12.2021 פורסם תיקון להוראת השעה לפיו, החל מיום 1.1.2022 יפוג תוקפה, למעט הוראות ספציפיות להן נקבע תוקף מאוחר יותר, ביום 18.1.2022 פורסם תיקון נוסף לפיו הוחלט שלא לבטל את הוראת השעה אלא לשוב ולעדכנה, וזאת עקב התפשטות נגיף הקורונה.

תיקון נב"ת 355 בנושא המשכיות עסקית

בתיקון הוראת השעה מיום 18.1.2022 כאמור, נקבע כי כלל השירותים בסניפים יינתנו בכפוף לתיאום תור מראש (למעט אוכלוסיות ומקרים מיוחדים שיוחרגו מהכלל האמור). בנוסף, נקבע כי תאגיד בנקאי יוכל לקבוע שלא כל הסניפים יהיו פתוחים לקהל, בכפוף לכך ששיעור הסניפים הפתוחים לא יפחת מ-80% מסניפי התאגיד הבנקאי, לכך שהתאגיד הבנקאי יודא הקצאת משאבים למענה טלפוני תוך זמן סביר ללקוחות המשתייכים לסניפים שאינם פתוחים ולתנאים נוספים המפורטים שם. תוקף ההקלה הינו עד ליום 28.2.2022.

בנוסף, קיימות הוראות נוספות בהוראת השעה להן נקבע תוקף מאוחר יותר, כדלקמן:

נב"ת 311 בנושא ניהול סיכון אשראי

תוקף ההקלה המאפשרת לראות דוח כספי כמעודכן אם הוגש עד אחד עשר חודשים ממועד הדוח הכספי, וכאשר הלוח הוא עסק קטן או עסק זעיר, כהגדרתם ב"מגזרי פעילות פיקוחיים" - אם הוגש עד ארבעה עשר חודשים ממועד הדוח הכספי, יחול עד ליום 28.2.2022.

נב"ת 201 בנושא מדידה והלימות הון ונב"ת 218 בנושא יחס מינוף

תוקף ההקלות בנושא יעדי ההון המזעריים ויחס מינוף, יחול עד ליום 31.12.2023, ובתנאי שלא יפחתו מהשיעור ביום 31.12.2021 בהתייחס ליחס הלימות ההון, ומהשיעור ביום 30.6.2022 בהתייחס ליחס המינוף, או מהשיעורים הנדרשים מהבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

במסגרת התיקון להוראת השעה מיום 27.12.2021, תוקנו הוראות נב"ת שונות ונקבעו בהן כהוראות של קבע חלק מן ההקלות שניתנו בהוראת השעה, כדלקמן:

נב"ת 315 בנושא מגבלת חבות ענפית

ההקלה שנקבעה במסגרת הוראת השעה הוסדרה כנספח להוראה כך שחבות ענף בינוי ונדל"ן תוגבל לשיעור של 26% (במקום 24%) מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, והחבות לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגזר הפרטי לא תעלה על 22% (במקום 20%). תוקף הוראת שעה עד תום 24 חודשים מיום 31.12.2025, ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור ביום 31.12.25 או שיעור המגבלה הקבוע בהוראה, הגבוה מביניהם.

נב"ת 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור

נקבע כי דרישת ההון הנוספת בשיעור של 1% תחול בגין הלוואות למטרת דיור ולא בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (הלוואה לכל מטרה). כמו כן, נקבעה הוראת מעבר לפיה, מחזור "הלוואה לכל מטרה" שבגינה הותק הון בשיעור של 1% יחייב הקצאת הון בשיעור של 1%.

ב. חקיקה בתחום אשראי והשקעות

תיקון קובץ שו"ת ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא: "מגבלות למתן הלוואות לדיור"

ביום 6 באוקטובר 2021 פורסם תיקון לקובץ בו עודכנו התנאים בהתקיימם רשאי תאגיד בנקאי להעמיד ללווה הלוואה נוספת לצורך השלמת מימון רכישת דירה חליפית. בפרט, הובהר כי סך ההלוואות בשעבוד הדירה הקיימת לא יעלה על 50% משווייה. כמו כן, סכום ההלוואה לא יעלה על הסכום הנדרש להשלמת מימון הדירה החליפית. עוד הובהר כי העדכון לא יחול על הסכמים שנחתמו לפי מועד הפרסום.

ג. חקיקה בתחום ניהול הסיכונים

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 314A בנושא: "ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים"

ביום 30 בספטמבר 2021 פורסמה הוראה חדשה, בנושא ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים, בה פורטו ההנחיות בנושא, כאשר "חוב מהותי" הוגדר כ"חבות" (כהגדרתה בנכ"ת 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים) למעט השקעה במניות, אשר עומדת באחד מהתנאים הבאים: סכום החבות עולה על 50 מיליון ש"ח או חבות העומדת בפרמטרים כמותיים או איכותיים אשר התאגיד הגדיר לענין זה. במקביל תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 בנושא: "ניהול סיכונים אשראי". מועד תחילה: 1.4.2022.

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מס' 222 בנושא: "יחס מימון יציב נטו"

ביום 3 באוגוסט 2021 פורסם חוזר בנושא יישום הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא: "יחס מימון יציב". ההוראה מגדירה מסגרת לחישוב יחס המימון היציב נטו. יחס זה נועד לשפר את פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה לשמור על יחס מימון יציב בהתאם להרכב הנכסים המאזניים ופעילויות חוץ מאזניות. היחס מוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש, היחס לא יפחת מ- 100% בכל זמן נתון. היחס ידווח בתדירות שלא תפחת מאחת לרבעון. מצופה כי במצבי לחץ או קיצון תדירות הדיווח תגבר, בהתאם לנסיבות. מועד תחילה: 31.12.2021.

תיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)

במסגרת צעדים שנוקט הפיקוח על הבנקים כדי לחזק את התרומה לסביבה ולחברה של המערכת הבנקאית, ובכך לחזק את קיימות המערכת הבנקאית והמשק לטווח ארוך, ולאור הניסיון שנצבר במערכת הבנקאית בישראל ובבנקים בעולם בגילוי על נושאים אלה, ביום 2 בדצמבר 2021 פורסם חוזר בדבר גילוי לציבור על היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG), בו הובהר כי על תאגיד בנקאי לציין בדוח הדירקטוריון והנהלה תמצית של מדדי ESG (היבטי סביבה, חברה וממשל) עיקריים, ולאופן בו היבטי ESG משתלבים באסטרטגיה של התאגיד הבנקאי. בנוסף, "דוח סביבה, חברה וממשל (ESG)" (חלף שמו הקודם "אחריות תאגידית") יפורסם אחת לשנה במקום הדרישה הקיימת לדוח דו שנתי וכן, ניתנו הבהרות ביחס לגילוי על סיכונים סביבתיים. בתיקון לא שונה המנגנון הקיים כיום לפיו, התאגיד שעומד בראש הקבוצה הבנקאית הוא זה שאחראי לפרסם את הדוח. מועד תחילה: החל מדוחות 12.2021.

ד. חקיקה אמריקאית

ביום 1 בינואר 2021 התקבל בקונגרס האמריקאי תיקון לחוק ההגנה הלאומי האמריקאי (National Defense Authorization Act) שבמסגרתו חוקק גם חוק איסור הלבנת הון 2020, המעגן שינוי נרחב בחוקי איסור הלבנת הון והמאבק במימון טרור בארה"ב. בין היתר נכנס לתוקף תיקון שמרחיב את סמכות הרשויות האמריקאיות לדרוש מסמכים מבנקים זרים המחזיקים חשבון קורספונדנט בארצות-הברית. הבנק וחברת האם מחזיקים חשבון קורספונדנט בבנק IDBNY בארצות-הברית. הסמכות ניתנת למימוש בכל חקירה בנוגע להפרת חוק פלילי פדרלי, הליכי חילוט אזרחיים ובכל חקירה תחת דיני איסור הלבנת הון, גם אם החשבון הקורספונדנטי לא שימש להפרה הפוטנציאלית הנחקרת. תיקונים נוספים בחוק יחולו על בנקים הפועלים בארה"ב ועל לקוחותיהם, ורלוונטיים לפעילות הציות של IDBNY בתחומי איסור הלבנת הון ומימון טרור.

11. דירוג האשראי

התחייבויות הבנק מדורגות על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג") בדירוג "AAA" (עם אופק דירוג יציב), שאושרר לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 23 בינואר 2022. כתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק דורגו על ידי חברת הדירוג בדירוג "AA+", הנמוך בדרגה אחת מדירוג הבנק, לאור מתודולוגית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "Standard & Poor's" (חברת האם של "מעלות - S&P"), לפיה - כתבי התחייבות נדחים יורגו בדרגה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק. יצוין עוד, כי בהתאם למתודולוגיה של חברת הדירוג הבינלאומית, הוגדר הבנק על ידי חברת הדירוג כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין דירוג החברה האם, לדירוג הבנק.

12. הליכים משפטיים נוספים

ביום 5 בפברואר 2020, הגיש אחד מבעלי המניות בחברה האם, לבית המשפט המחוזי בחיפה, בקשה לגילוי מסמכים, מכח סעיף 198א' לחוק החברות התשנ"ט - 1999, במסגרתה התבקש בית המשפט להורות לבנק ולחברה האם שלו, למסור לעיון המבקש מסמכים המנויים בבקשה, לצורך בחינת אפשרות להגשת בקשה לאישור "תביעה נגזרת", או "הגנה נגזרת" בשם הבנק ו/או בנק דיסקונט לישראל בע"מ (החברה האם), בקשר להתנהלות הבנק והחברה האם בעניינים לגביהם התקיימו בעבר הליכים משפטיים באוסטרליה.

ביום 12 באוקטובר 2021, האריך בית המשפט, בעקבות בקשת הצדדים, את עיכוב ההליך ודחה את מועד דיון התזכורת בתיק ליום 15 במרס 2022.

13. מגזרי פעילות פיקוחיים-פרטים נוספים

א. מבנה התחרות במגזרי הפעילות השונים

(1) מגזר משקי בית

מגזר משקי בית הינו אחד המגזרים המרכזיים בבנק ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק. מגזר זה מתאפיין בסיכון נמוך יחסית, עקב הפיזור הרחב של האשראי בין לקוחותיו ולכן הוא מהווה יעד מועדף להתרחבות יתר הבנקים במערכת (לרבות הבנקים הגדולים והבינוניים), למרות התשומות הגבוהות יחסית הנדרשות לתפעולו. לפיכך, קיימת תחרות רבה בין כל הבנקים על פלח לקוחות זה. במסגרת ההתמודדות מול יתר הבנקים על פלח לקוחות זה, פונה הבנק ללקוחותיו, באמצעות ערוצים שונים - במסרים המבליטים את מחויבות הבנק למתן שירות איכותי ואישי ומסור ללקוחות המגזר.

בנוסף, חלק מהלקוחות המשתייכים למגזר פעילות זה מתגוררים ביישובים בהם קיים רוב מוחלט לאוכלוסיה הלא יהודית שבהם פועלים גם תאגידים בנקאיים אחרים. הבנק מתחרה עם הבנקים הנ"ל על פלחי אוכלוסיה אלו, על ידי מתן שירות אישי ומסור באמצעות עובדים המעורים במנהלים ובתכנות של הלקוחות המשתייכים לפלחי אוכלוסיות אלו ומעניקים להם שירות התואם את צרכיהם היחודיים.

בנוסף, משיק הבנק מעת לעת מסעי פרסום ייחודיים הפונים ישירות לאוכלוסיות המתגוררות באזורים אלו - באמצעות אמצעי מדיה מקומיים.

יצוין כי בשנים האחרונות החלו גופים פיננסיים שונים (בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי) להיערך למתן שירותים פיננסיים שונים ללקוחות המגזר (בעיקר שירותי אשראי), אם במתכונת עצמאית, או באמצעות שיתופי פעולה שונים עם תאגידים בנקאיים.

רפורמת "ניוד בקליק"

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 נכנס לתוקף סעיף 5ב' לחוק הבנקאות (שירות לקוח), התשמ"א - 1981, בנושא: "העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים" והוראות נוספות שנקבעו לצורך יישומו, כך שמעבר לקוחות בין בנקים יינתן לביצוע באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח ("בקליק"). רפורמה זו מביאה לעליה הן ביכולת הלקוחות למעבר מבנק לבנק ולעליה ברמת התחרות במערכת הבנקאית.

רפורמה צרכנית לשיפור סביבת התחרות בשוק המשכנתאות

ביום 31 בינואר 2022 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיור", בה הורה בנק ישראל על יישום רפורמה צרכנית בתחום המשכנתאות בשלושה היבטים: שקיפות ויכולת השוואה, פשטות ויכולת הבנה ויעילות בביצוע התהליך. בהוראה נקבע כי על הבנקים לספק ללקוח אישור עקרוני בפורמט אחיד, שבו יוצגו, בנוסף לסל המשכנתא המוצע על ידם, שלושה סלים אחידים שהרכבם נקבע על ידי בנק ישראל, כאשר אורך תקופת ההלוואה ייבחר על ידי הלקוח. כן, תכלול הרפורמה קיצור זמן מתן אישור עקרוני והגשה וקבלת האישור באופן מקוון. לוחות הזמנים ליישום נקבעו ליום 31 באוגוסט 2022.

(2) עסקים קטנים וזעירים

מגזר זה הינו אחד המגזרים הבולטים בבנק ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של הבנק. לקוחות המגזר חשופים לתחרות מצד כל הבנקים במערכת (לרבות הבנקים הגדולים והבינוניים).

מאחר שתחום פעילות זה מהווה יעד מועדף על בנקים אחרים במערכת - קיימת תחרות רבה מצד בנקים אחרים על פלח לקוחות זה. בנוסף, חלק מהלקוחות המשתייכים למגזר פעילות זה מתגוררים בישוים שבהם קיים רוב מוחלט לאוכלוסיה ה"לא יהודית", שבהם פועלים גם תאגידים בנקאיים אחרים, המתחרים בבנק במתן שירותים ללקוחות אלו.

במטרה להתמודד עם התחרות הקיימת במתן שירותים בנקאיים לאוכלוסיות אלו, משקיע הבנק אמצעים בפרסום, יצירת קשרים אישיים עם הלקוחות, מתן שירות אישי, ומציאת פתרונות פיננסיים למכלול צרכיו העסקיים של הלקוח, על ידי מתן שירותים בנקאיים באמצעות עובדים המעורים במנהלים ובתכונות של הלקוחות המשתייכים לפלחי אוכלוסיות אלו ומעניקים להם שירות התואם את צרכיהם הייחודיים.

יצוין כי, בשנים האחרונות החלו גופים פיננסיים שונים (בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי), להיערך למתן שירותים פיננסיים שונים ללקוחות המגזר (בעיקר שירותי אשראי), אם במתכונת עצמאית, או באמצעות שיתופי פעולה שונים עם תאגידים בנקאיים.

(3) עסקים בינוניים

לקוחות המגזר מתאפיינים ברמת תחכום עסקית גבוהה יחסית. נתון זה, בצירוף חסמי מעבר נמוכים יחסית במגזר זה - יוצרים תשתית לתחרות גבוהה בין כל הבנקים במערכת. התחרות מתבטאת הן בתחום המחירים (מרווחי ריבית ושיעורי עמלות) והן ברמות חשיפה גבוהות יותר לסיכונים אשראי אותם מוכנים מתחרים להציע.

האמצעים בהם נוקט הבנק במסגרת ההתמודדות בתחום זה, כוללים: שיפור השירות ללקוח (לרבות זמינות השירות) ושמירה על קשר אישי.

(4) עסקים גדולים

לקוחות המגזר מתאפיינים ברמת התחכום העסקית הגבוהה ביותר ביחס לכלל מגזרי הפעילות. לפיכך, ועקב היעדר חסמי מעבר אפקטיביים עבור לקוחות המגזר - מתקיימת תחרות עזה בין כל הבנקים במערכת, במגזר פעילות זה. התחרות מתבטאת הן בתחום המחירים (מרווחי ריבית ושיעורי עמלות) והן בתחום השירות.

ממשל תאגידי ביקורת ופרטים נוספים על הבנק נספחים

2021

דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

נספח 1 – שיעורי הכנסות והוצאות ריבית
וניתוח השינויים – מאוחד

244

נספח 2 – רווח והפסד ומאזן –
מידע רב רבעוני

249

נספח 3 – דוח רווח והפסד מאוחד
לחמש השנים האחרונות

251

נספח 4 – מאזן מאוחד
לחמש השנים האחרונות

252

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית

2021		
שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4.21	1,465 ⁽⁶⁾	34,751
-	-	28
0.83	4	495
0.10	9	8,609
0.78	50	6,461
2.59	-	12
-	-	12
3.03	1,528	50,368
-	-	794
-	-	1,952
3.03	1,528	53,114
(0.04)	(2)	5,203
(0.61)	(145)	23,974
(0.70)	(1)	153
(0.08)	(2)	2,764
(0.75)	(7)	871
(3.07)	(47)	1,518
(0.59)	(204)	34,483
-	-	13,491
-	-	633
-	-	1,016
(0.59)	(204)	49,623
-	-	3,491
(0.59)	(204)	53,114
2.44		
2.63	1,324	50,368

נכסים נושאי ריבית :

אשראי לציבור⁽³⁾
אשראי לממשלה
פקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים מרכזיים
אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾
אגרות חוב למסחר
נכסים אחרים

סך הכל נכסים נושאי ריבית
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית⁽⁵⁾

סך הכל הנכסים

התחייבויות נושאות ריבית:

פקדונות הציבור - לפי דרישה
פקדונות הציבור - לזמן קצוב
פקדונות הממשלה
פקדונות מבנק ישראל
פקדונות מבנקים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁽⁷⁾

סך הכל התחייבויות

אמצעים ההוניים

סך הכל התחייבויות והאמצעים ההוניים

פער הריבית

תשואה נטו⁽⁸⁾ על נכסים נושאי ריבית

2019			2020		
הכנסות/(הוצאות) שיעור	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת (2) מיליוני ש"ח	הכנסות/(הוצאות) שיעור	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת (2) מיליוני ש"ח
הכנסה/(הוצאה)	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	הכנסה/(הוצאה)	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4.88	(6) 1,306	26,732	4.10	(6) 1,318	32,133
-	-	-	-	-	15
1.50	12	789	0.63	4	583
0.26	6	2,617	0.14	10	7,211
1.11	55	4,920	0.95	47	4,897
0.16	-	96	0.34	-	53
-	-	12	-	-	22
3.92	1,379	35,166	3.07	1,379	44,914
-	-	559	-	-	560
-	-	1,641	-	-	2,075
3.92	1,379	37,366	3.07	1,379	47,549
(0.09)	(3)	2,942	(0.06)	(3)	4,879
(0.70)	(144)	20,787	(0.51)	(118)	23,137
(1.12)	(2)	145	(0.91)	(1)	144
-	-	-	(0.10)	(1)	814
(0.39)	-	145	(0.69)	(6)	876
(2.59)	(29)	1,115	(1.36)	(31)	2,220
(0.71)	(178)	25,134	(0.50)	(160)	32,070
-	-	7,810	-	-	10,608
-	-	559	-	-	560
-	-	997	-	-	1,189
(0.71)	(178)	34,500	(0.50)	(160)	44,427
-	-	2,866	-	-	3,122
(0.71)	(178)	37,366	(0.50)	(160)	47,549
3.21			2.57		
3.40	1,201	35,166	2.71	1,219	44,914

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

2021		
שיעור הכנסה/(הוצאה)	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2.89	1,301	45,001
(0.36)	(107)	29,430
2.53		
4.94	206	4,171
(3.53)	(92)	2,593
1.41		
1.72	21	1,196
(0.20)	(5)	2,460
1.52		
3.03	1,528	50,368
(0.59)	(204)	34,483
2.44		

מטבע ישראלי לא צמוד:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

מטבע חוץ*:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

סך פעילות בישראל:

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פער הריבית

*לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

2019			2020		
שיעור הכנסה/(הוצאה)	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	שיעור הכנסה/(הוצאה)	הכנסות/(הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ מיליוני ש"ח
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4.07	1,271	31,247	3.21	1,275	39,663
(0.52)	(106)	20,201	(0.45)	(118)	26,094
3.55			2.76		
2.94	71	2,389	1.98	76	3,838
(1.91)	(54)	2,833	(0.86)	(31)	3,601
1.03			1.12		
2.44	37	1,530	1.96	28	1,413
(0.87)	(18)	2,100	(0.45)	(11)	2,375
1.57			1.51		
3.92	1,379	35,166	3.07	1,379	44,914
(0.71)	(178)	25,134	(0.50)	(160)	32,070
3.21			2.57		

ג. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2021 לעומת 2020			2020 לעומת 2019		
גידול (קיטון)			גידול (קיטון)		
כמות ⁽⁹⁾	מחיר ⁽¹⁰⁾	שינוי נטו	כמות ⁽⁹⁾	מחיר ⁽¹⁰⁾	שינוי נטו
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
110	37	147	222	(210)	12
13	(11)	2	5	(17)	(12)
123	26	149	227	(227)	-
התחייבויות נושאות ריבית					
6	(20)	(26)	(19)	45	26
20	(38)	(18)	(21)	13	(8)
14	(58)	(44)	(40)	58	18

הערות :

1. הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל.
2. על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוספה היתרה הממוצעת של הפסדים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בסך 21 מיליון ש"ח (2020 - 84 מיליון ש"ח ; 2019 - 52 מיליון ש"ח).
5. לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
6. הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 119 מיליון ש"ח (2020 - 116 מיליון ש"ח ; 2019 - 136 מיליון ש"ח).
7. לרבות מכשירים נגזרים.
8. תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
9. השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי, בשינוי בכמות.
10. השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר, ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.

נספח 2 – מידע רב רבעוני – דוח רווח והפסד מאוחד

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

נספח 2 – מידע רב רבעוני – דוח רווח והפסד מאוחד

2020				2021				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
350	337	348	344	347	404	395	382	הכנסות ריבית
33	38	46	43	41	69	54	40	הוצאות ריבית
317	299	302	301	306	335	341	342	הכנסות ריבית, נטו
98	99	77	46	(9)	(73)	7	(6)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
219	200	225	255	315	408	334	348	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הכנסות שאינן מריבית
15	48	36	13	79	58	(1)	7	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
83	71	78	77	76	83	80	87	עמלות
-	5	-	-	-	-	-	-	הכנסות (הוצאות) אחרות
98	124	114	90	155	141	79	94	סך כל הכנסות שאינן מריבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
148	144	136	141	145	145	134	188	משכורות והוצאות נלוות
41	39	45	43	41	42	38	42	אחזקה ופחת בניינים וציוד
52	52	60	98	57	54	56	79	הוצאות אחרות
241	235	241	282	243	241	228	309	סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
76	89	98	63	227	308	185	133	רווח לפני מיסים
27	32	35	24	78	108	66	43	הפרשה למיסים על הרווח
49	57	63	39	149	200	119	90	רווח לאחר מיסים
-	1	1	1	1	1	1	1	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
49	58	64	40	150	201	120	91	רווח נקי
								רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)
0.39	0.47	0.51	0.32	1.21	1.62	0.96	0.73	מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

נספח 2 – מידע רב רבעוני – מאזן מאוחד לסופי רבעון

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

נספח 2 – מידע רב רבעוני – מאזן מאוחד לסופי רבעון
בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

2020				2021				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	נכסים
6,971	8,964	9,479	10,094	10,242	10,070	10,327	14,079	מזומנים ופקדונות בבנקים
4,715	4,437	5,850	6,300	5,733	6,566	6,431	6,883	ניירות ערך
32,320	33,054	33,488	33,771	34,662	35,673	36,624	38,202	אשראי לציבור
(528)	(590)	(649)	(653)	(640)	(590)	(589)	(566)	הפרשה להפסדי אשראי
31,792	32,464	32,839	33,118	34,022	35,083	36,035	37,636	אשראי לציבור, נטו
-	4	15	25	38	23	27	28	אשראי לממשלה
5	6	7	8	9	10	11	12	השקעה בחברות כלולות
394	392	399	418	426	437	451	464	בניינים וציוד
4	3	3	3	3	3	2	2	נכסים בלתי מוחשיים
165	118	119	170	52	44	48	45	נכסים בגין מכשירים נגזרים
735	745	787	801	838	716	726	745	נכסים אחרים
44,781	47,133	49,498	50,937	51,363	52,952	54,058	59,894	סך הכל נכסים
התחייבויות והון								
35,844	38,036	39,529	40,842	41,476	41,575	42,924	48,070	פקדונות הציבור
1,140	1,678	2,562	2,923	2,842	4,223	4,385	4,737	פקדונות מבנקים
144	144	144	150	149	157	152	179	פקדונות הממשלה
2,600	2,132	2,049	1,626	1,573	1,504	1,424	1,424	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
187	170	169	287	73	74	74	93	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,733	1,792	1,846	1,870	1,913	1,880	1,449	1,620	התחייבויות אחרות
41,648	43,952	46,299	47,698	48,026	49,413	50,408	56,123	סך הכל התחייבויות
3,133	3,181	3,199	3,239	3,337	3,539	3,650	3,771	הון
44,781	47,133	49,498	50,937	51,363	52,952	54,058	59,894	סך הכל התחייבויות והון

נספח 3 – דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

נספח 3 – דוח רווח והפסד מאוחד לחמש השנים האחרונות
בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017	2018	2019	2020	2021	
1,174	1,286	1,379	1,379	1,528	הכנסות ריבית
155	206	178	160	204	הוצאות ריבית
1,019	1,080	1,201	1,219	1,324	הכנסות ריבית, נטו
119	96	188	320	(81)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
900	984	1,013	899	1,405	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
10	49	38	112	143	הכנסות מימון שאינן מריבית
310	319	321	309	326	עמלות
5	-	8	5	-	הכנסות אחרות
325	368	367	426	469	סך כל הכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
533	615	550	569	612	משכורות והוצאות נלוות
158	153	152	168	163	אחזקה ופחת בניינים וציוד
192	217	211	262	246	הוצאות אחרות
883	985	913	999	1,021	סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
342	367	467	326	853	רווח לפני מיסים
124	131	165	118	295	הפרשה למיסים על הרווח
218	236	302	208	558	רווח לאחר מיסים
2	3	3	3	4	חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים
220	239	305	211	562	רווח נקי לשנה
					רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)
1.77	1.92	2.45	1.70	4.52	מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:

נספח 4 - מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

נספח 4 – מאזן מאוחד לחמש השנים האחרונות
בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר					
2017	2018	2019	2020	2021	
					נכסים
4,339	3,102	6,708	10,094	14,079	מזומנים ופקדונות בבנקים
5,076	6,599	4,806	6,300	6,883	ניירות ערך
24,291	26,048	32,439	33,771	38,202	אשראי לציבור
(352)	(373)	(472)	(653)	(566)	הפרשה להפסדי אשראי
23,939	25,675	31,967	33,118	37,636	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	25	28	אשראי לממשלה
6	9	12	8	12	השקעה בחברות כלולות
351	351	391	418	464	בניינים וציוד
-	-	4	3	2	נכסים בלתי מוחשיים
27	96	80	170	45	נכסים בגין מכשירים נגזרים
399	387	466	801	745	נכסים אחרים
34,137	36,219	44,434	50,937	59,894	סך הכל נכסים
					התחייבויות והון
28,836	30,551	36,232	40,842	48,070	פקדונות הציבור
200	296	510	2,923	4,737	פקדונות מבנקים
140	145	141	150	179	פקדונות הממשלה
1,026	942	2,662	1,626	1,424	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
101	124	145	287	93	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,361	1,438	1,686	1,870	1,620	התחייבויות אחרות
31,664	33,496	41,376	47,698	56,123	סך הכל התחייבויות
2,473	2,723	3,058	3,239	3,771	הון
34,137	36,219	44,434	50,937	59,894	סך הכל התחייבויות והון

מילון מונחים ואינדקס

2021

דין וחשבון שנתי
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

254

מילון מונחים

256

אינדקס

מילון מונחים

אופציה	חוזה בין שני צדדים במסגרתו מעניק אחד הצדדים (כותב האופציה) לצד הנגדי זכות לרכוש או זכות למכור נכס שנקבע בחוזה, תמורת מחיר קבוע מראש, במועד קבוע מראש או לפניו.
איגרת חוב	נייר ערך הכולל התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק נייר הערך (איגרת החוב), את הקרן שנקבעה באיגרת החוב בתוספת ריבית, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים (כהתאם לתנאים שנקבעו באיגרת החוב).
ארצות פחות מפותחות (LDC-Least Developed Countries)	ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי בקבוצת הכנסה נמוכה או בינונית.
הון פיקוחי	רכיבי הון המשמשים בחישוב יחסי יציבות (כגון: הלימות הון) ומורכבים משני רבדים: א. הון ברובד הראשון הכולל את ההון העצמי החשבוני לאחר התאמות פיקוחיות (כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 202). ב. הון ברובד השני הכולל בעיקר מכשירי חוב הוניים, והתאמות פיקוחיות אחרות.
חבות	אשראי והתחייבויות למתן אשראי (מאזני חוץ מאזני) כמשמעותם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של הבנק כנושה.
חוב בעייתי	חוב המסווג כ"פגום", "נחות" או כ"השגחה מיוחדת".
חוב נחות	חוב אשר אינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות או יכולת התשלום של החייב וקיימת אפשרות ברורה כי הבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.
חוב פגום	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים מהחייב, במועדים שנקבעו על פי הסכם החוב.
חוב שגבייתו מותנית בביטחון	חוב פגום שלהערכת הבנק, פרעונו צפוי ממימוש הבטוחות שהועמדו להבטחתו, בלבד, מכיוון שלחייב אין מקורות זמינים אחרים לפירעונו.
יחס הלימות הון כולל	היחס שבין סך אמצעי ההון (ברובד הראשון וברובד השני), לבין סך נכסי הסיכון של הבנק.
יחס כיסוי נזילות (LCR – Liquidity Coverage Ratio)	היחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל- 30 הימים הבאים, בתרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה עתידית של 30 יום.
יחס מימון יציב נטו (NSFR – Net Stable Funding Ratio)	היחס בין כל מקורות המימון היציבים הצפויים בהסתברות גבוהה לעמוד לרשות הבנק בשנה הקרובה, לבין כל השימושים שהבנק צפוי להמשיך לממן בשנה הקרובה.
יחס מינוף	היחס (באחוזים) שבין "מדידת ההון" לבין "מדידת החשיפה".
יתרת חוב רשומה	יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי כל חלק מהחוב שנמחק חשבונית.
כללי באזל	כללים לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

מילון מונחים (המשך)

כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות המוקנות מכוחם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מכשירי אשראי חוץ מאזניים	מכשירי חוב כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
מכשיר נגזר	מכשיר פיננסי או חוזה אחר שמתקיימים בו שלושה מאפיינים במצטבר: א. בסיס וסכום נקוב הקובעים את סכום הסילוק של המכשיר. ב. ההשקעה הראשונית נטו הנדרשת קטנה מזו שהיתה נדרשת בסוגי חוזים אחרים, החשופים בצורה דומה לשינויים בגורמי שוק (או שלא נדרשת כל השקעה). ג. תנאיו דורשים או מתירים סילוק נטו.
מכשיר פיננסי	מזומן, ראייה לזכות בעלות בתאגיד, או חוזה המקיים שני תנאים, כדלקמן: א. המכשיר מטיל על צד אחד מחויבות חוזית להעביר מזומן, או מכשיר פיננסי אחר לצד שני, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד השני בתנאים העלולים להיות לרעת הצד הראשון. ב. המכשיר מעניק לצד השני זכות חוזית לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מהצד הראשון, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד הראשון בתנאים העשויים להיות לטובת הצד השני.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של מכשירים פיננסיים נושאי ריבית.
נגזר OTC (Over the counter)	מכשירים נגזרים אשר אינם נסחרים בבורסה רשמית, ונוצרו במסגרת התקשורת בין שני צדדים נגדיים.
סיכון אשראי צד נגדי (CVA – Credit Valuation Adjustment)	החשיפה להפסד שעלול להיגרם, אם הצד הנגדי לעסקה במכשיר נגזר, לא יעמוד בתנאי העסקה.
שוק פעיל	שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים, על מנת לספק מידע על תמחור הנכסים וההתחייבויות על בסיס שוטף.
שיעור המימון (LTV – Loan To Value Ratio)	היחס בין המסגרת המאושרת של החוב בעת העמדת המסגרת, לבין שווי הנכס המבטיח את החוב, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת, המשמש בחישוב "הלימות ההון".
FATCA (Foreign Accounts Tax Compliance Act)	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, וקובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות לקוחות המנוהלים אצלם, החייבים בדיווח גם אם אינם תושבי ארה"ב.
ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)	תהליך פנימי להערכת הלימות ההון של הבנק, המשמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לבנק, בכדי לתמוך בסיכונים הכרוכים בפעילותו - במטרה לוודא שהיקף ההון הנדרש אינו עולה על ההון הקיים בבנק.

אינדקס

א	עמוד	נ	עמוד
אומדנים חשבונאיים קריטיים	70	ניירות ערך	120-121, 113, 27, 23, 16
ארגון מחדש של חובות בעייתיים	183-192, 122-123, 96-99	ניהול סיכונים	36-37
		נכסי סיכון	143
ה	ס	ה	ס
הון והלימות ההון	141-146, 29-31	סיכון אשראי	39-52
הטבות לעובדים	131-140	סיכון נזילות	59-63
הכנסות ריבית	85, 16	סיכון ריבית	155, 67
הלוואות לדיור	45-47	סיכון שוק	155, 52
הוצאות בגין הפסדי אשראי	122-123, 85, 42-43, 23	סיכון תפעולי	143, 68
הפרשה להפסדי אשראי	, 87, 41-43, 28, 17		
	122-124		
התחייבויות תלויות	70		
ח	ע	ח	ע
חובות בסיווג בעייתי	180, 122-124, 40-42, 28	ענפי משק	43, 28
חובות פגומים	122-124, 51, 40-42, 17		
י	פ	י	פ
יחס המינוף	146, 31	פקדונות הציבור	128, 111, 29
מ	ש	מ	ש
מגזרי פעילות	160-173, 113, 32-36	שווי הוגן	204, 90, 55
מדיניות חשבונאית	93, 70		
מוסדות פיננסים זרים	44		
ת	ת	ת	ת
מימון ממונף	52	תוכנית אסטרטגית	18
מכשירים נגזרים	155, 56	תשואה להון	21, 17